

Galerie karikatur

Jaroslav Hašek

Obsah

I - GALERIE KARIKATUR	5
DR. KAREL KRAMÁŘ	5
JUDR. JOSEF MYSLIVEC	7
KAREL HORKÝ	11
DR. FR. SOUKUP	14
J. S. MACHAR	17
NÁRODNÍ LISTY	19
POSLANEC VÁCLAV KOTLÁŘ	22
DR. ANT. HAJN	24
BR. JIŘÍ PICHL,	26
PRAŽSKÉ ÚŘEDNÍ NOVINY	27
PRAŽSKÁ AVIATIKA	30
OBČAN ANTONÍN NĚMEC, SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÝ POSLANEC SEDMÉHO VOLEBNÍHO OKRESU	33
KAREL PELANT	35
FERDINAND PRINC LOBKOVIC	37
Dr. HERBEN A PROF. DRTINA	39
KAREL ST. SOKOL	41
DR. CHALUPNÝ	43
II - O PARLAMENTECH A JINÉ POLITICKÉ SATIRY	46
O PARLAMENTECH	46
PRÁVO	51
NAIVNÍ POHÁDKA O POCTIVÉM ŽURNALISTOVI	51
NÁŠ ČLOVĚK	53
Z PŘEDNÁŠKY PROF. GARROA „O POSTUPU ROZUMU LIDSKÉHO“, KTEROU MÁ ROKU 2 207	56
VOLEBNÍ HISTORIE	60
Z UHERSKÉHO PARLAMENTU	64
VÁNOCE NÁRODNÍ POLITIKY	71
SMUTNÝ OSUD PANA BLAŽEJE	74
POHÁDKA O TOM, JAK BYL CENZOR ODMĚNĚN	78
SEN POPÍCHANÉHO	80
Z DENÍKU SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉHO ŘEČNÍKA	84
PŮVODNÍ DOPIS Z CAŘIHRADU	88
NEDÁVNO SE STALO	92
FUROR TEUTONICUS	96
PŘÍPRAVY MLADOČESKÉ K MAĎARSKÝM VOLBÁM NA KRÁLOVSKÝCH VINOHRADECH	100

MUŽNÉ ZAKROČENÍ PANA SILBERBERGA PROTI TAGBLATTU.....	102
SMUTNÝ OSUD PETRA HŘÍBALA.....	104
Z ČINNOSTI SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÝCH POSLANCŮ FOLBRA, KLIČKY, BIŇOVCE, REMEŠE A JAROŠE NA ŘÍŠSKÉ RADĚ, V KULOÁRECH I MIMO PARLAMENT	107
.....	107
KDE BERE POSLANEC KLOFÁČ PENÍZE.....	110
KONFISKAČNÍ PRAXE.....	112
MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI NA LAVICI OBŽALOVANÝCH	117
PŘED UŽŠÍMI VOLBAMI NA VYŠEHRADE.....	120
MLADOČESKÉ VOLBY NA MALÉ STRANĚ.....	123
SJEZD MLADOČESKÉ DĚLNICKÉ STRANY.....	128
MINISTŘI DR. ŽÁČEK A DR. BRÁF	132
VE ZNAMENÍ KOMETY	135
DOPLŇKY KU PROGRAMU ČESKÉ STRANY KŘEŠŤANSKO-SOCIÁLNÍ.....	138
ÚPADEK ŽIVNOSTI FABIÁNA VOČKA	141
ČESKÁ KUCHYNĚ	144
POSLEDNÍ MLADOČECH V KOŠÍŘÍCH	146
VÝLET SOUDRUHŮ VRŠOVICKÝCH DO ZÁBĚHLIC	150
STRANA REALISTICKÁ ČILI POKROKOVÁ.....	155
ÚRYVKY Z KRAJINSKÝCH LISTŮ	158
V ČEM JSME VELCÍ.....	161
SMIŘOVAČKY	164
OBCOVACÍ ŘEČ	166
PÁD BIENERTHOVA KABINETU.....	170
SCHŮZE PANSKÉ SNĚMOVNY	171
Z DOB SČÍTÁNÍ LIDU.....	174
FRANZ PRASE	178
„ICH BIN SERINEK, EIN DEUTSCHER!“	179
PADESÁTILETÉ JUBILEUM NÁRODNÍCH LISTŮ.....	182
SLAVNÝCH 49 KONZERVATIVNÍCH POSLANCŮ ZE SLAVNÉHO SNĚMU KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.....	187
NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ ÚTOK NA DR. KRAMÁŘE.....	189
DOJEMNÁ POVÍDKA O LÁSCE AUTONOMISTY K DCEŘI JEDNOHO CENTRALISTY	191
KONEC POSLANCE	194
MAĎARSKÁ STRANA PRÁCE.....	197
VOLEBNÍ ŘEČ SAMOSTATNÉHO KANDIDÁTA PROFESORA CTIBORA	200
SPORTOVNÍ FEJETON	203
Z REVOLUČNÍCH ŘEČÍ POSLANCE SOUKUPA V PARLAMENTĚ	206
SVĚDOMITÝ CENZOR SVOBODA	209
JAK DOKTOR SOUKUP ZNIČIL SOC. DEM. STRANU V ČECHÁCH.....	211
DUŠEVNÍ NAPĚTÍ VENDELÍNA PELIKÁNA, KATOLICKÉHO ZEMĚDĚLCE	213
STRANA KŘEŠŤANSKO-SOCIÁLNÍ VŮBEC.....	216

TRESTNÍ SMYSL SLOV „ALÉBRŽ“ A „ANO“	219
LOBLICHE REDAKCIÓN DER KARIKATURY IN PRÓCH!	222
ZAPOMENUTÉ JUBILEUM.....	224
CESTOVNÍ DENÍK DR. SOUKUPA	226
HLASY ČASOPISŮ O ČESKO-NĚMECKÉ SMIŘOVACÍ AKCI	231
FEJETON.....	234
STÁTOPRÁVNÍ DENÍK SAMOSTATNOST.....	239
INTERVIEW S PANEM CENZOREM	242
MÓDNÍ REFERÁT PANÍ JEDLIČKOVÉ.....	245
HASICÍ PŘÍSTROJ AGRÁRNÍKA KOLODĚJE	248
POHÁDKA O TRAGICKÉM KONCI JEDNOHO POŘÁDNÉHO MINISTRA	250
JAK JSEM VYSTOUPIL ZE STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ	254
POLITICKÝ ÚSPĚCH VĚDÁTORA	258
OPRAVA PODLE PARAGRAFU 19 TISKOVÉHO ZÁKONA	262
DOPIS Z PRAHY	266
POLITIKA PŘI 30° CELSIA	270
AGRÁRNÍ IDYLA	272
O POLITICKÝCH ŘEČÍCH.....	275
POLEMIKA	276
MEZINÁRODNÍ A ČESKÁ SITUACE.....	280
ČERNOHORSKÝ JUNÁK V ÚZKÝCH	286
VÁCLAV JAROSLAV KLOFÁČ.....	287
NOVÝ PAN MINISTR ORBY.....	290
Z INSPEKČNÍ CESTY MINISTRA TRNKY.....	292
BOJOVNOST VÍDEŇSKÝCH KŘEŠŤANSKÝCH SOCIÁLŮ	293
SOCIÁLNÍ DEMOKRATÉ V BOŽÍ PŘÍRODĚ.....	296
Z UHERSKÉHO PARLAMENTU.....	300
NÁVRH ZÁKONA.....	301
NÁMITKY PROTI KONFISKACI.....	304
JAK CETLIČKA VOLIL.....	307
HRST NEZABUDEK, SÁZENÝCH NA HROB STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ.....	310
POHÁDKA O MRTVÉM VOLIČI	316
POZNÁMKY	320
VYSVĚTLIVKY	322

I - GALERIE KARIKATUR

DR. KAREL KRAMÁŘ

Dr. Karel Kramář, majitel továrny v Libštátě a jeden z hlavních akcionářů mladočeské pozitivní politiky, vstoupil na veřejnost dne 27. prosince 1860 ve Vysokém nad Jizerou. Toho dne se narodil a za osm dní poté byl pokřtěn. V té době neklonil se k žádné politické straně, ačkoliv bylo to právě za éry Bachovy. A právě v těchto trudných dobách perzekuce se dr. Kramář smál na plné kolo na celý svět. V šesti letech zvažněl a nyní už to šlo rychle kupředu. V devatenácti letech absolvoval gymnasium na Malé Straně. Pak odešel do Německa. Byl členem buršenshaftů v Berlíně a ve Štrasburku. Když prodělal několik studentských pitek, vrátil se do Prahy a studoval tak pilně, že roku 1884 byl povýšen na doktora práv. Od té doby staral se o peníze, jak mu jeho nepřátelé vyčítají. A přece základem této jeho starostlivosti byla kniha, kterou sám napsal a vydal v Lipsku: *Papiergeld in Österreich*. Jak vidět, jedná se dr. Karlu Kramářovi hlavně o papírové peníze, což ho charakterizuje i na další jeho životní pouti. V těch dobách stále ještě nevěděl, na čem vlastně je a co z něho bude. Domníval se, že je realistou, a stal se redaktorem Času. A tu jako redaktor realistického časopisu náhle zpozoroval, že není vlastně realistou, ale že je mladočechem. Aby pak se z této spletené záležitosti r. 1890 vymotal, počal brati lví podíl na vyjednávání mezi mladočechy a realisty. Výsledkem toho vyjednávání bylo, že se stal sám definitivně mladočechem a vrhl se na Tábor, kde byl zvolen roku 1891 poslancem. Roku 1894 dal se poslati za Semily do zemského sněmu a u místodržitele osobně vyjednal povolení trafiky vdově Šumanové na dolním předměstí.

Jako říšský poslanec za město Tábor vymohl, že z tamějšího nádraží byl odstraněn automat na vydávání jízdních lístků, který nefungoval. Že i v Táboře vymohl trafiky, rozumí se samo sebou, díky jeho řečnickému

talentu. Když vláda viděla, že vymáháním trafik stoupá jeho obliba u lidu a že se stává jí nebezpečným, chtěla rázem zabít důvěru lidu k němu a povolala ho do delegací. Tím nastal v životě dr. Kramáře velký obrat. Od té doby potlouká se dílem v delegacích, dílem po Krymu. A je zvláštní, že to, co má říci v delegacích, říká na Krymu, a co chce říci na Krymu, to říká v delegacích. A tu dlužno zmíniti se dále o nové jeho myšlence, která pomoci českému národu. Dr. Kramář totiž má ve zvyku, že v dobách nejtěžších zápletek politických, když je českému národu nejhůře, odjede z Čech na Krym, a když se vrátí, je již po bouři. Není to náhoda, je to zkušenost. A na tom právě zakládá se nová politická metoda: Dáti volné pole průběhu událostí, nezasahovati nijak do běhu věcí, držeti se v ústraní a čekati, až se to přežene, s vědomím, že se to přehnat musí. To jsou základy takzvané pozitivní politiky mladočeské, jejíž hlavním vůdcem je dr. Karel Kramář. Pozitivní politika jest vynálezem dr. Kramáře a jest to něco velkolepého, úchvatného a čistého. Pozitivní politika podobá se poháru křišťálové vody, na které není vidět ničeho, ve které neplave docela nic a která nemá žádných účinků. *Pozitivní* politika povstala ze slova *pozitiv*, což znamená ve fotografii obraz získaný z negativu, v mluvnici *pozitiv* znamená nejzákladnější tvar přídavného jména při stupňování, v matematice máme *pozitivní* veličiny, *pozitiv* v hudbě znamená druh varhan bez pedálu, *pozitivní* pól nachází se u galvanických baterií, námořní mapy mluví o *pozitivním* posunutí pobřeží, ve filosofii znamená *pozitiv* opak toho, k čemu se dospěje myšlením, *pozitivismus* znamená celý filosofický směr, všude *pozitiv* (*pozitivní*) něco znamená, jenom v politice *pozitivní* politika neznámá nic, poněvadž filosoficky řečeno je to politika, ku které se nedospělo myšlením a přemítáním. *Pozitivismus* zakazuje vůbec přemýšlení, a proto dr. Kramář je zastáncem *pozitivní* politiky. *Pozitivní* politika znamená politiku, kde se nedá zholat ničeho dělati, kde situace sama o sobě jest *pozitivní*, jest to situace, kde dlužno pohlížeti na události tak, jak jsou, kde

nelze ničeho měniti, kde možno jedině snad reorganizovati mladočeskou stranu. Dr. Karel Kramář plně vystihl své poslání. On

mladočeskou stranu obrodil. Když se nedá dělati nic proti Vídni, možno přece mezi vlastními lidmi dělati reformy. Proto založil proti Národním listům deník Den, který má asi 300 předplatitelů. Že dosazuje ze svých peněz, jest jasno, ale nemůže se vrátit ze započaté cesty.

Za ruské revoluce podnikl jako obyčejně dr. Kramář cestu na Krym, na svůj statek, a když se z ní navracel, přinesly noviny zprávu, že vlak, kterým jel do vlasti, byl přepaden ruskými revolucionáři a vyloupen. V celém českém národě panovala jediná myšlenka: zdali revolucionáři neukradli také dr. Kramáře. Bohudík nestalo se tak a klub poslanců svobodomyšlné strany si oddechl. Ze jeho činnost jako politika jest známa i za hranicemi, netřeba připomínati. Sluší se jen poznamenat, že redakce francouzského listu Courier européen požádala dr. Karla Kramáře roku 1905, aby jí napsal článek o výsledcích pozitivní politiky. Od té doby uplynuly již čtyry roky, ale dr. Kramář neposlal jim ani řádky.

Byť bychom tedy nesouhlasili se vším, co podniká ve prospěch české věci, přejeme přece dr. Karlu Kramářovi, aby i dále pracoval ve prospěch českého národa, častými cestami na Krym, pozitivní politikou, reorganizováním mladočeské strany a - co hlavní - hojným vymáháním koncesí ku zřízení tabáčních trafik. Národ, který kromě pozitivní politiky má také trafiky, ten nezahyne.

A v tom hlavně leží zásluha dr. Karla Kramáře.

Karikatury - 4. 10. 1909

JUDR. JOSEF MYSLIVEC

S plnou a upřímnou radostí chápu se péra, abych popsal život tohoto moderního svatého muže. Přisvědčuji plně slovům anglického lorda Macauleye: „Na kmeni církve katolické vyrážejí po všechny doby kvítka, která udržují církev katolickou při svěží vůni.“ Takovým kvítkem jest

JUDr. Josef Myslivec a dnes vskutku můžeme říci, že jest činitelem v katolickém světě, osobou prvního řádu, který ctí zákony a nabádá i ostatní, aby tak činili. Jest apoštolem českého lidu a řídí věřící stádo. Má potestas iurisdictionis. Na něm nejlépe vidíme, že co Bůh řídí, dobře řídí. Z obuvníka stal se Josef Myslivec doktorem práv a říšským poslancem katolického lidu v Čechách. Ostatně vidíme z dějin církve, že největší svatí byli původně také řemeslníky, a jest jisto, že slovo „švec“ od doby dr. Myslivce přestalo mít název potupný, a jisto jest, že nikdo dosud neodvážil se optat dr. Myslivce, proč se ševci rojí a z kterého roje on sám pochází. Není nijaké pochyby, že čeští obuvníci po smrti dr. Josefa Myslivce zvolí si tohoto za svého patrona a že budou se v Čechách nacházeti firmy á la: Myslivec Smetana, obuvník.

Dr. Josef Myslivec jest, jak sám o sobě tvrdí, českým misionářem, vniká do krajin českých hlásat Kristovo evangelium. Přitom dává četníky zatknout od případu k případu lidi, kteří na schůzích nesouhlasí s jeho vývody, což jest jistě známkou zvlčilosti a úpadku mravů.

Za svého mládí byl horlivým čtenářem časopisu Růže dominikánská a již v deseti letech psával do Kříže a Marie básničky, z nichž uvádíme:

*K nebi modlím modlitbičku,
zbožné slze maje v líchu,
můj andílku strážný,
já jsem křesťan vážný,
a tu svoji modlitbičku,
tu já modlím ku nebičku.*

Hle, takový vroucí cit náboženský, vyjádřený těmito úchvatnými verši, dovoluje nám nahlédnouti v čistou duši mladého Josefa Myslivce. Později, když zasedl za verpánek, s modlitbou v srdci krájel kůže a dělal pop.

Do monotónního klepání na boty zaznívaly jeho nábožné písně. Byly to doby, kdy odkládaje rozdělané boty zasedl za stůl, aby se soukromě

vzdělával ku slávě katolické církve. A tak vidíme dr. Myslivce jako hotového obhájce církve a víry. Kdo slyšel dr. Josefa Myslivce mluvit na schůzích nebo četl jeho články, ten vidí, jak hluboké vědomosti chová tento muž, a vidí, co moudrosti obsaženo jest v jeho řeči. Vysvětlí vám, že téměř všechny vědomosti, které máme o povrchu země, pocházejí z pramenů katolických. Největší vynálezy a nauky byly učiněny a sestaveny zbožnými syny církve. Katolíci vynalezli nože, trakaře a jiné užitečné věci. Katolíci vynalezli piano, katolíci vynalezli vidličky. A o to všechno, zdá se, když slyšíte dr. Myslivce, má zásluhu strana katolicko-národní a voliči dr. Josefa Myslivce. Řeči jeho jsou velmi bystré a duchaplné. Z něho hovoří duch sv. Tomáše. Dr. Josefu Myslivcovi po boku stojí zástup učenců na slovo vzatých, zejména sv. Anselm, Alexandr Halský a sv. Bonaventura. Z jejich filosofie čerpá.

A je-li pravdou, že první kukátko operní dle dr. Myslivce vynalezl kapucín Schyrle de Leita, uvidíte, že všechno, co dosud nebylo vynalezeno, vynalezne dr. Josef Myslivec. A jako jsou nepopíratelné zásluhy církve katolické o severní točnu, neboť pradědeček dr. Cooka byl nadšený katolík, tak i nemenší zásluhy má dr. Myslivec o český lid.

V horách Orlických, kde chudí tkalci namáhají se po celý život za stavem a dřou se do úmoru, tam vnáší dr. Myslivec nového ducha do sedřených tkalců. Poněvadž byli by se z nich stali socialisté, vyložil jim dr. Myslivec, aby hleděli si zajistiti nebe po smrti tím, že ho zvolí za říšského poslance.

Není pochyby, že to bude první světec, který byl poslancem. Jeho činnost jest obsáhlá, články jeho dýší vroucí láskou k bohu. A přitom nosí vysoké boty, je-li ve svém volebním okrese. O tom říká, že velcí mužové mají zvláštní libůstky. Napoleon miloval červené kapesníky a dr. Josef Myslivec vysoké boty.

Dr. Myslivec miluje historii a obzvláště jednu kapitolu z dějin, svatou inkvizici.

V noci se mu zdá o španělských botách, palečnicích a jiných nástrojích, které sloužily zájmům církve.

Přítom jest jeho život úplně bezúhonný a mravný, jak ani jinak býti nemůže u muže založeného na zásadách náboženských.

Nikdy se nad nikým nevypíná, a kdo se mu nelíbí, tomu to řekne do očí. Poněvadž však každý neumí latinsky, je nucen říci mu do očí, co si o něm myslí, v jazyku českém.

Obyčejně mluví přítom o hovězím dobytku. A na konec svých řečí před svými voliči řekne: „Bud'te hrdi, že jsme ty chlapy pořádně zmlátili, vložili jsme na jich bedra kříž pokání, aby odvrhli pýchu a marnost a aby pamatovali, že člověk neví dne ani hodiny, kdy ho bůh k sobě povolá.“

A ještě jiný význačný pohled na jeho život třeba uvést: Dr. Josef Myslivec jest úplně bez hříchu. Řekl tak kdysi na schůzi v České Třebové: „Lide katolický! Já jsem bez hříchu, já se v pátek postím, nejím masa, ale můj protikandidát nejenže v pátek jí maso k obědu, ale k večeři dokonce tlusté od šunky.“

To bylo v době, kdy byly ponejprv volby do říšské rady na základě všeobecného práva hlasovacího. Z České Třebové táhl dr. Myslivec do Ústí nad Orlicí, tam svolal tábor lidu na náměstí, a opět vykládal, jak jeho protikandidát na Velký pátek snědl tlusté od šunky.

To se ví, že v tom požehnaném kraji takový zhovadilec propadl.

Poslední dobou zabývá se dr. Josef Myslivec sepisováním zaslána, které hodlá zaslati všem redakcím: „Vzhledem k mému návrhu, aby svátek sv. Václava stal se svátkem všenárodním, roztrušují o mně utrhačná ústa zprávu, že kdybych žil za časů sv. Václava, poslal by mne patron české země také do Němec. Poněvadž je toto velmi dvojsmyslné, odmítám toto tvrzení s oprávněným rozhořčením a prohlašuji, že za všech okolností v Čechách zůstanu!“

Toť poslední zpráva o činnosti dr. Josefa Myslivce, kterého doporučujeme všemu českému lidu jako zajímavý zjev, zejména ze stanoviska přírodopisného.

Karikatury - 2. 11. 1909

KAREL HORKÝ

Nejskromnější a nejduchaplnější člověk v Čechách. Kdykoli uzříte jeho podobiznu, jistě povzdychnete mimoděk: „Aspoň tucet takových ještě, panebože, a naše literatura i politika je zachráněna!“ A jeho podobiznu lze uzříti velmi snadno . . .

Karel Horký totiž dobře věděl, jaké boje svádí se dnes o podobiznu kupříkladu Karla Hynka Máchy, že nemáme žádného zaručeného obrazu tohoto básníka, že nevíme naprosto, jak vypadal pěvec Máje. Nemáme ověřené podobizny ani jiných slavných mužů naší minulosti: Nevíme, měl-li Hus vousy čili nic, nevíme nic o podobě Jana Žižky atd. Nuže, náš skromný muž obával se v zájmu potomstva, aby se jednou nestalo, že by nevěděli, jak vypadal slovutný Karel Horký. *Proto* se dal fotografovati v křesle, v kabinetním formátu, s duchaplným úsměvem na rtech. *Proto* jeho podobiznu můžete uzříti na každém rohu.

Jeden čas byla všecka pražská nároží polepena křiklavými plakáty zobrazujícími učeného šimpanze Konzula Petra - dneska z každého výkladu u knihkupců a papírníků usmívá se na vás vlasatá a vousatá tvář Karla Horkého, českého reformátora. Pohlednice, brožury, Horkého čítanka - všecko opatřeno jeho fotografií jako ochrannou známkou: *Varujte se padělků! Pravé jen s podobiznou!* - - Národe, raduj se - vydrží-li to papír, budou po letech vidět vnuci, jak vypadal Karel Horký, což jim zajisté bude náhradou za to, že nevědí, jak vypadal K. H. Mácha!

Horký je stále naplněn starostmi o blaho českých lidí, pln obav, aby se jim dostaly vždy jen dobré věci do rukou. Proto když odhodlal se vydávati týdeník, nazval jej významně *Horkého* týdeník, - aby si jej snad lidé nepletli s jinými týdeníky. (Možno též, že bylo v tom trochu jeho vlídného humoru a že se už předem těšil, až budou bodří lidé žádat po všech trafikách „Horkej tejdéník“.) Proto též výbor jeho prací nazván případně *Horkého* čítanka.

Horký! Horkého! Horkému! Je v tom také trochu smyslu pro jemnou, elegantní reklamu: Budou-li lidé, ti tupí čeští lidé, zřítí na každém rohu usměvavou tu podobiznu, bude-li jim bití všude do očí v tlustých písmenách stále totéž jméno, bude-li jim ustavičně zníti v sluch „*Horký! Horkého! Ó Horký!*“, - snad se přece pozastaví a řeknou si ve svém tupém mozku: „Ksaku, kdopak je to přece ten Horký? Něco na něm musí být! Sem s tím Horkým!“ - A literatura bude zachráněna.

Tak vykonává náš Karel Horký svůj těžký úkol prorocký v těch zbahnělých, zpátečnických Čechách a je také jako pravý prorok ve své vlasti pořád ještě málo uznáván. Tupí lidé jdou klidně kolem a nekupují ani Horkého týdeník, ani Horkého čítanku, a milenci neposílají si vyznání lásky na pohlednicích s Horkého podobiznou. A přece je nové náboženství, které on hlásá, tak jednoduché a dá se krásně používat v umění, politice i filosofii! Slyšte jen: Na počátku je Karel Horký, po něm je Jan Herben a konečně trochu J. S. Machar! - Hle, takové je nové náboženství Karla Horkého, nejskromnějšího a nejduchaplnějšího člověka v Čechách.

Nejsme literárními historiky, abychom uváděli podrobná data ze života slavného toho muže, doufáme však - nestane-li se tak již dříve -, že jistě po jeho smrti vydán bude o něm velkolepý nekrolog, jenž pravděpodobně nadepsán bude *Horkého nekrolog*. - Zatím dostačí, koupí-li si zvědavý čtenář brožurku s podobiznou, z níž mimo jiné významné momenty dozví se následující:

Karel Horký je jediný povoláný literát, který nám stvoří moderní českou literaturu. Vypouští rakety svého vtípu a šírající satiry ve svých fejetonech, v nichž podává čtenářstvu docela jinačí stravu, než na kterou dosud zvyklo v jiných žurnálech, - uvádíme jen nezapomenutelnou historku o člověku, který čural do výšky ...

Literární svou činnost započal vydáváním časopisu *Kramerius* a byl ochoten vydávati jej až podnes, kdyby se byl kupoval. Ale milý Kramerius se nekupoval a smutný vydavatel odejel na cesty do Švýcarska, Francie, do Pyrenejí, hodlaje napsati obrovský román *hurdy*, k němuž tam sbíral materiál. Ve Francii však se dozvěděl, že Lurdy už napsal před ním Emil

Zola, i vrátil se do Čech a vydal znovu natruc několik čísel *Krameria*, který se ovšem zase nekupoval. Jeho duševní roztrpčení zavedlo jej mezi anarchisty a vydal knihu básní *Paličovy sloky*, z nichž vyjímáme tuto ukázkou okouzující poezie anarchistické:

*My jsme ptáci Čáslaváci,
kdo je s námi, ten je náš,
my tu mažem ferbla, očko,
jedníka a mariáš.*

*Čáslava je hezky město,
hezčí nežli Prčice,
jedna huba jako druhá,
každá má půl střevíce.*

*My jsme ptáci Čáslaváci,
máme páže sokolí,
jeden bratr zvedal tuplák,
až měl z toho mozoly . . . atd.*

V té době pokoušel se také v dramatické literatuře a dal hráti u Švandy svou komedii *Kašpárek*. Hra měla velice hlučný úspěch, ale více se nedávala . . . Roku 1906 vydal Horký knihu veršů *Když vesla vypadnou*, kdež básnicky zpracoval cestopis po Pyrenejích. Roku 1908 napsal pro Národní divadlo jednoaktovku *Vodopád Giesbach*, v níž vystupuje bezruký virtuos na housle. Hra měla velice hlučný úspěch, ale více se nedávala. *Vodopád* se rozvodnil a bezruký virtuos se v něm utopil, načež počal Karel Horký vydávati svůj prorocký žurnál *Horkého týdeník*. Ale Čechové nejsou posud dosti vyspělí: *Horkého týdeník* měl velice hlučný úspěch, ale nekupoval se, jako se předtím nekupoval *Kramerijs*. Ve svém týdeníku počal uveřejňovati svůj velký moderní román *Camera obscura*, ale poněvadž poznal, že není u nás posud půda pro podobný román velkého slohu, přestal

vydávati Horkého týdeník, k velikému smutku oněch abonentů, kteří se těšili na pokračování románu Camera obscura.

V poslední chvíli dovídáme se, že Karel Horký počne vydávati věc u nás doposud nebývalou - časopis *Stopa*, věnovaný detektivním a zálesáckým povídkám.

Karikatury - 29. 11. 1909

DR. FR. SOUKUP

Dr. Soukup honosí se staročeským jménem. „Bud' mým soukupem“ znamenalo ve středověku „bud' mým smlouvačem“. Německy jmenuje se dr. Fr. Soukup Dr. Franz Unterhändler, Urheber. Slovo Soukup jest prastaré a znamená v novější době makléra, senzála, vyjednavatele. Ostatně o tom viz v Naučném slovníku pod hesly *agent* a *burza*.

Dr. Fr. Soukup narodil se r. 1871 v Kamenné Lhotě u Uhlířských Janovic. Že tyto dvě okolnosti měly na jeho další život velký vliv, sezná každý, kdo slyšel dr. Fr. Soukupa řečniti neb četl jeho úvodníky. V obou případech slyšíte a vidíte muže, který ještě z dob dětských pamatuje, díky své výborné paměti, všechny nadávky, které vnímavá jeho duše zachytila v Kamenné Lhotě a v Uhlířských Janovicích. Zapamatoval si bojovná volání při posvícení svatohavelském v Kamenné Lhotě, vzpomene si přechoť na chasníky z rodné vsi, kdy vraceli se s proklínáním ze svatováclavského posvícení z Uhlířských Janovic. A všechny ty rázné výrazy náhle připadnou mu na mysl, dr. Fr. Soukup zří v duchu rodné chaloupky, pole, lesy, zří venkovský taneční sál, vidí zdvihati se starodávné židle v šenkovně, zří oblouky, které tvoří dopadající bílé džbánky na hlavy chasníků, - z úst zazní mu rázné zaklení, zadumá se a skončí úvodník slovy: „Pacholství této pakáže prozrazuje zhovadilost lotrů a politické svinstvo!“

Jsou to silná slova, neodvolatelná a závažná. Vzpomínky na domov letí úvodníkem. Vidíte vysoukané rukávy řezníka na porážce. Máte dojem, že někde někoho zmlátili, ale nechápete kde. To vše vybaví se vám z mysli při čtení politických článků dr. Soukupa.

Že k této dokonalosti nedospěl dr. Fr. Soukup najednou, jest nabíledni. Prošla napřed léta blaženého dětství, kdy čítal malý Soukup dychtivě indiánské povídky o běloších a rudoších a toužil ve snění po skalpech. Není pochyby, že indiánské povídky měly také vliv na jeho pozdější politický život. Dodnes zná vypravovat o statečných zápasech Šošonů, Dakotů, Apačů a Krkavčích Indiánů. A celou historii těchto válečných kmenů vykládá vám, aniž toho pozorujete, posuňky. Řeční proti agrárníkům, slyšíte ho mluvit o celních šraňcích a současně rozmachy ruky, svíráním pěstí, gesty, údery do stolu, svíjením těla hovoří k vám nepozorovaně o zápasech a zvycích a bojích Krkavčích Indiánů, napodobí tanec Šošonů a vykřikne . . . zavolá do davu česky, ale vy cítíte v přízvuku neznámé hlasy pralesa, zdá se vám, jako by bizoni se řítily k Medvědí řece, aby se napili. A vtom již vidíte, že dr. Soukup rychle polyká sklenici vody a poznovu zahřmí. Hlas se ztrácí v šumu davu. (Bizoni táhnou od Medvědí řeky.) Dr. Soukup udeří pěstí do stolu. (Šošoni válí balvany na tábor Dakotů.) Dr. Soukup hladí se za bradu. (Kouzelník Dakotů předvídá Šošonům zkázu.) A nový úder do stolu pěstí, druhý, třetí v rytmickém souladu, ráz na ráz! (Šošoni skalpovali náčelníka Dakotů.) Policejní komisař rozpouští schůzi. A vtom slyšíte již dr. Soukupa, vyzývajícího klidně posluchačstvo, aby se rozešlo a nedalo se vyprovokovati. Obdivujete nyní jeho klid, kterak napomínáním k rozchodu rozlušťuje otázku celních šraňků, a tu teprve chápete, že je znamenitým právníkem, který nechce uvádět své klienty do nebezpečí.

Dr. Fr. Soukup jest tedy doktorem práv a jako právník přispíval zejména při posledních volbách do říšské rady cennými pokyny do Práva lidu v rubrice „*Právní rádce*“, z nichž jeden stůž zde co malá ukázka jeho všestranné činnosti: „Soudruhu K. v T. O straně státoprávní můžeš říci na schůzi, že třebaš zapaluje stohy. Pro to tě podle zákona strana žalovati

nemůže. O straně agrární můžeš říci na schůzi, že vraždí nepohodlné lidi, soudně tě pro to nemohou stíhati. Musíš však dbáti o to, abyste na schůzi měli většinu. S pozdravem redakce.“

Ovšem nežli si dr. Fr. Soukup získal podobných politických zkušeností, prodělal mnoho bojů a měnil často politické smýšlení. Zúčastnil se hnutí mládeže radikálně pokrokové, pracoval v redakci Nezávislých listů a Radikálních listů. Dále pracoval v Pelclových Rozhledech, stále čilý, neúnavný sběratel silných slov a zarážejících vět. V těch pohnutých dobách chodíval na hradby, kde podle vzoru Démostenova vkládal si pod jazyk kamínek, aby naučil se vyslovovati „r“, což se mu také r. 1896 podařilo. Od toho roku vrhl se tedy se svým zdokonaleným „r“ na hnutí dělnické a vydal spisek *Proč se bijeme za všeobecné právo hlasovací*. Nepřátelé jeho tvrdili, že s touto otázkou zastavoval od roku 1894 až do roku 1896 kolemjdoucí chodce. Ať je tomu jakkoli, klade se mu do úst letošního roku tato věta: „Proto jsem se bil od roku 1894 za všeobecné právo hlasovací, abych ztratil na jaře roku 1909 diety. V Rakousku není spravedlnosti. Od roku 1894 snažil jsem se poctivě, aby mně byla má námaha odměněna, a roku 1909, kdy zvykl jsem si po dosažení všeobecného práva hlasovacího hájiti za dvacet korun denně zájmy strany, vyrazí mně obstrukce dvacet korun z ruky. Jest to politické darebáctví prvního řádu, které musí odsouditi každý slušný člověk, jenž ví, co znamená pro nezámožného občana denní ztráta dvacetikoruny. Jest to políček zasazený spravedlnosti. „

Leží v tom celá tragika muže, který konečně dosáhl čestného místa v parlamentě. V době, kdy měl sklízeti ovoce své práce a hrdě prohlásiti lidu „Já mám o dvacet korun denně v kapse více a naše strana o jednoho poslance“ - politické zápletky zarazí vyplácení diet.

Že jako redaktor Práva lidu netajil se svým rozhořčením nad touto ranou osudu, je všeobecně známo. Užil-li přitom ve svých úvodnicích výše zmíněných ostrých slov, dá se to omluviti za dnešní drahoty, tím spíše, že ona peněžitá ztráta postihla celý klub sociálně demokratických poslanců.

Je jistě smutným zjevem, domnívají-li se mnozí, že duševní stav dr. Soukupa není na základě oněch úvodníků v úplném pořádku. Lze sice po

zaražení výplaty diet pozorovati na dr. Soukupovi jakousi ochablost a skleslost, duševní malátnost, ale jeho stav není nijak vážný, aby snad bylo nutno internovat jej v některém sanatoriu.

Přesto však voláme k vládě: „Vraťte diety dr. Soukupovi a zachráníte ho rodině i straně a budete v něm míti opět statečného obránce zájmů říše!“

Kéž vládě postačí toto upozornění! My pak upřímně blahopřejeme dr. Fr. Soukupovi k úplnému uzdravení.

Karikatury - 13. 12. 1909

J. S. MACHAR

Machar je realista. Kdyby nebyl fejetonistou Času, byl by ideálním realistou. Jako fejetonista Času je však realistou konzervativním. Miluje Čas, Herbena, Vodáka a Šaldu, částečně i Elišku Krásnohorskou a nenávidí mladočechy a Viktora Dýka. Neví proč, jelikož u velikých duchů je láska i nenávisť zjevem spontánním. Není členem Akademie, poněvadž je toho názoru, že to není žádná čest, je-li tam člověk, a že to není nectí, pakliže tam člověk není. Učí České bratry studovat antiku, vykládá spojitost mezi českou antikou a řeckým bratrstvím a je českým konzulem ve Vídni. Když nějaký drobnější český člověk přijede do Vídně a ve slabé chvíli pumpne Machara o dvě koruny na dráhu, je mu Machar vděčen, neboť o tom napíše fejeton do Času, kde má zvýšený řádkový honorář.

Macharovy fejetony jsou zejména tím zajímavý, že jsou plny noblesy. Totiž duševní noblesy, ne realistické noblesy. Machar například dostane druhou cenu Akademie. Machar ji ovšem vrátí, poněvadž On i redakce jeho listu jsou přesvědčeni, že měl dostati první cenu. Jiný obyčejný člověk, kdyby tu cenu vrátil, napsal by stručně na poštovní colis s cenou: „Nepřijímám, zpět!“ a již by o věci nemluvil. Machar o tom také nemluví,

ale napíše o tom dva fejetony do Času. Proč tu cenu vrátil, jak ji vrátil, kdy ji vrátil, komu ji vrátil a kde ji vrátil.

Machar cestuje po Čechách, Moravě a Slezsku a přednáší o antice. Když svého času cestoval Vrchlický a přednášel o Nerudovi, Čas i jeho fejetonista byli toho názoru, že to je literární cirkus. Když cestuje Machar s antikou, myslí Čas, že to není cirkus, nýbrž záslužná věc, a obšírně referuje, co bylo tam a co bylo onde. Nakonec věnuje Machar z přednášek dva tisíce korun na národní účele. A protože nemá vědět levice, co dělá pravice, Machar o tom nemluví, ale napíše fejeton do Času. Kolik dal, proč dal, jak dal, kdy dal, komu dal a kde dal.

Machar je nový český člověk. Ve svých Konfesích literáta i v Magdaléně ostatně vylíčil šosácké poměry českého venkova a zejména maloměstské slečinky dostaly tam svůj díl jako stvoření nepokroková a omezená. Leč když maloměstské slečinky chodí nyní na Macharovy přednášky o antice a tleskají tam autoru, ač antice rozumějí jako sele citrónu - abychom užili Macharova přirovnání -, Machar sám a Čas za ním vlídně kvitují, že tam a tam „spanilomyslné dámy dostavily se v hojném počtu a projevíly živým zájmem, že chápou antiku právě tak, jak ji chápe Machar“. V kruhu těch spanilomyslných dam dá se Machar i vyfotografovati, a Český svět přinese ten kompromisní obrázek. A rozumí se, že Čas přinese fejeton o vzácném pochopení a úctě zdravého českého venkova k největšímu českému žijícímu básníku. Machar jest a zůstane totiž vždycky největším. Až zemře, bude to největší mrtvý český básník.

Machar nerozumí strýčkovství a kamaráderii v literárních poměrech. Před lety byl v literárních stycích s Arbesem, Sládkem, Vrchlickým a jinými. Leč výsledky těch styků neodpovídaly jeho názorům, a proto o tom napsal několik fejetonů do Času, v nichž pověděl na staré pány všecko, co mu kdysi neprozřetelně svěřili.

S lidmi, o nichž nemůže napsati fejeton do Času, Machar nerad vstupuje ve spojení. Je bankovním úředníkem ve Vídni a ví, že *čas* jsou peníze. Kdyby Čas měl více peněz, než má, Machar by se přestěhoval do Prahy a osvětloval by zblízka ty naše smutné poměry, ale za daných

poměru to nelze, poněvadž Machar jako ideální realista je toho názoru, že čas jsou peníze, kdežto redakce jeho listu je v této otázce konzervativní a soudí, že Čas nejsou peníze. Machar občas i o tom napíše fejeton do Času.

Dnes je těžko říci, co se z toho vyvine.

Čas hlásá českobratrství a návrat k evangeliu, Machar roznáší po Čechách a Moravě antiku, pokroková mládež tleská realismu, maloměstské slečinky tleskají Macharovi a Machar píše o tom fejetony do Času.

Jak se zdá, z Machara stane se český Loti, který z Cařihradu přivezl Azyiadé a Harémy kouzla zbavené, z Japonska Chryzantému a z Egypta kult Osirise.

Machar jel na Krym a přivezl Listy z Krymu, Machar jel do Itálie a přivezl Řím, a nehledě k pí Svobodové - přivezl i antiku. Ostatně napsal o tom řadu fejetonů do Času.

Příštího roku pojede Machar na Island, o čemž zajisté napíše novou knihu. V každém případě však napíše o tom dříve několik fejetonů do Času. O fejetonech pak prohlásí Novina, list Macharovi nedosti vzdálený, že to jsou nejkrásnější skvosty naší české fejetonové literatury.

Karikatury - 18. 1. 1910

NÁRODNÍ LISTY

Zdalo se, že jednání mezi panem Grégrem, majitelem Národních listů, a dr. Kramářem a spol. o koupi Národních listů nedospěje k žádoucímu výsledku. Následkem toho napsaly Národní listy: „Naprosto je nepochopitelné, jak dr. Kramář hledí vstříc rozuzlení dnešní politické situace, přihlížíme-li k jeho článkům ve Dnu. Nechápeme, co vlastně míní oním obrozením strany, svým jemným cítěním pro platonické styky Rusů a Poláků. Dr. Kramář vystupuje jako politik, který usilovně se snaží

zachovati onu politickou bezradnost, která právě tak těžce doléhá na český národ,“ atd.

Večer zdálo se, že dr. Kramář přece snad se přičiní, aby smlouva s panem Grégrem byla podepsána. Pan Grégr nechtěl rozhodně ustoupiti od požadované sumy. Byl by to také nesmysl. Kdo si chce veřejné mínění zakoupiti, tomu nesmí záležet na několika tisících korun.

Národní listy tedy hned druhého dne napsaly: „Je vskutku třeba, aby bylo jasno mezi námi. Dobře to řekl dr. Kramář na schůzi v Litomyšli: ‚Kdo jasně vidí do celého politického pozadí, ten sezná, že jsme se my, moderní politikové, ani na okamžik neodchýlili od programu, hlásaného naším starým demokratem, nebožtíkem Eduardem Grégrem!‘ Jsou to jistě slova závažná v dnešní politické rozháranosti. Vítáme vřele mužná slova dr. Kramáře, jež jsou nám zárukou lepší budoucnosti...“

Toho večera oznámil dr. Kramář panu Grégrovi, že požaduje za Národní listy příliš velký obnos.

Ve večerním vydání Národních listů objevil se proto tento článek: „Ještě slovo ku schůzi v Litomyšli. Jak známo, pronesl dr. Kramář na schůzi v Litomyšli ostré výtky vůči

Národním listům, kterých se chytil také Den. Známe Den příliš dobře i s jeho politickým gaminstvím, ale přece se divíme, jak jest možno, že dr. Kramář připouští správnost toho, co Den o nás píše. Národní listy vytrvají stále na svém programu, nedávajíce se nijak odradit od slušné, opakujeme ještě jednou, *slušné* polemiky. Užil-li dr. Kramář na schůzi v Litomyšli proti nám zpráv svého osobního orgánu Dne, pak jest to nedůstojné. Poněvadž však Den vědomě mystifikoval svého duševního vůdce, jest čin ten politickým apačstvím ...“

Večer pokračováno bylo ve vyjednávání o koupi Národních listů. Dr. Kramář prohlásil, že se přičiní, aby konečně konsorcium vyplatilo panu Grégrovi žádanou sumu.

Národní listy tedy psaly: „Politická prozíravost dr. Kramáře. Vždy ctili jsme dr. Kramáře jako dobrého politika. Přehled politických událostí a kombinovaná prozíravost jest vzácnou vlastností politiků. Leckeger,

švédský politik a ředitel Dageswom, listu švédských liberálů a přítel našeho národa, promlouvá v delším článku o vítězství liberalismu v Rakousku. V tomto článku věnuje dlouhou úvahu české straně svobodomyšlné a chválí dr. Kramáře jako nejprozíravějšího rakouského politika. ‚On,‘ praví slavný švédský politik, ‚nežádá převratu. Jako rozumný člověk ví, kam třeba udeřiti. Jeho elegance v životě politickém je veliká‘ atd.“

Druhého dne nato obdržel vydavatel a majitel Národních listů následující telegram: Za 1 500 000 K nemožno. Dr. Kramář.

Národní listy obořily se tedy prudce na dr. Kramáře v úvodním článku: „Reorganizace. Zájem českého národa dle Dne lpí dnes na reorganizaci mladočeské strany. Nevíme, co o tom nešťastném výroku máme souditi. Jisto jest, že Den neudává tón v české politice. Den dle všeho vychází pro ‚prazvláštní společnost‘, a tím smutnější je, že kryje se za osobu dr. Kramáře. Chce-li pan dr. Kramář reorganizovati mladočeskou stranu, proč používá k propagaci této myšlenky právě časopisu Den, jehož redaktoři jsou populárně řečeno kam vítr, tam plášt? Neříkáme, že jest k tomu třeba málo politické nepoctivosti...“

Večer nato byla po delším zdráhání podepsána dr. Kramářem a zúčastněnými členy konsorcia smlouva, dle které přecházejí Národní listy v majetek dr. Kramáře. Den vychází jako poledník.

Do Národních listů píše dr. Kramář úvodníky a všechno to za 1 500 000 korun. Redaktoři píší, jak si přeje pan dr. Kramář, a z právníckého stanoviska nelze proti tomu nic namítati, neboť koupě jest smlouva, dle které prodávající (venditor) jisté zboží (merx) předává kupujícímu (emptor) za určitý peněžní obnos, zvaný cenou (pretium). Zbožím nemusí býti z právníckého stanoviska jen věci, nýbrž i požadavky, věcná práva, dědictví. Předmětem koupi může býti také věc dosažitelná v budoucnosti, koupě nadějná (emptio spei), kupříkladu lovecká kořist. A o tu dle všeho běží dr. Kramářovi.

POSLANEC VÁCLAV KOTLÁŘ

V krajině s intenzivní kulturou vína a cukrovky, mezi domácím druhem zdomácnělého plemene skotu siemenského a elesmerského, vepřového bravu, mezi kuřimi dvory s typickými ráci domácími slepic i slepic druhu cizího, mezi wyandotkami a koroptvými vlaškami, mezi holuby staváky, kamzly a bubláky narodil se agrární poslanec Václav Kotlář, zvěrolékař na Mělníce.

Zastupuje tento okres 37 se všemi pěstiteli bravu, skotu, drůbeže. Pomáhá při otelování krav, při obtížném vrhu selat, při budování Slovanské jednoty a poradí voličům nový způsob potírání chorob rostlin, způsobených cizopasnými mikroby.

Jest všeobecně totiž známo, že produkty výměny látek, nahromadí-li se ve větší míře, mají náchylnost poškozovati existenci obilí. Aby se tomu předešlo, byl zvolen agrární poslanec Václav Kotlář v mělnickém okrese.

V oněch obcích okrese mělnického, kde vyskytují se velmi hojně nematody, řepní háďátka v cukrovce, volili Václava Kotláře jednohlasně.

V dědinách, kde řádila červenka, čili jak Slováci říkají „svinský důl“, volili také jednohlasně Václava Kotláře.

Kde chtěli mít pastviny a louky v lepším stavu, tam poslali Václava Kotláře do parlamentu.

V mělnickém volebním okrese postrádali muže, který by podal na říšské radě reformní návrhy pro praktické pokusy s hnojivy.

Muže toho však našli. Byl jím Václav Kotlář, horlivý zastánce významu drasla pro luka, horlivý propagátor zavedení yorkshirských kanečků do plemenných stanic zemědělské rady pod protektorátem knížete Schwarzenberga.

Poslanec Václav Kotlář konal též zdařilé pokusy s chilským ledkem a objevil, že při zakládání nových luk jest chlěvský hnůj nebo ledek nutný.

On to byl, který na říšské radě prohlásil, že vztah dojivosti ku zdravotnímu stavu dojnice jest nepopiratelný.

Největší důležitost přiznává ovšem jako zkušený politik ošetřování vemene.

Neméně důležité politické pozadí má jeho snaha po zavedení shorthornského skotu. Skot shorthornský má totiž mnoho nepřátel jako agráři. Boj za lepší budoucnost skotu shorthornského znamená vítězství agrární myšlenky, neboť rozumným použitím plnokrevných ras anglických, odborným vzděláním chovatelů získali v Argentině agráři neodvislost od vlády chilské.

Poslanec Václav Kotlář zmínil se také kdysi před svými voliči, že třeba zavést do Vestfálska belgický materiál, belgické klisny.

To podepíše každý rozumný agrárník, jenž ví, kolik mu dalo práce, než osvěžil krev ve vlastní rodině.

Poslanec Václav Kotlář nemiluje v politice bastardů a stejně vystoupil na agrárním táboru proti bastardaci zvířat a mulů.

Žádá hromadný výběr dobrých individuí, aby potomstvo bylo stejně vytvářeno.

Místo politických seminářů navrhuje pan poslanec dobytkařský kurs, kterého by se zúčastnili všichni agrární poslanci.

Sám by přednášel o následujících tématech: O významu chovu a krmení dobytka, o použití ku plemenitbě a postup agrárních poslanců.

Dále: Pravidla, jež při telení dlužno zachovávat, různé nemoci při telení a Slovanská jednota.

Co se týče chovu drůbeže, jest poslanec Václav Kotlář pro plymútky krahujcovité, které jsou výtečnými nosnicemi.

Jedna věta pronesená na táboře lidu na Mělníce získala mu více obliby než nejkombinovanější politická řeč. Pravil svým milým usměvavým způsobem: „Chováme drůbež buď na maso, nebo drůbež nosnou. Dle toho, jaký směr zvolíme, vybíráme si ku chovu jisté druhy drůbeže. Radikálové však vůbec slepic nechovají, a proto radikálům slepice vůbec ničeho nesnesou. Pak je ovšem konec s radikální politikou!“

Co měl bych ještě podotknouti o jeho politické činnosti? Snad o jeho výzkumech o vlivu dráždivých látek na vyměšování mléka či o jeho

krmných pokusech s jehličím borovic u .ovcí, které měly za následek, že z ovčích trusů rostly lesní sazeničky?

Nikoliv. Pod malebným Kokořínem jest malý stateček a tam do lyrického ticha dubových hájů chrochtá yorkshirská prasnice, kolem níž pobíhá dvanáct malých prasátek.

A všichni ti čtvernožci důvěrně dívají se údolím potoka směrem k Mělníku, kde žije jejich ochránce, agrární poslanec za 37. volební okres . . .

Karikatury - 14. 3. 1910

DR. ANT. HAJN

/Zmenšeno v $\frac{1}{11}$ skutečné velikosti/

Samostatnost, ústřední orgán strany státoprávně pokrokové, vydává jak známo dr. Ant. Hajn, kterého neobyčejně charakterizují řádky pod hlavičkou listu:

Úterní a čtvrteční číslo má nejméně 4 strany, sobotní nejméně 6 stran. Dnešní číslo (kupř.) obsahuje 6 stran.

Jest něco důkladnějšího, důslednějšího? A na této důkladnosti založena jest celá povaha a celá činnost pana dr. Ant. Hajná.

„Úterní a čtvrteční číslo má nejméně 4 strany, sobotní nejméně 6 stran.“

Kdykoliv to čtu, vždy vidím před sebou dr. Ant. Hajna. Jako by to on sám mluvil, prohloubeně, otevřeně a rázně.

Méně nemůže mít rozhodně než 4 strany. Tento podtitul přejde též do nového státoprávního deníku pana dr. Ant. Hajna s novým podtitulkem. „Náš deník vychází *denně*.“

Bude to bezohledná přímost, tím promluví dr. Hajn pravdu českému lidu, která by tvrdila v lidu opět víru v českých srdcích ve vlastní sílu, ve vlastní českou budoucnost. . . , jak často pan dr. Hajn říká.

Znáte dr. Ant. Hajna? Viděli jste kdy jeho obrovskou postavu? Slyšeli jste jeho řeč, při níž duní a třesou se stropy rakouského parlamentu, takže poslanci ze strachu, aby na ně strop nespádl při řeči pana dr. Ant. Hajna, odcházejí?

Dr. Ant. Hajn jest vzdělaný říšskoradní poslanec. Slovo říšskoradní vynalezla Samostatnost.

A dr. Ant. Hajn dnes s úspěchem již říká: „My říšskoradní poslanci nepřijali jsme a vůbec neuznávali tohoto říšskoradního zákona, alebrž vědomi jsouce, že říšskoradní úřady našich říšskoradních poslanců v říšskoradním neprospěchu neuznávají pasus připojený za přiměřený, tu my říšskoradní poslanci odešli jsme z říšskoradní rady.“

Dr. Ant. Hajn jest tedy říšskoradním poslancem. Řeči jeho jsou ostré. Vrazí vám zčistajasna nůž do břicha, vytáhne s úsměvem, zalomí rukama a již vás pitvá, vaše svědomí, činy v minulosti i chyby budoucna.

Hovoří tišeji a tišeji, jako když vánek vane větvemi stromů, jako když větřík umlká a tiší se a tiší. Levice i pravice spí, ale dr. Hajn hřmí dál všechna provinění vídeňských vlád.

Dr. Ant. Hajn je nejmenší z českých poslanců. Váží 43 kg a výšky nedosahuje půldruhého metru.

Ale přesto chce založit velký státoprávní deník ve formátu Národních listů.

Karikatury - 1. 8. 1910

BR. JIŘÍ PICHL,

nár. soc. redaktor a obecní starší na Královských Vinohradech

Moudré kteréisi přísloví praví: Nesud'te dle zevnějšku! Často drsná skořepina tajiti může ušlechtilé jádro i naopak. A skutečně: kdybychom měli souditi dle zevnějšku, pokládali bychom bratra Pichla za nějakého *miniaturního* Babinského, Roszu Šandora či Rinalda Rinaldiniho. Jeho ponurá tvář s obrovskými vyježenými kníry a zarputilýma očkama za skly skřipce nevzbuzuje v člověku důvěry.

A zatím v pravém odporu se svým odstrašujícím zevnějškem je br. Pichl jedním z nejsrdečnějších lidí v Čechách, který veškeru svou mírnou moudrost a uhlazenost ukládá pečlivě do svého žurnálu, ačli ji předtím už dobrosrdečně neroztrousil ve svých přednáškách mezi důvěřivé posluchače. Jeho sebevědomí nejde sice tak daleko, aby svůj žurnál pokládal za nejlepší na světě, ale je přesvědčen v hloubi duše, že po New York Herald, Times, Daily News a Matinu je hned na prvním místě jeho list, co se týče úvodníků. Redaktor Pichl je veskrze mužem pokroku, a tak i jeho žurnál předhonal během času sám sebe a vychází nyní vždy o den dříve: úterní číslo v pondělí, páteční ve čtvrtek, sobotní v pátek atd.

Mimo svůj list je br. Jiří Pichl vynikajícím řečníkem a je na požádání vždy ochoten přednésti svůj skvělý repertoár, který vozí s sebou po vlastech a jenž sestává ze tří prohloubených přednášek: O bitvě na Bílé hoře, O Svatopluku Čechovi a O úkolech vzdělávacích spolků. Cyklus tento rozšířil právě o čtvrtou přednášku Dojmy z cest po Cařihradě; bylť se v tomto exotickém městě zdržel půldruhého dne, kteréhožto času využil znamenitě k tomu, aby rozšířil mezi Turky hnutí antimilitaristické a agitoval proti zamýšlenému vyhubení pouličních psů cařihradských.

Zbývá ještě uvésti několik životopisných dat: Br. Jiří Pichl narodil se... ale nikoli, to nesmíme prozraditi! Redaktor Pichl je zaručeně zachovalý mládenec a nesnese, aby se mu někdo probíral v křestním listě.

Je to příslovečná známá skromnost všech starých panen a konzervovaných mládenců. Zachovalost jeho je skutečně prokázána, což můžeme s uspokojením konstatovati, neboť ani jeho političtí odpůrci nemohli mu doposud ani jednoho levobočka vyčisti - a to znamená mnoho v našich poměrech! Jednu však z nepřátelských výtek musí přece svědomitý životopisec uvést: Pro jeho náklonnost k parfému nazývá jej soudruh Němec z *Práva lidu* „bratrem *Voňavkou*“. A skutečně: Redaktor Pichl po způsobu starodávných rozkošníků zbožňuje odéry, a jde-li do společnosti, napouští se parfěmy, aby šířil kolem sebe libé vůně, - což se nedá říci o nohách soudruha Němce.

Karikatury - 28. 8. 1910

PRAŽSKÉ ÚŘEDNÍ NOVINY

Kdykoliv vezmu do ruky *Pražské noviny*, úřední orgán vládní, vždy víc a více těším se z jich estetické ceny. O vnější úpravě nelze mluvit, ta je dost mizerná, zato však vnitřní obsah protkán bývá takovými mravoučnými poučkami a tolika vtipnými nápady, že je radostí pročitat ty řádky vládních redaktorů, z nichž vyniká mužná postava O. Filipa. Člověk často nalezne v nich leccos, co na první pohled zdá se být kapitálním nesmyslem. Pravím na první pohled, poněvadž ve chvíli je každému jasno, že zde byl spáchán velký vtip. Kupříkladu čtete o neštěstí, které se stalo u Lužinu ve Švýcarsku a při kterém utonulo deset domorodců i s kapitánem Liongem. Liong byl Číňan, a vy se ptáte, jak ubožák dostal se do Švýcarska za kapitána a po smrti ještě ke všemu do Pražských úředních novin. Potom hledáte Lužin. Víte, že ve Švýcarsku je Luzern, a nikoli Lužin; Lužin že je krajské město v ruské gubernii Vitebské, a nakonec si vzpomenete na Luzon, největší ostrov na Filipínách, kde je Číňanů jako máku. To už by souhlasilo, že se tam utopil ten kapitán Liong. Čtete dále a shledáte, že to byl pirát, a vskutku,

jak krásně nám to povídá tato lokálka z úředních novin: *Řádění pirátů ve Švýcařích*. Za čtrnácte dní ji můžete čísti v úředních listech ještě jednou.

Jaká to výchovná snaha Pražských novin pro povznesení národa kulturně. Čtenář nesmí věřiti ani lokálce z Pražských úředních novin, nýbrž musí zkoumati a pátrati, v čem vlastně záleží ona hádanka, kterou ve formě nevinné lokálky podávají Pražské noviny svým čtenářům. A tím se vzdělává. Toť estetická cena tohoto deníku. Jde do čítárny a srovná tam v Naučném slovníku jména řek, zemí a měst, která vidí vytištěna v Pražských úředních novinách. Tím nabývá čtenář chuti ke studiu, prohlížení Naučného slovníku po přečtení Pražských úředních novin stane se mu denní potřebou a jest rozhodná naděje, že ve snaze po vzdělání prostuduje nakonec celý Naučný slovník, všimne si i jiných věcí, které potřebuje inteligent znáti, jeho duše stane se měkkou a něžnou, počne přemýšlet o umění, o umělecké výchově, bude chodit na opery a všude doporučovat) Pražské úřední noviny, které z něho udělaly inteligenta a vštípily mu smysl pro krásu.

A co už učinily Pražské noviny z lotrů, vrahů, lupičů, zlodějů a revertentů? Ony to byly vždy, které pomohly pátrati policii po lupičích a vrazích, uveřejňující v dlouhých sloupcích popis, jak pachatelé nevyhlíželi: „Jest všeobecná domněnka, že pachatel *neměl* černé sako a šedivé kalhoty.“ Policie v tom ohledu rozhodně zavedla pátrání, které jí tím bylo velice ulehčeno, neboť zatkla všechny lidi, kteří *měli* černé sako a šedivé kalhoty, neboť věřte, že to byl jen trik Pražských úředních novin, když psaly, že pachatel *neměl* černé sako a šedivé kalhoty. Předpokládaly totiž, že pachatel po přečtení této zprávy oblékne si právě černé sako a šedivé kalhoty, aby nebyl poznán.

Pražské úřední noviny to byly, které popsaly dopodrobna vraha Magdy Novotné, tak jako by nosil příspěvky do nedělní zábavné přílohy úředních novin a v redakci ho znali od vidění.

Jedno je však slovo, které hraje velkou roli ve všech těch zprávách úředních novin. Jest to slovo „bohužel“. Čtete den co den: „Bohužel utekl“, „Bohužel skočil do řeky . . .“, „Když se krámská obrátila, tu on bohužel

ukradl šunku v ceně 10 K“, „Po slovech těch ji bohužel znásilnil. . .“, „Bohužel se opil.“

Obsah Pražských novin je pestrý a poutavý. Mají dva oddíly. Na jednom stojí v nadpise „Část úřední“, na druhém „Část neúřední“. V části úřední se dozvíte, co má každý pořádný člověk vědět: Tak tam stojí psáno, že princezna ze Schaumburg-Lippe povila chlapečka prince, nebo stojí tam, že místodržitel (bojím se, že mně to cenzura nepropustí), že tedy pan místodržitel odjel automobilem do Kladna a odtud pěšky odebral se do Vídně, a podobné úřední zprávy. Mezi ty patří i zpráva o počasí. Je-li pěkně, je to dle toho věci úřadu, když prší, je to zase úřední věc, a kdo si roztáhne deštník, míchá se vlastně do úředního výkonu. Na to dovolím si tedy upozornit slavnou redakci Pražských novin. Rád člověk tyto úřední zprávy pročítá. Dozví se, že komerční rada Hachfeld v Modlingu byl jmenován vládním radou. To potěšení všech, když se vás ptají, co je nového. „Tak vy ještě nevíte, že komerční rada Hachfeld v Modlingu byl jmenován vládním radou?“ Rychle odkvapíte, abyste mohli dále sdělit všem tuto příjemnou a důležitou zprávu.

A sotva potěšíte se v úřední části, již zabaví vás část neúřední. Čtete tam kupříkladu: „*Úleva v trestu smrti*. Jak se nám z hodnověrné strany sděluje, má být při reformě zákoníka pomýšleno též na úlevu v trestu smrti. Úleva ta bude dalekosáhlá a neopomeneme včas sdělit podrobnosti této úlevy svým čtenářům.“ Co na nás čeká dle zprávy úředních novin, které *včas* sdělí čtenářům podrobnosti o úlevě v trestu smrti? Snad onu úlevu v trestu smrti budou mít jen předplatitelé Pražských úředních novin? A co my ostatní, kteří jsme se nepředplatili?

Konečně vás však přece potěší zpráva, kterou čtete dál, že 312 poutníků odjelo se slzami v očích z Brna do Palestiny. Zpráva ta je tak důležitá, že ji v úředních novinách vytiskli proloženým písmem.

A když už ani tím se nechcete potěšit, pak vás pobaví fejeton, ve kterém uveřejňuje Jan Josef Svátek svá dobrodružství mezi Araby v Tunisu. Dobrodružství, která vás uchvátí. V každém fejetonu pije moka a nechá se štípati štěnicemi. A to dělá už od dubna.

Jednu velkou výhodu mají Pražské noviny. Tou nepopíratelně jest jejich papír, který není hrubý, ale jemný a vláčný.

Papír ten chválí si všichni četníci na četnických stanicích, kam zasílají se Pražské úřední noviny zdarma, aby se četníci vzdělali.

Papír Pražských novin tam visí. A vyplniv svůj úkol, pobaviv duševně, plní i své vnější poslání s tou roztomilostí, které je schopna pevná ruka četníka. A vyplniv své poslání, klesá a přikrývá svým úředním povrchem mimoúřední výkony bezpečnostních orgánů.

Karikatury - 12. 9. 1910

PRAŽSKÁ AVIATIKA

Jaké názory může míti okresní hejtman o aviatice? O tom se dá velice těžko rozhodnouti. Nám všem, kteří konečně jsme rádi, že máme svého člověka, jenž nás nadarmo nevytlákal k aviatické produkci, jest jen tolik jasno, že úřady doposud nezakázaly aviatické produkce.

Když roku 1893 zakázalo okresní hejtmanství hráti kopanou v celém okresu, projevilo jistě vzácný důkaz toho, že ministerského nařízení ze dne 30. září 1857, čís. 198 ř. z. dá se velice dobře užiti proti lidem, kteří si něco usmyslí, co nejde slavným úřadům do hlavy.

Letošního roku bylo to opět okresní hejtmanství, které málem bylo by zakázalo inženýru Kašparovi, aby v Lysé nad Labem lital.

A je to úplně správné. Kdo lítá, ten vykonává cosi, co roku 1857, kdy pod číslem výše zmíněným 198 ř. z. byl vydán zákon o dopravě, nebylo myslitelné. Tím prohřešuje se proti dopravě sub littera a), a to z těchto důvodů: Jedná se o pohyb v mezích nemyslitelných, pohyb, dopravu pomocí neobvyklých vozidel, stojících mimo dosah schopnosti pohybovati se po silnicích ve vykázaných mezích.

Zde tedy záleží prostě na dobrozdání: Uznají-li tedy slavné úřady, že není možno, aby člověk lítal, nemůže nikdo proti tomu nic dělat. V dopravním řádě platném pro země rakouské nic o létání nestojí.

Případ jest analogický s oním, když roku 1812 objevil se v Londýně nějaký ztřeštěnec, který tvrdil, že lze svítiti plynem. Úřady ho zavřely, poněvadž tenkrát v osvětlovacím řádu pro Londýn nebylo o osvětlování svítiplynem ani zmínky.

Kdyby byl Farman přišel se svým vynálezem, byly by ho úřady stíhaly pro klamání úřadů. A opět správně, neboť co jest klamáním úřadů?

Klamáním úřadů jest, jedná-li někdo tak, aby uvedl úřady v omyl. V omyl může pak úřady uvést každý, kdo jedná proti dobrozdání úřadů.

Když by tedy úřady uznaly, že není možno, aby někdo se vznesl pomocí důmyslně sestaveného přístroje do vzduchu, jest to klamáním úřadů vyššího stupně. A když by okresní hejtman prohlásil: „Není možno, ať si říká kdo chce co chce, já vůbec tomu nevěřím, že by člověk mohl lítat,“ jest to rozhodně směrodatné i pro další jednání aviatiků.

K této věci jest třeba zvláštní komise, která by, porokovavši s okresním hejtmanem, uznala, je-li možno létat či nikoliv. Jsou to velmi důležité nálezy těchto komisí, které povolují aviatické produkce.

Ale člověk se nediví. V okolí Staré Boleslavi žily úřady v naprostém klidu. Od okresního hejtmana nemůže nikdo žádat, aby sestrojil si sám aeroplán. A to také nikdo nechce. Nikdo také nežádá od poctivých státních úředníků, zešedivělých ve službě po řadu let, kdy ještě aeroplánů nebylo, aby pořádali nějaké aviatické produkce a udrželi se alespoň ve výši třiceti metrů po celých pět minut ve vzduchu. Myslím také, že žádnému z těchto státních úředníků nikdy nenapadlo, aby před tisíci a tisíci diváky stoupal na podivuhodném stroji do výše, opisoval křivky a vracel se ze vzdušných výšin opět na místo vzletu. Myslím, že by to pro ně znamenalo alespoň v Čechách konec kariéry.

U nás úřady ani nesmí podporovat aviatiku, poněvadž v Čechách by mohly propelery rozvířit politické ovzduší.

Ovšemže úřední komise, které zkoumají, je-li možno létati, nemyslí prozatím na politiku při svých zkušebních výkonech. Komise ty řídí se jen dle nejnovějších úředních nařízení, která zní:

§ 1. Kdo chce létati, musí se vykázáti doklady, že jest bezúhonný, přihlásiti mateřskou řeč, vykázáti se očkovacím vysvědčením a znalostí němčiny.

§ 2. Letiště musí být široké, aby mohlo být obstoupeno četnictvem z celého okresu.

§ 3. Pokud se týče vlastního aviatického výkonu, jest třeba dobrozdání okresního hejtmána, do jaké výše smí aviatik vzletěti.

§ 4. Pokud se týče obecenstva, musí toto na vyzvání úřadů ochotně pomoci sundati aviatika ze vzduchu, kdyby tento překročil výši, povolenou mu okresním hejtmanstvím.

§ 5. Aviatik musí rukoudáním slíbiti při zkoušce zástupcům úřadu, že na úřední vyzvání ihned sestoupí. Pakli by tak neučinil, budiž stíhán pro křivou přísahu.

§ 6. Uzná-li okresní hejtmanství za dobré, může povoliti pouze *pozemní* aviatické produkce.

Ubohý aviatik inženýr Kašpar! Takový milý, skromný člověk, který beze vší reklamy dostojí slíbenému a uchvacuje svými mistrnými výkony diváky. Jak jest smutné, když úřady mu přistřihují křídla! A tak mu přejeme na jeho aviatické pouti lepší okresní hejtmany a lepší komise, než měl v Lysé nad Labem.

Karikatury - 10. 10. 1910

OBČAN ANTONÍN NĚMEC, SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÝ POSLANEC SEDMÉHO VOLEBNÍHO OKRESU

Nazývají-li političtí protivníci dr. Soukupa *dervišem* strany sociálně demokratické v Čechách, mluví o občanu Němcovi jako o *veleknězi* z Práva lidu.

Veleknězi v každé církvi vyznačovali se a vyznačují oním objemným obalem tuku, jenž způsobuje, že jejich břicho vystupuje z roviny, která u většiny věřících jest beze všech pahorků v okolí žaludku.

Zlatý řetěz, který houpá se na kulatém bříšku redaktora Antonína Němce, zavdává opětně jeho politickým protivníkům podnět k různým útokům, zvláště když občan poslanec Němec kráčí v čele demonstrantů proti drahotě a jeho velké břicho se zlatým řetězem velebně se kývá vedle soudruha proletáře, držícího v hubených rukou standartu s nápisem „Umíráme hlady!“ A davy táhnou a poslanec Němec jako arcibiskup sevillský o velkých procesích proti hladu udílí kolkolem požehnání, volaje: „Hanba čumilům!“ Všeho toho využítují političtí nepřátelé ku směšným nájezdům a srovnání občana Němce se sevillským arcibiskupem jest naprosto nešťastné. Kolegové občana Němce z redakce Práva lidu dobře vědí a jistě budou vždy opravovat podobné zprávy v ten smysl, že 1. arcibiskup sevillský nikdy nevolal „Hanba čumilům“, jako to činí občan Němec a 2. vytýkati někomu abnormalitu břicha, tedy tělesnou vadu, je nelidské, surové, nešlechtné, brutální, nedemokratické, ošklivé a ukrutné.

A mají úplně pravdu, neboť občan Antonín Němec získal si toto úctyhodné panděro v boji za zlepšení osudu proletariátu, jemu vyrostlo v dobách perzekuce českého dělníka, zmohutnělo mu právě v zápase o lepší životní podmínky soudruhů. Ono není normálním zjevem, naopak toto ztučnění může míti pro něho neblahé následky, poroste-li dále. A klepá-li si při svých ohnivých řečích občan Němec na toto své břicho, volaje přitom: „Soudruzí, rosteme!“, jest se obávati, že pozbudou-li při příštích volbách

sociální demokraté nějakých mandátů, splaskne potom i břicho občana Němce. Muž tento jest obětí své strany. Když lékaři mu rozkáží, aby jel zhubeněti do Karlových Varů, nemůže tak učiniti bez schválení sekretariátu, poněvadž celý klub sociálně demokratických poslanců spatřuje v jeho bříše proroka úspěchů a rozmachu československé sociální demokracie. On jest sluncem lepší budoucnosti. Toto břicho jest Blaníkem československé sociální demokracie. Ono elektrizuje davy při řeči občana Němce a vy čekáte, že ta polokoule, vznášející se nad davy a houpající se při každém gestu řečnickově, praskne pojednou a že vyrazí z ní nové a nové batalióny, jež zdrtí velkokapitál.

Nikoli, občane Němče, my ti nezávidíme! My víme, co tě čeká. V tajném sezení sekretariátu strany sociálně demokratické, k němuž jsi z pochopitelných důvodů nebyl pozván, bylo usneseno, jakmile strana sociálně demokratická v Čechách bude upadati a bylo by podezření, že snad toto tvé zářící slunce dostává vrásky, což by na davy působilo velmi neblaze, že máš být zaživa vycpán, aby bylo toto břicho zachováno v původní velikosti. A budou tě voziti po voličských schůzích a do fonografu zachytí jednu z tvých voličských řečí, při nichž, ukazuje na své břicho, volal jsi své známé heslo: „Soudruzi, rosteme!“ A až nová hesla zastíní slávu tvého břicha, tohoto fetiše starých bojovníků, tu někde v muzeu budeš seděti na starých ročnicích Práva lidu v zatmelené skleněné skříní s nápisem „Mumie občana Antonína Němce, šéfredaktora Práva lidu, vycpaného výkonným výborem strany sociálně demokratické na počátku minulého století v Praze v Myslíkově ulici“.

Ale v muzejním katalogu budou scházeti data o tvé činnosti a vše, co o tobě političtí nepřátelé tvrdili. A nikdo z pozdějšího potomstva nebude již věděti, jak jsi se oháněl Marxem, Liebknechtem a Lassallem, kteří se museli naroditi, abys vážil svých 115 kg. A nikoho nenapadne, že 5. května r. 1818 v Trieru, kdy narodil se Karel Marx, založil tvou celou kariéru a že veškerá tvá existence závisela na tom šťastném porodu z 5. května r. 1818 . . .

Karikatury - 7. 11. 1910

KAREL PELANT

Jest jako rtuť a podobá se oněm bezovým panáčkům, kteří před vánoce na prknech v Ovocné ulici hopsali při doteku, zatímco kluci prodavači řvali do ulic hrozným hlasem: „Nikdo ho na hlavu nepostaví!“ Příteli Pelante! Odpustíš mně snad tento úvod, který skončil srovnávací teorií při vybavení se tvé postavy. Ale kdykoliv na tebe myslím, zřím živě před sebou tvou maličkou čilou postavičku, starý revolucionáři!

Neboť byly doby, kdy v jedné kavárně, kde se čepovalo i plzeňské, když všichni již odešli, sedával sám malý muž se skřipcem, pil plzeňské a zpíval do tichého opuštěného lokálu Marseillaisu!

Byl to Karel Pelant, mystik, antialkoholik, ateista, duchoborec, muž bojující proti prostituci a revolucionář, vůdce myslících duší, které hádají se po kavárnách, debatujíce u malých stolků za okny kavárny, aby bylo na ně viděti z ulice, oni hrdí, nadšení, proniknutí opojnou slávou sami nad sebou, bořící při černé kávě světy, vztyčující nové prapory.

A co z toho všeho? Teď píšeš, příteli Pelante, do Moravského jihu anekdoty, pro které mého dědečka vyhodili od Primasů, poněvadž byly staré, sedíš v redakci plzeňského realistického listu, děláš špatné epigramy a někde u Škvrňan na stráni vzpomínáš na svůj plodný život, kdy o tobě psali do Sv. Vojtěcha, kdy bral jsi pánaboha starým penzistům, svíčkovým babám, výměnkářům, kostelníkům, kdy byl jsi ve Volné myšlence a poškleboval se na veřejných schůzích ministrantům.

Ubohý Pelante! Osud tě zavál právě do Plzně i s tím tvým tajným hříchem, být naoko abstinentem a milovati přitom plzeňské pivo!

A v Plzni to musí být hrozný boj. Být realistou, přednášet o abstinenci, být v protialkoholové lize, pouštět po sálech skioptikonem obrazy, jak vypadají játra, žaludek a ledviny pijáka, a být přitom v té Plzni, u přímého zdroje svého tajného hříchu.

V Praze mohl jsi se spíše ztratit, Praha mohla tě spíše pohltit v zapadlé hospůdce, ale v Plzni, kde chceš pro realisty bojem proti

alkoholismu vydupat půdu, zůstává sklenice plzeňského piva sladkým sněním a ty zoufale šeptáš u sodové vody: „Můj bože!“ A to říkáš ty, starý ateisto!

Kde jsou doby, kdy jako delegát Volné myšlenky konal jsi studijní cestu do Ameriky. To tě tam nikdo neviděl, ty starý hříšníku!

Tam jistě pil jsi i „ale“ v barech a vrátil jsi se do Evropy s pěti revolvery v kapsách, říkáje si ostentativně „goddam“ a „master“.

Ale dodnes nechápeme, proč pražská Volná myšlenka poslala Pelanta do Ameriky.

Co tam měl dělati? Měl snad nedávno pokřtěným Indiánům brati zase nazpátek toho boha, jehož tak lahodně získali i s ohnivou vodou, to však by jim musel dáti dvakráté tolik té kořalky a oni by se vrátili ku svým osmnácti bohům, s nimiž by měl Pelant horší práci než s jedním?

Či měl snad Pelant sbíratí příspěvky pro českou Volnou myšlenku od kovbojů na prériích, či udělat z nějaké zuřivé metodistky ateistku, či získat v Americe půdu pro snahy českých realistů?

Pelant sám říkal, že to byla propagační cesta. Ale našli se lidé, kteří tvrdili, že Volná myšlenka poslala jej do Ameriky, aby se ho takto moudře zbavila, poněvadž dobrý Karel Pelant nepřestal *volně myslit* ani - ve Volné myšlence.

Poslali tam své nezvedené dítě právě tak, jako je tam poslali Podlipný nebo Masaryk a ještě jiné důležité veličiny v národě českém.

Jenže Pelant se v Americe bohužel neztratil. . .

Karikatury - 13. 2. 1911

FERDINAND PRINC LOBKOVIC

Nejvyšší maršálek zemský Ferdinand princ Lobkovic narodil se na svět v létu Páně 1850 osmécítmého dne měsíce října. Jeho rodiče oba byli vysoce urození a slavní, neb jeho otec měl vinárnu na Menším Městě Pražském a oplýval dary Ducha Svatého. Jeho pak paní máteř byla Johana, kteráž když s ním pracovala k porodu, utekla se k pomoci svatého Františka Serafínského a zaslíbila děťátko Světci, a tak dali mu jméno Ferdinand. Porozen byv v posvěcený pátek, prospíval všemi dary a moudrostmi a praví se, že při jeho rození podivná znamení na zemi i na nebi se děla, obloha že se otevřela a ve vsi Dolních Beřkovicích že se vepř ve chlívku utrl a třikráte zachrochtal. Když pak léta Páně přišli jsou Prajzové do Čech, tu malý princ Krista Pána řízením od mordéřské ruky Prajzů byl zachráněn, neb byv teprve patnáct let, Císaři Pánu neráčil sloužiti. V sedmnácti letech, maje rozumu dosti a přijda tak k dospělým létům, po neplechách neběhal, nýbrž své outlé tělo bděním, modlením, posty zkrocoval a v kázni držel, velice v nelibosti měkké, patrné peřiny měl, a tak činil až do dvoumécítma let, když Císaři Pánu sloužil, ani ho v noci začasté místo na měkkém loži na koberci na zemi prostřeném nacházeli neb na tvrdé zemi. Toho času nalezl potěšení v panně Amálii a s tou při chválení Pána Boha zůstával a s ní s potěšením Ducha Svatého obcoval. Slouživ císaři vojenskou důstojností oplýval a jsa z rodičů urozených za dvě léta při své dokonalosti majorem se stal a v té žoldněřské hodnosti do zálohy vstoupiv, chovu dobytka věnovati se ráčil a spravoval pak své statky Beřkovice, Citov, Vintířov a Poláky s tak velikou péčí, že jeho dobrá pověst a svaté obcování daleko široko se rozhlásilo a víno jeho beřkovické takové slávy a chvály jest dosáhlo, že roku 1908 největším zemským maršálkem jest zvolen, kdež snažně evangelického prikázání následuje a všechno, což má, prodává a 16 000 korun úřadovného ročních s velikým chvalořečením stranou ukládá, nehýřiv a nemravných činů se vystříhaje a s obžerci obecenství. A vypravují o něm, že on ejhle jednu ponožku červenobílou a druhou černou a

žlutou nosí a že chudina v něm pravého otce má, který svým synům žádný peníz nevyplácí, aby ti na cestu zkázy uvedeni nebyli a věčnému zatracení unikli. On mnohá a rozličná jména pro svůj ctnostný život sobě zasloužil a tajným radou a komořím jmín jest a rytířem Řádu železné koruny a nějakým komandérem Královského uherského řádu svatého Štěpána i vyslancem zemským, což jej činí nejslavnějšího a Bohu i lidem nejvzácnějšího. Jsa předsedou sněmu zemského opatřen jest od Boha tou milostí, že sedě spí, a to s tak velikou opatrností, že toho poznati nemohou a teprve vnuknutím Božím vedeni po skončeném zasedání s nemalou uctivostí ho vzbudí, neboť on Otec náš jest, jehož my máme poslouchati a bez jeho dovolení ani nohou z místa se hnouti.

Neb jeho řeč jest libá, a upřímně mluví-li česky, tu darem jazyků i německá slova v jeho řeč přicházejí, neb on více mluví jazykem švábským, maje od Pána Boha k tomu nadání a jsa šlechticem českým.

Pro tuto snaživost horlivou od dobrých Čechů jest velice milován a nejvyšší úřady s laskavostí zastává, a pro svou učenost podepsati se neuměje, všechny své záležitosti svému tajemníkovi předává.

My pro ty tak veliké milosti Ferdinandu princí Lobkovicovi prokázané hledme sobě tohoto muže slovutného vysoce vážiti, jej ctíti, ho za přímluvu prošiti, aby nás svou milostí tak naplniti ráčil, abychom mu s velikou horlivostí sloužili a v jeho službě tak dlouho trvali, dokud bychom pro svou trpělivost věčné koruny neobdrželi.

Karikatury - 27. 3. 1911

Dr. HERBEN A PROF. DRTINA

Čím v antice byla nerozlučná dvojice Kastor a Pollux, tím pro stranu realistickou jest dr. Jan Herben a profesor Drtina. Oba navzájem se doplňují, a co neřekne Herben, řekne jistě Drtina, a co neřekne Drtina, to slavnostně prohlásí Herben. Pro ně hodí se významně verše z cituplné básně „Kastor a Pollux“.

*Chvilku se ztratili,
brzké však po chvíli
na prahu mohyly
se svorně políbili.*

Byly totiž doby, kdy profesor Drtina nechtěl míti nic společného s dr. Herbenem, čas ten však minul a v redakci Času zazvonila sklenka pana Herbena, naplněná moravským vínem, o sklenku pana Drtiny, naplněnou sodovou vodou.

A pak už je nedělilo nic než otázka abstinence, což se však také poddá během času, jak ujišťují kruhy blízké profesoru Drtinovi.

*Co kdys je dělilo,
v světlo se vtělilo,
kouzlem nás jme.*

Snad též zanechá profesor Drtina své trpné filosofie a postaví si světlejší názor životní. Ještě štěstí, že má vedle sebe dr. Herbena, který zvolá plačtivým hlasem: „Ne, neříkejte, že se národ nedá vyléčit a polepšit, když jsem já byl v Hostišově...“

A Čechové zapomínají v tom okamžiku na profesora Drtinu, na jeho základy praktické filosofie a na články o pedagogické filosofii v České

mysli, zapomínají vůbec na filosofii a čekají, co nového poví opět pan Herben o Hostišově.

Hostišov jest totiž nejen kniha pana dr. Herbena, Hostišov jest vůbec všeobecný pojem pro stranu realistickou.

Ať se děje cokoli, dovede to dr. Herben obratně převést vždy na Hostišov.

Znal jsem jistého realistu, který při každé příležitosti, ať se mluvilo o čemkoliv, náhle zbystřil sluch a zvolal: „Neslyšel-li jste, jako by venku někdo vystřelil?“ A už byl v tom ... „Já když jsem loni střílel koroptve ...“

U realistů jsou podobné obraty vrozené. Na Madagaskaru je povstání. V Čase vzpomíná při této příležitosti dr. Herben na Hostišov. Japonci dobývají Port Arthuru. Dr. Herben vzpomíná na Hostišov. V parlamentě mluví se o starobním pojišťování dělnictva. Dr. Herben vzpomíná na Hostišov. Opoziční listy sedí na vládě, dr. Herben sedí na Hostišově. Ledové kry blíží se skandinávským fjordům, ale dr. Herben při té příležitosti píše o Hostišovu.

Dr. Herben a Hostišov jest jedno a totéž. A když dr. Herben přestane psát o Hostišovu, píše o něm profesor Drtina.

A tak Hostišov, letní sídlo dr. Herbena na Voticku, jest duševním pojátkem mezi realisty.

Každý pořádný mohamedán musí být alespoň jednou za svého života v Mekce, jinak nepříjde do ráje. Každý pořádný realista aspoň jednou za svého života v Hostišově a musí napsat o tom do nějakého realistického listu vzpomínku. Mám za to, že dr. Herben s Drtinou lákají sem mladou generaci realistickou, aby na nich vynutili nějakou strašlivou přísahu na Čas, zejména od té doby, kdy je zradil Chalupný.

Po složení přísahy pije mládež realistická, je-li přítomen profesor Drtina, mléko, není-li ho tu, pod vůdcovstvím dr. Herbena moravské víno.

Podotýkám, že o pohoštění realistů na Hostišově u Herbena pečuje zvláštní fond, kam každý z realistů organizovaných musí odváděti příspěvek.

Podotýkám dále, že není-li dr. Herben v Hostišově, jest v Čase, a není-li ani v Hostišově, ani v Čase, jest v Šuterově vinárně v Palackého ul., kolem které smutně obchází profesor Drtina, není-li ani v parlamentě, ani v Hostišově, ani v Čase, ani na universitě, ani na sjezdech filosofů.

Obchází s lahvičkou kefiru v kapse, zabalenou do Času, Pollux strany realistické, zatímco Kastor u moravského vína vzpomíná na význam Hostišova pro politiku strany realistické, a jak by do volebního svolání ku příštím volbám vpašoval též nějak svůj Hostišov.

Karikatury - 24. 4. 1911

KAREL ST. SOKOL

Vrazí-li sokol na kořist, ubodá nebo zardousí ji obyčejně již ve vzduchu; velmi těžké ptáky, jichž nemůže odvléci, jako lesní kury a divoké husy, dobije teprve na zemi. Dříve než počne žráti, oškube ptáka alespoň na některém místě dohola. Ptáky polyká i s vnitřnostmi.

Zcela jinak jedná jmenovec tohoto dravce, poslanec Karel St. Sokol, státoprávní pokrokář. Ten kupříkladu živí se od případu ku případu též ptáky, leč jen sluky polyká i s vnitřnostmi; ale ptáci ti musí být již oškubaní dohola, a kdykoli v restauraci nalezne na koroptvi peří, je zle. Poslanec Sokol ubodá kořist vidličkou, rozkrájí nožem, a hledí-li se před sokolem zachránit všichni ptáci, před poslancem Sokolem doposud nezachránila se ani jedna husa, která byla na jídelním lístku v restauracích. V parlamentní kuchyni padla mu za oběť první francouzská husička. Pokud se týče lesních kurů a divokých hus, opovrhuje Karel St. Sokol tetřívky a z divokých hus vybírá si jen zedeček. Na biskupy má poslanec Sokol neobyčejně spadeno. Propíchně biskupa vidličkou a rozřeže tupým restauračním nožem. Jeho protiklerikální činnost jest dokonce tak sveřepá, že biskupa dá napřed upéci, než ho sní.

Toto sdělení píši čistě jen pro stranu křesťansko-lidovou, aby strana ta věděla, jak hroznými nepřáteli jsou státoprávní pokrokaři, kteří požírají mrtvé pečené biskupy v boji proti klerikalismu.

Letos už snědl pan Karel St. Sokol 24 biskupů starších a jednoho nejmladšího, takřka s růžovou dětskou kůží, a to v parlamentě.

U nás sokol stěhovavý hnízdí nejraději na strmých skalách. Poslanec Sokol bydlí v třetím poschodí na rohu Růžové ulice v Praze, blízko k nebesům, a myslím, že náleží k sokolům stěhovavým. Tomu aspoň nasvědčuje ta okolnost, že podobně jako sokol stěhovavý měnil okresy. A těch okresů se také Karel St. Sokol naměnil. Ani sokol stěhovavý nehledá tak dlouho místo, kde by konečně zvítězil nad svými soupeři a opanoval pole. Mluví se o závratných číslech, kolikrát poslanec Sokol kandidoval. Nebylo to jen desetkrát.

„Jedni mají za to, že sokol stěhovavý přenechává nepovolaným soupeřům svoji kořist proto, aby nepovstal zbytečný hluk, druzí pak se domýšlejí, že pokládá se proti nim za slabého.“

A kolikrát Karel St. Sokol přenechal domnělou kořist, mandát poslanecký, svým

protivníkům! Prohrál, ale nezoufal. S onou zoufalou odhodlaností, s kterou vydává svou dobrou Kroniku, kandidoval znova.

Byl to Ahasver poslanectví, který bloudil po uprázdněných volebních okresech, neúnavně řečnil a užíval nových a nových přechodníků.

Jeho obtloustlá postava s objemným bříškem vystávala za řečnickými stoly a uchvacovala na voličských schůzích mládež, nemající volebního práva.

Jemu to však nevadilo. Jiný byl by dávno již zanechal toho bloudění po Čechách, této shánky buď po zemském, nebo říšském mandátu. Ale sokoly stěhovavé neznáte.

Dle pozorování přírodozpytce Altuma není vytrvalejšího ptáka nad sokola stěhovavého, umíní-li si přepadnout svého nepřítele nebo přesvědčí-li se, který nepřítel je mu nejnebezpečnější. O tom mohli se v

případě poslance Sokola přesvědčiti mladočeši. Konečně je udolal po letech jako ostříže, zahnav je svýma perutěma. Stalo se to minulého roku v Praze.

Karikatury - 22. 5. 1911

DR. CHALUPNÝ

Kojil ho Herben a Masaryk. Tyto ušlechtilé kojné podávaly bez ostychu veřejně své prsy s mlékem politické prozíravosti dítěti, které rostlo utěšeně. A když dovedlo v ruce udržet péro bez cizí pomoci, uteklo za tmavé noci z domova svým pěstitelům. Nevděčné dítě prožilo celou robinzonádu a v Přehledu počalo špinit své pěstouny. Jednoho dne počíhalo si na své dobrodince, kteří je opuštěné a neuvědomělé našli přede dveřmi Času, a otlouklo jim vlastní zásady o hlavu; Herbenem namlátilo Masarykovi, Masarykem Herbenovi a v Přehledu si za to samo vyslovilo díkuvzdání.

Realisti nezmohli se na nic jiného než na bolný výkřik: „Dr. Chalupný patří do polepšovny pro zpustlou mládež.“ Mají-li pravdu, je těžko rozhodnout, poněvadž by bylo trapno tvrdit, že realisti mohou mít vůbec pravdu už z toho důvodu, že pravda jest jen jedna a ta se pořád realistům vyhýbá, a když se vyhnout nemůže, začervená se jak růže . . .

Na onen výkřik odpověděl dr. Chalupný, že utekl z Času proto, aby se mohl vykoupat opět jednou v čisté vodě, čímž mínil svůj Přehled.

Podle našeho názoru koupá se však tam v oslím mléce jako v té pohádce o Ježibabě. Vychází z koupele spanilý a bílý, na všechny strany hezký a jemný. Vydrží největší var osloviny díky své rozumné životosprávě. V pondělí ujímá se kartelu, v úterý sympatizuje s odstavenými stranami a nosí červený karafiát, ve středu pochutná si na pozitivní politice, ve čtvrtek okusí náboženství, v pátek luští paragrafy, v sobotu večerí na sociologii a v neděli plete vědeckou punčocho a napije se z

pramene umění. O zasvěcené svátky filosofuje. Tak si to pěkně rozděluje poslední dobou a ilustruje Národní listy psychologickými přímkami.

Jest všude a není nikde. Vniká do všech oborů politiky i vědění lidského a pojednou - jak přišel, tak rychle zase zmizí, zanechávaje po sobě nemilý dojem, že tam neměl co dělat a že byl nejvyšší čas, že utekl.

Poslední dobou hledá ho společenstvo krejčí, poněvadž se dozvědělo z novin, že někde uškrtil nějakého Krejčího. A tak je všude. Pobíhá jako švábi v noci a hryže předměty stojící mu v cestě. A když vyjde na pastvu, nikdo neví, kde se bude pást, zdali na poli politickém, či umění, či filosofie, historie, sociologie a náboženství.

A když ho odněkud seženou, zbude mu ještě Tábor: odtud se ohrazuje proti mylnému výkladu svého jednání. Polyká rozkoše veřejného života plnými ústy a po psychologii, sociologii a politice pouští se do stavby mostů.

Když se mu nepodařilo spojit realisty se sociálními demokraty, chce aspoň Lužnici v Táboře překlenout. Stalo se takto: Město Tábor chtělo přes Lužnici vystavět železobetonovou lávku. Rozpočet zněl na 239 000 K.

Dr. Chalupný neměl právě co dělat, a poněvadž musí stůj co stůj někde vyniknout, nabídl městské radě tábořské, že jim sám vystaví lávku za 5 000 K, čímž ušetří se národního jmění, které může připadnout Přehledu.

Ve veřejném projevu sloučil všechny obory svého vědění a prohlásil: „Pokud se týče otázky, zdali má být přes Lužnici postavena lávka železobetonová, myslím, že k tomu není třeba ani železa, ani betonu a že stačí dřevo. Pamatujte na to, co řekl profesor Velflík, že totiž dřevo vystačí po staletí. Ale pánům z radnice jest psychiatrická podstata paměti věcí vedlejší. Zákony asociační jsou psychický korelát obecného zákona fyzikálního o přitažlivosti a též o kohezi molekulových částic nervových, nač zapomíná pan dr. Krejčí, a vše, co jimi se vysvětluje, jsou „uvědomělé“ skupiny, sloučeniny, pochody těžé hmoty nervové. Všimněme si jen blíže psychologie davu, na který dovedl Karel Havlíček Borovský působiti jednou větou. Tyto fakty velice zajímavé, ba epochální, potřebují teprve psychologického výkladu, kterého se však bojí pan dr. Krejčí. Proč neřekne

hned upřímně, jak si co myslí, proč chce psychologii strhnouti do oboru scholastiky a dogmatiky. Jest smutným zjevem u nás, že stydíme se říci, co máme na srdci. Neupřímnost ve veřejném životě, v politice dosáhla vrchole. Někdo vrhne do davu heslo a dav se za ním již bezhlavě řítí, třeba to znamenalo ochuzení celku. Veřejné korporace nemají ani zdání o důležitých národohospodářských otázkách a nejtrapněji se mne dotýká, když má se v Táboře najednou vyhodit 239 000 K za železobetonovou lávku. Jsem ochoten vystavěti ji za 5 000 K a vystavět ji ze dřeva. Člověk musí myslit, pánové.“

Bohužel městská rada tábořská si nepřála, aby pan dr. Chalupný myslel a stavěl jim lávku přes Lužnici, a tak ani v tom novém oboru nemá velkého štěstí.

Naproti tomu povšimla si jeho projevu městská rada pražská a co nejdříve vyzve dr. Chalupného, aby vzhledem ku své dosavadní činnosti provrtal Praze Letenskou stráň.

Ze se o to dr. Chalupný pokusí, jest jisto. U dr. Chalupného není nic nemožného, on jest všemělec. A kdybyste četli, že dr. Chalupný přeletěl přes Alpy bez aeroplánu, ani to vás nesmí překvapit, neboť on jest schopen všeho.

A také vás jistě nepřekvapí sdělení, že před týdnem zjevil se dr. Chalupnému duch Karla Havlíčka Borovského, Dobrovského a Jungmanna, kteří ho proboha prosili, aby jim už dal pokoj a psal raději o živých.

Ale tím méně vás překvapí, že na základě toho dr. Chalupný vydá co nejdříve dílo Po stopách prvních buditelů a politiků a že v Národních listech objeví se jeho článek „Živly okultistické a metafyzické v politice“, provázený obrázky.

Na jeho poslední vizitce totiž stojí: .

Dr. CHALUPNÝ,
akademický malíř

Karikatury - 3. 7. 1911

II - O PARLAMENTECH A JINÉ POLITICKÉ SATIRY

O PARLAMENTECH

Již se na to pomalu zapomíná, poněvadž se to stalo roku 1897 a dnes je rok 1907. Tenkrát přijel k nám v prosinci z Vídně jeden poslanec. Přijel, večer sešli se v hospodě a on vykládal, jak to ve Vídni dopadlo a co jest to parlamentarismus. Privil, že parlamentarismus jest ona forma politické soustavy, dle níž stát jest řízen za spoluúčinkování zástupců lidu, kteří jsou imunitní čili jinými slovy, že policie na ně nesmí sáhnout. Potom se zamlčel, utřel si nos a povídal, že se jim ve Vídni stala malá nehoda.

Policie vnikla do parlamentu, ztloukla několik poslanců a tahala je, vynášela za vlasy, za nohy z parlamentu na ulici. On při své imunitě dostal několik ran, než ho vyhodili z parlamentu orgánové bezpečnosti, on se ale bránil. A zas opakoval snivě, že parlamentarismus je ona forma politické soustavy, dle níž stát jest řízen za spoluúčinkování zástupců lidu . . .

Byl tam jeden gymnasiální profesor, který řekl, že v latině je jedno slovo a to slovo že se jmenuje „parlare“, což jest česky „mluvit“, a slovo „parlament“ že má dle všeho ten samý kmen, a že to znamená tedy formu politické soustavy, dle níž stát jest řízen za spoluúčinkování *mluvících* zástupců lidu.

Pak tam byl také jeden člověk, kterému nebylo nic svatého, který se ušklíbl a hovořil, že je to divné spoluúčinkování mluvících zástupců lidu v řízení státu, když ty mluvící zástupce lidu může vláda pomocí policajtů vynášet z parlamentu.

Nato se počal ten poslanec vrtět nervózně na židli a prohlásil, že je mu z celého parlamentarismu nanic . . .

Jak říkám, od té doby uplynulo deset let a za té doby leccos podobného jsme viděli a slyšeli. Vláda má moc, poslanci mají jenom hlasové orgány.

V Uhrách honvédký poručík rozpustil říšský sněm. Přišel do parlamentu, vytasil šavli a cosi přečítal. Poslanci se nechtěli hnout z místa. Přišlo vojsko.

Vláda má vojsko. Vojsko má šavle, vojsko má pušky, vojsko má děla, a poslanci? ... Již to říkal ten profesor, že „parlare“ je česky „mluvit“. Poslanci mají proti těm šavlím, puškám a dělům jen svoje huby.

Mluvit se ovšem může. Jako v té ruské dumě. Poslanci prohlásili, že půda, patřící bojarům, má patřit původnímu majiteli, mužíkům. Ovšemže pak museli utéci až do Finska, několik jich zavřeli, několik jich poslali na Sibiř apod.

A zas jsou na Rusi nové volby, zas budou mít parlament, zas se bude mluvit, zas poslanci budou utíkat do Finska a zas mluvící zástupce lidu, spoluúčinkující v řízení státu, budou zavírat, pokutovat a posílat na Sibiř.

Tomu se říká spoluúčinkování v řízení státu. Dle vládních teorií takoví poslanci-trestníci řídí stát. Jsou zavřeni, ale mají dobrou vzpomínku, že byli nedotknutelnými. A když se vrátí z vězení, budou chtít se znovu stát poslanci? To by dovedl jen idiot, aby se dal volit, když má menší svobodu než volič.

Význam slova parlament, anglický parliament, francouzsky parlement, německy Reichstag, rusky дума, italsky dieta, v Americe congress, ve Španělsku cortes, v Srbsku skupština, v Bulharsku sobranje atd., všechny mají týž podklad. Sejdou se lidé, které lid volí. Pak ti lidé cosi povídají. Když se to vládám líbí, dobrá, proč by nemluvili. Když se to nelíbí, také dobrá. Zástupcové lidu se pošlou domů. Je to tak jednoduché, že těm poslancům často ani nenapadne, proč by nešli domů, když si toho vláda přeje. Je to to samé, jako když ke mně přijde na ulici policajt a říká: „Ve jménu zákona se rozejděte!“ Když nejdu, vytáhne šavli a křičí: „Ve jménu zákona se rozejděte!“ A když ani pak nejdu, tak řekne: „Ve jménu zákona

vás zatýkám! „ To je na ulici, a v parlamentě, kde jsou nedotknutelní, to je to samé.

Povím vám historku o nedotknutelnosti poslanecké z prosince roku 1897.

Když tenkrát policie vnikla do parlamentu a tahala poslance ven, všichni křičeli, že jsou nedotknutelní. „Pane policajte, já jsem s dovolením nedotknutelnej!“ „Upozornuji vás, pánové, že jsem nedotknutelným!“ „Lidičky, což to nechápete, že jsem imunitním?“ „Prokristapána, proč mne kopáte, když jsem nedotknutelným!“ „Člověče, policajte, co si to dovolujete, fackovat mne, nedotknutelného!“ „Marš hinaus, sie Lausbuben!“ „Já na to ještě jednou kladu důraz, že jsem nedot. ...“ Dál takový jednotlivec nedořekl, kopli ho na kus jeho těla, na kterém dřív seděl v poslaneckém křesle, a už letěl.

Byl tam také jeden poslanec, který se skryl pod poslaneckými převrženými křesly. Strachem ani nedýchal, a tu se mu stalo něco, co se stává v nejlepších rodinách. Vydal zvuk.

Policajti šli po hlase a chudáka posledního mohykána ve sněmovně vytáhli ven. „Taky jeden nedotknutelnej,“ povídal policajt a táhl ho za límec ke schodům. „Já jsem nedotknutelnej,“ křiče] ubožák zoufale, domnívaje se, že ho to zachrání před ranami. Zmýlil se.

„Ten chlapík ani neví, jaká má práva,“ rozzlobili se policajti, „on ani neví, že je imunitním, a takoví lidé jsou poslanci, hanba!“

Chytili nebožáka a namlátili mu. „To jsi pěkný poslanec, když ani nevíš, že jsi nedotknutelným!“

Parlament, sněmování, je už od dávných dob. Je to něco podobného jako s náboženstvím. Lidé věří. Věří v pánaboha, věří v parlament.

Ve starém Řecku rokovali již o potřebách Helady vyslanci jednotlivých obcí. V Římě senatus populusque Romanus. Ovšem někdy v říšském senátě děly se věci velmi sympatické, jako když zabili spiklenci Caesara, tyrana.

Jinak už za starověku mnoho času proplývalo se na takových shromážděních, kde se jen mluvilo.

Ve středověku byla to Francie, která ponejprv užila slova parlament, jenže tenkrát to slovo znamenalo původně soudní dvůr.

Parlamenty francouzské odsuzovaly lidi na smrt. Později užívalo se ve Francii toho slova ve významu „sněm“.

A co je tedy sněm? Sněm, praví povšechná definice, jest sbor osob k tomu oprávněných, který se schází občasně, aby jednal jménem a namíste veškerenstva země, veliké společnosti lidské nebo tříd obyvatelstva, kupříkladu církevní sněmy.

Sněmy tedy jednají za někoho. Každý nemá práva jednat sám. Nemám toho práva, ale mám právo přidat svůj hlas k těm ostatním hlasům, které rozhodují, že za nás půjde tam někdo, aby mluvil, že tolik a tolik tisíc lidí musí se spokojit tím velkým bezprávím, které jmenuje se právem, totiž napsat někoho na lístek, aby za mě jednal v parlamentu, ku kterému nemohu mít důvěry proto, poněvadž parlament je takovým předsudkem jako náboženství.

Všechny staré předsudky kácíme, ale kácet parlament, jehož hanba vleče se dějinami lidstva, k tomu ne a ne dospět rozumově.

Nyní o sněmech vůbec. Pokud se týče toho, jak se někdo stane poslancem, jsou jen dvě možnosti, buď mám hlas přímo sobě vládou udělený, jen sobě, pro svou osobu, popřípadě takzvané právo dědičných poslanců čili hlasy virilní, nebo jsem volen voliči.

Sněmy pak dělí se na sněmy poradně a sněmy rozhodující. A tu to máme. Sněmem rozhodujícím je panská sněmovna.

Chápete to slovo panská sněmovna? Pán, pán, pán. Páni rozhodují o tom, na čem rozhodla se sněmovna poradna, skládající se z lidových poslanců.

Takové panské sněmovny mají býti závažím proti demokratickým živlům a sem do té panské sněmovny přicházejí náčelníci panských stavovských rodů, vysocí hodnostáři, vyšší duchovní, reprezentanti různých universit, korporací a ústavů.

V Anglii komora lordů (House of Lords), v Bavorsku komora říšských radů, v Itálii senát, v Americe senát (House of Representatives), ve Španělsku senát grandů, u nás sněmovna panská apod.

A ti všichni členové panovnických rodin, biskupové, šlechtici a jiní reprezentanti schvalují nebo neschvalují usnesení demokratických poslanců z demokratické sněmovny.

Povinnosti poslanců! Uvidíte, jak to bude vypadat po tom všeobecném právu hlasovacím. To bude báječné. Poslanci přijdou, samí republikáni, a řeknou: „My chceme republiku!“ A bude to jako tenkrát ve Španělsku, mezi léty 1870 - 1880. Tam to také řekli. Vláda dala, to se rozumí, namířit na parlament děla a obklíčila ho vojskem. Ale ono to tak nebude. Noví poslanci, volení na základě všeobecného, rovného, tajného, přímého vládního práva hlasovacího, se sejdou a jeden z nich, nejodvážnější, zahájí řeči tou řečí:

„Slavná sněmovno! Chovati vepřový dobytek v Rakousku je pohodným v Čechách zakázáno ministerským výnosem z 10. května 1866 čís. 8823. Naproti tomu dovoleno jest pohodným, kteří provádějí živnost svou bezúhonně, chovati vepře ku své vlastní potřebě. My, shromáždění na základě všeobecného a tajného práva hlasovacího, vznášíme uctivou prosbu na slavnou vládu, aby tomuto očividnému bezpráví učinila přítrž a dovolila pohodným chovati vepře ku blahu celku ...“

Nová Omladina - 13. 1. 1907

PRÁVO

Bylo to v době, kdy objevili se na zemi lidé, kteří chodili v kožich a zabíjeli zvířata v pralesích Evropy.

Byli to lidé, kteří počali chápat a kteří vynalézali nové pojmy.

V té době žili dva bratři, kteří lovíli zvěř každý na svou vlastní pěst. A jednou vyšli si spolu do hustých lesů, ozbrojeni kamennými mlaty, které házeli na zvířata a tak je zabíjeli.

Veliký jeskynní medvěd objevil se na srázu a oba bratři současně hodili své mlaty, kterými současně rozbili lebku jeskynního medvěda.

„Já ho zabil,“ řekl jeden z bratrů.

„Nikoliv, já ho zabil,“ pravil druhý.

„Ale já mám na něho právo,“ řekl první, vzal mlat a zabil svého bratra.

Tak odstraněním člověka, který měl stejné právo na jistou věc, povstalo právo.

Chud'as - 2. 2. 1907

NAIVNÍ POHÁDKA O POCTIVÉM ŽURNALISTOVI

Jednou žil jeden hodný a poctivý žurnalista, který dílem se držel Tolstojem a dílem svého šéfredaktora, který zase byl rád, že má v redakci takového dobráka.

Ale tu se stalo něco, čeho se ten dobrý člověk nenadál, zejména proto, že žil s vládou v takovém vlídném poměru. Nikdy nenapsal proti monarchovi, nikdy neužil špatné věty, psal-li o vládě. Ten člověk udělal ale velikou chybu, při své mírnosti zapomněl platit vojenskou taxu, a najednou dostal od úřadu list, aby neprodleně zaplatil tu a tu sumu.

Hodný žurnalista spěchal ihned, aby sumu zaplatil; na cestě stávil se v hospodě, pil, pil a zase pil, a když zaplatil útratu, shledal, že vojenskou taxu propil. To se opakovalo několikrát a velmi ho to mrzelo. Vládu to trápilo také, poněvadž to dělalo několik zlatých, i poslala mu nové psaní, ve kterém vlídně a mírně mu vyřizovala, že musí ihned zaplatit, jinak že jeho majetek přijde do dražby.

Hodný žurnalista sebral rychle peníze a spěchal poznovu na úřad. Vyhnul se hospodě, kde předtím propil vojenskou taxu, pozdravil slušně hospodského, který na něho kýval, a běžel dál. Vtom potkal chudě oblečené děvče, které se na něho smálo. I tomu pokušení odolal a bral se rychle kupředu. Byl již u úřadu, když uviděl vinárnu.

„Jedna čtvrtka nemůže škodit,“ pomyslí si hodný žurnalista a vběhl rychle do vinárny. „Když si dám dvě čtvrtky, ty teprve nebudou škodit,“ uvažoval dobrácky. Tak to stupňoval, až vypil dva litry vína a snědl kus špeku. Zaplatil nato a koupil si ještě jednu rakiji a šel na úřad.

Byl trochu při kuráži, a tak když na ten úřad přišel, povídal: „Jsem prosím tady dobře na ouřadě?“

„Neříká se ouřad, ale úřad,“ pravil k němu jeden úředník. Dobrý žurnalista se usmál a povídal: „S dovolením, já se na to vy ...“

Jak tohle řekl, počali se úředníci zlobit a jeden běžel k němu a pravil: „Co jste řekl, že se na úřad vy . . .?“ „Já chtěl říct, že se na úřad vy . . .“

Tu mu nedali domluvit a běželi pro vrchního berního, kterému říkali, že je tady jeden člověk, který říká vy a samé vy . . . Na ouřad vy, na všechno vy . . .

Styděli se mu říct, co tím slovem chtěl asi říct, tak pořád říkali, že ten člověk je samé vy, když mluví o úřadu.

A vrchní berní na to povídal: „Pánové, snad nechcete, aby ten člověk úřadům tykal? To říká zcela správně, když říká to svoje vy . . .“

„Nu ovšem, Excellence,“ povídal starý, v službách zešedivělý úředník, „když on říká také přitom se, se vy a pořád se vy...“

„Také říkal,“ ozval se jeden sluha, „já se na úřad vyse. . .“

Tu si vrchní berní nevěděl rady a povídal po delší úvaze: „On chtěl říci: vy se na mne hněváte?“

A tak od té doby říká se, když mluví o úřadech: „Já se na úřad, vy se na mě hněváte . . . ?“

Chud'as - 2. 2. 1907

NÁŠ ČLOVĚK

I

Celkem vzato, byli voličové nenasytní. Nešlo jen tak říci: „Oni mně dají své hlasy,“ pan Razim, kandidát poslaneckví, musel říci: „Má-li ten hlasovací dobytek dobře konat svou povinnost, musím mu napřed naplnit koryto.“ A tak sál hostince, kde měla se konat volební schůze, proměnil se ve stáj, kde sytí dobyteček, aby mohl s větší chutí dál dřít. Kdo chtěl vuřta, dostal vuřta, kdo chtěl tlačenkou, dostal tlačenkou. Nespolehliví voličové pochutnávali si na vepřové pečení. Piva mohl pít každý, co chtěl, a kouřit také, co chtěl, sportky, kuba, viržinky, sultánky.

Jeden vlivný volič dostal jantarovou špičku a bedničku trabuk. Při zahájení schůze padesát procent voličů nemohlo říci dobře „popel“. Nálada byla utěšená. Předseda klubu voličů chtěl říci „Pánové“ a řekl „Člověče“. „Kdo je proti nám, je proti mně,“ hulákal jiný volič vzadu, kdežto jiný křičel: „Chceme našeho člověka.“

A náš člověk objevil se u řečnického stolu . . .

II

Řeč pana Razima byla jadrná. Nic nevadilo, že pan Razim byl handlířem s dobyt看em. Mluvil učeně a přesvědčivě: „Občané! Vy víte, co chci, a já vím, co vy chcete. A poněvadž vím, co vy chcete, myslím, že není

nikoho, který by pochyboval o mé dobré vůli. Nejsem z lidí, kteří mnoho slibují. Pravím, a mohu na to přísahat, že všechno vyplním, co vy chcete. (Vzadu ozval se hluk a bylo slyšet hlasy: Prase, aspoň teď neblíj, když řeční pan Razim.)

Neříkám, že zvrátím všechno za rok, ani za dva, ani za tři, ani za čtyři, ani za sedm, ani za osm, za devět, za deset, dokonce ne za patnáct, za šestnáct, za sedmnáct, za osmnáct. (Dlouhotrvající potlesk.)

Občané! Kdyby bylo mužů tak dobře s lidem smýšlejících jako já dvakrát tolik, třikrát, čtyřikrát, desetkrát, dvacetkrát, padesátkrát tolik, dokonce stokrát tolik či tisíckrát tolik nebo miliónkrát (obrovské volání ‚Nazdar!’), pak, občané, by to vypadalo docela jinak. (Hřímavé Výborně’.)

My demokraté víme, co se sluší a patří, a kdybychom měli udělati jitrnice z celého světa (‚Nazdááár!’), my budeme prvními, kteří si na těch jitrnicích pochutnáme. (Desetiminutové ovace.) Pakli mne zvolíte za poslance, zvolíte muže, který dovede udělat špejly k těmto jitrnicím! (Volání ‚Sláva’ nemá konce.) Nevím, co bych dále řekl. Jak tiše jsem přišel, tak tiše odejdu, ale nežli odejdu, řeknu jen tolik: Ve Vídni na poslaneckém křesle jest mé místo, a budu-li tam sedět, srdce mé bude u vás. S každým jankovitým nepřítelem lidu zatočím. Budu tím dobytčím morem, který zachvátí nepřítele lidu, a nebude se ten mor jmenovat svinským důlem ani červenkou, ale Janem Razimem demokratických Dačic! „

Po schůzi několik voličů onemocnělo otravou alkoholem a předseda klubu voličů dostal delirium tremens . . .

III

List pana Jana Razima, handlíře s dobytčkem a nyní poslance, k jeho ženě Marii:

Milá Marie!

Děkuji ti za účty. Jak vidíš, volby stály mě hromadu peněz. Ten dobytek žral strašně. Vychlastal piva, až je mně z toho úzko. Prožral by,

prochlastal a probánil majland. Ptáš se, jak se mně Vídeň líbí? Jsem zde spokojen. My demokratičtí poslanci těšíme se zde velké vážnosti. V Prátru dívky posílají za námi hubičky. Vídeň je město veliké a slavné. Kavárna na kavárně, restaurace na restauraci. Všude nás ctí. I v nejzastrčenější hospodě chovají se k nám přátelsky. Vid, že má vztek Papoušek na tu mou desítku denně. Holenku, kdo jí chce dostat, musí s lidmi umět zacházet. Tenhle parlament je dobrá věc. Teploučko ti tady mají, elektrické osvětlení. Posílám ti, miláčku, balík různých sněmovních předloh, když jsi psala, že potřebuješ klozetní papír. Musíme teď po těch volbách šetřit. V restauraci v parlamentě mají dobrou polévku želví. Takový „gábl“ tady stojí pětku. Ta anekdota, že v parlamentě nemají záchody, poněvadž každá strana koná tělesné potřeby na druhou politickou stranu, není ani za mák pravdou. Záchody tady mají. A je tam pořád plno. Když chci jít na záchod, radši vyjdu z parlamentu a jdu na veřejný záchodek na náměstí. Ted' tady tvoříme kluby. Klubování stojí moc peněz, vždycky se protáhne až do rána. Není to nic divného, že poslanci flámují. On každý myslí, že s tou desítkou vystačí, a pak nakonec doplácí ze svého. Ta naše imunita je dobrá věc. Nedávno jsem dal jednomu pánovi v kavárně facku. Když mně ji chtěl vrátit, řekl jsem mu, že jsem imunitním. Dal mně sice hned nato čtyry facky, ale ostatní, jak to slyšeli, hned ho vyvedli ven. Líbá tě Tvůj

Jan Razim, poslanec na radě říšské

IV

Úryvek z řeči poslance Razima na veřejné schůzi v Dačicích. - „A ještě jednou Vám, občané, děkuji za důvěru, kterou jste ke mně měli. Zvolili jste mě za poslance a nezklamali jste se. My musíme jít volněji než před padesáti lety. Vždy a všude nadšeně hlásím se k našemu programu. Věřím pevně, že nastane chvíle všeobecné obrody, pakli každý poslanec vykoná tak jako já své povinnosti. Prskají-li Jidášové na parlament, ti neposkvrní jeho čest. Cesta za svobodou jest těžká a jedině pevná má vůle a spoludruhů jako řeka odplaví všechno protivenství. Vy uznáte, že bez lidí

mého druhu nemůžete dýchat a volně žít, neboť to, co vybojujeme, všechny řády zvrátí. A namítne-li někdo, že parlamentarismus je komedií, vy, kteří, jak sami seznáte, nemusíte být přesvědčeni, že není, pak ho roztrhejte. (Hlasy .Roztrháme ho! To se rozumí samo sebou! Na cucky!') Zvoňte zvony, neboť v lidu roste nadšení pro ty, které on nezištně vyslal do parlamentu. Já držím v ruce prapor nadšení, s tím praporem zemru a vycediti ochoten jsem krev svou a prapor ten nepustím. Jsem váš člověk . . . (,Ať žije náš člověk!').“

V

„Ty lidi jsou přece jen dobytek,“ řekl po voličské schůzi pan poslanec ku své ženě, „kdyby měli rozum, tak by mně už dávno napráskali.“

A pan Razim, poněvadž myslel, že udělal vtip, dal se do nehorázného smíchu.

„Ať žije náš člověk,“ křičel někdo pod okny.

A tu se dala i paní Razimová do smíchu.

Chud'as - 2. 3. 1907

Z PŘEDNÁŠKY PROF. GARROA „O POSTUPU ROZUMU LIDSKÉHO“, KTEROU MÁ ROKU 2 207

... O všem, ctění přátelé, snaha po pokroku zabíhala v minulých stoletích v Evropě až k směšnostem. Musíme kupříkladu otevřeně přiznat, že ještě před třemi sty lety existovaly parlamenty, takže kupříkladu v květnu roku 1907 se volilo . . . Ne, nesmějte se, pánové, vy dnes nechápete ubohost mnohých tehdejších duší, které šly prostě s proudem, který je strhl s sebou. Mohu vám, pánové, ukázat obraz kandidáta poslanectví té doby. Zde vidíte zřejmě, že jeho ústa jsou takřka od ucha k uchu. Dnes po třech

stoletích nechápete, proč lidé potřebovali tak velikých úst, ale věda dnešní nás učí, že abnormálnost jejich mozku byla provázena současně zrůdností určitých částí těla, a narodil-li se již někdo s velikými ústy, říkaly porodní babičky: „Ten bude poslancem.“ Poslanci těch úst potřebovali, příroda sama jim jich poskytla, stejně jako propůjčila rybám žábry, aby dýchaly. Bez úst velikých a širokých nemohl se stát nikdo poslancem. Dějiny aspoň nemluví o hluchoněmých poslancích a děkuji mému milému panu kolegovi profesoru dějepisu, že mne na tu zajímavou okolnost upozornil.

Abyste pak, pánové, měli náležitý pojem, kdo to poslancové a kandidáti poslanectví byli, dovoluji si vás upozorniti na výborný spis nebožtíka dr. Aoa Tělesný vývin poslanců, kde mezi jiným čtete: „Poslanec byl tvorem společenským. Rodil se každou dobu roční. Patří mezi savce teplokrevné a podle Darwina pocházel z opice. Tento zajímavý vyhynulý savec vyznačoval se velkou mnohomluvností, dělil se na několik odrůd. Na savce sociálně demokratické, národní, agrární, klerikální, liberální a jiné. Vývin jeho děl se ponenáhlu.

Někdy byl ten savec jmenován vládou, pak na základě voleb v kuriích a konečně tohoto savce volili na základě všeobecného práva hlasovacího. O svou volbu staral se ten vyhynulý savec mnohými prostředky, jeden z nich příroda sama mu zadarmo poskytla. Jest to veliká huba, které užíval, aby lákal jiné tvory společenské, kterým tehdejší lid říkal voličové. Každý ten vyhynulý savec rád mluvil a trpěl zvláštní duševní nemocí, která má souborný vědecký název slibování. Sliby jeho byly různé. Některý z těch živočichů lidem podobný sliboval balíček tabáku za krejcar a to, že po jeho zvolení prasátka nebudou trpět červinkou, jiný zase sliboval, že kdesi nějaký královský hrad bude náležeti zemi...“

Ne! Nesmějte se, pánové. Dr. Aoa dobře popisuje podobné hnutí před tři sta lety. Tehdejší lidé povětšinou hádali se o cizí věci, a patřil-li královský hrad zemi, měli radost, jako kdyby patřil jim. Dále dr. Aoa tvrdí vážně, že oni savci pospolití měli ještě jiné prostředky, kterými získávali obliby mezi svými voliči. Díky tehdejší vyspělosti uzenářského průmyslu mohli nabídnout nezištně voličům párky, vuřty a šunku, nezapomínajíce současně

na rozkvět průmyslu lihovarnického a pivovarského, neboť voličové rádi pili a opilí ať řečí či požitými lihovinami psali na lístek jména oněch vyhynulých savců.

K zajímavým názorům, nedá se upřít, dospěl dr. Aoa, milí pánové. Tvrdil a důkazy podepřel své tvrzení, že oni poslanci byli savci, kteří žili houfně ve stádech, shromažďující se občas ve velkých krytých stájích čili parlamentech, kde vyměňovali své názory. Bylo mezi nimi jen málo těch, kteří žili osamoceně, a těm jednotlivcům říkalo se „divocí“. Ostatní tvořili stáda neznámého a nejistého počtu, který stále kolísal. Pohlavně dospělí savci sváděli mezi sebou boje o samičku poslanců, o vládu. Řeči jejich byly rázovité. Oblíbeny byly mezi nimi nadávky, ze kterých pak opět veliké oblibě těšila se slova, která znázorňovala některá užitečná domácí zvířata. Jinak užívali vět, jako: „Opírejte se o důvěru voličů, doufám, že mně nezazlíte, že voličové poctili mne tou důvěrou. Důvěra, kterou na mne voličové snesli, nutí mne, abych...“ a podobně. Za to, že jim voličové důvěřovali, brali takzvané diety, dle zvyků tehdejších denní plat dvacetikorunu tehdejší státní měny. Nikdy nestaly se případy, že by byl takový poslanec těch dvacet korun dal chudým svého okresu, odkud byl vyslán, třebaš měl tisícové příjmy. Všichni vycházeli od toho prvotního pojmu, že důvěry není možno zaplatit a že těch dvacet korun denně je jen známá část neznáma. Když vycházeli z těch velkých krytých stájů, měli radost, že nežili nadarmo a že lid nesložil ruce v klín a že volil. Kdyby byl býval ten lid složil v klín ruce, kde by bylo oněch jejich dvacet korun a kde by oni mohli říkat: „Doufám, že mně nezazlíte, že voličové poctili mě tou důvěrou. Důvěra, kterou na mne voličové snesli, nutí mne, abych . . . Opíraje se o důvěru voličů, ...“ a podobně. A kdo to, pánové, voličové byli, tu otázku výborně rozluštil výborný historik Magza ve svém spisu Voličové čili jak lidstvo před třemi sty lety doufalo zlepšit si své postavení pomocí kousku papíru. Opět to není k smíchu, pánové, když uvážíme, co historik Magza o voličích píše. Slyšte jeho slova v úvodním článku knihy: „Práchniví dnes v zemi ti, o kterých píši, a s nimi zpráchnivěly jejich ideály. Obdivujeme se těm hrdinům doby, kteří byli tak nehorázně

naivními, že vrcholem jejich štěstí byl první volební lístek, ale nesmějme se těm naivním dětem své doby, neboť rozum dětský je vždycky zakrnělý proti těm dospělým. Hledme na ně střízlivým okem historika, kterému je sice líto té vybité síly, kterou ti dětinové při volbách ztratili, když hlasovali pro několik křiklounů. Nesmějme se dětem, kteří si hráli na slepou bábu.“

A co byli voličové dále dle profesora nebožtíka Aoa. Tvorové společenství. Rozhodně. Shromažďovali se tito tvorové nejčastěji v hospodách, kdež rokovali o tom, co chtějí, nenapadlo jim, že když něco chtějí, sami si to mají dobytí, nikoliv, oni šli cestou jinou. Vzali inkoust a pero a napsali na hlasovací lístek jméno onoho savce, poslance, který měl z nich udělat svým vystoupením šťastné lidi, a tak jejich štěstí doplňoval továrník papíru, který dal zhotovit papír na volební lístek, majitel ocelárny, který prodával ocelová pera, kterými psali na volební lístky, a továrník inkoustu, který vyrobil inkoust, do něhož namáčeli svá pera. Jejich štěstí neznalo mezí. Ale někdy vnikl záchvěv smutku mezi ně. To se stalo, když jejich poslance policajti vyházeli z parlamentu. Tu říkali: „Počkejte, my vám dáme po nových volbách co proto, že jste imunitní poslance vyházeli z parlamentu policajty. Pošleme tam lidi, kteří vám to pěkně poví.“ I poslali tam lepší lidi, ale ti byli policajty dříve vyhozeni než ti dřívější, poněvadž se ty jejich řeči vládě dřív přestaly líbit. Voličové tedy si řekli: „Dobrá, teď si zvolíme ještě lepší lidi, ale ti to tam už rozsekají.“ Ale ti nejlepší lidé ani se tam neohráli, letěli dřív, než si uvědomili, že kdyby voličové měli ty policajty, co má vláda, že by přestali být voliči a oni poslanci, poněvadž už by to nemělo žádný půvab do sebe, jako vědět, že nic tam nemohu udělat, ale z legrace tam choditi dál.

Pánové, potud profesor nebožtík Aoa. Znamý antropolog Abo napsal, že lebky voličů byly neobyčejně veliké, aby pojaly do sebe sliby kandidátů poslanectví, ale že prostor, kde se nachází mozek, jest neobyčejně malý. Oni tvorové mezi sebou často se svářili, od kandidátů poslanectví dávali se krmit, jeden druhému nadával a jako ovce šli za poslanci, dnes již vyhynulými pospolitými savci.

A nyní, pánové, musím vás v této části přednášky upozornit na velmi podivný nález z té doby, nedávno vykopaný na samém konci jižního našeho města. Archeologové dlouho nevěděli, co znamená onen čistý, vykopaný kus papíru, až nyní dospěli jsme k netušenému objasnění. Jest to prázdný volební lístek z roku 1907, kterým bylo přesně zjištěno, že i tenkrát, před třemi sty lety, vyskytli se rozumní lidé, kteří nedali svůj hlas žádnému politickému křiklounu . . .

Chud'as - 30. 3. 1907

VOLEBNÍ HISTORIE

Redaktoři sociálně demokratického deníku skládali volební provolání u přítomnosti vydavatele listu.

Sedělo jich osm v redakci a tvářili se krvežíznivě.

Tlustý jeden redaktor poznamenal: „Jest třeba veřejnost omráčit.“

„Ovšem,“ řekl hubenější, „víc ohně musí být v provolání.

„Jedná se v první řadě o finanční zájmy listu,“ prohodil snivě vydavatel.

„Zajisté,“ pravil tlustý redaktor a počal malému muži diktovat: „Sto tisíc nás stojí v organizacích!“

„Napiš,“ řekl prosebně vydavatel, „raději pět set tisíc.“

„Šest set tisíc,“ navrhoval hubený spoluredaktor.

„Tak tedy: Šest set tisíc nás stojí v organizacích!“

„Buď, anebo,“ vykřikl vydavatel, „dejte, soudruzi, do toho nějaký hrom a klacek.“

„Rozbíjení lebek,“ podotkl hubený, tahaje si dlouhou bradu.

„A je to také dogmatismus,“ poznamenal redaktor, filosof.

„Naši soudruzi přijmou bez jakékoliv zkoušky zkušenost protivy mezi vlastním já a světem ostatním.“

„Musíme nyní před volbami ostře vystupovat.“

„Musíme být hulváty. Bijte, zabijte, nikoho neživte,“ zazpíval dlouhý redaktor.

„Mně v zabíjení vadí tloušťka,“ pokusil se udělat vtip tlustý.

„Břicho tvoje povstává odpředu,“ pravil filosof, „tot’ jest transcendentální idealismus.“

„Nechte žertů, děti,“ řekl vydavatel. Tituloval je dětmi vždy, kdykoliv byl v dobré náladě. „Nač teď se smát, počkejme až po volbách.“

„O mandáty se rozdělíte,“ pravil tlustý, „škoda, že mně ještě není třicet let, bral bych také zlatý peníz denně.“

Mluvili nyní o tom, jak to bude pěkné, až se jim bude říkat „soudruhu poslance“.

„Tyto boty,“ pravil vydavatel, „šil mně jeden náš soudruh. Boty jsou dobré a trvanlivé. Zásobuje již deset let naši rodinu botami. Jest to hlava otevřená, neboť na letních střevících dovede skládat barvy, aby tvořily harmonický celek. Šedivé plátno a černé lakované proužky. Uděláme ho poslancem.“

Rokovali nyní, komu dají mandáty.

Tlustý redaktor přimlouval se, aby udělali poslancem jednoho soudruha, s kterým hrává taroky. On obehřál krále tarokářů Kurtse! A až budou mít dlouhou chvíli soudruzi poslanci v parlamentě, naučil by je několika výborným kouskům s kartami, kouskům takovým, že kdyby teď o nich povídal, zdálo by se to redaktorskou kachnou. Kromě toho je břichomlucem a v parlamentě by tohoto umění mohl užít na zastrašení protivníků. Zčistajasna by se kupříkladu zdálo, že politický protivník při své řeči hrochtá. Zatím by on mluvil břichem. Nebo by při hlasování pletl nepřátelské poslance. Což kdyby kupříkladu udělal, že by poslanci mysleli vážně, že ministerský předseda kvičí? Tím by otrásl velmocenské postavení říše.

Hubený redaktor vytasil se také s jedním výborným člověkem. Zná ho již delší dobu osobně a není soudruha čelnějšího, od kterého by si ten znamenitý muž nevypůjčil peníze. Toho budou volit už kvůli tomu, aby

přišli k svým penězům, neboť zlatý peníz denně diety je jakousi zárukou pro ně. Jinak jest to muž ryzí povahy. Politické protivníky škrtí v hospodě a tvrdí o sobě, že jest idealistou. Stejně jako Marx tvrdí, že na vývoj dějinný mají vliv jenom materiální poměry. Proto hledá bohatou nevěstu. Jako poslanec ji najde spíš, a poněvadž je to dobrý soudruh a jeho osobní přítel, bylo by žádoucí, aby byl poslancem. Třeba ho kandidovat.

Malý redaktor prohlásil, že zná jednoho atleta soudruha, že by bylo žádoucí udělat ho poslancem, poněvadž zdvihá 150 kg leže. Zná se výborně v řeckořímském zápase, umí boxlovat výtečně po anglickém, irském i bretaňském způsobu. „Třeba nám silných mužů,“ prohlásil ve své řeči, „mužů, kteří by popřípadě dovedli rozbít křesla v parlamentě. Atletický zjev jeho nažene vládě strachu. Na tvrdý suk třeba tvrdého klínu a palice. A tím klínem a palicí je ten soudruh. Získal dvě ceny v atletice. Jednoho černocho obra přemohl v mezinárodních zápasech a ještě ke všemu udělal z něho sociálního demokrata. Poražený černocho, který ztratil mistrovství, odbírá dodneška sociálně demokratické listy.“

Černovlasý redaktor pravil, že zná také jednoho výborného soudruha, kterého by bylo hříchem nekandidovat. Sedává s ním v kavárně a je to sečtělý člověk. Napsal knihu o výchování dětí v budoucím sociálně demokratickém státě. Navrhuje, aby na Prvního máje nejlepší žáci sociálně demokratičtí byli strojeni za andělíčky a stavěni před redakce sociálně demokratických listů, kde by se jim za odměny dávaly knížky v rudé vazbě a červené kravaty. Jest to vzdělaný soudruh. Hodlá nyní napsat pojednání o rozkazu jako výchovácím prostředku sociálně demokratickém. Jest měkkého srdce a říká, že ani sociální demokraté nejsou dosud lidmi dokonalými a že k dokonalosti schází jim jen malý stupínek, a to mít své vlastní ministry.

Rozdávaly se mandáty. Byl to jenerální štáb, který se radil, koho udělat poslancem. Nezapomenuto na osobní přátely a na soudruhy, kterým byli zavázáni díky za různé služby.

A koho k čertu ještě udělat poslancem? Jednu chvíli se zdálo, že už nenajde se kandidát, aby všechny jisté okresy byly obsazeny.

Redaktoři svěsili hlavy, konečně vstal vydavatel listu. „Soudruzi,“ řekl, „uděláme poslancem našeho sluhu z redakce Garna. Gam jest dobrá duše. Nedávno chtěl, aby se mu zvýšil plat, a takhle to bude lepší. Bude mít diety. Jest to poctivec. Můžeme ho poslat kdykoliv pro uzené maso a nikdy nás neokrade a přinese přesně dle přání. Chceš libové, přinese libové, chceš prorostlé, uposlechne. Piva nám, když ho pošlém, na cestě neupíjí. Socialismu mnoho sice nerozumí, ale má dobrou hlavu. Napíšeme mu kandidátní řeč, on se jí naučí nazpaměť, přidá něco svého, dají mu hlasy a bude poslancem. Může před parlamentem a v parlamentě prodávat okovy a rudé karafiáty. Také může prodávat párky kolegům soudruhům poslancům: ‚Libo páreček s křenem, soudruzi?‘ Bude se hodit k občůzkám, naučíme ho šermovat, a když nás někdo z nepřátelského bloku v parlamentě urazí, pošleme ho, aby ho vyzval na souboj. Řečnit nebude, bude jen s námi hlasovat. Též, poněvadž má silný hlas, může pronášet různé výkřiky protivládní, aby se zdálo, že chceme stát rozbít na cucky.“

Vydavatel šel k telefonu a telefonoval dolů do administrace: „Pošlete sem okamžitě Garna!“

Když Gam přišel, seděli vážně všichni a vydavatel řekl: „Milý Garne, výkonný výbor strany sociálně demokratické usnesl se kandidovat tebe za poslance.“

Garn zbledl. „Pane soudruhu,“ pravil, „já jsem hlupák.“

„To nevadí, to, co víš, to ti docela stačí na poslance. Dáme ti takový okres, že musíš vyhrát. Na schůzích voličů můžeš mluvit, co chceš. Ostatně ti řeč napíšem. Víš, co jest to kolektivismus?“

„Nevím, pane soudruhu.“

„Nu, jak bych ti to řekl? Zkrátka můžeš na schůzích říkat, že v našem budoucím sociálně demokratickém státě bude to tak zařízeno, že kupříkladu člověk přijde do krámu a řekne: ‚Dejte mně pět syrečků za čtvrt hodiny práce‘ ..“

„A zač šest syrečků?“ - Redaktoři se dali do smíchu. „To ti všechno řeknem. Za pět minut práce sklenice piva a podobně. Na schůzích můžeš mluvit, co chceš, jako že se přičiníme, že koňské maso bude zadarmo...“

„Tahle volební sezóna bude veselá,“ prohodil po jeho odchodu tlustý redaktor. „Pravím ještě jednou, že je to báječná škoda, že mně není třicet. Vycpal bych si ještě břicho polštáři a dělal bych dojem i na kapitalisty.“

„Pravé muže na pravé místo,“ pravil redaktor filosof, „za legraci vždy praví mužové stojí.“

„Šest set tisíc nás stojí v organizacích,“ počal znovu diktovat volební provolání tlustý redaktor.

Vydavatel kýchl. „Zaplaťpánbůh, že je to pravda,“ pravil hubený redaktor a všichni po řadě dali se do smíchu.

Komuna - 19. 5. 1907

Z UHERSKÉHO PARLAMENTU

Z Pešti dne . . . (Tel. t. k.) (Poslanecká sněmovna.) Sněmovna pokračovala v rokování o vyhubení nemaďarských národů.

Předseda navrhuje zavedení stanného práva v krajích obývaných Nemaďary a otrávení studní. (Odpor mezi posledními dvěma poslanci národností.) *Předseda* navrhuje, aby se zřetelem na životní zájmy země byli poslední dva národnostní poslanci vyloučeni na čtrnáct schůzí ze sněmovny a odevzdáni pro velezrádné výroky „Neslycháno“ a „Stydte se“ soudu. Slibuje, že v případě schválení svého pilného návrhu dá oba poslance ihned zatknout ve sněmovně.

Poslanec Hoitsy ohrazuje se proti tomu, poněvadž by schůze v nepřítomnosti oněch dvou darebáků (Živá pochvala) nebyly tak veselé. Beztoho jsme už pozavírali všechny ostatní poslance národností a nyní nemáme komu plivat do obličeje, štípat ho a políčekovat. (Volání „Tak jest!“) Navrhuje proto, aby prozatím kvůli legraci nebyli odevzdáni soudu. (Velký hluk.)

Předsedající hájí v replice svůj pilný návrh. Práví, že jest to k politování, když syn této svobodné země ujímá se individuí, kterým k šibenici schází jen krok. (Pochvala.) Prohlašuje, že sněmovna se neschází kvůli legraci se dvěma lumpy, nýbrž aby vážně pracovala. Myslí, že jednal vždy správně, a zdá se mu být hloupou komedií dívat se do blbých obličejů posledních dvou národnostních poslanců. On přece pohlíží dnes stejně na rozluštění národnostní otázky jako před rokem. A dostali-li ostatní národnostní poslanci dohromady tři sta sedmdesát let vězení, proč by tito dva poslední mohykáni (Bouřlivá veselost) měli dělat výjimku. Prosí, aby se tedy sněmovna usnesla, aby oni byli ihned zatčeni a v poutech dopraveni do vězení. (Živá pochvala a volání „Eljen!“)

Poslanec *Atyája* praví, že chce cosi poznamenat k pilnému návrhu předsedy. Maďaři vždy ctíli svobodu a právo (Hlučný potlesk), a proto prosí, aby se předseda, než dá zatknout a uvěznit tu pakáž, jich optal, mají-li co vzkázat svým rodinám, poněvadž možná dost, že podlehnou útrapám dlouholetého, ale spravedlivého vězení. Jest to jen malá poznámka v zájmu práva, lidskosti a svobody.

Předsedající žádá od sněmovny, aby všichni, kteří nesouhlasí s poctivým návrhem předřečníka, vstali, aby viděl, kdo z nich je nepřitelem svobody a lidskosti. (Volání „Nikdo!“) *Předseda* děkuje a dává hlasovat o svém pilném návrhu. Přijímá se jednohlasně.

Přikročuje se k zatčení vyloučených. (Volání „Eljen!“)

Předseda praví, že neměli, co by vzkázali svým rodinám. Svědčí to jistě o nízké duševní schopnosti národnostních poslanců, když si ani v tak kritické chvíli nemohou vzpomenout, co by měli vzkázat svým rodinám. Práví, že se přičiní, aby rodiny právě zatčených poslanců byly postaveny pod policejní dohled. (Souhlas.)

Nato přikročeno bylo k dalšímu rokování o vyhubení nemad'arských národů.

Poslanec *Bartányi* navrhuje otravovat studně otrušíkem.

Poslanec *Barabás* navrhuje sublimát.

Poslanec *Págáry* soudí, že tento prostředek je přece jen trochu divoký (Hluk), neboť spíš pijí ti velezrádci kořalku než vodu. Navrhuje tudíž rozdávání otrávených lihovin v krajinách obývaných Nemaďary a zavedení nuceného pití alkoholu. Otravovat vodu je nebezpečné, neboť i Maďaři pijí pitnou vodu. (Hluk a volání „Lže ten padouch!“)

Předseda ohrazuje se proti útokům poslance *Págáryho*, že by Maďaři pili vodu. Naposled ještě prohlásí *Págáry*, že dosud neviděl opilého Maďara.

Místopředseda *Navay* poznamenává, že *Págáry* je divoká svině (Potlesk) a prosí, aby přes jeho mrtvolu (Potlesk) se přešlo k dalšímu rokování. Muž, který pije vodu, jako *Págáry*, je mrtvým pro stranu neodvislosti.

Předseda oznamuje, že jestli *Págáry* řekne ještě slovo, že mu rozbije hlavu židlí, jedině co mu dovolí, je to, aby sněmovnu odprosil.

Poslanec *Págáry* prosí o slovo. Praví, že pro dnešek je nejméně kompetentním pan předseda, aby někoho žádal o odprošení. Doba je příliš pohnutá, než aby se pitomým žvastem tříštily síly. Pokud se týče jeho osoby, je ochoten na obranu své cti někomu vykopnout zuby, ať je to předseda nebo místopředseda. Poslanec *Págáry* praví dál, že z jisté strany byl pojmenován divokou sviní. Neví, co o tom má soudit. Prosí sněmovnu, aby odhlasovala, zdali je „divoká svině“ urážkou. Nato obrátil se poslanec *Págáry* na předsedu s ujištěním, že z jeho špinavého prádla udělá prapor, který strčí do kupy hnoje na svém kukuřičném poli. (Trvalý nepokoj.)

Předseda žádá poslance o povolení desetiminutové přestávky, aby mohl poslance *Págáryho* zpolíčkovat. Poté že dá hlasovat o návrhu předřečníka, zdali je „divoká svině“ urážkou. (Potlesk.)

Poslanec *Vartyd* (katolický lidovec) žádá poslance *Págáryho*, aby mu vysvětlil, kam se podělo deset tisíc korun subvence pro chudé řemeslníky v *Págáryho* volebním okrese, neboť vyčítá-li někdo někomu špinavé prádlo, předpokládá se o něm, že se sám převléká aspoň jednou za měsíc. (Veselost.) Myslí ale, že poslanec *Págáry* nemůže dokázat, že by se kdy koupal v době své poslanecké činnosti.

Poslanec *Károly* (strana neodvislosti) praví, že se právem domnívá, že předřečník vystupoval někde v cirkuse, aby bavil obecenstvo nechutnými vtipy. Jeho jednání nelze nijak pojmenovat než klukovským. Podává návrh, aby sněmovna vyslovila své politování nad způsobem řeči poslance Vartyoho. Kdyby nešetřil vážnosti sněmu, vytahal by toho uličníka sám za uši.

Předseda dává hlasovat o tomto návrhu. Návrh se přijímá dvoutřetinovou většinou.

Poslanci *Vartyömu* uděluje se důtka za pochvaly celé sněmovny.

Předseda dává nyní hlasovat o svém návrhu na povolení desetiminutové přestávky.

Návrh se zamítá za různých projevů. Přikročuje se nyní k debatě, zdali „divoká svině“ je urážkou.

Poslanec hrabě *Bocsö* (proti) praví, že nahlédl do stenografických protokolů a že neshledal, že by někdo, kdo byl tak nazván, považoval podobné slovo za urážku. Řečník sám byl několikrát po sobě pojmenován divokým vepřem, aniž by se cítil uražen. (Poslanec *Págáry* volá: „To jste vy! „)

Poslanec hrabě *Bocsö* pokračuje, že žádný rozumný člověk nenajde v tom vyjádření urážku. Divoký vepř je čistotnější nežli domácí a živí se travinami. Divoká svině je chytré zvíře. Posledně o honě zastřelil jednu a ta měla právě takové oči jako poslanec *Págáry*. (Velký hluk a volání: „Teď jste to napravil! „)

Předseda odnímá mu slovo.

Poslanec *Dag* (křesťanský sociál) omlouvá se, že je opilý. Neví, oč se jedná, poněvadž spal, ale prosí, aby mu jeho stav byl prominut. Ví dobře, co mluví, a prosí ještě jednou, aby mu odpustili, že se přihlásil o slovo. Končí ujištěním, že ztratil cestou do sněmovny předplatní lístek do lázní a kapesní hodinky. (Hlučné projevy nevole.)

Místopředseda *Navay* volá: „Do vašich hodinek nám nic není, měl jste ohlásit ztrátu na policii.“

Poslanec *Kamszár* (neodvislý socialista) obrací se na místopředsedu: „Konstatuji, že pan Navay je zbabělec. (Smích nalevo.) Ano, zbabělec, poněvadž opírá se vždy o policii. (Projevy nevole.) Je hlavním sloupem policejního režimu, a povalíme-li Navaye, povalíme i policejní režim.“ (Smích ve středu.)

Návrh se přijímá. *Předseda* žádá sněmovnu, aby nyní při pokračování v debatě o vyhubení nemad'arských národů zdržela se všech výkřiků, a prohlašuje, že zemi nastává nyní vážná a posvátná povinnost, jejíž splnění nesmí být ohrožováno pokřikováním a povykem. („Výborně!“) Pokud se týče jeho vlastní osoby, není žádným osobním nepřítelem nemad'arských národů, jedině politickým. Jako člověk podává jim ruku, ale jako politik je vraždí. (Hlučná pochvala.) A aby pak dokázal, že je nestranný, odnímá sám sobě slovo. (Neutuchající volání slávy. Řečníku blahopřejí předsedové všech politických frakcí.)

Předseda děkuje za tento spontánní projev ve prospěch nestrannosti. Od té doby, co socialističtí poslanci sedí ve Vacově na pevnosti, nejsou podobné projevy rušeny posměšnými výkřiky. (Pochvala.) Máme mezi sebou jedině jednoho neodvislého socialistu a ten byl tak taktní, že odešel do restaurace. (Pochvala.)

Poslanec *Zoltán* prohlašuje, že jako přírodozpytec je proti otravování studní v krajinách obývaných Nemaďary. Ve studniční vodě nachází se mnoho živoků, prvoků a hmyzu, jejichž otrávení bylo by těžkou ztrátou pro vědu.

Poslanec *Kodál* polemizuje s předřečníkem. Táže se, co je mu milejší. Živá vířenka mlhová (*Vorticella nebulifera*), či mrtvý Slovák, Rumun nebo Srb? (Poslanec *Zoltán* volá: „Divím se, že znáte latinsky.“)

Poslanec *Kodál* dovozuje, že na této odpovědi záleží. Věda musí ustoupit politice svobodomyšlného národa. Až budou vyhubeni nemaďarští národové, pak on sám bude první, který vystoupí na ochranu živoků, prvoků a hmyzu žijícího ve studničních vodách. (Pochvala.)

Poslanec *Zoltán* ohrazuje se proti tomu, že věda musí ustoupit politice. Jestli má poslanec Kodál vši . . . (Bouřlivý projev nevole. Poslanec *Kikinday* volá: „Ven s padouchem.“ Vřava.)

Předseda vybízí ku klidu a po krátké poradě se sněmovními sluhy vylučuje poslance Zoltána na pět schůzí. Žádá poslance, aby Zoltána při odvádění ze sněmovny zbytečně netýrali. V případě, že by se něco přihodilo, odkazuje ztýraného na sněmovního lékaře.

Poslanec *Dag* (křesťanský sociál) omlouvá se, že je ospalý. Neví, oč jde, ale prosí, aby mu bylo odpuštěno, že se přihlásil ke slovu. Myslí, že již vystřízlivěl. Proto podává návrh na ukončení dnešní schůze. (Hlučná pochvala a potlesk.)

Po poslanci Dagovi mluvil ještě poslanec *Magas*, který žádal přítomné poslance o konstatování, že poslanec Dag nemá charakteru. Včera měl to potěšení přijmout jeho návštěvu a po jeho odchodu pohřešil budíček. (Buřlivá veselost.)

Poslanec *Dag* praví, že onen budíček skutečně vzal (Rozruch), ale jedině proto, že byl od jisté německé firmy z nepřátelské Vídně. (Hlučná pochvala.) Jednal jedině v zájmu obrození domácího průmyslu, ostatně nestál ani za pět korun. (Projevy nevole.) Ano, za pět korun, a jistě dal zaň deset korun, čímž okradl zemi o pět korun, které pohltila cizina. (Hlučná pochvala.) Prosí tedy, aby sněmovna vyslovila své roztrpčení nad zlodějem národního blahobytu. (Pochvala.)

Předseda vyslovuje poslanci Magasovi své roztrpčení jménem sněmu, že kupováním v cizině okrádá domácí živnostníky. Diví se, že něčeho podobného je schopen muž, který dal onen krásný návrh, aby chorvatští poslanci byli postrkem dopraveni do svých voličských okresů.

Poslanec *Bagácsa* uvádí, že když byl ten návrh proveden, poslal poslanec Robóro svou rodinu na letní byt do Mehadije. Rukama tohoto muže prošly totiž peníze na úhradu nucené dopravy chorvatských poslanců do jich loupežnické země. (Nepokoj.)

Poslanec *Robóro* ujímá se slova. Prohlašuje, že jeho nejmladší synek trpí andělskou nemocí, a proto že ho poslal s celou rodinou do Mehadije.

Užil k tomu peněz ušetřených na chorvatských poslancích. (Rozruch.) Svých příjmů nemohl na to obětovat, poněvadž dodnes svými dietami splácí dluhy, učiněné při své poslední volbě. Zvítězil nad rumunským kandidátem většinou sto padesáti hlasů. Dostal celkem 1 582 hlasů, které koupil po pěti korunách, to je 7 990 korun. (Místopředseda Navay volá: „7 910 korun!“ Vzrušení.) Poslanec Robóro prosí za odpuštění, že se zmýlil o osmdesát korun. Prohlašuje, že místopředsedovo volání je nemístné, poněvadž týž mu na volby nepřispěl ani haléřem. (Veselost.) Vykládá dále, jakým způsobem ušetřil na chorvatských poslancích při jich dopravě postrkem. Poněvadž byli dopravováni z Pešti pěšky od jedné četnické stanice na druhou, trvala jejich doprava tři neděle. Na této cestě zahynuli vysílením tři. (Pochvala.) Na jednoho byly vypočteny za stravování denně tři koruny. Na zahynulých získal jsem tak 18 korun a ostatním strhl korunu na den. Neboť domníval jsem se, že tři koruny denně na stravu pro velezrádce je příliš mnoho. (Pochvala.) Užil jich pro svou rodinu. Pro maďarskou rodinu. (Pochvala.) A přijde-li někdo a řekne, že je to loupež, tu odpoví mu, že se za tu loupež nestydí, neboť se stala za bílého dne. (Bouřlivý potlesk. Řečníku se blahopřeje.)

Poslanec hrabě *Vagyássi* ujímá se slova. Má za to, že by byl již čas, aby schůze byla ukončena. Neboť je nebezpečí, že by při podobném pokračování schůze nakonec jeden druhého okradl. Důkazem toho je, že jeho soused poslanec *Járásbérós* prohlíží si právě jeho tobolek, kterou mu vzal před chvílí bez jeho souhlasu z kapsy. (Odpor nalevo, souhlas napravo.) Řečník končí ujištěním, že neobviňuje poslance *Járásbéróse* z krádeže, poněvadž ví, kolik měl v tobolece peněz. (Hlučný souhlas.)

Poslanec *Járásbérós* praví, že jest též pro ukončení dnešní schůze, neboť většina poslanců dívá se tak podivně, jako by chtěla rehabilitovat krádež. (Bouřlivá veselost.) Vrací tobolek hraběti *Vagyássi* neporušenou. (Hlučný souhlas nalevo, odpor napravo.) Hledal v ní jen medailonek s podobiznou své choti. Nenašel však ničeho, co by zavadlo příčinu k tomu, aby mu poslal své svědky. (Potlesk.) V otázce cti nedovolí

svému svědomí ani nejmenší výtky, neboť za heslo si vzal: „Čest vlastní je ctí národa.“ (Hlučný souhlas a výkřiky: „Vždyť nejste ženat!“.)

Předseda poznamenává, že je již půl desáté hodiny večer, a kdyby i kdo chtěl tvrdit, že jsme z Asie, to nám nemůže vzít. Evropský čas na našich hodinkách. (Potlesk.) Žádá tudíž, aby se hlasovalo, zdali má se schůze ukončit či v ní pokračovat.

Návrh na ukončení schůze přijímá se všemi proti jednomu hlasu neodvislého socialisty, který se právě vrátil z restaurace.

Předseda děkuje poslancům za jednomyslný projev a praví, že velká doba vyžaduje velké muže, kteří by v těžkých chvílích byli zajedno. Děkuje poslancům za důstojný průběh a končí jednání ve tři čtvrtě na deset hodin večer.

Příští schůze zítra. Jednací pořádek: Pokračování dnešního.

Právo lidu - 17. 12. 1907

VÁNOCE NÁRODNÍ POLITIKY

Podivuhodné vánoce! Tak krásně přilehají do doby detektivních románů a do doby rozkvětu Hynkova nakladatelství. Každé z těch posledních čísel Národní politiky je božskou inspirací pro spisovatele krvavých románů. Každé to číslo je zlatou nitkou v pátrání po vrahu z Jindřišské ulice. Škoda, že detektiv Holmes nezná česky a není předplacen na Národní politiku. Jistě by přijel a dokorunoval s výsledkem započaté dílo Národní politiky. A pan Olič se závistí hledíval by na pyšnou budovu Politiky, té Politiky, která je „národní“, poněvadž účelem časopisu je „národ“ vzdělávat. Dne 28. prosince vzdělávala Politika následujícími rubrikami své čtenáře: *Vražda v Jindřišské ulici. Děsná událost štědrovečerního večera . . . Kde koupili lupiči zbraně.¹ Pitva zastřeleného. Pohřeb*

¹ Upozorňujeme obzvláště pp. sebevrahy na tuto rubriku.

zastřeleného. Senzační odhalení. Tajemní nájemníci. Příchod hostů. V den vraždy. Páni - zmizeli. Potvrzená domněnka. Proč Adamski zapíral. Adamski u trestního soudu.

Téhož dne večer přiběhl ke mně nahoru soused, v ruce měl tři poslední čísla Národní politiky, vytřeštěné zraky a vydával se za vraha.

Večer téhož dne četl v jisté restauraci nějaký pán Národní politiku, najednou počal křičet, že on není vrahem, že sice umí polsky a lámaně německy jako vrah z Jindřišské ulice, ale že je pekařský mistr, že má na to svědky, že peče housky a že dokáže své alibi.

Téhož dne v noci bylo slyšet z novostavby v Jindřišské ulici podezřelý šramot. Byl tam nalezen šestnáctiletý řeznický učeň. V zubech měl nůž, v jedné ruce řemen s přezkou a v druhé ruce číslo Národní politiky ze dne 27. prosince, kde stálo, že patrně vrah skryl se v novostavbě. Ubožák prolézal na svůj vrub novostavbu a pátral po vrahovi. S patřičným poučením, že s řemenem, třebas by měl přezku, vraha nepřemůže, byl propuštěn.

V pět hodin ráno dne 29. prosince přiběhl ke mně neznámý pán, vytáhl mne za nohy z postele a křičel: „*Dva dny před Štědrým večerem přinesla Politika oznámení, že vyjde na Boží hod číslo s bohatým a pestrým obsahem.*“

„Neškrťte mne a řekněte, co tím chcete říci.“

„Vy to nechápete, běžím na policii, snad tam mně budou rozumět, co to znamená slibovat dva dny předtím pestrý a bohatý obsah a pak ho také přinést.“

Omdlel jsem. Když jsem se probudil, neznámý zmizel a kvartýrská přišla s kávou. Byla uplakána a pravila, že jí to nejde poslední dny z hlavy, proč jsem na Štědrý den o půl deváté odešel z domu. Privil jsem, že šel jsem na víno.

Tu zbledla jako stěna, odešla a za chvíli vrátila se s ranním číslem Politiky ze dne 28. prosince, kde stálo, že zatčený lupič Adamski uchyloval se k výmluvám až hloupě naivním a že říkal komisaři Knotkovi: „My šli jen na víno.“

Bylo mně hrozně. Adamski šel podle Politiky na víno, já šel na víno.

Počal jsem se třást na celém těle. Kvartýrská omdlela a já se vytratil z bytu.

Sebral jsem se a šel k příteli na poradu. Oznámil jsem mu, jaké podezření chová moje kvartýrská, že patrně vše oznámí policii, alibi že nemám, a poněvadž vyškolený zločinec je dle Politiky ten Stanislav Adamski, že může třebaš o mně při konfrontaci říci: „Ano, to je on! Tedy tě už mají, kamaráde.“ Z toho důvodu prosím ho, aby mně poskytl útulku, aspoň na tu dobu, než vypátrají vraha.

Dal se do příšerného smíchu. Chci i jeho zničit? Myslím snad, že on nechte také Politiku a že neví, že dle Politiky byli lupiči tři? Najdou mne u něho a on je pak ten třetí.

Ostatně šel také na víno na Štědrý den jako já i jako lupič Adamski.

„Dám ti radu. Jdi zatím do kavárny a hraj klidně kulečnick, jako by se nic nestalo a Národní politika nevycházela.“

Šel jsem. Kdyby tak pámbu dal a já smyl ze sebe podezření, že vím o té vraždě ještě víc, než stojí v Politice! Kdybych tak toho vraha sám potkal, přemohl a odevzdal do rukou spravedlnosti! Zasadil bych sice akcionářům v Politice těžkou ránu, bylo by po senzačních sloupcích, ale přelíčení by jim to snad vynahradilo.

Štěstí mně přálo. Blízko Demínky spatřil jsem stát muže *bez zimníku*. Vzpomněl jsem si na Národní politiku ze dne 27. prosince, na sloupec: *Jak vrah utekl*. . . aby mohl lépe utíkat, svlékl si zimník, který *zahodil*. . .

Na svého muže upozornil jsem strážníka. „Kde máte zimník?“ tázal se strážník.

„Včera jsem ho právě zastavil,“ odvětil muž, „abych si mohl koupit Národní politiku ...“

Vstoupil jsem do kavárny, a abych nevzbudil žádného podezření, zapředl jsem nenucený hovor se svým sousedem.

„Četl jste dnešní Politiku?“ tázal se.

Zavrtěl jsem smutně hlavou.

„To je škoda,“ řekl soused, „mají tam takové podrobnosti, jako by jeden z lupičů utekl do Politiky a redakce ho podrobila rozmlouvám.“

„Je to pravda,“ tázal se od vedlejšího stolu nějaký mladík, „že tu první zprávu o vraždě sázel sám šéfredaktor Politiky, když prý se odebral všechen sazečský personál již v úterý o páté hodině domů?“

„Vánoce se pěkně vydařily, zaplat'pánbůh,“ pravil tlustý pán u okna, „pár takových vražd a koupím si nový barák.“

Byl to akcionář z Národní politiky, která slavila své krvavé vánoce . . .

Právo lidu - 29. 12. 1907

SMUTNÝ OSUD PANA BLAŽEJE

/Volební tragédie/

Pan Blažej žil jako penzista ve své vile u menšího venkovského města spokojeně kolik let. Nebyl ženat. Najednou však přišly zemské volby. V tomto volebním okrese bylo tolik kandidátů, že kvůli přehledu dovolím si je seřadit podle abecedy: Adam, Bíleček, Borek, Cádra, Filen, Hanza, Humhal, Choděra, Jakeš, Klaboura, Maňousek, Opálka, Rybný, Sýkora, Tanín, Ukřinský, Veleš, Vychodil, Zajíček, Zobla, Žmola . . . Všichni tito kandidáti v tomto okrese tiskli letáky a provolání, měli své korteše, přívržence a odpůrce, zkrátka prosili o důvěru.

Jakmile byla prohlášena kandidatura, nepřestával zvonit zvonec u malé vily pana Blažeje.

Přicházeli lidé, kterých pan Blažej nikdy neviděl, většinou černě odění páni, kteří osobně doporučovali kandidaturu jednoho z jedenadvaceti. Některý z těch pánů říkal: „Nejsem přítelem pána, kterého vám navrhuji, ale z toho vidíte . . .“ Jiný prostě řekl: „Posílá mne, vašnosti, pan Žmola, ráčejí ho volit, on jim to nezapomene do smrti...“ Přicházeli lidé, kteří

říkali: „Sou tak laskav . . .“ Jiní naproti tomu mluvili správnou češtinou, neplivali na koberce a užívali po záporu genitivu: „Není lepšího muže nad pana Vychodila, neračte volit jiného, ten nezná hněvu.“ Kdežto druzí řekli: „Jsou od tý dobroty, von je anděl.“ Z některých bylo cítit kořalku, ze slušnějších pivo a z nejslušnějších agitátorů pokroutky máty pepné. Také se ztratil za toho doporučení věšák na šaty i se šaty a rohožka upevněná na řetízku s řetízkem. Jeden z agitátorů kandidáta mezi písmenou C a V vzal s sebou naději pro svého kandidáta a slepici, kterou sebral na dvoře.

Agitátor jednoho samostatného kandidáta byl přistižen při pokusu vypáčit v předsíni skříň se šatstvem. Vymluvil se, že hledá dvéře, a zamluvil to novým až do nebe vychvalováním svého pivodárce.

Pan Blažej za tohoto čilého volebního ruchu stal se těžkomyslným. Chodil po vile s hlavou sklopenou k zemi, a jakmile uslyšel zvonek, zachvěl se a byl nucen vypít skleničku koňaku. Stával se za těchto poměrů alkoholikem. Pak jednoho dne dostal poštou šunku a druhého dne objevil se u něho nějaký pán, který spustil: „Chutnala, vašnosti, co? Jako máslo, na jazyku se rozplyne. Och, pan Choděra zná udit šunky. A je to i jinak muž řádný, obětavý, vlastenec v pravém slova smyslu, nebojí se říct pravdu . . . Dnes je to vzácná ctnost. Dnes přijde lecjaký tlučhuba a prohlásí se za kandidáta strany a cancá. Ale pan Choděra kandiduje, jen aby ukázal, že tlučení hubou neznamena nic, že pravá, tichá vlastenecká práce ...“

Třetího dne obdržel pan Blažej z blízkého pivovaru soudek černého piva s tímto přípisem: „Velectěný pane! V době různých hesel dovoluji si poslati vám toto své heslo: Pijme jako staří Češi, chovejme se vespolek bratrsky a žijme tak, aby nám nepřítel neublížil. Doufám, velectěný pane, že nedáte svého hlasu těm, kteří chtějí zničit naše staré češství.“

Byl podepsán samostatný kandidát sládek malého pivovaru Klaboura a dole byla připojena poznámka: „Až vypijete, pošlete si beze všeho pro nový soudek. Staří Češi musí držet spolu.“ Pak dostal několik anonymních dopisů, že kandidát Adam je zloděj, Cádra lupič, Humhal podvodník, Jakeš nemrava, Klaboura vrah, Sýkora sprosták atd. až do Ž.

Dopisy chodily celý týden a pan Blažej uchyloval se tím častěji do sklepa, aby si naplnil džbáněk černým pivem. Ke konci týdne dostal ještě několik návštěv. Tyto neprosily, ale hrozily. Podáním ruky slíbil volit pět kandidátů a po jich odchodu pustil se znovu do pití.

Měsíc před volbami objevila se u něho deputace stolní společnosti Mučedníci. Tato ho žádala, aby vystoupil sám jako kandidát poslanectví, že ho budou podporovat, že je jich dvanáct, že mají známosti a že za to všechno zaplatí dvě stě korun a společnost ho bude jmenovat čestným členem.

Pan Blažej opil deputaci koňakem a pak ji vystrčil ze dveří. Toho večera počala mu bolet hlava, a než usnul, třel si nos a říkal asi půl hodiny tichým hlasem: „Nosem, s nosem, u nosu, za nos.“ Ráno našel na dveřích vily nalepeno pět žlutých, zelených, bylých, modrých a červených plakátů.

Přečetl je a dostal chuť mňoukat. Mňoukal půl hodiny a pak seškrabal plakáty a s divným smíchem vrhl se na pohovku.

Za dvě hodiny vyšel ven a zpozoroval, že nejen na vratech jsou nové plakáty, nýbrž že celá přední strana vily, obrácená na silnici, je pokryta doporučováním kandidátů.

Díval se, díval, barvy mu splynuly v jednu divnou, počal škubat rameny, louskat prsty a křičet: „Kampak jedete do sytosti po nebi. Práskejte biči, lasičky.“

Uzavřel se v pokoji a skákal přes židle, přičemž se mu zdálo, že někdo z kouta křičí: „Kopřivu mráz nespálí.“

Ozvalo se zvonění. Vyběhl a otevřel. Kdosi za dveřmi podával mu barevné papíry . . . Byly to první letáky o kandidátech, které dostal ubohý pan Blažej do ruky. Poděkoval a četl: „Majíce pevnou důvěru v neúnavnou činnost pana Zobly, jsme přesvědčeni, že energický tento muž jedině je s to, aby naše zájmy obhájil...“

Za čtvrt hodiny nové zvonění a nové letáky: „Voličové! Kdo z vás dovede ocenit snahu pana Tanína, ten odevzdá svůj hlas ...“ Nedočetl. Zvonek znovu se ozval. Tentokrát byl to zelený papír: „Velectěný pane! Zajisté i vy patříte mezi ony syny národa, kteří si přejí neočekávaného

úspěchu. Mužem, který houževnatě a rázně pracuje k tomuto cíli, je pan Ukřinský ...“

Pak seznal s hrůzou pan Blažej, že je na všech letácích podepsán mezi jinými pod řádkou Za klub voličů. Dal se do smíchu, do křečovitého smíchu a pustil svého kanárka Maníka na svobodu. Po tomto lidumilném činu nabil revolver a jednou ranou prostřelil podobiznu svého bývalého představeného říkáje: „En ten týny, jsou rakadýny, huja, huj, huc, tys to všechno zduc.“ Nato lehl si na podlahu a usnul pevně. Spal do rána a ráno jeho první cesta vedla před vilu. Vila byla úplně polepena pestrobarevnými plakáty. Některé byly zamazány inkoustem. Jedna strana vily byla pak pomalována nápisy: „Volte Bílečka, Cádra je lump.“

Pan Blažej dal se do tance. Obtančil třikrát vilu. Plakáty počaly se mu líbit. Nemeškal, vzal štětku, namočil do inkoustu a napsal přes plakáty: „Zde jest dovoleno plakáty lepit.“

Nato se oblékl a odešel do města, kde ujistil kandidáty Jakeše, Adama, Bílečka, Klabouru, Maňouska, Opálku, Sýkoru, Ukřinského a Veleše, že je bude volit. Pak šel na radnici reklamovat pro svého zemřelého dědečka volební právo. Byl se vší šetrností vyveden, neboť radniční kandidát počítal na jeho hlas. Řekli mu, že by to bylo příliš okaté.

Vrátiv se domů, našel některé okno polepené již letáky. Měl z toho velkou radost a nepolepená okna poplival. Pode dveřmi našel spoustu zastrkaných nových letáků a provolání: „Neodevzdávejte hlasy své těm, kdož bez chlubných hesel a marnivých slibů ...“

To ho učinilo ještě veselejším. Počal objímat svou starou služku a slibovat jí manželství.

Nato posadil se ke dveřím a celý den nejedl, jen přijímal s radostným úsměvem letáky. Přečetl je všechny, a když se setmělo, svlékl se úplně, vzal na sebe plavky a s tlukoucím srdcem čekal, až bude ráno.

A ráno objevil se ubohý pan Blažej v plavkách na městském trhu, křiče hromovým hlasem: „Adam, Bíleček, Borek, Cádra, Filen, Hanza, Humhal, Choděra, Jakeš, Klaboura, Maňousek, Opálka, Rybný, Sýkora, Tanín, Ukřinský, Veleš, Vychodil, Zajíček, Zobla, Žmola ...“

To byla jména kandidátů v abecedním pořádku, kteří svou agitací přivedli ho do ubohého stavu. Bůh jim odpusť!

Humoristické listy - 17. 4. 1908

POHÁDKA O TOM, JAK BYL CENZOR ODMĚNĚN

Když byly princovi tři měsíce, byl jmenován generálem, dostal dva řády a poddaní mu poslali zlatou noční nádobu. Pracovali na ní nejpřednější umělci říše. Povrch nádoby byl bohatě vyzdoben ručními rytinami, které představovaly princovy předky na koních, jak zahánějí nepřitele. Vnitřek nádoby byl rovněž pokryt rytinami. Byla to hesla princových předků, jako: Pravdu má Bůh a My nebo My máme pravdu a Bůh taky. Zkrátka nebylo možno si představit roztomilejšího kousku v dětském pokoji malinkého prince, něco loajálnějšího a úctyhodnějšího. Básníci opěvali vznešenou nádobu, přirovnávající ji k něžnému kolibříkovi, kterému slunce zírání do očí. A jiní zase nadšenými verši prohlašovali, že se tu setkávají dvě slunce. Menší a úchvatně krásné větší. A toto větší slunce si sedá na to menší. Jaké to nádherné podobenství!

Ovšemže zlatá noční nádoba malého prince se dostala i do čítanek školních dítek. Zavdalo to sice mezi dětmi příčinu k různým veselostem, ale to se jim musí odpustit, neboť neznaly ještě pojmu pravého vlastenectví, kterým se tolik vyznačovali fotografové, kteří nádobu fotografovali ze všech stran a ve všech možných pozicích. Časopisy fotografie dychtivě otiskovaly a slovní doprovod k nim psali nejpřednější spisovatelé, vládnoucí bystrým a duchaplným perem. Historikové v dlouhých statích popisovali noční nádoby někdejších panovníků všech věků a národů. Statě udivovaly svou znalostí, neboť tito historikové se v těch věcech neustále hrabali. Teď vesměs zjišťovali: „Jak vysoko nad všemi těmi nádobami stojí dar národa malému princovi!“

Ušlechtilí mužové počali nosit v kravatách jehlice s malými modely oné princovy nádoby. Hrnčíři vyráběli nádoby na vaření i nádoby jídelní jen ve formě nádoby princovy, nic nedbajíce jejího opačného poslání. Ministři, odcházející do penze, byli vyznamenáváni nově zavedeným Řádem nejjasnější zlaté noční nádoby. Veteráni, členové spolků vojenských vysloužilců, dali si dělat k svým uniformám klobouky v této formě a hrdě je překlopovali na své šedivé hlavy. Robily se v té formě budičky, pekly se tak mazance, v hospodách místo z bot pilo se jen z takových dvoulitrových nádob. Ve všech státních úřadech a ústavech byly zrušeny klotety, neboť se tu nemohlo nejít za princovým příkladem.

V denních listech byly zavedeny zvláštní rubriky, specializované na otiskování zpráv o použití tohoto daru odevzdaného národa. Se slzavýma očima četli tu čtenáři: „O osmé hodině ranní ráčil princ nejmilostivějším vrněním projevití svou nejvyšší žádost osobně poctíti dar oddaného národa. Tento nejvyšší rozkaz ihned a včas splnil dvorní lékař se dvěma dvorními dámami. Perský velvyslanec dosáhl té milosti, že mohl být celému vznešenému aktu přítomen a patřiti, jak dle slov básníkůvých „větší slunce na menší si sedlo, dech vonných viol a dech bílých růží zvedlo, jak velké slunce na menším se tuží v parfěmu šeríku a lilií...“

Ovšemže i v nejpořádnějších polích se nachází plevel a mezi nejlepší pšenící koukol. Tak i v této říši se nacházel redaktor drzého vzezření a ještě drzejší mysli. Tento prohnáný chlap, žalářovaný aspoň dvakrát za rok, jednoho nevlídného dne napsal do svého listu článek plný jízlivých poznámek a narážek o princově celým národem uctívané nádobě. Urážel tu neomaladě dokonce i opěvané menší i větší slunce říše. Obrazy princových předků prý našly na noční nádobě pravé místo, kam náleží.

Cenzor článek zkonfiskoval, redaktor, ten vyvrhel člověčenstva, byl neprodleně zatčen a postaven před vojenský soud. Ovšemže ten ničema byl odsouzen pro urážku posvátného idolu národa, princovy zlaté noční nádoby. Trest vykonán byl do čtyřiaadvaceti hodin a redaktor byl zastřelen, aniž by se, ohava, kál a litoval svých činů.

Cenzor, který článek konfiskoval a tak dal příčinu k potrestání redaktorského ničemy, čekal uznání a odměnu. Noviny apelovaly na vládu, aby onen znamenitý obhájce nedotknutelné noční nádoby, ten nejšlechetnější cenzor, který tak duchaplně šlápl jedovaté zmiji redaktorské na hlavu, byl poctěn náležitou odměnou. Ministerská rada dlouho o tom jednala. Debaty tu byly bouřlivé. Ministr vnitra navrhoval, aby se cenzorovi udělilo vévodství a darovalo osmdesát čtverečních kilometrů půdy. Ministr spravedlnosti zase navrhoval, aby cenzor byl prohlášen za nedotknutelného a dána mu správa princových pokladů. Přijat byl konečně návrh ministra veřejných prací a po zvláštním poslu oznámeno šlechtnému cenzorovi: „Náš milý pane cenzore. Ministerská rada, porokovavši o Vašich zásluhách v obraně nedotknutelnosti státního zařízení a přihlížejíc zejména ke skvělému Vašemu poslednímu vystoupení v otázce zlaté noční nádoby našeho nejmilostivějšího prince, usnesla se doručit Vám toto jmenování a povýšení: Náš milý pane cenzore, budete vynášet nejvyšší zlatou noční nádobu po každém nejmilostivějším upotřebení ...“

Cenzor byl tak loajální, že omdlel, až když posel odešel.

Mladé proudy - 29. 5. 1908

SEN POPÍCHANÉHO

Brzy po řeži v Holešovicích seznámil se dr. Soukup prostřednictvím tlumočnicka s habešským náčelníkem Roblym na výstavě a mezi nimi vyvinulo se záhy vřelé přátelství. Dr. Soukup se zájmem sledoval válečné tance Habešanů a jejich válečný pokřik, naproti tomu černý náčelník Robly odkoukal od dr. Soukupa některá jeho gesta řečnická a Soukupův válečný pokřik. Používal ho nyní, výskaje, jako jeho bílý přítel sociálně demokratický, odvrhl kopí a mával při produkci sklenic. Děti i dospělí

plakali strachy. Nakonec Robly rozbil několika divákům hlavu, počal třestit a křičet: „Sláva sociální demokracii!“

Tomu dr. Soukup po dvě hodiny prostřednictvím tlumočnicka vykládal o úkolech sociální demokracie. A chápavý černoš předplatil si Právo lidu a s kmenem Essa i Galia vstoupil do místní sociálně demokratické organizace Praha VII a bojovníci kmene Essa prodávali návštěvníkům jejich vesnice rudé karafiáty a dr. Soukup v parlamentě křičival: „Bubarabá“, což jest válečný pokřik Habešanů.

Na schůze doprovázelo ho vždy několik černých bojovníků, kteří se zanícením dívali se, jak dr. Soukup skáče na stůl, koulí očima, tahá se za bradu, křičí, až chraptí, mlátí kolem sebe pěstí, nadává, až pěna se mu ukazuje na rtech, hřímá, huláká, omdlévá rozkoší z pronesených nadávek. A tu černí bojovníci v plné zbroji křičeli hlasně: „Bubarabá, bubarabá!“, tancující kolem Soukupa válečné tance za nového a nového řevu: „Bubarabá, bubarabá!“ A tu dr. Soukup na stole dal se do skákání podle svých černošských přátel, vyskakoval, pleskal se do lýtek a křičel: „Sociální demokraté!

Bubarabá, bubarabá! Ať žije sociální demokracie! Bubarabá, bubarabá!“

A soudruzi počali zpívat Rudý prapor s refrénem „bubarabá“. „Pryč s tyrany a zrádci všemi, bubarabá, ať zhyne starý podlý svět, bubarabá ...“ A již řítili se do ulic ze schůze, poskakující válečné tance Habešanů, kteří před nimi skákali a mávali kopím, ozdobeni rudými karafiáty.

A dr. Soukup řečnil k nim: „Rudí černí bojovníci! Pozdvihněte tento rudý prapor a zanešte ho do Habeše do svého domova. Žádejte tam bouřlivě pro všechny Habešany rovné, přímé, tajné, všeobecné právo hlasovací. Bubarabá, soudruzi, bubarabá!“

A černí bojovníci vykládali svým druhům, jak znamenitý je ten Soukup garavara čili hrdina. Ani jejich Robly neumí tak skákat a křičet. Nejvíce jim imponovala gesta a jeho kroužení očima. Náčelník Robly pokoušel se časem zakoulet tak očima na diváky, ale nepodařilo se mu to.

Vůbec Robly, čím déle znali černí bojovníci Soukupa, tím více ztrácel u nich na ceně.

Vyzná se jejich pohlavár v takovém střídání hlasu jako Soukup? Kdy on napřed mluví, jako když větérek šumí, pak hlasitěji a hlasitěji, až zařve jako lev na poušti, rudne v obličejích a řve dál jako dva hromy a tři lvi dohromady. Jejich Robly řve a musí řvát také. Ale to není tak vznešené řvaní a neumí bít tolik pěstí do stolu jako jeho bílý bojovník a přítel Soukup, který rozbije stůl, dva, tři stoly kvůli zdůraznění svého válečného pokřiku: „Mažte je, řežte je!“

Robly ztrácel u nich stále víc vážnosti. Vykládali si o velké holešovické bitvě, kde vyznamenal se dr. Soukup jako pohlavár rudých bojovníků. Mluvili s úctou o jeho posměšném válečném pokřiku: „Ale lidičky, proč jsem vlastně bit?“

Mluvili o něm jako o patriarchovi kmene Soukup-Adler, o jeho bradě, o jeho nose.

Vše uvádělo je v nadšení a zatlačovalo panství náčelníka Roblyho. Bylo zjevné, že v habešské vesnici propukne nespokojenost s náčelníkem.

Ubožák, snažil se všemožně napodobit Soukupa, ale nedařilo se mu to, ačkoliv byl velmi chápavý.

Šerموval proti němu rukama tak neobratně.

Kroutil se proti němu tak neobratně a řval tak směšně.

Při nejbližší návštěvě dali Soukupovi do ruky kopí. A tu bylo vidět velkého garavaru čili hrdinu, jak bodá kopím do vzduchu a křičí: „Ať žije rovné, tajné, přímé hlasovací právo. Bubarabá! Bubarabá!“

Po něm skákal náčelník Robly. Nedalo se to porovnat. Byla to dokonalá ostuda pro pohlavára.

A večer toho dne objevila se v bytu dr. Soukupa deputace z nejlepších mužů z kmene Essa a Galia v slavnostním úboru a v plné zbroji.

Když uviděli Soukupa, padli před ním na kolena.

„Velký garavaru! Před hodinou jsme právě svrhli Roblyho, ó přijmi nás pod svou ochranu a staň se náčelníkem nás Habešanů. Ty slavný a vítězný.“

A před Soukupa položili meč náčelníka a jeho štít z buvolí kůže. Dr. Soukup vyskočil na svůj psací stůl, pak seskočil a odjel drožkou do domorodé vesnice horských obyvatelů, kde byl slavnostně uveden do harému. Zdědil po Roblym pět žen. Tento sesazený pohlavár řval zatím ve chlívku na berany, kam byl zavřen. Dovolí-li policie a výstavní výbor, bude zítra slavnostně popraven.

Před Soukupem klečelo zatím pět zděděných černošek.

Dr. Soukup vyvedl je z harému a řekl, obraceje se k černým bojovníkům: „Ženy habešské! O úkolech sociálně demokratické ženy dozvíte se v nejbližším čísle sociálně demokratických Ženských listů. Bubarabá! „

„Bubarabá!“ křičeli kolem bojovníci. A náhle udělal se kolem dr. Soukupa obláček a tento svatý revolucionář počal se vznášet k nebesům, zlehýnka, zlehýnka, mizel, mizel. Náhle ozval se hromový hlas z oblak: „Ať žije sociální demokracie!“ Dr. Soukup zmizel úplně ve mracích a vzápětí nato počaly z nebes padat sklenice, tácky a býkovce . . .

Vtom jsem se probudil. Kolem sebe viděl jsem jeptišky ošetřovatelky v bílých pláštích a nad mnou nakláněl se lékař s nástroji. Ležel jsem na operačním stole.

„Nelekejte se,“ řekl lékař, „potkal jste včera v noci několik sociálních demokratů, ale všechny čtyry želízka od nožů už jsme vám ze zad vytáhli a vaše přeražená žebra naštěstí nevnikla také do plic ...“

Lid - 5. 6. 1908

Z DENÍKU SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉHO ŘEČNÍKA

Dne 1. května

Řečnil jsem na táboru lidu v Klobzíně. Pakoměřické pivo a studená vepřová s octovým křenem. Téma: Rovnost, volnost, bratrství. Těžce raněno pět národních dělníků, dva agrárníci. Jeden mladočech omylem zabit. Na nádraží pivo dobrovické. Starostovi zapálen chlívěk.

Dne 5. května

Přednášel jsem opět v Klobzíně v hostinci U krále Jiřího. Téma: Žlutá mafie. Jednomu národnímu socialistovi vypíchnuto oko. Po přednášce volná debata. Znásilněna služka hostinského. Čin ten lze omluvit následujícími okolnostmi: 1. Zdařilou přednáškou. 2. Znásilněná nepatřila do místní organizace sociálně demokratické. 3. Případ se nestal ve spolkové místnosti, nýbrž ve sklepě. 4. Pachatel je z prvních průkopníků sociální demokracie v městečku.

Večeřel jsem papriku.

Dne 8. května

Byl jsem pozván na schůzi lidu do Bolehoště. Slivovice srěmská, magador a višňovka. Program schůze: O klerikalismu. Odpůldne byl jsem v kostele za kmotra dcerušce místního sociálně demokratického předáka. Při přátelské večeři na počest křtěňátka vyměnili jsme si s kaplanem klobouky. Opili jsme porodní babičku a zpoličkovali. Jakživ jsem se tak nenasmál.

Dne 9. května

Narychlo svolána důvěrná schůze do místního hostince, poněvadž kaplan mně nechtěl půjčit pět korun. Téma: O rozpínavosti klerikalismu. Kostelníkovi zapálen záchod na dvoře. Slivovice uherská, višňovka, čert a alaš. Tu noc viděl jsem myši a šváby lézt po podlaze.

Dne 15. května

Mluvil jsem na táboru lidu v Roklanech O úkolech sociální demokracie. Raněni dva národní socialisti a jeden radikální pokrokář. O uzdravení posledního se pochybuje. Po táboru průvod městem. Vymáčknuo pět výkladních skříní. Jeden ze soudruhů pořežán povážlivě sklem z výkladní tabule hodináře Svátka. Rozlícený dav zpustošil nato úplně celý krám. Žena hodináře Svátka udeřena polenem do hlavy. Vůz, kterým odvážena do nemocnice, převržen, kočí se zachránil. Koně odvezl místní koňský řezník. Co tyto řádky píši, hledají naši soudruzi po městě uprchlého hodináře Svátka. Až ho najdou a spráskají, pokusím se je utiřit.

Dne 17. května

Řečnil jsem na schůzi lidu v Dobříně. Program: Proč zavrhuje terorismus? Pronesl jsem jednu ze svých nejlepších řečí. Poukázal jsem na mírný, evoluční postup. Muž, který chtěl něco proti tomu namítat, k nepoznání zohaven.

Dne 24. května

Schůze lidu v Tamicích. Téma: Zivnostnictvo a dělnictvo sociálně demokratické. Rozbito 200 sklenic a 150 pivních tácků. Zařízení sálu rozbito a hostinský odvečen k rybníku. O osudu jeho není nic známo. Ostatně byl-li to jeho osud, nelze se proti tomu bránit. Ve sklepě nalezeno 10 láhví vína. Vezu je s sebou do Prahy. Pivo, které se nevypilo, vypuštěno ze sudů. Bedničku olomouckých syrečků vzal domů jednatel spolku Rovnost. Ve vlaku jsem znečistil kupé, abych dokázal, že nedržíme sociální demokraté s vládou. Stalo se tak na stanici Křinice. Za úklid zaplatí místní křinická organizace. Halelujah!

Dne 26. května

Šel jsem v Praze rozbít národním socialistům schůzi. Dostal jsem slovo. Tento ničemný trik národních, nedat se vyprovokovat, bude předmětem veřejné schůze lidu, svolané na 30. květen do Libně. Oni mně, na jejich schůzi, dají slovo, zrovna když jsem předtím vypil tři litry vína.

Zákeřnictví národních socialistů objevilo se v plném světle a charakterizuje pověstné záškodnictví žluté organizace. Poněvadž jsem se nedovedl udržet na nohou, posadili mě dokonce na židli. Řečnil jsem vsedě a nakonec usnul, ukolébán jsa ve spánek smíchem zákeřníků. Probudil jsem se v obecní truhle. Případ dám našimi poslanci interpelovat. V separaci, když jsem na pryčně vystřízlivěl, napsal jsem na stěnu: „Ať žije sociální demokracie!“ Ano! Hlaste se vždy a všude ku straně i v dobách perzekuce. Připadal jsem si v té době jako politický vězeň-mučedník, v ústech měl jsem jako v jámě na řízky. To dělá to víno. Ráno mne pustili. Okamžitě odebral jsem se do Práva lidu, neboť štítil jsem se použitím kbelíků v separaci k vykonání tělesné potřeby. Z vězeňského fondu bylo mně vyplaceno šest korun.

Dne 30. května

Konal jsem zdařilou přednášku v Letovicích o hnutí protialkoholickém. Židenické pivo a jalovcová. Po přednášce, ve které poukázal jsem na alkohol jako na hubitele dělnictva, konala se přátelská zábava. Po půlnoci inscenována umělá rvačka. Hostinský cení si škodu na tři sta korun. Noc jsem přespal v příkopě na cestě k nádraží. Jalovcová byla dle všeho třikrát destilována. Nikdy jsem nepil tak znamenitě. Mrška alkohol. Vidívám v noci myši a šváby.

Dne 5. června

Tábor lidu na Ohradisku. Vyložil jsem program strany sociálně demokratické. Průběh zdařilý. Po táboru zapálen statek agrárního předáka. Jeden národní socialista hozen do ohně. Pivo žehušické, silné, černé. Opět v noci viděl myši a šváby.

Dne 7. června

Nevěřím, že se země točí. Karel Čtvrtý nebyl sociální demokrat. Myši mně běhají přes cestu. Výprodej rumu zahájen v obchodě bratří Josů. Myši, šváby, rusy, žáby.

Dne 8. června

Kam letíme přes hory a doly? Proč plaveme rumem jako Rudým mořem? Cheche!

Dne 10. června

Já, mne, mně, mne, mnou, o mne, ne, tak to není. Já, o mně, mnou, nás, jejich. Halelujá. Alašové, rumové! Hora Říp se zelená. Kapusty chodí po hlavách! Halelujá!

Dne 12. června

Sedím na boběčku na programu strany. Marx sedí na okně a povídá: Milý soudruhu! Tisíc myší a tisíc žab je osm tisíc dvě stě dvacet pět kousků mýdla od Holoubka po pěti krejcařích. Řekl jsem, že za krále Holce byla za groš ovce. Kdo říká, že nebyla? Král Holec byl sociální demokrat. Rum dochází. Zbyly dvě láhve koňaku. Pastuší tobolka kvete v máji, halelujáh!

Dne 13. června

Myši se za noc v bytě úžasně rozmnožily. Kam se podívám, tam je jich tučet. Mají červená očička. Svině chrochtá v prádelníku. Cheche!

Dne 14. června

Die Gegend ist wirklich hier sehr romantisch, sie ist österreichisch. Halelujá.

Dne 15. června

Salem alejkum! Učím se turecky. Verhaba kartaš! Pochodeň slouží k obeznámení kamence s agátem. PřísaHY neplatí do sedmdesátého roku věku svého. Marx na stěně změnil oči. Bim bam!

Dne 16. června

Koropetetumunaňunajujuzušmarjájosef! Říkají, že mě vezou na tábor lidu.

Dne 17. června

Cheche! To je legrace. Vedle jeden povídá, že je v blázinci. Cheche! Sedím na boběčku a jedu na tábor. Vagón má vycpané stěny, cheche!

Dne 18. června

Několik národních socialistů dalo mně svěřací kazajku.
Ten vedle pořád křičí, že je v blázinci! Hlupáček, chlupáček!

Dne 19. června

Obtěžkal jsem. Porodím sociálně demokratického předáka, poslanecká. Kdo mně dá plínky a povijan? Halelúja Tobě, Františku, čest a chvála navěky věkův ...

Lid - 16. 7. 1908

PŮVODNÍ DOPIS Z CAŘIHRADU

Salem alejkum! Pokoj s vámi, ctěná redakce! Přibyl jsem šťastně do Cařihradu a ubytoval se v Peře v evropském hotelu.

Blízko mne, asi ve třetím pokojíku nalevo, bydlí páter Tomáš Škrdle, redaktor Vlasti a předseda katolické ligy. Jakmile sultánovým irade byli křesťané prohlášeni za rovnoprávné s mohamedány, přijel sem, aby pomohl Turecko vyrvat z rukou nevěřících.

O těchto svých záměrech pěkně se rozpovídal včera večer, nasytiv se pilafem.

„Holenku,“ řekl, toče prsty, „roštem. Uděláme z Turecka katolický stát a dočkáte se času, kdy po způsobu vídeňském v hlavním městě Turecka budou zasedat v městské radě samí turečtí křesťanští sociálové. Co se nepodařilo křížáckým výpravám ve středověku, podaří se nám. Všiml jste si zajisté řádových kněží. Všichni jezovité, benediktýni, dominikáni, vypuzení

z Francie, vrhli se sem do Turecka. Všechny jeptišky táhnou nyní do říše pádišáha. Pokřtíme sultána . . .

Ano, pokřtíme sultána,“ uhodil pěstí do stolu, „a české duchovenstvo při tom nesmí scházet. Jaký to krásný úkol. Není to ovšem snadné. Já například jsem si ale koupil od Vymazala Turecky snadno a rychle: ‚Zira Alláh teogiagie pú katar sebti ki . . ., neboť tak bůh miloval svět. . .‘ Pak jsem si koupil fez. Ostatní přijde všechno časem a naráz rozletí se do celého vzdělaného světa zpráva: ‚Sultán pokřtěn Čechem, páterem Tomášem Škrdlem.‘

Pak vítězně se bude postupovat dál. Budeme zakládat katolické noviny v každém tureckém městě. Rozmnožíme se jako kobylky. Založíme školy katolicko-národní. I vnikneme do vojska. Budeme držet své požehnané ruce nad celým Tureckem a uvidíte, že za deset let uděláme z Turků takové ovce, že sultán bude moci klidně zrušit ústavu a zavést opět absolutismus a vládnout s pomocí naší.

V Makedonii objevíme turecké Lurdy. Budeme vydávat odbočku Sv. Vojtěcha pro Turecko pod názvem Hissar padišahaji (Pevnost pádišáha).

Ostatně začínám již pracovat.“

Po těchto slovech rozbalil balíček a ukazuje na vytažené předměty tázal se mne, zda vím, co to je.

„To jsou odlitky z vosku,“ a poučoval mne, že znázorňují sultánovy nohy. „Pošlu je zítra na Svatou Horu. Je to neomylný prostředek, jak uzdravit sultána z jeho revmatismu, navrátit mu mužnou sílu a zavázat si ho k vděčnosti.“

Znamení tento člověk odešel pak nahoru a já pozoroval jsem velké zástupy lidí, táhnoucích ku Galatě a provolávajících různá hesla. Pak jsem vzal noviny, a sice časopis Ikdam, kde mi do očí padl následující inzerát:

Patnáct opuštěných českých národních
socialistů prosí o šlechetnou podporu
ct. čtenáře, která by jim umožnila návrat

do vlasti. Šlechtnou podporu přijímá
Václav Troníček, t. č. v Golgatě
v č. 1782.

Patnáct opuštěných národních socialistů v Cařihradě! Jaké drama se zde asi odehrálo a odehrává před očima celé Evropy? Jak sem přišli národní dělníci? Jaké šlechtné pudy vedly je sem do nejnovějšího konstitučního státu?

Bez dlouhého uvažování odebral jsem se do č. 1782 v Galatě vyhledat pana Václava Troníčka.

Našel jsem ho ozdobeného červenobílým karafiátem, sedícího zasmušile u okna.

„Měl bych tu čest mluvit s pokladníkem patnácti opuštěných českých národních socialistů?“

„Zajisté,“ pravil, zřejmě potěšen zvukem mateřštiny, „já jsem Václav Troníček, řeznický pomocník z holešovických jatek a nyní vůdce naší nešťastné výpravy. Slyšte, krajane, o našem příšerném dobrodružství:

Je nás patnáct, jsme všichni řezniční chasníci z holešovických jatek, vybraní siláci a uvědomělí národní dělníci.

Jak jsme sem přišli? Řízením osudu.

Je vám, krajane, zajisté známo, že náš poslanec Klofáč byl před lety na cestách po Turecku hostem nyní uprchlého sekretáře sultánova Izzeta paši.

Oba stali se důvěrnými přáteli. Víte také o holešovické řeži, kde jsme se my vyznamenali jako dobří bojovníci.

Znáte také, že umíme zacházet výborně s noži. Zkrátka, milý krajane, jednoho dne dostane náš milovaný bratr Klofáč dopis z Cařihradu do redakce Českého slova, psaný samotným Izzet pašou. Dopis ten mám u sebe, můžete si ho přečíst. Je důkazem obliby našeho poslance.“

Podal mně dopis, uronil slzy a posadil se po turecku na zem.

List zněl:

Třikrát slovutný Hamdi Klofáči beji!

Dostali jsme zprávu, třikrát slovutný Hamdi Klofáči beji, že Tví bratři jsou statečnými bojovníky, a že potřeba-li tomu káže, jsou ochotni nůž pohroužit do břicha svých otců. Četli jsme s potěšením o Tvých bratrech, jak ve vilájetu holešovickém stříkala krev jejich nepřátel.

Třikrát slovutný Hamdi Klofáči beji! Pádišáh posílá Ti políbení a žádá Tě o schůzku.

V horních krajinách propukává vzbouření, vlastní tělesná stráž pádišáha se bouří, Kurdové a jiní divocí strážcové pádišáha jsou nespokojeni.

Bašibozukové z Malé Asie klnou sultánovi. Nikde nelze získat divoké spolehlivé strážce k ochraně pádišáha.

Proto žádáme Tě jménem sultána všech věřících, abys vyslal četu svých bratří do Cařihradu, kdež by zastávali na sultánově dvoře službu tělesné stráže.

Libá Tě, třikrát slovutný Hamdi Klofáči beji,

Tvůj Izzet paša, sekretář sultánův

„Tak vidíš,“ řekl můj krajan, když jsem list přečetl, „redakce Českého slova hned nás počala verbovat a odvádět na holešovických jatkách.

Ale sotva jsme sem přijeli, bylo po slávě.

Mladoturci zvítězili, náš Izzet paša práskl do bot a v paláci chtěli z nás udělat eunuchy.

Obrátili jsme se telegraficky o radu na České slovo a dostali jsme odpověď: ‚Přidejte se k mladoturkům.‘

Ale mladoturci nechtějí s námi nic mít, poněvadž Klofáč zběhl od mladočechů.

Chodíme tedy teď po ulicích, voláme: ‚Ať žije turecké státní právo!‘ a sbíráme bakšiš.“

„Ale proč vám České slovo nepošle peníze na zpáteční cestu?“

„Stálo by to peníze a muselo by pak vycházet jednou za týden,“ odvětil zasmušile můj krajan.

Stiskl jsem mu soustrastně ruku. Nad Bosporem svítí měsíc. Volám v té večerní krásné a tklivé chvíli k české veřejnosti o podporu pro patnáct opuštěných národních dělníků v Cařihradě.

U mešity Murada o desáté medžidii.

Dr. Mituška bej

Právo lidu - 20. 8. 1908

NEDÁVNO SE STALO.

Nedávno se stalo, že v několika našich listech bylo útočeno na sociálně demokratického poslance Josefa Kanouška, kde bylo s podivem konstatováno, jak se mohl stát takový člověk poslancem. Občan poslanec zasílá nám dopis, ve kterém všechno vysvětluje. Otiskujeme jej beze změny:

Ctěná redakce!

Bylo to před volbami, kdy jsem byl povolán do výkonného výboru strany sociálně demokratické. Já jsem totiž jednou doprovodil domů jednoho sociálně demokratického předáka, který usnul v jednom průjezde s odznakem ve knoflíkové dírcce a byl opilý. Zapamatoval si to a na doklad vděčnosti zavolal mne do sekretariátu, kde se mne jeden soudruh optal: „Umíš číst a psát?“

„Číst trochu znám,“ odvětil jsem upřímně, poněvadž ve straně se nesmí lhát, „horší je to se psáním. Byly ovšem doby, kdy jsem znal, kde se píše tvrdé a kde měkké i. Ty doby minuly, poněvadž ...“

„Nu,“ přerušil mne jeden ze soudruhů, „neomlouvej se, známe to z vlastní zkušenosti. Hlavní věcí je, jestli by sis troufal aspoň trochu obnovit své znalosti v pravopisu.“ „To ano.“ „Dobře! Z nařízení strany sociálně

demokratické do zítřka se naučíš: Býk, bylina . . . Lysý, líska, ozývá, zívá a podobně. Kup si mluvnici.“

Druhého dne přišel jsem tedy do sekretariátu, kde již sedělo více vůdců strany. Byla tam tabule a u ní křída.

„Soudruhu Kanoušku,“ ozval se jeden, „napiš: Myji se mýdlem.“ Napsal jsem to, ačkoliv to nebyla pravda: Myji se mýdlem.

„Dobře! Napiš: Bylina bývá v bytech bita.“ Napsal jsem to. „Dobře, soudruhu Kanoušku! To stačí. To úplně stačí. Máš nějaké školní vzdělání?“

„Jak bych neměl. Trojtřídní obecnou školu.“

„Výborně. To stačí. To úplně stačí, soudruhu Kanoušku. Jsi dobrý člověk.“

A vůdce jeden prohlásil povzneseným hlasem:

„Strana sociálně demokratická jmenuje soudruha Kanouška kandidátem poslanectví v 57. volebním okrese. Víš, tam nám schází vzdělaný člověk.“

„Soudruzí! Proboha!“

„Ale neděkuj a nestarej se o nic. Jeden z nás si tě vezme s sebou na čtrnáct dní na volební schůze a to bys musel mít pitomou palici, abys se nenaučil tahat lidi za nos.“

Učil jsem se tedy pilně tahat lidi za nos a seznal jsem, že každá řeč sociálně demokratická musí obsahovati: 1/ Lež. 2/ Hromová volání. 3/ Nadávky. 4/ Zbožná přání. 5/ Nestydatosti. 6/ Marxe.

Prvním pěti podmínkám jsem dostál, ale ta šestá, Marx, saprlot, to bylo na pováženou.

Chtít od kandidáta sociálně demokratického, aby znal Marxovu teorii! To je ošemetná věc, ale představoval jsem si to horší.

Většina totiž, nás soudruhů, ví o Marxovi jen tolik, že nosil plnovous. Nu a vidíte, já to věděl také a stačilo to úplně.

Mluvil jsem takhle: „Náš nebožtík vousáč, otec Marx, ten si jen hladil vousy a smál se kapitálu.“

A pak to šlo už napořád: „Co vám zde povídám, soudruzi, to také řekl náš Marx, co vy myslíte, to myslel také on. Nám chybí vzdělání, soudruzi. Jsme někdy jako zvířata ...“

Dál jsem nemohl hned pokračovat, poněvadž po poslední větě ozval se takový hromový potlesk, že schůzi bylo nutno přerušit na pět minut.

Viděl jsem mnoho, a proto ze zkušenosti mohu říci jen tolik, že řeči sociálně demokratických řečníků možno rozdělit na několik velkých skupin.

1/ Řeči, při kterých se červenají (začátečníci).

2/ Řeči, při kterých se nečervenají (mužové delší dobu ve straně dlící).

3/ Řeči, při kterých se nečervená ani řečník, ani soudruzi.

To jsou řeči volební. K jejich sestavení udělil mně recept soudruh Soukup.

Recept: „Vzpomeň si na všechny možné nadávky, které jsi kdy slyšel, někde četl na zdích, někomu řekl, někam na zeď napsal, a poznamenej si je na papír. Ten nos pořád s sebou, a máš-li volný čas, všechny nadávky sestav si podle abecedy. Tedy: Abruzák, ašant, blbec, cikán, děvka, fakan, gauner, chachar, idiot, jakobín, janičár, lump, mezek, nevěstka, opice, osel, prase, revolver, syčák, šakal, tele, usmrkanec, vůl, zrádce. A teď jakmile začneš mluvit o protikandidátovi, vytáhneš papírek a spustíš hodně rychle, co nejrychleji nadávku za nadávkou podle abecedy a musí se jen hrnout: .Soudruzi, můj protikandidát je: Abruzák, ašant, blbec, cikán, děvka, fakan, gauner, chachar, idiot, jakobín, lump, mizera atd. atd. až do Z. Taková musí býti řeč sociálně demokratického kandidáta, jinak jsi ztracen a jinak naše lidi nepřesvědčíš.

Pak už hodíš do nich jen pár vět, že se přičiniš jako poslanec, aby:

1/ Paklíček tabáku byl za dva krejcary.

2/ Kilo cukru za dvaadvacet.

3/ Žitná (ovšem jen na nakládání ovoce) litr za 20 h.

4/ Takže když počítáme kilo cukru za dvaadvacet, nepřijde litr likéru draž než za deset krejcarů.

5/ Ořechy na ořechovku bude vláda vydávat organizovaným soudruhům zadarmo.

6/ *Organizovaným soudruhům bude dovoleno namlátit libovolně lidem jiného přesvědčení.*

7/ *Poněvadž takovým tlučením sílí se svaly, obdrží organizace, které se nejvíc vyznamenaly, státní podporu pro tělesnou výchovu lidu.*

8/ *Pivo bude dílem zdarma, dílem za nepatrnou náhradu za chmel a slad.“*

Tohoto receptu Soukupova využil jsem plnou měrou, a poněvadž jsem ho slyšel i viděl mluvit, užíval jsem i jeho gest.

Jednou jsem se na schůzi svou vlastní řečí tak rozohnil, že jsem rozmlátil stůl, a když mně přinesli nový, rozbil jsem ho taky. Pak jsem si vytrhl hrst vlasů a hodil je do shromáždění s dodatkem: „Jsem hotov položit za vás, soudruzi, svůj vlastní život.“

Byl jsem tedy zvolen za poslance. To je celý můj příběh, ctěná redakce, a prosím, abych byl příště ušetřen jakýchkoliv útoků z vaší strany a mého jména nebylo snad zneužíváno ku špatným vtipům. Pokud se týče zprávy, že systematicky přicházím opilý do parlamentu, není na tom ani zbla pravdy.

Pravdou sice je, že jsem několikrát více pil, ale to se stalo jediné nepozorností sklepníka ve sněmovní restauraci, který mně přinesl omylem místo čtvrtky lehkého vöslavského vína několik láhví šoproňského.

*Pokud se týče druhé perfidnosti, že prý se nedovedu chovat ve slušné společnosti, poukazuji na objednaný mnou spis *O slušném chování*. Spis ten dojde mne tyto dny a doufám, že srovnáním obsahu s vlastním chováním nenajdu mnoho odchylek.*

Znamenám se v úctě

Josef Kanoušek, říšský poslanec strany sociálně demokratické

Lid - 24. 9. 1908

FUROR TEUTONICUS

Čínská historie

I

O d té doby, kdy Němci vtáhli do Pekingu a hospodařili tam svým pověstným způsobem, i klidná země čínská Se-čuen, ačkoli hodně daleko od působiště nositelů německé kultury, přece nebyla ušetřena jejího blahodárného vlivu.

Skoro v každém městě krásné země se-čuenké docházelo denně k pranicím, neboť na školách, které zřídili mandaríni přísahající na německou kulturu, učilo se přírodopisu v tom smyslu, že bambus je užitečnou rostlinou jen proto, poněvadž lze jím vytloukati domy nepřátel kultury velkoněmecké a spolu kresliti různé modřiny a jizvy na těle těch, kdož ve své pravé čínské zabeđenosti nechápou dobrodiní, které copatým synům říše středu ráčil přinést pan hrabě Waldersee.

Kultura v zemi se-čuenké utěšeně se vzámáhalá: potkal-lis Číňana, jemuž scházelo jedno oko nebo měl-li vyraženy všecky zuby, mohl jsi býti jist, že byl to jen přirozený důsledek výchovy velkoněmecké.

Ještě před padesáti lety snášeli se obyvatelé se-čuenští s celým světem, potkal-li soused souseďa, pozdravil jej uctivým „Hvězďa štěstí provázej vás“ a šel svou cestou. Od té doby však, kdy známo bylo řízné vystupování vojů maršálových v hlavním městě veleříše copatých synů, pokládala by jistá část lidí v Se-čueně za hotovou urážku důstojnosti lidské, kdyby někdo zdravil svého bývalého souseďa oním vodnatým „Hvězďa štěstí“ a tak dále. Naopak za projev osobní statečnosti a za jediný prostředek k docílení imponujícího zjevu považováno pouze vykřiknutí z plna hrdla „Heil“ nebo „Wacker“ a udeřiti souseďa co možno tlustým bambusem. Se-čuenké děti hrály si dřívě s draky, kaménky, dřívky a podobnými hračkami, které svým mírumilovným rázem budily nyní všeobecné opovržení přátel kultury velkoněmecké. I připadla nějaká

důmyslná hlava na to, aby již útlým duším vštěpovány byly vznešené zásady velkoněmecké, a tak jistá část obyvatelů se-čuenských pořídila si zvláštní sdružení mládeže zvané Kna-ben-hor-ty, jejichžto malí členové dovedli nejen obratně zacházeti bambusem, ale i nástroji daleko nebezpečnějšími. Výsledek toho byl, že chov slepic byl v celém kraji vážně ohrožen a že pobité trupy různých užitečných domácích zvířat dávaly tušiti, jak velkolepě budou jednou stateční mladí obráncové řádit v řadách nepřátel a snad i přátel.

Ještě před několika lety mohl jsi klidně procházeti se ulicemi se-čuenských měst a spatřil jsi jen klidně visící copy; nyní však šlehají copy dříve klidných Číňanů jako hadi a běda ti, jestliže jen jediným pohledem dáš najevo, že nesouhlasíš s velkolepými myšlenkami, které víří v těch copatých hlavách.

A což teprve v shromážděních veřejných! Několik mandarínů se-čuenských bylo tak pevně přesvědčeno, že určení jsou k tomu, aby aspoň nad čtyřmi sty miliónů copatých krajanů vládli, že byli odhodláni ukřičeti každého, kdo by jen zdaleka pronesl pochybnost o správnosti tohoto geniálního názoru.

A jelikož Čína má bohatou literaturu, našli se i učenící mandaríni, kteří tuto novou národní ctnost čínskou okřtili vědecky Furor Teutonicus a prohlásili, že jen ona je základem vší výchovy, státovědy, náboženství, politiky a tak dále ve všech širých krajích říše středu. Veškeré řeči těchto hlasatelů nového směru začínaly jen ku chvále Furoru teutonského a končily zpravidla neurčitým chrápáním v pozici málo úhledné, zaviněné přílišným požitkem nápojů opojných, jimiž bylo potřebí uměle osvěžovat! onu ctnost, by nepovadla.

II

Ale k nemalému zármutku těchto všech výtečníků našlo se velké množství Číňanů, kteří vážně pochybovali o tom, že nový kurs přinese

žádoucí slávu, velikost a rozkvět říše středu. Obchod vázl, nouze a nespokojenost rostla a lid reptal.

Proto sjeli se mandaríni, by poradili se, jak čeliti bídě a mizérii, která stále více zachvacovala i nejkrásnější kraje říše. Ale na všech těchto schůzích bylo jen oznamováno, že je potřebí tolika a tolika miliónů sapek (čínských penízů) a že není ještě jisto, zdali se za ně něco kloudného pořídí. Nyní však mandaríni, přísahající na novou kulturu teutonskou, zařvali v shromáždění mandarínů:

„Jsme utiskováni!“

Výsledek těchto slov byl strašný. Předsedající mandarín skácel se se židle, a když mu někteří rozumnější mandaríni domlouvali, aby se nebál, vyjektal:

„Ano, pánové, jste utiskováni.“

Několik mandarínů řeklo, že je to blbost; vrchní mandarín chtěl jim skoro dáti již za pravdu, ale včas vzpamatovav se, pravil pomalu.

„Ale pánové, možná, že je to blbost, nemohu si však pomoci. Pohleďte zde na některé svoje vynikající časopisy, tuto pýchu národa čínského, či jest tato tvář zde zobrazená?“

„Tvoje tvář, milá jak vycházející slunce, ó náš otče a matko!“ (to je totiž oficiální titul mandarínů) odvětili ostatní tři nižší mandaríni. „Klaníme se tvým licousům a copu tvému a chystáme ti pocty podobné jako tvému vznešenému předchůdci.“

„Tak buďte zticha, drazí moji, a nechte ony vážené pány mandaríny, přívržence velkého Němectví, ještě trochu hlučeti. Je to bez odporu krásné a prospěšné celé Číně.“

Mandaríni byli sice jako opařeni, ale nakonec se s tím smířili, když vysokoblahorodý mandarín řekl, že každý pravý Číňan líbá ruku, ať je mu to milo čili nic.

III

Zdalo se opravdu, že nic nezastaví vítězný postup nové ctnosti čínské, furoru teutonského. Několik dní nato, když ze všech stran docházely zprávy, že bambus celé Číny nestačí na modřiny a rány, jimiž vyznavači oné vznešené myšlenky okrašlují zevnějšky svých trpělivých bližních, konala se jiná schůze mandarínů, do níž dostavili se oni hrdinové s novým geniálním nápadem.

Bylo všeobecně známo, že celé kraje čínské jsou ve stavu velice neutěšeném, bída i hlad byly stálými hosty v národě, jehož valná většina nevěděla, bude-li zítra míti k obědu hrstku rýže. Avšak nesnášelo by se s vysokými záměry teutonských mandarínů, by takovýmto malichernostem věnovali pozornost, a zvláště nepřáli si rozhodně, by prostým Číňanům bylo dovoleno vyslati svoje zástupce v poradu mandarínskou, aby tam přednesli stesky národa.

Nešťastnou náhodou stalo se, že právě vbrzku měl býti podán návrh podobný, jímž se všem Číňanům povolovali zástupci.

Sotvaže nejvyšší mandarín otevřel ústa svá, ozvala se z řad vyznavačů teutonství nejnovější hromová hymna: „Ex, ex, ex, bsekekekex!“

Nejvyšší mandarín koprněl nad těmito velebnými zvuky. Byly silné i pro jeho uši. Odvážil se ku skromné poznámce, že takovými zvuky neměla by býti hanobena krásná řeč čínská, ale slova jeho zanikla ve všeobecné vřavě.

Když dozněly poslední tóny velebné té hymny, zastrčil každý ze řvoucích a povykujících mandarínů několik tisíc penízů do opasku jako řádnou odměnu za zdařilou tuto schůzi a ubíral se klidně k domácímu krbu.

IV

„Kdyby se objevily v některých letopisech evropských taková strašlivá bláznovství a darebné podvádění a okrádání miliónů pilných pracovníků, kdyby, pravím, v konstitučním životě některého státu objevilo se tolik drzých provokatérů, darmochlebů a neužitečných křiklounů, jistě by

jim žádný národ nedal ani jediné sapeky a vysadil je bez milosti za dvěře. Ale polituj spravedlivé nebe! Národ Konfuciův a Lao-tseův, národ mudrců nemá dosti odvahy vysadit tyto ničemné, bláznivé křiklouny, zacpat jim ústa a odkázat je k poctivé práci! Týž národ, který rozdává štědrou rukou těmto velkovýrobům největších pitomostí a ostud, hrdlí se o sapeku, má-li ji dáti na provedení děl největších básníků a mudrců Číny!“

Takto trpce hořekoval čínský letopisec, z něhož jsem vyňal tuto ryze čínskou historii o teutonském furoru, zavlčeném do Číny. Od nějaké doby však nemám z Číny žádných zpráv. Možná však, že se už tam se svými mandaríny vypořádali.

Právo lidu - 27. 9. 1908

PŘÍPRAVY MLADOČESKÉ K MAĎARSKÝM VOLBÁM NA KRÁLOVSKÝCH VINOHRADĚCH

Včera v úterý dne 13. října konala se v národním domě na Královských Vinohradech tajná schůze volebního výboru národní strany svobodomyslné, ku které měli přístup jen členové volebního výboru. Do schůze této byl jsem pozván jako člen volebního výboru strany svobodomyslné. Protestuji uveřejněním této zprávy proti bídáckému lichvaření s přesvědčením a zákeřným, čistě beťárským úkladům, třeba by to bylo i proti politickému nepříteli. Zhnusilo se mně toto jednání jako nedůstojné bývalé strany mladočeské. Jsem sice existenčně odvislým od radnice, nicméně čistý štít je mně milejším než plný měšec.

Schůze tato odhalila černou duši vladařů radnice a všech ostatních lidí, kteří domnívají se míti v pachtu celý národ. Dostavil se do ní okresní starosta Bureš, náměstek starosty Bílek, rada Holeček, dr. Sommer a jiní, kteří učinili několik tajných usnesení, která sdělujeme veřejnosti, aby věděla, jaké přípravy činí mladočeši.

Předně usneseno, že se bude vystupovat s ohledem na veřejnost následovně: dr. Korner vzdá se po čas voleb programu strany mladočeské a vyjednáno se stranou staročeskou, která půjde ruku v ruce se svými největšími odpůrci. Na základě toho nebude dr. Korner vystupovat jako kandidát strany svobodomyslné, nýbrž jako kandidát všeobecný a jeho volební svolání bude podepsáno Volebním národním výborem občanů vinohradských.

K tomuto bodu prohlásil dr. Korner, že třeba ihned začít s plakátováním jeho kandidatury.

„Dnes na lidi platí ještě barva červenobílá,“ prohlásil s úsměvem dr. Korner, „proto dáte mé plakáty tisknout bílo-červeně.“

Do debaty vmísil se okresní starosta Bureš, který poznamenal, že se na to dají nachytat i odpůrci oficiálních mladočechů.

Ředitel volební kanceláře a předseda volebního výboru ujal se po přijetí kompromisu mezi staročechy a stranou svobodomyslnou slova a poukázal na akci prováděnou ve volební kanceláři. Dal vypsát ze šematismu nedostatky z volebního seznamu a přiznal se, že ve volebním seznamu není zapsáno na 2 000 lidí! Současně dal přinést tištěné lístky, kde nezapsaní jsou vedeni a kde jest rubrika u každého jednotlivce: „Volí...“

Vysvětlil, proč lístky ty dal vyplnit. Lístky se jmény lidí nezapsaných ve volebním seznamu dá pomocí důvěrníků vyplnit, zejména rubriku, koho volí. Bude-li rubrika vyplněna „Volí se stranou národně sociální,“ bude nejlepší dotyčné voliče vyreklamovat, a tím je zbavit práva volebního.

K tomuto bodu promluvil dr. Sommer, který navrhl, aby byl učiněn nátlak na okresní hejtmanství, aby straně národně sociální činilo obtíže při reklamování svých voličů.

Oba návrhy přijaty.

Dr. Sommer promluvil poté, že doufá, že bude učiněn mezi stranou státoprávní a dr. Körnerem kompromis (!!!). Jeden člen výboru prohlásil, že v případě užších voleb mají hlasy sociálně demokratické!

Poté usneseno, aby byla vyslána deputace k policejnímu radovi Petráskovi, aby byl zosťren ze strany policie dozor na lepení plakátů stranou národně sociální.

Tento policajtský návrh přijat.

Ku konci schůze projeveno přání, zdali by naši volební kancelář nemohli nějak vyhodit z místnosti Na Valdeku, poněvadž majitelkou je paní Stašíková, zdali by tedy v tom směru nemělo být promluveno. Potřebují totiž místnost na ráně a jejich u Sudu se naprosto nehodí. Mají strach, že by jejich přihnaní voličové naposled dali se na naši stranu, kdyby procházeli tamějším lokálem, o kterém předpokládají, že bude našimi stoupenci obsazen. Z toho důvodu chtějí se usídliti v Národním domě.

Přijato dále, že bude svolána na pátek velká schůze, do které seženou na 500 lidí. Usneseno, že na městské zřizence bude činit nátlak radnice a na řeznické pomocnictvo, kde to půjde, mistři mladočeského smýšlení.

Neskončenou debatou o zaopatření nějakého schopného ředitele kanceláře volební, který by se vyznal ve všech machinacích, skončena tato tajná schůze volebního výboru.

Svrchu uvedené vyličení muže, štítícího se špíny, přijímáme chladně. Byli jsme na podobné věci připraveni a takovéto podvody a čachrování s přesvědčením jenom uspíší rozklad strany kandidáta dr. Kornera.

České slovo - 15. 10. 1908

MUŽNÉ ZAKROČENÍ PANA SILBERBERGA PROTI TAGBLATTU

Obchodník střižním zbožím v Neutonicích Silberberg přestal odbírat Prager Tagblatt a současně s uveřejněním zprávy o jeho vlasteneckém činu v krajinském časopise oznamoval, že má na skladě barchet a plátno o pět procent lacinější.

Třiadvacet let byl Prager Tagblatt duševní potravou celé Silberbergovy rodiny a jeho knihovna sestávala z románových příloh tohoto junáckého časopisu. Na Silberberga nemluvila toho večera, když ponejprv Prager Tagblatt nepřišel, celá rodina.

Tchán Silberbergův plival na koberce a chodil pokojem, tváře se nebezpečně. Žena Silberbergova hleděla zoufale na ozářená dvířka kamen a tři dcery seděly mlčky u stolu, nedělaly vůbec ničeho a čekaly, kdy to začne.

Začlo to, když pan Silberberg zívá.

„Jen zívej, máš proč, du dummer, alter Esel, du . . .“ pravila paní.

„Warum denn, proč?“ ozval se nesměle Silberberg. „Die Redaktion von Prager Tagblatt beschimpft unsere českische Nation, a člověk musí být, meine Liebste, obchodníkem v těchto pohnutlivých dobách.“

„Was für eine českische Nation,“ ozval se Silberbergův tchán, „pustějí z Pankráce lidi a kvůli těm neodbíráš Prager Tagblatt, co je s románem?“

„Wir wollen die Romanbeilage lesen,“ zpěvavě pronesly tři dcerušky pana Silberberga, „divíme se, že papá dělá Buřivala.“

„Papá chce se stát českým poslancem,“ jízlivě pronesla paní Silberbergová, „a bude v Praze chytat německé studenty bei den Strassentumulten.“

„Gott der Gerechte,“ počal se hájit Silberberg, „was heisst Buřival, chci já být Buřivalem, Chocem, Klofáčem, Lisým nebo Slámou? Já zůstanu vždy Silberberg. Ale obchod je obchod. Pan Silberberg přestal odbírat Prager Tagblatt a prodává barchet a plátno o pět procent levněji.“

„A okrádá rodinu o vzdělání,“ zahřímal tchán.

„Herr Silberberg ist ein českischer Radikal, třiadvacet let jsme ho četli. Měli jsme přehled o všem a najednou se Herr Silberberg spustí, postaví se v čelo luzy a vypadá, jako by chtěl vytloukat Němcům okna.“

„Do Prahy nesmí,“ ozvala se jedna dceruška, „papá by vymlátil Deutsches Haus.“

„Gott der Gerechte, ich bin ein Geschäftsmann,“ bědoval pan Silberberg, „obchodník a víc nic. Plavu s proudem času. Ich schwimme ...“

„Halt's Maul,“ ozvala se rázně paní, „a abys věděl, víme, co uděláme ...“

Dřív posílán byl Prager Tagblatt do Neutonic jen v jednom exempláři, dnes, kdy ho pan Silberberg přestal odebírat, chodí tam exempláře tři.

Druhého dne po výstupu předplatili si totiž Prager Tagblatt tchán, paní Silberbergova a dcerušky, a o duševní rozvoj rodiny je dále postaráno.

Ale o panu Silberbergovi mluví se v Neutonicích stále ještě s úctou, neboť přestal odebírat z vlasteneckých důvodů Prager Tagblatt. . .

Humoristické listy - 11. 12. 1908

SMUTNÝ OSUD PETRA HŘÍBALA

Tato schůze stala se pro Petra Hříbala osudnou. Pořadatelé s červenými páskami na rukávu a s červenými karafiáty chodili kolem jako pochopové, hotovi vyhodit každého, kdo by netleskal.

Řečníci vylézali na tribunu jeden po druhém, provázeni potleskem, a vrhali do shromáždění řečnické perly: „Semkněme se! Vyvod'me důsledky! Vzepřeme se! Demonstrujme pro čest! Varujeme v hodině dvanácté! Pro vládu hlasujeme, abychom ji zeslabili! Boj až na nůž! Svobodu pro všechny!“ Pořadatelé slídili zatím po někom, koho by vyhodili, aby zítra mohlo stát v sociálně demokratickém orgánu: „Naši pořadatelé dobře prokoukli líčený klid několika nespokojenců, kteří vplížili se na naši velkou schůzi, aby ji rozbili. Přestože se ve schůzi klidně chovali, jsme přesvědčeni, že měli úmysl schůzi rozbít, neboť když je vyváděli pořadatelé, kladli houževnatý odpor, což vzbudilo velikou nelibost, takže není divu, jestli provokatéři neušli zaslouženému výprasku.“

Řečníci se dále střídali a křičeli čím dál tím víc. Lomili rukama, zpívali podle nejnovějšího způsobu celé věty, plivali do připraveného plivátka, hulákali, šermovali rukama, spínali ruce, pohlavkovali se jako u vytržení, mluvili o mrzácích, o vdovách, o sirotcích, o sebevraždách, o dobytku, o zvířatech a končili za ohlušujícího potlesku: „Dosud žili jsme ne nadarmo, a proto všichni pod rudé prapory sociální demokracie!“

Petr Hříbal dostal od samého tleskání křeč do pravé ruky, ochraptěl od volání „Hanba!“ nebo „Výborně!“, podle toho, co volali pořadatelé nebo mužové placení třemi korunami pro každou schůzi, aby obstarávali přiměřené výkřiky.

Petrovi Hříbalovi točila se hlava ze všech těch řečí a povznášel se myslí někam daleko. To když jeden řečník počal vykládat o vítězném postupu sociální demokracie, která nespokojuje se již zeměkoulí, ale pochodem táhne do jiných světů. Jak to musí být krásné kupříkladu na Marsu, kde pilní Mart'ané budují sociálně demokratické organizace, sbírají na raněné, platí řádně příspěvky a vyměňují si mezinárodní pozdravy s planetou Venuší.

Viděl Hříbal v duchu obyvatelstvo Marsu, jak ozdobeno rudými karafiáty dívá se obrovskými dalekohledy na zeměkouli, která pluje tam vysoko a září červeně. Ten den jest svátkem pro Mart'any, neboť vtipní hvězdáři ukazují Mart'anům pozemskou skupinu sociálně demokratických poslanců a řečníků.

Po pláních české země batolí se tlustý Šmeral, kterému neobyčejně jde politika k duhu, pak Němec a jiní. Nato praskne v dalekohledu čočka, poněvadž by se byl právě objevil dr. Soukup. A dr. Soukup již je tu.

Petr Hříbal probudil se ze snění a z Marsu, který opanovala sociální demokracie, ocitl se opět na zeměkouli, tváří v tvář zbožňovanému muži, který tahaje se za kozí bradu, přijímal ovace a ukazoval odřené lokte kabátu, aby bylo vidět, že je proletář.

Pak viděl Hříbal jeho skřípec, upevněný na černé šňůrce.

A co s tím skřípcem zbožňovaný muž vyváděl. . . Brzy ho shazoval s výkřikem „Lumpové!“ s nosu, pak ho vzal do ruky; mávaje jím, - křičel, že

„ostatní strany jsou jen stádo ovcí“. Nato upevniv si skřípec na nos, prohlašoval, že sociální demokracie burcuje svědomí parlamentu. Bác! Už si zas srazil skřípec s nosu a hřímal, že sociální demokracie jde bez vrávorání kupředu. „Bez vrávorání! Snese víc, než si vláda myslí. A rozbijeme všechno napadrt', roztrháme na hadry a s odpuštěním ...“ Teď přišlo to pravé slovo!

Shromáždění mohlo se v pravém slova smyslu utleskat. Petr Hříbal lpěl celou duší na řečníkovi a dostal křeč do levé ruky.

Třásl se rozkoší po celém těle, a rozpálen touhou něco říci a být užitečným straně, křičel: „Tak je to, tak, s odpuštěním, bez odpuštění, nač se omlouvat! “

A jeho řečník to slyšel a navázal hned na to: „Dosud jsme ještě byli tak slušnými, že jsme se napřed omlouvali, napříště, lide můj, soudruzí, odvrhne všechnu slušnost a naše batalióny, regimenty, fundamenty, sakramenty, plenty, centy ...“

Nemusel se ani vymotávat z této směsi rýmů, shromáždění vykřiklo. Byl to vzrušující okamžik. Bouře souhlasu zaburácela a Petr Hříbal s vyvalenýma očima polykal řečníka, který rozhazuje rukama zdůrazňoval: „Tam, kde vlády staví šibenice, sociální demokracie je vyvrací. Tam, kde - tam - „ A zas: „Tam, kde - tam - “

„Tam!“ „Výborně!“ „Tam!“ „Nazdar!“

Petrovi Hříbalovi div oči nevylezly z důlků. Zdálo se mu, že splývá s řečníkem v jeden celek, a tak jasně, jako kdyby to sám řekl, slyšel ho křičet: „Tam, kde se uzavírají hranice státu, rozbíjí sociální demokracie celní šraňky! “

Pak Petr Hříbal letěl kamsi prostorem. Omdlel. Odesli ho.

Za čtrnáct dní byl z nemocnice propuštěn, vybral si nemocenskou podporu a zmizel z Prahy.

Celou veřejnost počaly zajímat záhadné případy, které se udály na hranicích blízko celnice.

Za nocí tmavých byly celní šraňky na mnohých místech podřezány neobyčejně jemnou pilkou. Místy dokonce vyvráceny. Někde opět, jak

ukázal případ na hranicích česko-saských, poškozeny kladivem. Ve všech těch případech ukázal se pachatel nejen odvážným, nýbrž i lstivým a neobyčejně zchytralým, takže mu nemohli přijít na stopu přes nejbedlivější pátrání. Pak na nějaký čas případy se neobnovovaly, až zas přišla zpráva, že na hranicích bavorských byly celní šraňky sekerou poškozeny. Pár kroků od místa nalezen pak leták: „Poslední události v parlamentě a sociální demokracie.“ Úřady byly však toho mínění, že leták ztratili buď potulní brusiči, nebo podloudníci. Za týden došla zpráva z opačné strany hranic, od pruského Slezska. Tam na hranicích pruských neznámý pachatel roztřískal kladivem závoru u celních šraňků. To bylo již přespříliš. Ztrojnásobeny na celních stanicích hlídky a konečně podařilo se objevit pachatele. Pravid, že se jmenuje doktor Soukup. Později to odvolal a řekl, že je Folber. Podroben novému výslechu udal, že je poslanec Němec, a končil vždy: „Tam, kde se uzavírají hranice státu, rozbíjí sociální demokracie celní šraňky.“

Ubožák byl dopraven do blázince. Byl to nešťastný Petr Hříbal. Je nevyléčitelný a vydává se spolubláznům za sociálně demokratického poslance. O jeho rodinu postaral se již svaz sociálně demokratických poslanců na říšské radě.

Karikatury - 21. 1. 1909

Z ČINNOSTI SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÝCH POSLANCŮ FOLBRA, KLIČKY, BIŇOVCE, REMEŠE A JAROŠE NA ŘÍŠSKÉ RADĚ, V KULOÁRECH I MIMO PARLAMENT

Dne 8. února prohlásil poslanec Folber v parlamentu, že kdyby nebylo sociálně demokratických poslanců, rozšířil by se alkoholismus v Rakousku. Pijí-li tedy sociálně demokratičtí poslanci lihoviny, činí to jedině z toho

důvodu, aby zmenšili zásoby alkoholu ve státě. Obětuje se prostě pro blaho voličstva.

Dne 10. února pronesl poslanec Klička řeč, ve které se zmínil o loupežných vraždách. Tyto páchany jsou hlavně v místech, kde dosud není odbíráno Právo lidu a kde nebyly dosud zaraženy sociálně demokratické politické organizace. Podobně má se i s vraždami z vlnosti. Pokud se týče krádeží, jedná se jen o neuvědomělé sociální demokraty, kteří nejsou v odborových organizacích.

Od 10. února až do 5. března poslanec Biňovec v parlamentě dával najevo úplný a pěkný protest proti postupu ostatních politických stran tím, že chrápal v každé schůzi, čímž potvrdil onu pověstnou statečnost sociálních demokratů, neboť ani tři parlamentní sluhové nemohli ho vzbudit.

7. března zčistajasna počal poslanec Remeš mluvit zmateně, což ze strany sociálních demokratů bylo provázeno potleskem. Tím ještě víc popletený poslanec Remeš posadil se a umkl, nemluviv ani celých pět minut. Pěkný důkaz disciplinovanosti ve straně.

8. března hájil se ve výborné řeči poslanec Jaroš proti výtkám, že ničemu nerozumí a že je naprostý ignorant. Po řeči, trvajícím přes tři hodiny, podařilo se mu vyvrátit první bod, kdežto druhý bod zůstal v plné platnosti. Pěkný příklad postupu sociálně demokratického na říšské radě.

9. března pravil poslanec Folber, že z jisté strany je nazýván systematickým hlupákem. Ví, co je toho příčina. Pitomost je také dar boží. Nejedná se o něj, ale o voliče. Jestli voličové si zvolili hlupáka za poslance, pak může být každý poctivý člověk jist, že on je prvním, který takové voliče nazve hovady.

11. března pravil poslanec Klička, že nebyl zvolen podvodem. Napomenut jsa předsedou, aby příště, chce-li křičet ze spaní, vyžádal si napřed slovo, prohlásil, že se nikoho nebude prosit o dovolení, zejména ne předsedy, poněvadž nebyl zvolen za poslance stranou předsedy sněmovny.

14. března štípl poslanec Biňovec v kuloárech nenápadně ministra vojenství do nohy. Důkaz to, že sociální demokracie nejen slovy, nýbrž i skutky bojuje proti armádě.

16. března konali zmínění poslanci výlet na Semmering. Po namáhavém výstupu do elektrické tramvaje, která je měla dopravit na nádraží, vzpomněl si poslanec Jaroš, že poslán sociálně demokratické vyžaduje činu, i vyskočil z tramvaje a byl v obecní truhle dopraven domů. Ostatní usnuli v nádražní restauraci, aniž by se dostali na vlak. Přemluvili však pikolu, že pil s nimi a slíbil, že stane se také sociálně demokratickým poslancem.

18. března nepřišel poslanec Biňovec do parlamentu, což přijato s neutuchajícím potleskem.

19. března podařilo se poslanci Folbrovi, že vypil naráz dva litry piva.

20. března byl voličstvem poslanci Folbrovi zaslán pozdravný telegram, ve kterém se mu vyslovuje důvěra.

21. března přečetl ho poslanec Klička v parlamentu.

22. března četl ho poslanec Folber.

23. března poslanec Remeš.

26. března četl jej poslanec Biňovec. Pod dojmem té neutuchající činnosti byla ostatním poslancům shora zmíněným vyslovena voličstvem také důvěra.

27. března užili shora zmínění poslanci onoho telegramu s důvěrou voličů místo klozetního papíru.

Karikatury - 4. 2. 1909

KDE BERE POSLANEC KLOFÁČ PENÍZE

/Fejeton, který napsán byl pro Právo lidu/

Soudruhům našim je dobré známo, že poslanec Klofáč je zadlužen jako štábní oficír kteréši říše. Proto podniká cesty po světě, stavuje se u různých potentátů a žebrá pro sebe a pro svou stranu podpory, poněvadž čeští měšťáci zavřeli nemilosrdně své měšce.

Pamatujeme, jak meškal poslanec Klofáč u sultána. Tento dobrý panovník, který domníval se bláhově, že najde ve Klofáčovi spojence proti Rakousku, nabídl mu, aby buď vybral si z jeho harému dvě krásky, nebo aby si dal vyplatiti půl miliónu piastrů (což v naší měně činí asi 110 000 korun). Poslanec Klofáč vybral si poslední. Když přijel poslanec Klofáč zpět, dluhy své nezaplatil, ale peníze rozházel. Aby načerpal zase novou posilu pro svou bezednou kapsu, obrátil se do Ruska. Cesta tato, bude-li jednou vypsána, bude tištěna pod titulem Praktické stránky všeslovanství. A Klofáčova cesta do Mandžurie také nebyla konána zadarmo. Na ní prodal Klofáč veškeré své vojenské vědomosti, které nabyl, když sloužil v naší rakouské armádě. Přirozeným důsledkem toho, že Klofáč vypracoval plán, bylo, že armáda ruská prohrála. Činnost v Rusku vynesla Klofáčovi bagatel - asi 2 000 000 korunek.

A v živé paměti je dosud Klofáčova cesta v Srbsku. A zase tu hrály hlavní roli peníze! Jak je možno dočísti se v křesťansko-sociálních listech, za 3 000 000 korun prodal tu rakouské zájmy. Celé Rakousko by byl snad prodal, kdyby je byla chtěla srbská vláda koupiti. Dnes už je naprosto zjištěno, že poslanec Klofáč nabízel v Bělehradě Rakousko ku koupi, bude proto s ním zavedeno vyšetřování - a poslanec

Klofáč octne se, pevně doufáme, konečně tam, kde už dávno má býti. Aféra Maškova mluví zřejmě v neprospěch Klofáčův a svědčí, že listy křesťansko-sociální mají pravdu.

Ačkoliv poslanec Klofáč za posledních několik let měl hodně přes 5 000 000 korun příjmů, přece nezaplatil všechny své dluhy. Je úžasné přímo, jak Klofáč s penězi hospodaří.

Tak máme v ruce jeho rozpočet, který si udělal, když dostal peníze z Turecka. Otiskujeme jej:

Nové podrážky a správa bot	2 zl. 30 kr.
dvoje nové šaty a nový kožich	200 zl. 70 kr.
automobil ²	10 000 zl.
Fárkovi, aby nevynášel nové věci	
na světlo boží	50 000 zl.
tucet vázanek, nová košile	15 zl.
knoflíky k manžetům	60 kr.

A tak to jde dále. - Za peníze ze Srbska koupil dům U zlaté husy pro národně sociální stranu. Peníze ruské má prý uloženy u jisté banky v Londýně, kam míní prchnout, až bude mu za jeho činnost přisouzena náležitá odměna.

Než - všechno má své konce! Jednou praskne všechno; v evropském skandálu, který z toho vznikne, utopí se celá strana národně sociální. Tím více vynikne pak čistý, neposkvrněný charakter sociální demokracie. A světy hrnouti se budou pod rudý prapor stále čistý a stále neposkvrněný, díky hrdinným jeho praporečnickům Němcovi a Soukupovi.

Karikatury - 4. 2. 1909

² Automobil, ten poslanec Klofáč zase prodal.

KONFISKAČNÍ PRAXE

/Z vypravování Jong-Senga, Číňana z velkoobchodu Staňkova v Praze/

I

Lao-ting byl cenzorem v provincii Se-Čuen, což jest provincie Čtvero Údolí. Zpívají tam ptáci, želvy prohánějí se tam mezi květy leknínů na jezírkách a mají tam hodného místokrále Kung-Denga. Jsou tam krásné pagody, ve kterých kněží sbírají malé měděné sapeky dílem pro sebe, dílem pro dalajlamu, zástupce Buddhova na zemi. Jsou tam četné a roztomilé kláštery mezi polmi čajovníků i na kopcích mezi borovicemi - a v těch dějí se zázraky ještě větší, než o nich vypravují kněží Nebes Pána. Náboženství Nebes Pána se dobře neujímá v provincii Čtvero Údolí, poněvadž je dražší než učení Buddha nebo filosofa Lao-tse či učence Konfucia.

Ďáblové západních krajin, kteří hlásají učení Nebes Pána, netěší se velké oblibě, občas jim tu a tam zakrotí krky nebo utopí v Jangce-Kiangu, který se velebně nese od západu na severovýchod celou provincií. Očekávají přitom ti dobráci zázraku, ale dosud se nedočkali. Žádný diblík ze západu, třebaš by až do poslední chvílky vzýval Nebes Pána, neobživl, když mu pořádně zakrotili krk. Bylo to velmi' směšné, ale člověk dobrého vychování o tom nepovídá.

V provincii Čtvero Údolí jsou krásné Soudní domy Hoa-juen čili květnice, ve kterých přebývají soudní mandaríni, jsou tam četná kasárna, ve kterých žijí vojenští mandaríni a ve kterých je socha svatého válečníka Kuang-tiho, boha války, který padl jednou po dlouhých bojích i se svým synem Kuang-pingem, jeho stálým průvodčím. Před touto svatou sochou pálí mandaríni vojenští s vojenskými nováčky vonné tyčinky.

Pak je v každém městě fu první třídy i čen druhé a hien třetí třídy, Dům Ochranných Opatření, kde žijí mandaríni policejní. Tito nosí na čepici žlutou kuličku a mezi ně patřil Lao-Ting, nejslavnější cenzor z provincie

Čtvero Údolí. Tento měl dozor nad časopisy vycházejícími v hlavním městě provincie v Tacien-lu.

V Čing-tu-fu měl statek, bral za cenzorování časopisů dva tisíce uncí stříbra ročně a doma měl osla, kterému říkal Hu-pe. „A oba dva,“ řekl ke mně Jong-Seng, „cenzor Lao-Ting i ten osel byli kamarády.“

II

Jejich přátelství bylo větší než láska místokrále k Mand-žurům a Mongolům, kteří se za páté dynastie zmocnili trůnu. Cenzor Lao-Ting a osel Hu-pe byli nerozlučitelní. Byli jedna duše.

Cenzor miloval osla a osel cenzora. A osel Hu-pe nebyl hloupý tvor.

Každého rána přišel Lao-Ting k oslovi, který stál uvázan v pěkné stáji, a vyvedl ho ven do zahrady, kde v rybníčku proháněly se zlaté rybky mezi kořeny vodních lilií.

A cenzor Lao-Ting dal oslovi chroupat jádra kdýně, udeřil na gong a sluhové přinesli časopisy Lao-Tingovi určené k cenzuře a v porcelánové misce černou rozdělanou tuš, štěteček a teplou kořalku z rýže saki.

A nyní Lao-Ting napil se saki, dal oslovi ochutnat a jal se hlasitě zpěvavým hlasem číst časopisy.

Přitom díval se na osla Hu-pe. Osel Hu-pe naslouchal. Tiše, klidně a pak se dal do křiku.

To byla závadná místa v časopisech. Lao-Ting namočil štěteček do tuše a škrtal. Osel se uklidnil a vztýčil ohon. Pak přišla místa zlá a darebná. Osel Hu-pe svěsil ohon a počal křičet poznovu, pokud závadná místa Lao-Ting nezamazal tuší.

„Dnes jsou oba dva,“ pravil Jong-Seng, „cenzor Lao-Ting i osel Hu-pe vycpání v císařském muzeu v Pekingu.“

III

V provincii Čtvero Údolí vychází 3737 časopisů. Z těch je 3732 vládních a pět vydávaných občany stojícími mimo vládu. Jsou to listy

prodavačů čaje, plavců z plovoucích zahrad na Jangce-Kiangu a tři ostatní, kteří si nevážili otce a matky, totiž mandarínů vojenských, soudních a policejních.

Urážejí posvátné opice paviány, které jsou u dvora oblíbeny pro své směšné kotrmelce a svatost.

Lao-Ting dobře o nich věděl, neboť na ty časopisy upozorňovalo ho vždy hýkání oslíka Hu-peho.

Ačkoliv choval velkou úctu k potišťnému papíru, propadaly ony tři časopisy stále konfiskaci, neboť nikdy nezačínaly jako jiné časopisy nadpisem Vzdejte úctu!

Jeden z nich dal si nadpis Tlučeme na žalobný buben, druhý nazýval se Věčná Slušnost a třetí Hrdlo sevřené těžkou kládou.

„Osel Hu-pe se mohl vždy uhýkat,“ pravil Jong-Seng, „a cenzor Lao-Ting byl by málem vymazal všechny zásoby tuše ze státních skladišť na ty tři časopisy.“

IV

Bylo to po velké povodni, kdy osel Hu-pe i cenzor Lao-Ting měli velkou práci. Oba konfiskovali časopis prodavačů čaje, který nadával na povodeň, poněvadž zničila keře čajovníků v údolí. Konfiskovali také časopis plavců z plovoucích zahrad na veletoku, poněvadž ten spílal otci vod Jangce-Kiangu, na kterém uplavalo a ztroskotalo se plavcům mnoho plovoucích zahrad.

Osel to dobře vystihl, že co tam stojí psáno, je pobuřující, neboť před povodní nařídily vládní úřady v celé provincii modlitby za dešť k Velkému Draku. Velký Drak, boje se vyhnanství, spustil takový vydatný dešť, že velká povodeň rozlila se po provincii Čtvero Údolí. Jisto je tedy, že povodeň stala se na popud vlády, byla tedy věcí, o jejíž dobrotě a líbeznosti nebylo lze pochybovati. Místo tedy aby byly oba časopisy psaly „Vzdejte úctu vládě i povodni“, mluvily posměšně o celé záplavě a o Velkém Draku.

„Milý osle Hu-pe,“ řekl cenzor Lao-Ting ku svému příteli, „tak letí čas a změna běží jemu ve stopách. Pamatuješ se, že nedávno jsem oba časopisy chválil pro dobré chování? Co asi hrozného budou psát tři ostatní?“

Osel se smutně podíval na Lao-Tinga. Lao-Ting četl.

Hu-pe, oslík, naslouchal pozorně a nezahlýkal, neboť časopisy neobsahovaly toho dne nic závadného.

Lao-Ting díval se tázavě na Hu-peho a osel Hu-pe vztyčil uši a zastříhal. Znamenalo to, aby Lao-Ting četl ještě jednou: Snad se přece něco nalezne.

Četl tedy poznovu, a opravdu osel nehýkal, neboť neshledával dnes žádnou špatnost.

Místo politického úvodníku byl tam článek, jak krmit slepice, na místě politických zpráv poučení o tom, jak si má počínat člověk, který padá se skály do řeky. V různých zprávách, kde dříve uráželi posvátné opice paviány, byly články, popisující všechny druhy rýže a jak možno poznat stáří psa, který ztratil nešťastnou náhodou zuby.

Osel si mohl zoufat, pobíhal nepokojně a počal slintat.

Za hodinu dostal koliku a do večera skončil v náručí cenzora Lao-Tinga.

„A že je vycpaný v císařském muzeu v Pekingu,“ pravil Jong-Seng, „to jsem vám už řekl.“

Ubohý Lao-Ting! V celém městě Tacien-lu ho vřele litovali, neboť ztratit tak náhle přítele a pomocníka je hrozné. Druhý den po úmrtí Hu-peho seznal Lao-Ting, jaká to náhlá ztráta a nenahraditelná. Ubohý těžce zkoušený policejní mandarín nevyzval se nyní docela v ničem. Nebylo Hu-peho, aby mu hýkáním dal najevo, co má konfiskovat. Ubohý starý Lao-Ting! Zšedivěl mu jeho cop a vlasy z něho počaly vypadávat. Nebožák Lao-Ting si popletl všechno a místo těch třech časopisů podléhajících stále konfiskaci počal konfiskovat časopisy vládní, podotýkáje, že štvou a pobuřují lid k nezákonným činům.

Úmrtí milého osla znamenalo pro něho, že neví, jak si vlastně při cenzuře počínat.

A Lao-Ting jako čestný úředník věděl, jak si pomoci, podáváje tak příklad potomkům, kteří nechť mu vzdávají úctu jako otci, neboť jest nejkrásnější ctností dobrovolně zemřít, necítíme-li, že jsme schopni vyplnit povinnosti vládního úředníka.

Ubohý starý Lao-Ting! Napřed vypil všechnu tuš, která ještě zbyla po častých konfiskacích v Domě Ochranných Opatření. Výsledek toho byl, že dostal také koliku, ale žil dál.

Pak napsal tedy na dlouhý široký proužek červeného papíru svým přátelům pozvání k obědu a po obědě rozpáral si před nimi břicho z levé strany na pravou, jak káže slušnost.

Tak skončil moudrý cenzor Lao-Ting, právě když mu místokrál posílal nového osla na výpomoc z jeho nesnází.

Ubohý Lao-Ting! Mandaríni policejní, soudní a vojenští dali ho pěkně vycpat a poslali darem místokráli z provincie Čtvero Údolí, ten pak daroval jej zase do císařského muzea v Pekingu.

„Tak se osel Hu-pe a cenzor Lao-Ting,“ pravil ke mně se slzami v očích Jong-Seng, „po smrti setkali v muzeu a od té doby z úcty k oběma předkládají v provincii Čtvero Údolí všechny časopisy k cenzuře jen oslům. Vy, běsové od západu, tohle všechno asi nechápete, poněvadž u vás neznáte cenzury.“

„Zajisté, že ne,“ řekl jsem k Jong-Sengovi, „neboť v našich krajinách byla cenzura zrušena již roku 1848, milý d'áble od Žlutého moře!“

Karikatury - 18. 2. 1909

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI NA LAVICI OBŽALOVANÝCH

/Ze soudní síně/

Dva soudní radové podali na ministerstvo spravedlnosti žalobu na náhradu útrat subsidiárních, které jim zůstalo dlužno ministerstvo spravedlnosti v obnosu 22 K 35 h za jisté zastupování. Neopomíjíme zpravit čtenáře o průběhu líčení, které podalo smutný důkaz o tom, kam až kleslo ministerstvo spravedlnosti.

Krátce o desáté hodině zahájil předseda senátu líčení a dozorcové přivedli z cely zchátralé individuum se zapadlýma očima, které vydávaly nejlepší svědectví o rozháraném životě obžalovaného.

Na dané otázky odpovídá obžalovaný tichým, ale cynickým hlasem, že se jmenuje Ministerstvo spravedlnosti, že se narodil ve Vídni a že byl již trestán. Kolikrát, se nepamatuje. Podobně neví, kdo byl jeho otcem. Z mládí studoval práva a nyní mu přezdívací Ministerstvo spravedlnosti.

Předseda nato čte žalobu za všeobecného ticha, ze které vychází najevo, že obžalovaný, vulgo Ministerstvo spravedlnosti, pokusil se okrást dva chudé soudní rady o obnos 22 K 35 h. (Pohnutí v obecnstvu.) Jednomu ze žalobců málem byla by se právě v té době narodila dvojčata. (Nepokoj.) Předseda prohlašuje, že ačkoliv dovede chápat rozčilení obecnstva, dá vyklidit prostoru pro posluchače.

Nato pokračuje se ve čtení žaloby.

Obžalovaný, kryjící se pod jméno Ministerstvo spravedlnosti, chtěl zamítnutím spravedlivého požadavku dvou chudých soudních radů zkrátiti je hmotně na jich právu, čímž také poškodil je o 22 K 35 h.

Obžalovaný, vulgo Ministerstvo spravedlnosti, proti tomu namítá, že je chorý na mysli a že nemohl uznat požadavek žalobců, poněvadž není mu ničeho známo o paragrafu, o který opírají žalobci svůj nárok.

V době, kdy se jednalo o oněch 22 K 35 h, nebyl právě doma, chytal ryby v českých vodách, neměl tudíž vědomosti o požadavku žalobců, který

také nepovažuje za správný. Není si vědom ničeho a poukazuje na to, že měl již od útlého mládí bolení hlavy, které se stupňovalo den ode dne. Naproti tomu je dokázáno, že obžalovaný, jinak též Ministerstvo spravedlnosti, byl si vědom svého činu, neboť není myslitelné, aby Ministerstvo spravedlnosti bylo stíženo vleklou duševní chorobou, na kterou se vymlouvá obžalovaný.

V době, kdy případ se udál, nelovil; obžalovaný v českých vodách, nýbrž seděl klidně v paláci a přijímal telegramy, ve kterých byl tlumočen spravedlivý požadavek žalobců. Je dokázáno, že obžalovaný oněch 22 K 35 h strčil si do své kapsy. Celý život obžalovaného nesvědčí nijak o tom, že by byl vždy jednal bezúhonně, naopak je dokázáno, že hromadil zločin za zločinem, aby získal si všeobecnou důvěru. Této důvěry zneužil k tomu, že připravil žalobce o 22 K 35 h, lidi vskutku potřebné, čímž vina jeho dokázána. Žádá se o přísné potrestání.

Po přečtení žaloby došlo k pohnuté scéně mezi obžalovaným a přísedícími soudu. Obžalovaný vstává a dokazuje, že je jako Ministerstvo spravedlnosti zaměstnavatelem soudců, kteří ho budou soudit, nežádá tedy ničeho, neboť ví, že je všechno marné, neboť stavovská hrdost soudců ho přiskřípne. Nemá již ani slzí, všechny vyplakal ve vyšetřovací vazbě. (Veselost.)

Předseda odchází k poradě, a když se vrací, oznamuje, že obžalovaný odsuzuje se k disciplinárnímu trestu 24 hodin samovazby a k půstu z toho důvodu, že nařkl soudce z nečestného jednání, tvrdě o nich, že jsou zaujatí.

Dochází pak k veselé scéně, neboť obžalovaný klade otázku svému obhájci: „Pane doktore, tak mně připadá, že jsem zabil spravedlnost.“ (Bouřlivá veselost.) Předseda hrozí poznovu vyklizením prostoru pro posluchače.

Následuje výslech obžalovaného.

Předseda: „Slyšel jste žalobu, můžete proti ní něčeho namítat?“
Obžalovaný: „Mohu a vším právem. (Smích.) Jmenuji se totiž Ministerstvo spravedlnosti.“ (Bouřlivá veselost. Hlasy: „Patří do blázince!“)
Předseda: „Ještě slovo a dám vás vyklidit.“ Hlas: „Už mlčím.“
Předseda: „To bych

prosil!“ Obžalovaný k posluchačům ironicky: „Děkuji vám, pánové!“ Předseda ho napomíná. Obžalovaný: „Abych tedy přišel k věci. Narodil jsem se ve Vídni a studoval jsem práva. Mládí mé bylo smutné. Otce neznám a matka zemřela v káznici. Vyšinul jsem se vlastní silou na čestné místo. Říkají mně Ministerstvo spravedlnosti. Ani kuřeti jsem neublížil.“ (K dozorcům: „Nemáte šátek?“) „Místo mé bylo skvělé, ale vyžadovalo velké duševní námahy. Nač bych to zapíral. Myslím, že jsem zblbnul. Přečasto jsem se stýkal se slušnou společností, jako s katy a podobně. Byl jsem rád na světě. A přitom jsem blbnu] dál a dál. Nakonec jsem zapomněl se podepsat. V hlavě se mně kolečka popletla. Šel jsem si stěžovat, že mám progresivní paralýzu. Dostal jsem za odpověď, že to nijak nevádí, abych snad nevykonával dál svůj úřad. Co jsem měl dělat. Blbnul jsem dál. Soudní znalci neuznali mne však za duševně stíženého, poněvadž jsem Ministerstvo spravedlnosti.

V té době vznikla právě tato aféra. Nechtěl jsem nikoho okrást, poněvadž znám paragrafy. Dal jsem se poznovu prohlédnout psychiatry a dostal jsem odpověď: Excellence je zcela normální. Pak byla na mne podána žaloba. Nedostavil jsem se, poněvadž mám slabou paměť. Nakonec byl jsem uvržen do vyšetřovací vazby. Jsem nevinný. Ostatní poví můj obhájce.“

Svědkové přísežně prohlásili, že vskutku byli okradeni o 22 K 35 h a že určitě poznávají obžalovaného jako viníka.

Slova ujal se nato obhájce obžalovaného. Ve skvělé obhajovací řeči prohlásil, že obžalovanému Ministerstvu spravedlnosti schází vlivem zanedbané výchovy z mládí právní pojmy. Prosí o osvobození svého klienta.

Soudní znalci prohlašují obžalovaného za slabomyslného, ale ne v té míře, aby si nebyl vědom svého počínání. Má normální lebku. Jsou-li nějaké zrudnosti na jeho mozku, nevědí, neboť obžalovaného neměli dosud tu čest pitvat.

Veřejný žalobce v bystré a promyšlené řeči poukazuje na svědectví soudních lékařů o normálním stavu obžalovaného. Žalobci, soudní radové,

jsou úplnými chudšasy a 22 K 35 h je pro ně velký peníz. Navrhuje potrestání obžalovaného, poněvadž týž je veřejnému majetku opravdu nebezpečný. Obžalovanému ničeho nepolehčuje, naopak přitěžuje, poněvadž použil svého vysokého veřejného postavení ku provádění zločinných manipulací.

Po této bystré řeči veřejného žalobce odebral se soud k poradě. V přestávce tím vzniklé se obžalovaný cynicky směje. Soud porokovav odebral se zakrátko do soudní síně, kde byl obžalovanému oznámen rozsudek, kterým odsuzuje se na patnáct let do těžkého žaláře a k doživotní ztrátě cti. Obžalovaný se odvolal. . .

Karikatury - 29. 4. 1909

PŘED UŽŠÍMI VOLBAMI NA VYŠEHRADE

Nikoliv, pravil člen volebního výboru strany sociálně demokratické na Vyšehradě k zástupci volebního výboru mladočeského. „A mějte, proboha, rozum, tisíc korun je příliš málo. Za tu cenu, kterou nabízíte, při nejlepší vůli nemůžem říct: Kdo je organizovaný sociální demokrat, volí Metelku. Tak nízko neklesneme. Co je to tisíc korun? Máček, drobný máček. Dnes máme všeobecné právo hlasovací. A co je tisíc korun proti všeobecnému hlasovacímu právu. Tisíc korun! Kdo to jaktěživ viděl, aby někdo měnil přesvědčení za tisíc korun. Nikoliv! Vězte, pánové, že politické přesvědčení je soukromým majetkem občanů, že nedá se koupit za. . .“

„Tisíc pět set korun, a nehádejme se!“ ozval se mladočeský delegát.

„Nikdy!“

„Tisíc šest set korun a pět hektolitrů piva! Dejte si říct, Metelka je znamenitý pracovník v oboru českých menšin.“

„Nikoliv, ještě jednou nikoliv,“ řekl druhý člen volebního výboru strany sociálně demokratické, „buď jak buď! Nepopíráme, že Metelka, ale

přesvědčení politické! Prodat se, nikdy! Sami máme tři tisíce korun výloh s první volbou. Pak uvažte, že naše hlasy mohou rozhodnout, a vy říkáte tisíc šest set korun a pět hektolitrů piva.

Počítáme-li s tisíci našimi voliči, nepřijde na jednoho voliče ani půllitr piva. A myslíte, že za půllitr piva někdo z našich sociálních demokratů změni své smýšlení a uvede v posměch celou československou sociální demokracii, aby každý mohl ukázat prstem na naše lidi a říct: ‚Ti chlapi za půl litru piva změnilo své smýšlení!‘ Nikdy! My sociální demokraté víme, že je nečestno poctivých lidí za půllitr piva měnit jako košili politické přesvědčení. Jindy jste nám dávali víc a nezáleželo příliš na nás. Našinec často trpí nouzi a hlad, je ujařmován kapitálem, ale štít si poskvřnit za půllitr piva! Víte, co mluvíte?! Tisíc voličů sociálně demokratických, a chtějí s pěti hektolitry naráz změnit jejich politické smýšlení. Občane! Vaše strana mladočeská neskládá se už z kavalírů jako dříve. A pak tisíc šest set korun. Že se, občane, nestydíte! A to byste snad chtěli mít ještě články v Právu lidu? Vy zapomínáte, že politické přesvědčení je něco svatého, velkého. Běda těm, kteří za mizerný groš se prodají se svým politickým přesvědčením. Jeden tisíc šest set korun! Aby vás čerti vzali! Tak se na nás nechodí!“

„Řekněme tedy,“ pravil zástupce mladočeského volebního výboru, „že osm hektolitrů piva a tisíc osm set korun!“

„Pane,“ odvětil jiný člen sociálně demokratického volebního výboru, „vidím, že je vaše strana v úpadku. To by se dalo koupit tisíc sociálně demokratických voličů za osm hektolitrů! Na jednoho by přišlo něco přes půldruhé sklenice. Fuj! Volit se stranou měšťáckou, když dostanu za jedenáct krejcarů piva.“

„A pak,“ řekl povýšeným hlasem propadlý kandidát Job, „pak považte, že nás volby stály dosud hnedle dvakrát tolik, než nám nabízíte. Měli jste plakáty, voličové, agitátoři, pivo a dršťková polévka. Rum, cigarety a doutníky. U nás se nejde volit ve fiakru jako u vás měšťáků. Vy se napijete dle libosti třeba každý den. U nás ale jen o volbách. Nějaký ten páreček nebo kousek ovaru, pár piv a pak se teprv jde. A pak se volí z

přesvědčení. A to přesvědčení nedá se vynutit osmnácti sty korunami a osmi hektolitry piva. To by byl laciný charakter. Odírají nás páni po celý rok, a teď byste chtěli nás tak odřít? Nikoliv! Jako mohutná vlna ponese se sebou čistý politický štít. Že dáte dvacet set korun a o pivo že se dohodneme? Nikdy! Štít politický je něco vznešeného a nesmí na něm stát dvacet set korun. Takový pakatýlek! Není přece možná, aby strana bohatých lidí, jako je vaše, tak dalece klesla, aby nám nabízela mizerných dvacet set korun. Na vašem místě bych mluvil jinak. My to zadarmo nechceme! Neračte se zlobit. Byla by to jen jakási provize. „

„Ale dovolte, pánové,“ ozval se zástupce mladočechů, „náš politický čistý štít neuznává žádné provize. Nám je politické přesvědčení stejně svatým jako vám. Neuznáváme politického kšeftaření. Kdo se dá koupit, je padouch. A proto my nenabízíme vám onu sumu, abyste snad zradili své politické přesvědčení. Strana Eduarda Grégra je toho daleka! Straně Barákově je politické přesvědčení drahé a svaté. Víc ale než dva tisíce pět set korun nemůžeme dát. Pokud se týče piva, dáme dvacet hektolitrů na dobrý účel. Pamatujte, že volíte muže, který je školním radou a získal si ohromných zásluh . . .“

„Právě proto byste mohli dát víc. Pěťadvacet set korun!“

„Sociální demokracie je strana pevného charakteru, strana solidní. Nesmlouvá zbytečně, poněvadž je jí svatým politické přesvědčení každého.“

„Zajisté,“ řekl delegát mladočeského volebního výboru, „my ctíme přesvědčení jednotlivce, my děláme, co můžeme. Kolik vlastně chcete?“

„Vy nás chcete podplácet? Nikdy! Pět tisíc korun a co se sní a vypije. Nedáme se zotročit! Nemůžeme ničeho slevit! Naši voličové nedají si ústa zamazat medem.“

„Dáme čtyři tisíce korun,“ zasténal mladočeský delegát, „vy nás ždímáte.“

„Marné řeči, pět tisíc a co se sní a vypije. Politická čest nedá se koupit.“

„Čtyři tisíce pět set, ale víc už nemohu dát, bůh je můj svědek. Považte, že Metelka je jeden z nejlepších českých lidí!“

„Čtyři tisíce pět set? Vy jste se zbláznil, občane. Přidejte těch pět set a bude to odbyto. Napíšeme vám stvrzenku na pět tisíc pět set korun a pět set korun budete mít sám v kapse.“

„Nu tedy platí. Dáme pět tisíc korun, ale jen proto, že dr. Metelka je výborný Čech. Kvůli pěti stům korunám se přece nerozejdeme. Vždyť je to propříště ...“

„Vyšehradská volba naplňuje mě hrdostí,“ pravil po volbách dr. Metelka, „je vidět, co zmůže nadšení...“

Karikatury - 23. 5. 1909

MLADOČESKÉ VOLBY NA MALÉ STRANĚ

I

Když byly tři hodiny odpoledne, věděli v redakci Dne, že vítězství dr. Viléma Funka je jisté, a uvažovali o tom, zdali se má dát vytisknout zvláštní vydání Dne, hlásící, že podařilo se obrovskou většinou hlasů na Malé Straně mladočechům zvítěziti.

Redakční rada se usnesla, že se vydá zvláštní vydání, i byl pověřen jeden redaktor, aby napsal nadšený článek o výsledku volby.

Když bylo čtvrt na čtyři, tu v Národních listech měli již vysázený článek do večerního vydání: „Vítězství dr. Funka zabezpečeno.“

V půl čtvrté předložili pak v redakci mladočeského týdeníku Národ slečně Süsové, „Orleánské panně mladočechů“, korekturu jejího vlastního článku do zvláštního vydání Národa, hlásajícího dokonalé vítězství dr. Funka.

Psala ten článek se srdcem plným vznětu politického. Panna orleánská promluvila zde rázně.

„Že dr. Funk při dnešní volbě zvítězil tak krásnou většinou,“ psala, „sluší děkovati oněm neohroženým bojovníkům, kteří nedbajíce demagogie volili jednohlasně dr. Funka jako nejlepšího znatele poměrů na Malé Straně, nejopatrnějšího politika, dobrého národního hospodáře a upřímného přítele obyvatelstva naší krásné Malé Strany a Hradčan. Naproti tomuto opatrnému politikovi stál dr. Švihá, který, když mu bylo oznámeno, že prohrál tak zdrcující většinou hlasů, dal se do pláče. Takové jsou konce politiky národně sociální, zatímco náš hrdý a vítězný mladočeský prapor zavlál nad královskými Hradčany. Od dob poslední korunovace krále Ferdinanda Dobrotivého neviděla Malá Strana takového nadšení, jako když se rozhlásilo, že dr. Funk zvítězil. Mnoho dam házelo kytice na vůz dr. Funka, z kterého byli vypráhnuti koně a kočár tažen jásajícími davy až ku pomníku Radeckého, kde dr. Funk promluvil o postupu mladočeské myšlenky. Objímali se staří, mladí...“

Byl to jistě pěkný článek, krásný a silný jako přesvědčení slečny Süsové, která jak známo pochází z mladočeské rodiny. Vypravuje se, že již před Kristem Pánem byli její předci mladočechy. Byl to článek plný nadšení a neomylné víry. Francouzská Panna orleánská, i když pod ní Angličané podpálili hranici, také věřila, že vlastně ona upaluje Angličany a ne Angličané ji.

„Toto zvláštní vydání Národa,“ pravila v tiskárně prorocky, „bude jednou historickým dokumentem.“ Pak šla se přesvědčit, zdali už do volební kanceláře mladočeské jsou dopraveny růže, které budou házet mladočeské dámy za odměnu jedné koruny do kočáru p. dr. Funka.

Člověk by nevěřil, co to dá práce, než se to všechno oblékne, než se jim opatří šaty, a pak co to dá práce bdít nad nimi, aby snad se neztratily s těmi šaty. To je stejně pozitivní politika jako dát se táhnout veřejnými posluhy v kočáru. Pozitivní politika znamená kupovat nadšení. Někoho tahají ve voze ze strachu před ztrátou hlavy, jako římské césary, dr. Funka netáhli však při doplňovacích volbách posluhové ze strachu, že přijdou o hlavu, táhli ho za šest korun Nerudovou ulicí, za dvanáct korun by ho táhli

do Břevnova, za padesát korun do Slaného. To je i od nich pozitivní politika.

Ve čtyři hodiny přinesli do hlavní kanceláře mladočeského volebního výboru pohlednice s podobiznou dr. Funka a s nápisem: Říšský poslanec dr. Funk zvolen za V. volební okres dne 24. června 1909.

Muž, který pohlednice donesl, šel pak také odvolit. Volil přirozeně dr. Funka.

II

Ve hlavní mladočeské volební kanceláři panoval zatím rušný život. Bylo zde shromáždění charakterů, kteří díky všeobecnému právu hlasovacímu přišli se sem zadarmo napít. Dělal se to nenápadně. Na stůl přišlo tučet sklenic a za chvíli byly prázdné. Pak přišlo čtyřicet, které stihl tentýž osud, neboť pivo je proto, aby se pilo, stejně jako hlasovací lístek neodevzdává se konduktérům v tramvaji, nýbrž ve volební místnosti zvláštní komisi.

A pak, proč by sociální demokrat nevydělal si tři i čtyři koruny, když je přece na programu sociálně demokratickém snaha po sociálním blahobytu.

Byly to společné zájmy, které vedly odtud trochu vrávoravým krokem do volební místnosti.

Vzadu byla garderoba. Půjčovali si tam navzájem kabáty a vyměňovali klobouky, jako sociální demokraté mění své přesvědčení.

Dr. Funk jim říkal „ctění přátelé“.

Byla to tak krásná shoda! A jako v kostele voní kadidlo, jehož vůně opájí věřící, tak zde vonělo pivo a slivovice.

Přicházela na stůl i kaširovaná pečené, která svou vůní nutí volit mladočesky.

Mnozí sem přišli jako sociální demokrati. Vypili jedno pivo, druhé, třetí, dostali hlasovací lístek se jménem dr. Funka, vypili ještě slivovici a šli volit.

Dr. Vilém Funk! To jméno bylo pro ně tolik jako pramen vody žíznivému.

Když už je všeobecné právo hlasovací, třeba z něho pokud možná nejvíce vytlouci.

V nejhorším případě byly obecní truhly v pohotovosti, neboť třeba podporovat voliče obecního staršího.

Bylo jich použito jen ve dvou případech. Tito voličové nemohli dojít k volební místnosti. Opilo je nadšení a pivo. Na policejním komisařství našli u nich hlasovací lístky se jménem dr. Funka, „Adlerovo očko“ na kabátě.

Dojemný byl případ statečného občana z Nového Světa na Hradčanech. Vypil ve volební mladočeské kanceláři dvanáct sklenic, a přece odvolil. Na schodech však, když vyšel z volební místnosti, svlékl si boty a usnul. Bylo to něco podobného jako případ onoho aténského běžce, který běžel do Atén ze Sparty a vyřídív své poselství klesl k zemi a skonal. Dějiny vykazují velice málo podobných hrdinských skutků.

„Vítězství je jisté,“ pravil ve volební kanceláři předseda mladočeského volebního výboru, „pijte, přátelé, a po volbách dostanete piva dvojnásob.“

III

V Malostranské besedě zatím připravovali kočár.

„Neutahujte tolik opratě, aby to šlo ihned vypráhnout.“ Po blamáži s veřejnými posluhy byli zjednaní lidé, kteří nenosí čepice. Mladí i staří.

Konala se zde zkouška z dospělosti, maturita z nauky o vypřahování koní z kočáru dr. Funka, státní zkouška z volání slávy.

Ta se konala ve sklepě. Ústní maturita. „Sláva našemu milému poslanci dr. Funkovi!“ „Sláva!“ „Sláva!“

Ve zvláštní místnosti cvičili zatím hudebníci, objednaní mladočeským volebním výborem, aby až bude ohlášeno ono velké a jisté vítězství dr. Funka, šli za kočárem taženým mladými i starými a hráli. Aby hráli vítězný

pochod. Většinou před zkouškou museli odvoliti dr. Funka, a to proto, že v Národu již stálo, „že rychle byla přítomnými mladočeskými důvěrníky sehnána z řad uvědomělého voličstva kapela, která provázela jásající davy.“

I koňům z kočáru dalo se pivo. Je ovšem škoda, že opravdová zvířata nevolí mladočechy. Pak by všichni koňové z Prahy volili.

„Ach, jak to vypřahujete, vy jste nemotora. Chytněte napřed za oj. Ale člověče, s větším nadšením, jestli takhle budete strkat kočár, vy tam vzadu, tak jsme vyhodili šest korun pro vás. To má být nadšené vzepření. A křičet musíte najednou. Víc ohně, hoši!“

A nebyli tam jen mladí mužové po šesti korunách. Několik vousatých starších po osmi korunách cvičilo se také, neboť ve Dnu už měli přichystáno v sazbě: „A naráz staří mladí vrhli se s nadšeným provoláváním slávy do kočáru a vypráhli koně. V tom okamžiku již nastal nepopsatelný jásot. Dámy házely růže do kočáru, lid zpíval Kde domov můj. Byl to nezapomenutelný okamžik. Zvítězila pravda. A za těmi nadšenými davy skřípali zuby na hlavu poražení demagogové ...“

IV

Ve čtyři hodiny roznesla se zpráva, že nepřišli dr. Funkovi na pomoc voliči z Vršovic. Scházeli i mladočeši z Michle. Nepřišli volit dr. Funka lidé, kteří spí v cihelnách v Dejvicích a ve strahovských lomech, poněvadž tu noc policie vybrala jejich lože. A nelze přece říci, že porážku dr. Funka zavinila policie.

Vítězství dr. Funka bylo jisté. Mladočešství na postupu. Zvláštní vydání Dne i Národa vysázeny.

A přece bylo 35 000 korun v pekle!

Dr. Funk už seděl v kočáru, jen prásknout do koní, vyjet na ulici a lidé po šesti korunách a osmi korunách vypráhli by koně.

A všechno bylo nadarmo!

Dr. Švihá zvítězil, dr. Funkovi nevypřáhli koně z kočáru. Tak dopadly mladočeské volby.

Jen mladočeská Panna orleánská slečna Süsová nezoufá. Píše do Národa velký článek „o mravním vítězství“.

Karikatury - 8. 7. 1909

SJEZD MLADOČESKÉ DĚLNICKÉ STRANY

Den: My utvoříme silnou stranu mladočesko-dělnickou.

Místo sjezdu: Redakční pokoj časopisu Den. Slavnostní nálada. Do pokoje padají mladočeské sluneční paprsky. Nábytek je od mladočeského truhláře, jedině lustr byl objednán z Německa. Naproti tomu plivátko je výrobek mladočeský. Vzadu vidět neprodané výtisky Dne. Pohromadě jsou všichni mladočeští předáci. Za stranu mladočesko-dělnickou přítomen kamenický dělník Karas, pracující u vinohradského purkmistra Víška, mladočecha prvního stupně. Přítomna dále slečna Süsová, která si vzhledem ke sjezdu poznovu dala ostříhat vlasy.

Sjezd zahajuje *dr. Klumpar:*

„Velectěné shromáždění, pánové a dámy! Když před rokem byla výzva k utvoření dělnické mladočeské strany, tu nedomníval jsem se, že brzy bude naše práce korunována tak velkolepým způsobem. Domnívali jsme se skepticky, že v řadách dělnictva při dnešní rozháranosti nenajde se jeden, který by hrdě a otevřeně se hlásil pod prapor mladočešství.

Přiznávám se, že jsem to byl já, který prohlásil v mladočeském klubu, že jest to utopie, velmi odvážná myšlenka, nápad přímo zarážející, chtít utvořit dělnickou stranu cítící mladočeský. Přiznávám i to, že jsem řekl, že nepřihlásí se ani jeden do nové strany dělnicko-mladočeské.

Děkuji osudu, že jsem se mýlil. Za měsíc po utvoření strany přihlásil se do ní jediný člen. Byl to přítomný zde přítel Karas, pracující u našeho milého přítele, starosty Královských Vinohradů pana Víška. Na domluvu

pana starosty uznal před zimou své poblouznění, neboť byl sociálním demokratem, a ochotně se přihlásil do mladočeské strany dělnické, kam přihlásil i svou ženu a babičku.

Na jaře však zemřela jeho paní babička, čímž ztenčil se počet členů mladočeské dělnické strany na dva. On zůstal sám pak jediným mužským členem mladočeské strany dělnické. A tu tento Adam nové strany dělnické, náš vzorný přítel a bojovník za práva strany, si umínil, že prospěje, seč slabé síly jeho stačí, mladočechům. O svém plánu, který choval doposud v tajnosti, poradil se s předsednictvem klubu, které jeho plán schválilo.

Přiznávám se opět, že ze stanoviska opatrnosti byl jsem zprvu proti tomu, s čím se nám svěřil. Jednal jsem přitom v zájmu strany a mohu vás ujistit, že mne těší, když jsem se zmýlil.

Se svolením předsednictva strany byl tedy přítel Karas ukazován v panoptiku. Ihned sestavil se celý finanční výbor, který poskytl náležitou peněžní podporu k zřízení panoptika, které se stalo kočovným podnikem a atrakcí prvního řádu. V čelo tohoto výboru postavil se dr. Korner, který laskavě uvolil se podat obšírný výklad o činnosti panoptického kočovného finančního podniku. Prosím pana dr. Kornera, aby laskavě objasnil nám celý postup.“

Dr. Korner: „Děkuji vám, pánové a dámy, předem za onu důvěru, nezbytnou ve straně, neboť v mém případě nešlo jen o politickou činnost, v mé ruce byly svěřeny i peníze pro stranu. Přítel dr. Klumpar vysvětlil vám zajisté ony skromné začátky strany mladočesko-dělnické a onen šlechetný úmysl přítele dělníka Karasa zachránit svým vlastním vystoupením novou stranu. V první řadě přijali jsme tedy s povděkem nabídku přítele Karasa, že se dá ukazovat v panoptiku jako jediný člen nové dělnické strany mladočeské, na druhé straně přikročili jsme rychle k zbudování kočovného panoptika. Byla pořízena dřevěná přenosná bouda, koupen komediantský vůz a koník. Pak byla zakoupena železná klec pro našeho přítele a u vynikajícího mladočecha Krystlíka objednána tabule na panoptikum. Nápis byl schválen výkonným výborem strany mladočeské a zněl:

Zvláštnost 20. století!
Jediný člen nové mladočeské strany!
Zvláštnost 20. století!
Předci i siamská dvojčata a jiné anatomické zvláštnosti!
Vstupné 20 h.
Děti a vojsko platí polovic.

Klec byla opatřena také nápisem, schváleným výkonným výborem strany mladočeské:

PROSÍM NEKRMIT !

Při panoptiku zřídili jsme též prodejny časopisů *Národ* a *Den*. Děkuji tímto za finanční výbor panoptika slečně Süssové za onu krásnou báseň, která tak platně rozhlásila otevření panoptika českému lidu. Nemýlím-li se, zněl poslední verš:

Nuž, ve své kleci, mladočechu statný!

(Slečna Süssová se klaní.) Krásná ona báseň získala nepopiratelnou reklamu našemu podniku. Celé zařízení stálo 800 zlatých i s koněm. Podotýkám, že kůň byl také od mladočecha. Přítel Karas tedy jezdil v kleci po českých krajích v zájmu mladočechů, ano, to byl náš mladočeský *Bu-Hama-ra!* (Pohnutí.) Příjem z lístků byl skvělý. Do panoptika našeho se hrnuly zástupy, zato však nikdo si nekoupil ani *Den*, ani *Národ*. Od prvního června do konce prodáno bylo lístků 720 000 v úhrnné ceně 108 000 K. V měsíci září stoupl počet lístků na jeden milión, čímž výtěženo 150 000 K. Příteli Karasovi bylo placeno 200 K měsíčně, což činí za ony tři měsíce 600 K. Kůň stál mnohem méně, asi 200 K, dohromady 800 K. Odpočítáme-li ještě 1000 K za zařízení, 200 K za poškození inventáře včetně s přítelem Karasem, zbylo 147 600 K.

Pět členů finančního výboru, revizoři a pokladníci, si počítají diet po 1000 K, což činí 5000 K. Zbylo tudíž 142 600 K. Daní a poplatků za propůjčení místa placeno 3700 K, zbývá tudíž 138 900 K, s kterými naloženo takto: 100 000 K věnováno k zaplacení jedné desetiny dluhu, který má náš časopis Den. Ostatních 38 900 K se ztratilo.

Nečítajte tuto ztrátu, s kterou se ve straně muselo počítat, jest jistě výsledek činnosti přítele Karasa krásný.

Pokud se týče samotného vystavování a dojmů, které si návštěvníci odnášeli, jest to nevypsitelné.

Představte si našeho přítele Karasa v kleci (Pohnutí) s tabulkou na prsou „Jediný člen mladočeské strany dělnické“, a na něho hledí tisíce a tisíce občanů nejrozličnějšího povolání, stáří, návštěvníci ze všech vrstev. Spolky sociálně demokratické a jiné konaly výlety do našeho panoptika, ale musím konstatovat přes sympatie k této lidové straně, že se nám vždy něco při té příležitosti z panoptika ztratilo.

Jednou ztratilo se 10 K z pokladny, podruhé celá pokladna. Jindy opět připravený oběd našeho přítele. Přesto byl úspěch našeho panoptika velice čestný. Nešlo nám o slávu, nýbrž o finanční úspěch. Národ, který je finančně silný, zdolá nepřítele. Ke konci nezbyvá mně nic jiného než provolat slávu naší mladočeské dělnické straně!“ (Mnohonásobné volání slávy.)

Ozve se klepání na dveře a do místnosti vstupuje posluha, který vážně přináší dr. Körnerovi dopis. Na tváři dr. Körnera rozprostírá se blažený úsměv a za všeobecného ticha a pohnutí praví:

„Ctění shromáždění! Nejradošnější zprávu mohu vám nyní podat. Právě se narodila našemu obětavému příteli Karasovi dvojčata! Rosteme, přátelé, rosteme! Sláva vzrůstu mladočeské dělnické strany!“

Slečna Süsová napsala pak do Národa po sjezdu úvodní článek o vzrůstu mladočeské dělnické strany.

Karikatury - 26. 10. 1909

MINISTŘI DR. ŽÁČEK A DR. BRÁF

Kdo sleduje se zájmem úřední pražské noviny, ten jistě následující zprávy nepřehlédne:

„Jeho Excellence pan ministr dr. Bráf odjel opět z Prahy do Vídně.“

„Jeho Excellence pan ministr dr. Žáček odjel z Prahy do Vídně.“

„Jeho Excellence pan ministr dr. Bráf přijel z Vídně do Prahy.“

A tak se střídá dr. Žáček a dr. Bráf. Buď přijede do Prahy jeden a odjede druhý, nebo naopak. Faktum je, že na trati Praha - Vídeň jezdí neustále jeden z našich českých ministrů.

Pražské úřední noviny jdou však ještě dále. Udávají přesně čas, kdy přijíždí či odjíždí ten či onen pan ministr. V 9.20, v 8 10, 7.15 a ve 3 hodiny 36 minut. Zvěstují dále, zdali odpoledne, ráno nebo večer, aby národ nebyl nijak v pochybnostech.

Také je záhodno v zájmu českého národa udati, kterou drahou přijeli naši ministři.

Tohoto úkolu opět zhostí se Pražské úřední noviny, jak náleží:

„Jeho Excellence pan ministr dr. Žáček vrátil se opět z Vídně do Prahy drahou císaře Františka Josefa v 9 20 večer.“

„Jeho Excellence pan ministr dr. Bráf odjel státní drahou do Vídně ve 3 36 odpoledne.“

A tak vidíme, že činnost našich ministrů není nijak jednostranná. Mohli by sice jezdit výhradně buď státní drahou, nebo drahou císaře Františka Josefa, oni však tak nečiní.

Zatímco jeden přes Tábor jede do Vídně, vrací se druhý přes Brno do Prahy.

Dvě největší a nejdůležitější tratě jsou stále obsazeny našimi ministry.

Závěr je velmi čestný. Francouzský státník dr. Armand Dufaure, muž jinak vynikajících schopností, měl zvláštní odpor proti vlakům a jezdil z Bordeaux do Paříže k zasedání ministerské rady kočárem. Jeden z nejlepších anglických státníků Gladstone nevěřil také železnicím a jen nerad vstupoval do vlaku. Německý státník Bismarck, cestoval-li drahou,

měl pocit, že se vlak jistě někde srazí. Vzdělaný člověk tedy chápe, jak vysoko stojí nad nimi postavy našich ministrů Kdo je statečnější a neohroženější, zda Bismarck, Dufaure a Gladstone - či dr. Žáček a dr. Bráf? Jsou to zajisté naši lidé!

„Jeho Excellence pan ministr dr. Bráf odjel z Prahy do Vídně rychlíkem státní dráhy.“

„Jeho Excellence pan ministr dr. Žáček vrátil se z Vídně do Prahy rychlíkem dráhy císaře Františka Josefa.“

Zajisté nyní chápe každý, proč členové deputace, kteří přišli zakročiti ve prospěch české věci u ministra Žáčka nebo Bráfa. nenalezli jich v ministerstvu.

Je velká chyba, že předtím nešli na nádraží. Byli by oba ministry jistě našli buď na pražském, nebo na vídeňském nádraží.

Deputace se tedy dozví, že jeden z pánů ministrů odjel do Prahy. Věc velmi spěchá v zájmu české věci. Deputace jede tedy za panem ministrem do Prahy. Mezitím pan ministr vrací se do Vídně. Deputace jede do Vídně. Ministr se vrací do Prahy. Deputace za ním. Pan ministr přisedne a jede na Jihlavu a česká věc. jak se zdá. pohoří. Poněvadž má český národ v zásobě ještě jednoho ministra a ten právě vrací se rychlíkem o půl čtvrté z Prahy do Vídně, jede deputace za ním nejbližším vlakem. Čekají ho v ministerstvu. Nejde, poněvadž zajel k svému synovci.

Poněvadž má dr. Bráf také vnuky, přeruší cestu do Vídně a jede vnoučátkům ukázat ministerského dědečka.

To si však deputace nerozváží a v novinách se prostě konstatuje, že když přišla deputace pronásledovaných Čechů z Dolních Rakous do ministerstva, nebyl přítomen ani dr. Žáček, ani dr. Bráf. Některé noviny těží z těchto okolností a zasypou naše ministry výčitkami.

Bude dobře, když jim oba čeští ministři rázně odpoví a je zakřiknou slovy: „Vlastní rodina není nic?!“

Ostatně není jistě záviděníhodným neustálý pobyt v rychlíku. Čtyři hodiny sedíte mezi Vídní a Prahou v tupé nečinnosti. Krajinu již dávno znáte. Mihají se lesy a pruhy polí stejně rychle jako vzpomínky na

politickou minulost. Nudí vás to stejně jako střídavá scenérie známé krajiny. Jezdili jste tudy do Vídně jako poslanci, nyní se vracíte a opět přijíždíte jako ministři. Vzpomínáte, že jste nikdy ani v nejtěžších dobách neopustili svou pozici, že jste se měli už dávno poděkovat, ale že jste neopustili barona Bienertha.

Sedíte dále v tupé nečinnosti a lhostejnosti. Snad dvakrát třikrát vzpomenete na protesty národa, a pak vás to otupí docela.

Když jste pevně usazeni, chtěl by vás národ poslat do výslužby. V Kolíně nebo v Táboře čeká rychlík devět minut. To vám právě stačí k přemýšlení, jaké penze budete požívat, až vás z Vídně vyhodí.

V Praze se ubytujete v hotelu U černého koně. Tam se u vás ohlásí někdo z místodržitelství, od obce a policie. Pánovi z místodržitelství řeknete, že vás bolí hlava, pánovi od obce, že vás bolí zuby, a pánovi od policie, že trpíte lehkou závratí. Potom jdete do Národní rady, setrváte deset minut před zahájením schůze a omluvíte se nevolností.

Potom se vrátíte do hotelu a přečtete si noviny. Shledáte, že většina novin píše proti vám ostře.

Napišete tedy zprávu, že zájem českého národa je vám svatým.

Druhý den navštíví vás jeden z vynikajících politiků, který dosud nebyl ministrem, a tomu prohlásíte, že jste hotov s Bienerthem.

Slovo dá slovo a nakonec ujistíte, že za stávajících okolností zchladíte rozpálené hlavy vídeňských politiků tím, že podáte demisi.

Druhý den jedete do Vídně opět v tupé lhostejnosti a na stanici Tábor nebo Kolín přemýšlíte, co jste to vlastně řekl.

Čím více se blížíte k Vídni, tím zdá se vám nepravděpodobnějším, že jste někdy snad mohl mluvit o demisi, a když vystupujete ve Vídni z rychlíku, je vám jasno, že nyní především sluší zachovat klid, čili jak píše Týden, „že nebylo nikdy tak zle, aby nemohlo býti ještě hůře, a že po sebedelších nečasích bývá zase pěkně“.

Tak plyne život českých ministrů.

Mají volné lístky první třídy na dráhy celého Rakouska, znají nazpaměť jízdní řády a občas promluví k českému národu, že velká doba

vyžaduje velké muže a že rozhodně vláda nutně musí dojít k poznání, že rozvoj české síly politické je faktický a že český národ třeba respektovat.

To řekne dr. Žáček. Dr. Bráf k tomu dodá jako národní hospodář, že nejen pevné chování české delegace, ale i rozvoj národohospodářské potence získá nám plného respektu vlády.

A i dr. Žáček i dr. Bráf prohlašují oficielním kruhům: „Není pravda, že chci podat demisi.“

„Ani mne nenapadne podat demisi.“

„Já že bych podal demisi?“

„Kdo to říkal, že chceme podati demisi?“

Za několik dní nato zase čteme klidně:

„Jeho Excellence pan ministr dr. Bráf odejel opět do Prahy z Vídně rychlíkem státní dráhy o *Ví* 4 hod. odpoledne.“

„Jeho Excellence pan ministr dr. Žáček vrátil se dnes z Prahy do Vídně rychlíkem dráhy císaře Františka Josefa o $\frac{3}{4}$ 11 hod.“

Faktum tedy je, že na obou tratích linie Praha - Vídeň jezdí neustále jeden z našich českých ministrů, kteří za žádných okolností demisi podat nechtějí. To myslím národ uspokojí.

Karikatury - 2. 11. 1909

VE ZNAMENÍ KOMETY

Jisto bylo, že naše zeměkoule bude Halleyovou kometou zničena. Názory učenců, jakým způsobem katastrofa nastane, se však v tom rozcházejí. Většina se domnívala, že plyny zničí organický život naší ubohé zeměkoule v době necelé tisíciny vteřiny. Téhož názoru byly *Národní listy*. Naproti tomu *Čas* přinesl zprávu, že odhady Národních listů nelze brát nikterak vážně. Předně se ve vědě nemluví „necelá tisícina vteřiny“, věda nezná nic necelého. Věda buď přesně zná, o čem chce

hovořiti, nebo nezná nic. Proto čtenáři Času zajisté uvítají s povděkem zprávu, že plyny nemohou zahubit organický život na zeměkouli za tak směšně krátkou dobu. Zeměkoule prostě shoří za tři vteřiny, neboť počítáme-li teplo vyvozené srážkou komety se zeměkoulí, uznáme, že jest dostačitelné, abychom se všichni bez rozdílu politických stran rozplynuli takřka okamžitě v páry. Proti tomu se nedá zcela nic dělati. S důvěrou očekávejme svůj konec, a kdo dosud nezaplatil předplatné nejméně na půl roku, nechť je obratem pošle administraci Času, poněvadž vzhledem k blízkému konci světa musí se administrace vyrovnat s knihtiskárnou Beaufortovou.

Národní listy odpověděly na to článkem: „Zbabělci!“ V tom bylo řečeno dosti ostře, že Čas jako vždy těší své čtenáře a vědomě je mystifikuje. Naprosto směšnou je kupříkladu výzva, aby hojným zasíláním předplatného vyrovnávali čtenáři dluhy administrace. Jest to poslední útok Času na kapsy čtenářů a jako odpověď na toto bezohledné jednání realistů lze doporučiti jedině, aby si každý, kdo se chce správně informovati o konci světa, koupil *Národní listy*, ranní i večerní vydání.

Čech o této polemice napsal: „*Co Bůh činí, dobře činí!*“ Nesčíslněkráté již zabývali jsme se jak *Národními listy*, tak i *Časem*. Bylo by tedy zbytečno promlouvat o těchto orgánech, kydajících hanu na církev, kdykoliv měly prázdné místo ve svých plátcích. Dnes tito věrní spojenci ve věcech, kde šlo o zničení naší svaté víry, vjeli si do vlasů. Kdo uvažuje o všemohoucnosti boží, ten jistě ví, že co Bůh činí, dobře činí. A tak nechá klidně hádat se mezi sebou nepřátele svatého náboženství, kteří vždy ujímali se proti nám židů. Ale Bůh je nejvyšší milosrdný a také je zahladí. Kde dnes stojí *Národní listy*, tam vyšlehnou plameny nové Sodomy, a kde vychází *Čas*, tam zahoří nová Gomora. Ale páni se mýlí, domnívají-li se, že vše bude odbyto za tak krátkou dobu. Všemohoucí Bůh jistě nechá svobodomyšlné redaktory jen pomalu se škvařit, aby v té době, kdy budou prosit Krista Ježíše o milost, svíjejíce se v ukrutném trápení, vzpomněli si na nás. kteří jsme již v prvých ročnících našeho časopisu varovali lid, aby nedal se svést na scestí. Halleyova kometa jest smutným koncem českého

liberalismu, realismu a Volné myšlenky. K takovým koncům to přivedli Ferrerovi stoupenci !“

Volná myšlenka, orgán českých volných myslitelů, nezabývala se celkem těmito články; přinesla pouze v předposledním čísle následující zprávu: „Vzhledem na četné dotazy zaslané sekretariátu Volné myšlenky prohlašujeme, že ani redaktor Pelant, ani dr. Bartošek nevstoupili opět do církve. Stoupenci Volné myšlenky zůstanou důslednými do poslední chvíle. Spolkové odznaky, maceška, vkusně provedené, emailované, prodávají se v administraci Volné myšlenky po jedné koruně ve prospěch agitačního fondu. Jedinou odpovědí na Halleyovu kometu jest, aby uvědoměli občané houfně vystupovali z církve.“

Výkonný výbor strany sociálně demokratické viděl se nucena za takových okolností svolati tábor lidu na Havlíčkovu náměstí s programem: Halleyova kometa a stanovisko sociální demokracie. Tábor tento nebyl policejním ředitelstvím povolen, i konala se místo něho veřejná schůze ve velkém sále na Střeleckém ostrově, ve kterém přijata tato rezoluce: Veliká rudá vlasatice rozbije v nejbližší době zpuchřelou zemskou soustavu. Rudá záplava rozlétne se do světů. Shromážděné sociálně demokratické dělnictvo z Prahy a okolí usneslo se proto na následující rezoluci: „My shromáždění protestujeme tímto proti bezhlavé politice, kterou doposud provozovaly měšťácké strany, a vyslovujeme důvěru svým sociálně demokratickým poslancům.“ Nato se shromáždění v klidu rozešlo.

České slovo o této schůzi poznamenalo stručně: Dr. Soukup, hlavní řečník, dělal dojem zničeného člověka. Není divu, vzpomněl si, že přijde o diety . .

Národní politika v této pohnuté době zachovávala rezervu. Psala, že není vyloučena možnost, že kometa zeměkouli neuškodí, nýbrž naopak prospěje, a že možným vybočením zemské osy nastanou u nás daleko výhodnější klimatické poměry, - prozatím však vyjde nedělní číslo s bohatou zábavnou přílohou o 58 stranách; inzeráty do tohoto nedělního čísla se přijímají nejdéle do soboty do dvanácté hodiny polední.

Největší potěšení měl z komety *Venkov*. V dlouhém článku tvrdil vítězně, že kometa prospěje zemědělství. Rozhodně nemusí rolnictvo hledět s obavami vstříc srážce naší zeměkoule s kometou. Předně odbude se srážka v květnu, kdy úroda ještě není ve svém největším vývinu, kdy však obilí nutně potřebuje silného pohnojení a hojnosti dusíkatých látek. A právě vše potřebné dodá kometa, neboť při srážce jejího ohonu vyvine se tolik kosmického prachu, že pole budou pohnojena náležitou měrou na několik let. Nicméně každý uvědomělý rolník učiní dobře, když pojistí svá pole proti živelním pohromám u rolnické pojišťovny. V osudný den shromáždí se všichni agrární poslanci v Choděrově plzeňském restaurantu.

Naprostou chladnokrevnost zachovaly však *Pražské úřední noviny*, které uvedly v úředních zprávách: „Halleyova kometa blíží se hroznou rychlostí k Zemi. - Jeho Excelence místodržitel pan hrabě Coudenhove odjel dnes rychlíkem do Vídně.“

Karikatury - 14. 2. 1910

DOPLŇKY KU PROGRAMU ČESKÉ STRANY KŘESŤANSKO-SOCIÁLNÍ

Podávám zde návrh některých bodů programu, jež doposud nová česká strana křesťansko-sociální do celkového programu nezařadila, a doufám, že při nejbližším sjezdu strany bude

O těchto návrzích debatováno. Již dnes by měli předáci české strany křesťansko-sociální rokovati o těchto bodech, aby nepřišli před sjezd strany s materiálem náležitě nezpracovaným. První návrh zní:

1. Boj české strany křesťansko-sociální proti nestoudnostem psů doma i na ulici.

Jako strana katolická, hájící mravnost obecnou, zaujímá česká strana křesťansko-sociální ostré stanovisko vůči nestoudným psům, provádějícím

po ulicích pravé orgie, často i před vraty školních budov před osmou hodinou, kdy nejvíce nevinné mládeže chodí do školy. Podobně se psi nestoudně chovají i v hodinách, kdy žactvo škol obecných, měšťanských i středních opouští budovy školní. Psi provádějí nestoudnosti v každé hodině denní, při větší i menší frekvenci, ba i před kostely. Pohled na tento zlořád, ohrožující mravnost školní mládeže, která, jak upozorováno, se zájmem se dívá na podobné případy, je s to zničit všechna mravná naučení, vštěpovaná mládeži ve školách, takže jest obava, aby mládež neučila se pohlavním zvrhlostem. Styky psů mezi sebou nejeví nikdy dovolený ráz platonismu, a proto česká strana křesťansko-sociální musí rázně zásadit se o to, aby více podobné případy, ohrožující mravnost města, se neopakovaly. Za tím účelem necht' z předáků české strany křesťansko-sociální sestavena jest komise, která by byla v permanenci na ulici a rozháněla všude slovy i skutky psy páchající nestoudnosti a přítomným pozorovatelům vysvětlila současně zásady české strany křesťansko-sociální.

Pokud se pak týče boje proti nestoudnostem psů doma, budiž na to pamatováno, že v určitých dobách se feny běhají. V té době budiž taková fena vyloučena z každé katolické domácnosti, a pakli by bylo pozorováno, že na ulici podlehla všetečné nestoudnosti psů, budiž bez milosti odevzdána pohodnému k utracení. Jestliže by některý člen české strany křesťansko-sociální, třebaš nevědomky, nechal připustiti psa k feně nebo naopak, budiž vyloučen ze strany a společensky bojkotován do té doby, pokud nedokáže, že svou výmluvností přemluvil psa, aby nestoudnosti zanechal.

Nejlépe by bylo, aby členové české strany křesťansko-sociální chovali doma jen psy vykleštěné. Za tím účelem necht' některý z předáků vyučí se tomu řemeslu a se zbožnou myslí chodí od člena strany k druhému a všude, kde psy chovají, ať je s čistým srdcem vyklestí. Katecheti necht' sami ve školách zmiňují se o nestoudnostech psů a budiž pozorování podobných případů pojato do zpovědního zrcadla pro žactvo obecných, měšťanských i středních škol. Poslanci české strany křesťansko-sociální necht' postarají se o vydání zákona, který by majitele nestoudných psů stíhal pro přestupky

proti mravopočestnosti. Strana česká křesťansko-sociální, eventuelně její tiskový výbor, necht' vydá brožuru, která by náležitě tuto otázku osvětlila.

2. Boj české strany křesťansko-sociální proti veřejným záchodkům na ulicích.

Jako strana katolická necht' se postaví strana křesťansko-sociální proti veřejným záchodkům. Jisto je totiž, že pohled na podobnou budovu ruší člověka z pravé zbožnosti a samo slovo „záchodek“ je s to přivést katolického občana do světského vzrušení.

Pročež česká strana křesťansko-sociální přičiní se, aby všechny záchodky veřejné byly zbudovány pod zemí, a to jedině pro úkony členstva strany, a přístup k nim dovolen jen členům strany. Kromě toho budiž škrtnuto z označení slovo „veřejný“, aby nikdo nemohl ztotožňovat ona místa s pojmem „veřejný dům“ čili nevěstinec. Stoupencům strany na venkově budiž při každé příležitosti připamatováno, aby v Praze nenavštěvovali jiných podzemních záchodků, leč ony, jichž majitelé odvádějí část zisku tiskovému výboru.

3. Návrh na zřízení druhé české katolické university.

Jako strana, již záleží na vzdělání lidu, obrací se česká strana křesťansko-sociální ostře proti zřízení druhé české university na Moravě, pokud nebude míti záruku, že ona universita bude katolickou. Na této universitě necht' se vyučuje pouze třem předmětům: teologii, filosofii církevních Otců a aramejštině. Katolická universita necht' ostře se postaví proti fyzice, matematice a vědám přírodním. Na universitu katolickou buďtež přijímány jen děti vychodivší pátou třídu obecnou v některé klášterní škole.

Vojtěch Kapristán z Hellenhofferů, děkan v. v.

Karikatury - 11. 4. 1910

ÚPADEK ŽIVNOSTI FABIÁNA VOČKA

Fabián Vočko bydlí kdesi na Vyšehradě. Jeho zaměstnání lze těžko charakterizovati. Ani to obvyklé biblické „ptactvo nebeské, kteréž neseje, aniž žne, aniž do stodol svází“, se na něj nehodí. Fabián Vočko se živí poctivěji! Lépe řečeno: živil poctivěji.

Dnes, upadají-li všechna řemesla, i jeho živnost, zdá se, pozbývá denně znenáhla své ceny. Doby, kdy bůh Vyšehradu JUDr. Karel Černohorský denně se s ním stýkal, jsou pryč, pustne hostinec Černá hora a kyselí život všechněch, které on tam pod svými křídly shromaždoval . . .

Fabián Vočko je jeden z těch lidí, kteří by cedili pro Černohorského krev. Snad ani ne tak pro Černohorského samotného, jako více pro pověstné čtvrteční „kulichy“, na jeho náklad pořádané.

Fabián Vočko byl až donedávna zarytým mladočechem. A nespokojil se jen tím, že se hlásil ke straně! Agitoval, bil se za ni, pro ni jedl volební guláše a pil zdarma dávaná piva.

Eh! Nevzpomínat ani! Toť vlastně páně Vočkova živnost.

Když byly volby, sháněl legitimace, falešně volil, agitoval, strhoval plakáty, jedl volební guláše, pil volební pivo, kouřil volební cigára, oslavoval vítězství nebo mírnil smutek prohry. Z peněz z kampaně nastřádaných (a hodně jich bývalo, neboť mladočeši dovedou kavalírsky platit!) žil zase až do příštích voleb. Živnosti vedlo se znamenitě, neboť v Praze jsou nějaké volby každý týden skoro. On zúčastnil se všech a každý krůček si nechal dobře zaplatit. Měl právo na to, pohlédneme-li na jeho vliv a konexe.

Eh! Nevzpomínat ani! Posledně prodělal volby Metelkovy.

Nechtělo se mu sice do nich z lásky k Černohorskému, o jehož čistém štítě je až dosud přesvědčen; ale živnost je živnost: pustil se do nich.

Dva měsíce byl živ jak hrabě. Zadarmo jedl a pil, zadarmo jezdil v kočáře a automobilu. Metelka vyhrál, Vočko nastřádal si z voleb slušný kapitálek. Každý měl z voleb něco!

Tou dobou lnul Vočko k mladočeské straně celou duší. Sekretariát strany vedl jej v katastru červeným inkoustem, což znamená - pro nezasvěcence podotčeno budiž! - straníka zvláště nadšeného a bojovného. (Červeným inkoustem vedena je též slečna Süsová, ve hvězdy pověřivá Viková-Kunětická, dr. Tobolka, Fr. Soukup a m. j.)

Přiblížil se den mladočeského sjezdu, ku kterému, možno-li věřit Dnu, poslány byly tisíce pozváni. Jedno z nich dostal rozmilý Fabián Vočko. Živnost, zmrtvená jaksi poslední dobou, zdála se oživovati.

Šel tedy na sjezd. Slyšel řeči, mnoho řečí. Všichni jásali nad výsledkem sjezdu. 826 osob tam bylo, sama vyšehradská organizace vyslala jich tam, Fabiána Vočka v to počítaje, 63. Všichni jásali, jen na dně Vočkova srdce pobručovalo cosi stále, že něco tomu schází.

Na společný oběd už nečekal.

Sjezd jej zklamal, hanebně zklamal. Co kdo vypil a snědl, musil si platit sám. Zadarmo nebylo nic, jen ty řeči.

Útěchou zbyla Vočkovi naděje, že účty se vyrovnávají snad dodatečně.

Přišel První máj, První, První máj mladočeských sedmnácti dělníků, který letoškem počínaje budou každoročně slavit s Internacionálou, s proletariátem celého světa.

Na První máj byl Vočko rovněž pozván. Dostavil se s přesností, jako jindy dostavoval se na voličské schůze neb sezení volebních výborů, kde teklo laciné pivo a zaváněl znamenitý guláš. Mluvílo se hodně. O moci, o síle, o bohatství mladočeské strany. O všem možném se mluvilo. Vočko poslouchal a pil. Vždyť je První máj, první svátek mladočeského dělnictva, na který vyšehradská organizace vyslala osm „dělníků“, pod jeho dozorem.

Promluveny nadšené řeči. Potlesk se ztratil, zapadl kamsi. Průvod, manifestační průvod nekonán z té příčiny, že strana pozitivní politiky nemiluje politiku ulice.

Pak byl rozchod, klidný, nehlučný.

Pivo, guláš, diety nikde. Co to?

To byl druhý nešťastný den Fabiána Vočka.

Útěchou zbyla mu zase naděje, že účty vyrovnávají se snad dodatečně.

Den. Druhý. Třetí. Týden. Nikde nic. Čekání zdálo se marným. Neupadl snad Fabián Vočko v zapomenutí?! Nikdo se nehlásil, aby zaplatil Vočkovi jeho přítomnost, účast na sjezdu a Prvním máji, potlesk a volání „Výborně!“ Nemizí ve vůdčích hlavách úcta k nadšení straníků ?

Fabián Vočko šel se informovati k jednomu z vyšehradských vůdců. Proč že nedostává peníze za objednané vystoupení.

Krutou zvěst dostal za odpověď. Teď prý strana už nic neplatí a platit nebude. Počítá prý pouze s obětavostí a nadšením stoupců.

Vočko byl zdrcen . . .

Přišel domů, napsal charakteristickým svým písmem:

P. T. sekretariátu mladočeské strany v Praze!

Oznamuji, že v případě neobdržení obvyklých diet za objednanou přítomnost na sjezdu a na slavnosti Prvního máje vystoupím ze strany. Dle připojeného podrobného účtu připadá k mému dobru 67 K 51 h, nejnižší to obnos, který vzhledem k dnešní konkurenci mohu počítati. Osobní moje útrata je v to už započtena.

K dalším službám ochotný

Fabián Vočko

Jak celá záležitost a v čí prospěch vyřízena bude, těžko předvídati. Faktem však zůstává, že živnost Fabiána Vočka ztrácí na výnosnosti.

Příznak doby??

Karikatury - 3. 5. 1910

ČESKÁ KUCHYNĚ

I poslanci jsou přístupni vůni moravských klobás. Pan poslanec Skuherský dával přednost klobásům drobně sekaným před hrubosekanými, stejně jako dával přednost vínu dalmatskému před vínem dolnorakouským a uherským. Jaká tedy byla jeho radost, když v osmém vídeňském okrese v zastrčené ulici, kde se spíše nadál, že potká podezřelé dámy, objevil dalmatskou vinárnu, za jejímž oknem skromně krčila se tabulka s českým nápisem „Pravá dalmatská vína. Dnes moravské klobásy drobně sekané se zelím“. V druhém okně byl transparent, kde velkými písmeny bylo totéž psáno německy na průsvitném papíru. A pod tím „Johann Růžička“. Pan poslanec vešel dovnitř. Bylo to za nevládného dne, kdy obloha i politika je zachmuřena, kdy v kuloárech sněmovny nedají člověku spáti hlasité hovory kolegů poslanců u vedlejších stolů. Za těch okolností je nejlépe vyjít si z parlamentu a hledět se zotaviti někde a probrat z rozespalosti.

„Vida,“ pomyslí si poslanec Skuherský, když cítil teplou vůni zelí a moravských klobás, „tohle musím říci zítra kolegům v klubu.“

Ve vinárně nebyl doposud nikdo. Vinárník Růžička chodil kolem poslance, najednou se zastavil a řekl: „Zítra máme patnáctého!“ To byla čistá pravda, proti tomu nedalo se ničeho namítat. Pan poslanec kývl hlavou a vinárník zřejmě potěšen nad tím, že navázal rozmluvu, sedl si naproti na židli a pokračoval: „Zítra máme patnáctého, úterý, a to děláme špekové knedlíky a máme domácí uzené! „

Pan poslanec příjemně překvapen položil vidličku na okraj talíře a přátelsky odpověděl: „To přijdu rozhodně!“

Před očima vykouzíl si v tom okamžiku porci vonných špekových knedlíků a viděl černý, domácně uzený bůček, lákavě prorostlý, kde jemná vrstva masa pod vláchnou kůží prostoupena je tenkými vrstvami špeku. V tom okamžiku člověk lehce zapomíná na vyřízení státního rozpočtu.

„U nás máme pro pány hosty českou kuchyni,“ sděloval vinárník. Stával se sdílným a mluvil o prosté české kuchyni spíše s úctou než ze

stanoviska obchodního. Hlavní důraz kladl na knedlíky a rychle přešel na bramborovou polévku s houbami, jakou dělají u nich na českém jihu.

„Také jsem odtamtud,“ pravil poslanec měkkým hlasem. Byla to pravda, neboť právě v jeho volebním okrese vaří tak znamenitou bramborovou polévku s houbami. Když ho volili, bylo sychravo a talíř takové výtečné polévky dělal dobře žaludkům jeho voličů.

Opět octli se u knedlíků, jež na našem jihu jsou velmi oblíbeny. Jsou to knedlíky zvané „bosáky“, které se vyrábějí ze syrových bramborů.

Bylo to tak poutavé, že poslanec Skuherský úplně zapomněl na státní rozpočet, který právě se četl za malého napětí sněmovny, poněvadž se poslanci většinou nudili těmi číslicemi, kde stálo: 320 miliónů na vojenské účely, 22 miliónů na školství. ..

Z toho všeho zoufalství a nudy vytrhl příjemně poslance Skuherského hovor o knedlíkách, bosákách.

„Ty děláme,“ pravil vinárník, „také se zelím a s vepřovou.“

Starost spadla náhle poslanci Skuherskému z beder, o kterých tvrdil vždy svým voličům, že od nich budou se odrážet rány vídeňské vlády.

Pil čtvrtku za čtvrtkou, stával se sdílným a viděl v duchu ty roviny mezi jehličnatými lesy, v nich rybníky, náležející schwarzenberskému panství, odkud byl kádr jeho voličů. Viděl ty statné postavy, z nichž mnohý plakal nadšením, když zvolili Skuherského za poslance. Zřel ty řady nadšených, kterým sliboval všechno na světě, malá stavení na českém jihu, kde o posvícení voní koláče a husa se zelím.

Bylo mu tak nějak příjemně po osmé čtvrtce vína, že řekl: „Přivedu vám zítra pány kolegy na špekové knedlíky.“

Dal si ještě čtvrtku a zazpíval trochu falešně píseň z Blat, z které zapomněl začátek: „ . . . zákolník dá kovář, když se dobře platí...“

Pak zaplatil, stiskl ruku vinárníkovi a šel do klubu.

Pány kolegy poslance z klubu velice těšilo, že objevili špekové knedlíky s domácím uzeným masem. Bylo to příjemné zotavení, když se debatuje o rozpočtu. Mimoto je dosti těžko najít ve Vídni útulnou vinárnu, kde si nedělají z českých poslanců legraci.

A k tomu česká kuchyně . . .

První den přišlo jich na špekové knedlíky osm. Potom druhý den byly bramborové knedlíky ze syrových bramborů, kousek vepřové a trochu zelí. To jich přišlo už dvanáct. Pak chodili k obědu, odpůldne, večer, dopoledne. Střídali se ve vyhledávání této místnosti, zatímco se projednával rozpočet. Měli radost, že cítí vůni domácích krbů, jejichž představitelé je sem vyslali.

Pan Růžička byl spokojen a v českém listě, vycházejícím ve Vídni, dal uveřejnit tento inzerát:

DOMÁCÍ ČESKA KUCHYNĚ!

Dovoluji si upozornit české obyvatelstvo Vídně na svou vinárnu, kde *dopoledne, v poledne i večer scházejí se čeští poslanci*, aby si pochutnali na domácí české kuchyni. Jako specialitu dovoluji si podávati špekové knedlíky se zelím a domácím uzeným masem Dalmatská vina v hojném výběru.
Jan Růžička, vinárník. Vídeň VIII, Scheirellschestrasse.

A pan vinárník Růžička se velmi diví dodnes, proč po tomto inzerátu žádný z těch pánů už tam nechodí . . .

Karikatury 9. 5. 1910

POSLEDNÍ MLADOČECH V KOŠÍŘÍCH

/Věnováno jeho památce/

Košíře jest prazvláštní obec. Jistý občan dokládá filosoficky, že jsou momenty v životě lidském, že se v Košířích i hovado zblázní. Muž ten jest z Košíř. Věta tato zahaluje tím ve větší tajemno, co vlastně v Košířích působí tak prazvláštním dojmem.

Kolikrát jsem již o tom přemýšlel a mohu říci, že obrav si za úkol pozorování krav vedených Košířemi, seznal jsem, jak tento chovný skot jevil cestou po Košířích jisté znepokojení.

A přece vzhled Košíř jeví milý, dobrácký a sousedský dojem, o čemž svědčí reprezentační dům v Košířích, kde umístěny školy, městský úřad, stříkačka, městský tajemník a podobné náradí a osoby sloužící zájmu obce. Tato veliká budova neměla původně vůbec vchodu.

Stavitel, který tento dům stavěl, jest velmi zapomnětlivý člověk. Zapomínal jeden čas deštníky u Holubů na Smíchově, pak se vzpamatoval, vrátil se domů s deštníkem, ale zapomněl druhého dne na plánu k této budově vchod.

Pak si oddechl a od té doby zapomíná už jen zase deštníky.

V Košířích však si nezoufají, klidně probourali jednu zeď po straně schodiště, udělali vchod skromňoučký, který není hned tak snadno k nalezení, a tudy na městský úřad pan starosta plíží se, jako kdyby se styděl za Košíře.

Že Košíře nemají dobrou pověst, tím jsou vinny různé záhadné události. Chvalitebná byla, pokud se oceňování Košíř týče, činnost Pražských úředních novin. Kvůli záhadné události na Šmukýřce nazvaly Úřední noviny veškerou mládež v Košířích zpustlíky. Starosta košířský odpověděl zasláném, že vražda nestala se na katastru košířském, nýbrž na území Smíchova.

Smíchovský radniční orgán vysvětlil však, že podle pátrání a šetření policejního vražda spáchána byla na katastru košířském a mrtvola odvečena na katastr smíchovský, který tím znesvěcen.

Starosta košířský odpověděl tedy v Politice, že oni domnělí vrahové jsou však příslušníky Smíchova.

Smíchov odvětil oficielně: „Domnělí vrahové jsou vskutku smíchovskými příslušníky, ale skutečné vrahy přísluší hledat v Košířích.“ Bylo by jistě došlo snad k bratrovražednému boji, kdyby nebyla jiná událost zatlačila otázku příslušnosti oněch vrahů do pozadí.

Tentokrát šlo jistě o Košíře. Na košířské policejní strážnici utloukli strážníci revertenta Spurného. Utloukli ho, poněvadž ho zatkli. Jiný důvod nebyl. Pražské úřední noviny sice psaly, že kousal, ale nebyla to pravda, poněvadž člověk s čerstvě vyraženými zuby nekouše.

V této pohnuté době seznámil jsem se právě s posledním mladočechem v Košířích. -

„Dali mu deku,“ řekl znalecky, „tu máš, lumpe, že nechceš dělat. Zmrskali ho a takový revertent mnoho nesnese. Jinak by nás měšťáky škrtili revertenti na setkání.“

Po tomto pěkném úvodu se představil: „Jmenuji se Nůše a jsem posledním mladočechem v Košířích.“ Odmlčel se a po chvíli dodal: „Vy bydlíte tam nahoře. Jestlipak víte, že vaše sousedka Davidová má nové popruhy na putně. Kde ta ženská bere peníze. Říká se o ní, že k nim dochází jeden šikovatel. Nu, mnoho radosti se na svých dcerách nedočká. Jedna již chová a druhá kolíbá a třetí dceru nemá.“

„Vy tedy raďte být poslední mladočech v Košířích,“ zeptal jsem se ho uctivě.

„Ano,“ řekl temně. „Bylo nás tu v Košířích původně dvacet. Rostli jsme utěšeně, ale druh za druhem se ztrácel. Pak nás bylo jen dvanáct. To jsme si my mladočeši zde udělali politický klub. Jakmile jsme měli klub, tu počali jsme vyvíjet spolkovou činnost. Pak se rozvodnil jednou motolský potok a bylo po klubu, poněvadž my jsme se tenkrát v klubu pohádali kvůli regulaci. Někdo říkal, že regulace motolského potoka nespadá do působnosti mladočeského programu, jiný zase tvrdil, že jedině ve straně svobodomyšlné mohou se uplatnit jakékoliv politické zásady. Tak jsme se hádali asi týden, pak kdosi předsedovi rozbil nos. A mě zas udeřil někdo škatulkou sirek, na jejímž konci byl porcelánový sirník. Pokladníkovi rozřízli při té příležitosti kabát.“

Tak se klub rozešel, stanovy se vrátily na místodržitelství a zůstalo nás věrno mladočeskému praporu pět.

Rok nato vzrostli jsme o jednoho člena. Bylo nás tedy celkem šest mladočechů v Košířích. Ten šestý člen vypůjčil si pak od každého

stoupence strany deset korun. Jakmile měl padesát korun, zmizel z Košíř a to dopálilo tři ze zbývajících, že prohlásili, že za takových okolností nemohou se hlásit ku straně svobodomyšlné.

Zbyli jsme tedy dva mladočeši v Košířích. Já a jistý Pejza. Pejza se oběsil kvůli nějakým penězům a zbyl jsem jen já, který zůstanu věren mladočeskému programu, který ten prapor neopustím.“

Za této řeči došli jsme na Černý vrch. Dole vinuly se Košíře a pan Nůše z té výše dívaje se do údolí šeptal v onom zanícení světců a hrdinů: „Pevně třímám prapor mladočešství, s nímž také zvítězím a padnu!“

Od té doby rád jsem pana Nůši pozoroval. Viděl jsem tohoto posledního mladočecha záhadně se chovat vůči politickým stranám, zřel jsem podivuhodné věci.

Pan Nůše užíval v hovorech dle toho, s kým mluvil, buď slova bratře nebo soudruhu.

Sám sebe nazýval měšťákem, a když v neděli v černém kabátě ráno krácel do kostela, aby vzdal mladočeské díky bohu, tu usměvavě svým známým říkal: „Jdu poslechnout slovo boží jako husiti před bitvou!“

V poledne vracel se pak domů, a tu stavíval se v hostinci pana Pražského U koruny, rozvinuje při sklenici piva program mladočeský: „Žádný by nechtěl nic dělat, a my měšťáci abychom se na ně dřeli. Proto my mladočeši také nic neděláme.“

*

V mých očích stával se čím dál tím více záhadnější. Pak přišla slavnost Božího těla a po Košířích roznesla se zpráva, že poslední mladočech v Košířích na svůj náklad nechal postavit dva oltáře.

Byla to pravda! Odpůldne pak šel mezi cihlářské dělníky přednášet o úkolech strany mladočeské.

Vím, že ho vyvedli z místnosti. Potkal jsem ho ten večer. Byl neobyčejně vážný a pravil: „Prapor mladočeský třímám pevně v ruce, s ním zvítězím a padnu.“

Druhého dne večer viděl jsem posledního mladočecha z Košíř v zahradě motolského pivovaru.

Měl před sebou Národní listy a na hustě popsaném tácku sklenici černého ležáku.

Chvílemi mechanicky vyprázdnil půllitr a podíval se do Národních listů.

Po nějakém čase zpozoroval mne. Pozvedl Národní listy a zabrebtal „ . . . “ a svalil se pod stůl. Národní listy pokryly jako čestný prapor jeho statečná prsa. A jako krev bojovníku teklo mu přes obličej rozlité černé pivo.

Byla to otrava alkoholem. Pak rozložilo se velké ticho zahradou . . .

Do večera měli co dělat, než ho jakžtakž vzkřísili sodovkou a černou kávou.

A když se probudil, tu rozhlížeje se kolem sebe s vytřeštěným zrakem, pozoroval všechny ty láhve sodové vody a prázdné hrnce od černé kávy a zaškytal: „Teď jsem doopravdy reorganizovanej ...“

Od té doby jsem posledního mladočecha z Košíř neviděl, tu záhadnou bytost, záhadnější než město Košíře samo.

Karikatury - 14. 6. 1910

VÝLET SOUDRUHŮ VRŠOVICKÝCH DO ZÁBĚHLIC

Konečně něco! Jsem doopravdy rád, že nudou českého života pronikla vlna osvěžující, povzbuzující, záchvěv silné vůle, že nastal rušný život, pohyb, že konečně nepřestalo se jen na slovech, nýbrž, nýbrž že padly i facky.

Vršovičtí soudruzi byli na výletě v Záběhlicích. .. !

Konečně může historik použití tohoto materiálu, aby seznal, že roku 1910 na počátku léta nebylo v Čechách úplně mrtvo.

A jistěže přelétne tyto řádky radostně zejména kulturní historik. Léta Páně 1910 na počátku léta prali se totiž soudruzi záběhličtí se soudruhy vršovickými, kteří ve vší počestnosti přišli k nim na výlet. Oni se sice perou vždy, ale letošní boj byl doopravdy bratrovražedný. ,

Záběhlice proměnily se v bojiště, po silnici kolem topolů prchaly v nepořádku řady vršovických soudruhů a za nimi jako bouře hnali se záběhličtí soudruzi, volající do zvířeného prachu silnice: „Řežte je! „

To snad osud pomstil se na soudruzích vršovických, že jejich předkové Vršovci povraždili kdysi před staletími ubohou rodinu Slavníkovců.

Ale osud mstil také ještě něco jiného. Mstil porážky záběhlických soudruhů, které opakovaly se po kolik let při návštěvě soudruhů vršovických, mstil všechny ty natržené uši záběhlických, boule a rány, nalomeniny a zlomeniny, mstil všechny opuchlé tváře Záběhlických z posledních bojů za svobodu, mstil uraženou čest záběhlických soudruhů.

Jak jsem již řekl, podnikli soudruzi vršovičtí velký výlet s hudbou do Záběhlic ku návštěvě soudruhů záběhlických.

Výlet ten měl následující program: Uvítání záběhlickými soudruhy na kraji Záběhlic. Pochod do zahradní restaurace, tanec, zpěv, sólový výstup.

Výlet ten, jak stálo v provoláních, koná se proto, aby soudruzi se osvěžili tělesně i duševně, aby mezi sebou pookřáli, se pobavili a dlouho ještě měli později v paměti ony milé a rozkošné chvíle, které prožili.

Že padly přitom i facky, za to provolání nemůže.

Dva dny před výletem přišel do místní organizace vršovických soudruhů předseda záběhlické soudružské organizace a beze všeho úvodu pravil: „Abych vás, soudruzi, na něco upozornil! Musíte se chovat k nám přátelsky, a ne abyste jako vždy námi opovrhovali, poněvadž my jsme, jak vy říkáte, chrapouni. Vy jste z města, ale my za to nemůžeme, že jsme z vesnice. Ostatně Vršovice ve svých začátcích nebyly o nic větší, než když počali stavět Záběhlice.“

To si ale dal! Soudruhy vršovické neznáte. Na město se jim nesmí sáhnout, zmínit se nějak kousavě nebo dokonce snažit se je přirovnat k Záběhlicům.

Vršovičtí soudruzi vycítili dobře, proč vlastně Záběhličtí vyslali k nim svého předsedu. Dávají jim na srozuměnou, že si přejí, aby byli považováni za rovné s vršovickými.

Takovou urážku si žádný vršovický soudruh nesmí nechat líbit. Záběhlice a Vršovice, Botič a Niagara!

Tak ocitl se záběhlický soudruh za dveřmi. Přišel domů, pohaněn, zneuctěn.

Bylo mu tak, jako když by malý kluk byl chycen při traufu vršovickými kluky a zajat. Pak mu stáhli Vršovičtí kalhoty a zmrskali ho kopřivami. Na to se tak lehce nezapomene a to neusmíří ani Marx.

Pohana předsedy rychle rozlétna se mezi záběhlickými soudruhy, ze spolkové místnosti stal se arzenál. Byly tam sneseny býkovce a klacky a záběhličtí soudruzi těšili se na neděli.

Proč by se však též netěšili Vršovičtí? Tito dobře se zbrojili. Vydán organizací pokyn, aby se vzaly s sebou na výlet hole.

Několik soudruhů vydalo se až do Libně a tam na Invalidovně nelitovali krejcarů a mlátili koženého panáka přes hubu.

Vydán též pokyn, aby vršovičtí soudruzi vzali na výlet manželky s dětmi v počtu co největším, aby až k tomu dojde v Záběhlicích, vzrostli vršovičtí bojovníci o lvice, hájící zuřivě mlád'ata.

Den před výletem byl vyslán z Vršovic soudruh Polívka na zvědy do Záběhlic. Pln troufalosti vkročil do organizační místnosti a tam mluvil o výletu.

Znali ho již oddřívějška, a tím více ho překvapilo, že se chovají k němu vlídně. Zaplatili dokonce za něho pivo, hovořili, že se těší na zítřejší výlet.

Polívka ještě ten večer přišel do Vršovic do své místnosti organizační a tam tlumočil vše, co slyšel.

V řadách Vršovických nastalo jakési ochabnutí. Považovali Polívku již za obětovaného, za příčinu pomsty na zítřek.

Polívka však byl dokonce od nich pohoštěn.

„Soudruhu Polívko,“ ozval se předseda, „tys to od nich přijal?“ „Ano!“ „Soudruzi, odsedněme si od soudruha Polívky,“ řekl rozčileně předseda, „neboť jest poskvrněn.“

Ano, tak daleko sahá nepřátelství mezi soudruhy vršovickými a záběhlickými.

A nyní mně laskavě odpusťte, že nepopisuji počátek tohoto památného výletu, neboť vlastní výlet a zábava byly zajímavější.

Rudé karafiáty, napřed hudba, po silnici plno prachu, kolem topoly, podkasané sukňe dětí s červenými vázankami, vlečené matkami za ruce v těch oblacích prachu, toť by byl tak asi celkový obraz. Ze vnitřních dojmů jmenuji vyprahlá hrdla, z duševních pak úvahu mnohých: „Budeme se prát, či nebudeme?“

Již přicházeli za zvuků Rudého praporu k Záběhlicům a již uzřeli dav záběhlických soudruhů stát na silnici a vítající je hromovým „Nazdar!“.

Odvětili též „Nazdar!“ a za zvuků Písně práce oba zástupy se srazily a předseda Záběhlických pronesl uvítací formuli: „Jménem organizace sociálně demokratického dělnictva pro Záběhlice a okolí vítám vás, soudruzi vršovičtí, upřímně do naší obce a přeji vám veselou zábavu.“

Záběhličtí kluci vyplazovali jazyk na vršovické hosty, hudba zahrála ku pochodu a za hněvivého pohledu několika záběhlických stařen vnikli Vršovičtí do obce, táhli do výletní zahradní restaurace na poetický Růžový ostrov, do kteréhož ráje vede bohužel cesta přes most nad Botičem.

Zábava byla rychle v plném proudu. Nějaký sociálně demokratický zpěvák chodil s harmonikou mezi stoly a zpíval:

*Švec visí na niti, na hrachovině,
utrh se, spad dolů, žrala ho svině ...*

a mezitím předseda soudruhů záběhlických pozval výbor organizace vršovické ku návštěvě domácí organizační místnosti. Nic netušící výbor se tam odebral a tu byli hanebně v místnosti přepadeni. To, co jejich předkové Vršovci provedli Slavníkovcům na Libici Bílé, stalo se opakem a již Záběhličtí zčistajasna zrádně jali se do nich bít klacky a slyšet bylo volání: „My vás naučíme, smradil „

Výbor utíkal z místnosti a za ním soudruzi záběhličtí.

V největším šíleném letu dobíhali Růžového ostrova, když vtom s hrůzou pozorovali, že zatím rozpoutal se boj již v zahradě. Znenadání padla jedna, pak druhá facka, třetí, a soudruzi byli v sobě.

Zrádně přepadený výbor vršovických soudruhů bránil se tedy chvíli kamením, ale pak přece snažil se dostat se přes most.

Jako vichřice přihnali se však soudruzi záběhličtí, jako uragán a tajfun.

Vtom z mostu do Botiče spadl při té hrozné vřavě předseda organizace vršovické. Dostal se jako král Ludvík u Moháče do bahna.

Vršovičtí soudruzi drali se bezradně do zahrady, kde byla rez v nejlepším proudu. Přeházené stoly, plačící škrcené děti, matky, které škrábaly a kousaly, sklenice letící vzduchem, ulámané nohy od židlí, povalené lavice a pak ty facky, to švihání holemi, řev, křik, nadávky, tím vším to kypělo a bouřně bylo zmítáno.

Vlny zápasu neznaly ani zdi zahradní, přenesly se přes plot, který povalen přikrýval na sobě klečící zápasníky.

A všude rozléhalo se: „Soudruzi, řežte je!“ Volali tak Záběhličtí i Vršovičtí. Pak bylo vidět houf naříkajících žen, tlupu utíkajících mužů, člověka, který volal: „Soudruzi, vy jste mně přerazili nohu! “

Kolem rohu hospody bylo vidět utíkat jednoho vršovického soudruha, kterému scházelo půl nosu, zatímco zpit bojem záběhlický vítěz pomalu a labužnický vyplivoval do Botiče onu půlku soudružského nosu, a vedle v hrsti držel jiný záběhlický soudruh nějaké lidské ucho, které zastrčil do kapsy, poněvadž na něm byla náušnice.

A houfy bitých Vršovických zoufale a beznadějně utíkaly. A za nimi nemilosrdný vítěz řval hrozně v malých přestávkách: „Řežte je!“ - „Řežte je!“

A zatímco hlavní voj poražených a zničených vršovických soudruhů se vzdaloval, uspořádali záběhličtí soudruzi pravidelnou honbu na opožděné soudruhy vršovické!

Do desáté hodiny večerní byla provedena úplná očista Záběhlic od vršovických hostů a Rudý prapor vítězně nesl se k obloze, zatímco poslední zbitý soudruh vršovický tajně polmi pokulhával k Vršovicům, až zapadl do spásonosné tmy -

A víte, co o tomto výletu napsal soudružský orgán pro Vršovice, Nusle a Michel? Napsal: „Náš krásný výlet se nám přes malé nedorozumění se soudruhy záběhlickými překrásně vydařil.“

Ještě druhou neděli po tom výletě našel jsem na zahradě Růžového ostrova v Záběhlicích 18 lidských zubů. ..

Karikatury - 28. 6. 1910

STRANA REALISTICKÁ ČILI POKROKOVÁ

Podle Brehma možno říci o realistech, že jsou živí, cítící tvorové s červenou teplou krví, kteří rodí živá mláďata, jež svým mlékem vyživují, zkrátka že jsou savci. Toť tuším dosti realisticky řečeno a pan *Chalupný* mně odpustí, že ho řadím mezi savce. Řadím ho dokonce mezi savce dvouruké (bimana), kteří, opět dle Brehma, tvoří jedinou čeled' a jediný druh, jmenovaný člověkem, k nimž týž Brehm řadí jako nejbližší příbuzné řád opic (Pitheci). Znaje nedůtklivost stoupenců strany pokrokové neboli realistů, odkazují tedy pana dr. Chalupného na Brehma, který praví, že nejbližšími příbuznými dr. Chalupného jsou tedy opice (Pitheci). *Wagler* považuje tyto příbuzné dr. Chalupného dle rozdělení savců „za pitvorné

obrazy lidí“. Tento začátek jistě bude působiti dobrým dojmem u všech přívrženců strany pokrokové, neboť oni rádi snaží se sami vše co nejpřesněji odůvodniti, definovati, ke všemu shání neustále prameny, v čemž vyniká zejména zmíněný již dr. Chalupný, který vyhledal již tolik pramenů, že by mohl udělati z nehostinných, vyprahlých pouští Sahary zemi blahobytu.

Leč jest třeba, abychom z řádu opic (Pitheci) přešli rychle ke stoupencům strany realistické, pokrokové, k významu jejich programu a k podobným pěkným věcem.

Realisté jsou přívrženci realismu. Věta tato jest velmi důmyslná. Znamená všechno, neznamena nic. Sami realisté, vykládající o realismu, tvrdí, že realismus znamená něco hmatatelného. Jest tedy hmatatelným profesor Masaryk, dr. Drtina, dr. Chalupný, Machar a jiní jejich lidé. Přesto však nesmí nikdo na ně sáhnout.

Realismus je praktický a teoretický. Teoretický realismus jest metafyzický a uznaně teoretický. Pak přijde transcendentální realismus, přírodovědecký realismus a ideální realismus. Stoupenci strany pokrokové čili realistické se sami v tom nevyznají, jim stačí realismus politický.

Dr. Chalupný kdysi napsal, že realismus politický jest metafyzický a uznaně teoretický na praktické bázi ideálního realismu.

V tom jest se též velmi těžko vyznat. Příklad by byl asi ten: Někdo si koupil jablka, jedl však švestky, pecky zasadil a z pecek vyrostly datle. To asi chtěl říci pan dr. Chalupný. Kratčeji to řekl jeden učitel, přívrženec strany pokrokové čili realistické: „Politický realismus jest realismus politiky!“ Krásná slova! Přišla také do úvodníku Času a znamenají tolik, že Jan Herben je Herben Jan.

Právě v takových výrazech jeví se inteligence příslušníků strany pokrokové.

Jest to strana filosofů. Kdysi konal výkonný výbor strany pokrokové schůzi a tu předseda, rozhlížeje se po všech čtyřadvaceti členech, pronesl: „Nás je nejvíc!“ Samo sebou se rozumí, že to přišlo opět do úvodníku Času. Měli tedy už dvě věty: „Politický realismus jest realismus politiky. Nás jest

nejvíc!“ Pak přibyla jim do toho třetí věta, kterou pronesl jeden student, příslušník téže strany: „Agnostismus v realismu jest realismus v agnostismu. To jest, jako kdyby někdo řekl: Seznávám pohlavek v pohlavku seznání!“ (Podotýkám však, že onen nadějný příslušník strany pokrokové nebyl zpohlavkován.)

A nyní přejdeme k vlastnímu vylíčení života příslušníka strany pokrokové čili realistické, transcendentální a metafyzické.

Příslušník strany, která ví, že realismus politický jest metafyzický a uznaně teoretický na praktické bázi ideálního realismu, nemůže choditi jinak než zasmušile. Jest mírným pijákem lihových nápojů, přechasto abstinentem, pakli ví, že by to na okolí činilo dojem. Takový příslušník pokrokové strany přijde do plzeňské pivnice a poručí si sodovou vodu, a když vidí, že vedle si někdo objednává vepřovou, poručí si karfiól na másle a moučník. Pak čeká na svou oběť. Přijde nic netušící občan a sedne si naproti realistickému zakuklena. Tento hned bystře odhaduje, k jaké straně se hlásí jeho soused. Muž žádá Národní listy, náš zakuklenec ostentativně Čas.

Přes časopis hledí pak po očku na svého suseda. Ten se poohlédne a vidí, jak za Časem dívá se na něho tázavě a přísně pár očí.

Sklopí hlavu a čte dál. Po chvíli se poohlédne opět naproti a vidí, že za Časem se na něho dívají opět ty oči, nyní však s přísností ještě větší. Je-li to člověk nervózní, odloží noviny, natáhne se přes stůl, realista spadne se židle a je z toho skandál. Není-li jím však, je-li povahy slabé, přijme rychle Čas, který mu strká jeho protějšek pod nos, a jest pod vlivem metafyzicky a uznaně teoretického na bázi ideálního realismu, realismu politického. Pak nastane zábava, při níž náš realista dívá se upřeně susedu na vestu. Tím vlévá mu zásady realismu do srdce. Ubožák marně se vzpírá. Již jest mu do ruky vtisknuta brožura Program strany realistické. Realista počne mluvit latinsky, řecky, francouzsky. Cituje Masaryka, Drtinu, odvolává se na Machara, třese ramenem ubožáka, poleje mu vlastním pivem kalhoty a volá: „Vy neznáte dr. Chalupného spis o Havlíčkovi?“ Pak vyžádá si adresu nešťastníkovu, jde ho doprovodit, doporučuje mu, aby četl Herbena, aby si

předplatil Novinu, Pokrokovou revui, slíbí mu, že mu budou posílali kromě toho Čas, přísahá, že se přijde k němu podívat, zdali objednané časopisy (už říká objednané) správně došly, a přitom mu slíbí rukoudáním, že přinese s sebou všechny spisy dr. Chalupného.

Nato však ještě nejde domů. Jde do kavárny mezi přívržence strany, prolistuje rychle několik časopisů nebo revuí, kam nepíše členové strany pokrokové, a řekne číšníkovi: „Odneste tu pornografii!“ Potom jde teprve domů si lehnout, když byl vrhl ještě rychle vděčný pohled na fotografii dr. Chalupného na svém nočním stolku.

Tak jedná muž realista, ale život žen realistických jest též plodný.

Mluví o vzdělání a sbírají prameny o prostituci, o literárních zjevech a dívají se povzneseně na své okolí, neboť toto neví, že ony jsou realisticky praktické, realisticky teoretické, metafyzické, transcendentálně realistické, že opakují stále slova na bázi inteligence.

A uvidíte, že přijde doba, kdy ženy realistické, příslušnice strany, budou svá nemluvnata baliti místo do plen do Času, a že jednou v Čase objeví se fejeton od čtyřletého synka dr. Chalupného „Politická prostituce a William Scott“.

Či vyjde snad najevo, že geniální otcové mají pitomé děti? Při známé nedůtklivosti stoupenců strany realistické mohlo by se stát, že by se žádný nechtěl hlásit ku svým otcům ...

Karikatury - 4. 7. 1910

ÚRYVKY Z KRAJINSKÝCH LISTŮ

/Bez poznámky/

Klerikální selské hlasy referují o protestní schůzi proti brněnskému biskupovi ThDr. Huynovi a končí referát takto: „Proto, lide katolický, lide

cyrilometodějský, odhod již jednou roušku shovívavosti a řež je! Řež je ve jménu vyšší kultury, zmrsej je na zásadách křesťanských, vezmi hůl a pod praporem cyrilometodějským natři jim jejich hřbety oslí. Vy, katoličtí rolníci, až k vám přijde opět takový učitel, pamatujte, že rozšlehané kalhoty připravily již mnohého k rozumu. Vzhůru pod prapor cyrilometodějský, bojme udatně pro Boha, vlast, krále a svatá práva naše, která si třebaš sukovicí uhájíme proti nevěrcům.“

Nové Hořické listy, neodvislý časopis, píše: „Chcete-li vědět, pane učiteli Kverko, kdo je zloděj, pak vám to povíme. Jste to vy sám ...“

Kolínské listy, orgán mladočeský: „Zapáchající stoka opozice provalila konečně své smrduté bahno, ve kterém by se byl málem utopil p. Moravec, náš „přítel“, kdyby nebyl zvyklý pohybovat se v záchodech. Toto individuum konečně ve své raubířské zchytralosti došlo k tomu sprostému náhledu, že všichni poctiví lidé jsou lumpové. Poctivý člověk rád od takového netvora snese sebehrubší pitomost, neboť ví, že tací poběhlíci skončí v blázinci nebo v kriminále. Račte si vybrat, pánové ...“

Týnské listy ze dne 4. června t. r. uveřejňují následující zasláno: „Lituji velice, že jsem pětkrát po sobě nadal zdejšímu starostovi blbů, volů, hovad a čuňat. Lituji toho tím více, poněvadž jsem později nabyl přesvědčení, že pan starosta upustil od trestního stíhání, když jsem chtěl ve své nerozvážlivosti podati důkaz pravdy o svých tvrzeních.

Jan Macháček, mlynář“

Český jih kdysi nedávno napsal: „S táborskou Jiskrou polemizovat nebudeme. Hádat se s redaktorem, který v nejslušnější společnosti chlubí se tím, že si nohy nemyje, bylo by zbytečností.“

Klerikální hradecká *Obnova* zakončila svůj článek o podařené schůzi klerikální v Dobrovicích slovy:

*Ten náš kaplan řek mu to z duše,
s oteklou hubou do Hradce
ten socialista ted' kluše . . .*

Náchodské noviny referují o důvěrné schůzi svobodomyšlného klubu: „Když pak státoprávní řečník viděl, že by zdráv neodešel z místa, tiše zmizel. Takovými zbraněmi pracují všude státoprávníci, než náš lid nedá se chytit na lep.“

Zájmy Slovače, neodvislý pokrokový list moravského Slovácka, píše o jakémisi dr. Janu Sedláčkovi: „Není věru odpornějšího zjevu v životě našem veřejném nad něho, který už přes tři roky plazí se městem jako oszlý tvor...“

Klerikální *Slovácké listy* zmiňují se o jednom pokrokovém učiteli slovy: „Jaká mládež, taková budoucnost, jak nás kdo vychovával, tak nás má. Když nás vychovává takový ‚gorala‘, jako je pan učitel Pekárek, nesmí se divit, když mu zlomili nohu vlastní jeho žáci, kteří bohudík již přes dvacet let k němu do školy nechodí, jinak by z nich byli takoví ‚goralové‘, jako jest on sám.“

V sociálně demokratickém listě na Lounsku stálo pak nedávno: „Všechny vražednice dětí na našem okresu byly osvobozeny porotou, poněvadž v ní zasedali samí národní socialisté, když však před touže porotou stál pro zločin krádeže žalovaný sociálně demokratický dělník, který vzal z krámu pekaře housku, byl odsouzen k mnoholetému žaláři...“

Kdo chce ze čtenářů ještě víc?

Karikatury - 26. 7. 1910

V ČEM JSME VELCÍ

Jednoho dne neměl úředník u místodržitelství Vlček nic jiného na práci, než že čmáral po obálkách různá jména, aby si ukrátil dlouhou chvíli. Mezi jiným napsal jen tak mimovolně na úřední obálku: „Slavné městské radě v Klenovicích. K rukám starosty.“ Pak přišel sluha, sebral obálky a odnesl je vedle do konceptu. Bylo to právě v den, kdy rozesílána byla na jednotlivé interesenty, kteří o to žádali, nová nařízení z různých ministerstev. Od konceptu postoupili haldu obálek k vyplnění do oddělení akce, a tak i do obálky s nahodilým jménem slavné městské rady v Klenovicích bylo vloženo jedno z nových nařízení z ministerstva, které uvedlo obecní zastupitelstvo v Klenovicích a jeho starostu do úžasu.

Přijde z místodržitelství obálka a v té dva archy: „Nařízení c. k. ministerstva vnitra, orby, financí a spravedlnosti ze dne 18. května 1910, č. 104 ř. z. o zákazu používati při výrobě obilního droždí škrobu a pivovarských kvasnic.“

Tohle bylo co říct. Už po deset let nedošel sem žádný přípiš od místodržitelství. Posledně přišlo nařízení o zajištění zdravotních opatření a po deseti letech konečně tohle.

Starosta města byl naprosto popleten. Jakou zkoušku bůh na něho sesílá, co to znamená: „Zákaz používati při výrobě obilního droždí škrobu a pivovarských kvasnic“? A k tomu ještě, že jest to nařízení c. k. ministerstva vnitra, orby, financí a spravedlnosti. Jaká to rána sesypala se na ubohé město. Čtyry ministerstva podnikly útok na Klenovice. Vždyť pro umučení boží nikdo v celém městě nevyrobí droždí.

„Jedná se patrně o denunciaci,“ podotkl tajemník, když u přítomnosti náměstka starosty starosta Šandera četl obsah obálky z místodržitelství.

A náměstek starosty kupec Holobut dodal k tomu hromovým hlasem: „Pánové, toť spíše útok na českou samosprávu.“

„Já ale tvrdím, že je to denunziace,“ opřel se okresní tajemník. „Nejedná se o nic jiného než nás kompromitovat u místodržitelství v době, kdy žádáme erár o posádku. Taková denunziace jest nejhnusnější zjev a

třeba se rázně tomu opřít. Navrhuji svolání tajné schůze městské rady, kde bude rozhodnuto, co se má počít s ministerským nařízením, a zároveň zaujati ostré stanovisko proti podobné denunciaci.“

„Já vám ale říkám,“ stál na svém kupec Holobut, „že se jedná o útok na českou samosprávu. To mně nikdo nevyvrátí. Napřed začne vláda s droždím, se škrobem, s pivovarskými kvasnicemi a bác! Už nám sem dosadí vládního komisaře, rozpustí obecní zastupitelstvo.“

Starosta Šandera nezaujal ani to, ani ono stanovisko. Celou cestou k radnici říkal, že jest to k zbláznění. Kdyby někdo vyráběl v městě droždí, milerád dá vyvěsit vyhlášku, ale takhle, nikdo nic a čtyry ministerstva útočí najednou na něho.

„K rukám starosty, pane purkmistře,“ řekl významně tajemník, „někdo vás denuncoval, že vy vyrábíte droždí.“

„Ano, pošpinit hlavu obecní samosprávy, pane tajemníku,“ hulákal kupec Holobut, „útok na českou samosprávu, vida, již to snad chápete. Denunciace je vedlejší, pravím vám, že zcela vedlejší věci! „ Pánové se rozešli.

„Tak se mně zdá,“ myslel si tajemník odcházeje od radnice, „že pan starosta nemá nějak čisté svědomí. Což jestli přece vyrábí tajně droždí a že ho kupec Holobut denuncoval. Proto se tolik bránil při zmínce o denunciaci.“

V tajném sezení městského zastupitelstva byl prvním mluvčím pan Holobut. Řeč jeho byla jediný protest proti vládě. Opět mluvil o útocích na českou samosprávu a zapřísahal všechny, aby vytrvali, a pak teprve starosta vysvětlil, oč jde. Městskou radu došel zčistajasna přípis od ministerstva vnitra, orby, financí a spravedlnosti, kterým se (patrně městu) zakazuje používati při výrobě obilního droždí škrobu a pivovarských kvasnic. Přípis ten došel k jeho rukám. Nespál celou noc. Nikdo nevyrábí droždí v městě. Vtom se ku slovu přihlásil pan lékárník a pravil, že spatřuje v zákazu užívati škrobu a pivovarských kvasnic při výrobě droždí podporu zkartelovaných továren na lisované droždí a zjednání faktického monopolu pro tento obor výroby. Proto navrhuje, aby byl podán v zájmu

malopřemyslu telegrafický protest a zároveň požádán poslanec za okres o zakročení. Věc je rozhodně vážnější: Třeba kartel takový zničit, než se narodí!

Člen obecního zastupitelstva sládek pivovaru Ramlík spatřuje v nařízení ministerstva pohromu pivovarnictví v Čechách. Zákaz používání pivních kvasnic nelze ospravedlniti.

„Připojuji se také k návrhu pana lékárníka!“ „O to nejde,“ zvolal kupec Holobut, „zde jde o útok na naše práva. Sluší předně podat protest proti místodržitelství.“

Starosta Šandera povstal a mluvil o komických zbraních. Jedná se zřejmě o šikanování českého města, neboť kdo jaktěživ slyšel, aby v Klenovicích vyráběli droždí. Jest to nevážnost ku samosprávné korporaci anebo . . . Nyní dotkl se také denunciací a počal mluvit o občanské svobodě a vysvětlil, proč svolal tajnou schůzi obecního zastupitelstva. Proto, poněvadž v celé záležitosti vidí ostří vídeňské vlády. Předně třeba zachovat důstojný klid a protestovat telegraficky na kompetentních místech. Třeba poslat protestní telegram na ministerstvo vnitra, orby, financí a spravedlnosti. Žádat Národní radu o intervenci a požádat jednotlivé poslancecké kluby o pomoc. Dále, jak pravil pan náměstek Holobut, podat současně protest na místodržitelství a vyzvat vyhláškou obyvatelstvo ku klidu.

Návrhy tyto byly jednohlasně schváleny.

Nato povstal starosta poznovu a řekl rozechvělým hlasem: „Pánové, nesmíme přitom založiti však ruce v klín. Nastane-li zlá doba, ať nás nenajde nepřipravené. Navrhuji vzhledem k hrozícím výlohám, které vyžaduje řádná obrana národní cti, abychom zvýšili o patnáct procent obecní přírážky.“

Návrh ten byl také jednomyslně schválen a je jisto, že mít v Čechách jen padesát takových měst jako Klenovice, pak běda vídeňské vládě.

Karikatury - 18. 10. 1910

SMIŘOVAČKY

Harcubovic měli za sousedy rodinu Němce Nimmichmita. Až do doby velkých sněmovních smiřovacích porad nemluvil pan Nimmichmit s panem Harcubou a jeho kluci tloukli děti Harcubovic po schodech a paní Himmichmitová, když nesla vodu ze dvora, vždy nalila před práh rodiny Harcubovic a všechno smetí z předsíně smetala před Harcubovic dvéře. Harcubovic a Nimmichmitovic měli totiž společnou předsíň.

Pan Harcuba byl hodný člověk a zarytý mladočech. Když počaly smiřovačky, umínil si, že promění tiché nepřátelské napětí mezi rodinou svou a susedovic v živý přátelský poměr. Koupil si noviny a zaklepal jednoho večera na dvéře pana Nimmichmita.

„Prosím, pane sousede.“ řekl německy, „odpusťte, že jsem tak smělý, nepůjčil byste mně snad zápalky? Došly nám a kupec už má zavřeno. Rád bych si ještě zapálil dýmku.“

Pan Nimmichmit něco zabručel, pak přinesl sirky, pan Harcuba si zapálil dýmku, poděkoval a spokojeně odešel do svých dveří. Hrálo ho vědomí, že sám první krok učinil k národnostnímu smíru, aniž by zaprodal svou českost.

Jak tak přemýšlel, zaklepała na dvéře kuchyně paní Nimmichmitová a s líbezným úsměvem požádala o půjčku jedné koruny, poněvadž nechce měnit desítku a pan Nimmichmit chce ještě litr piva a slanečka.

Pan Harcuba s největší ochotou vyhověl jejímu přání, a když odešla, cítil, že krok k národnostnímu smíru je zabezpečen touto korunou. Při té příležitosti také vysvětlil své ženě a dětem, že Čech a Němec budou žít v Čechách nyní jako bratři a že je třeba, aby si navzájem vyhověli. Mluvil také o smiřovacích konferencích na zemském sněmu a vlezl do postele volaje: „Čech a Němec, toť jedna rodina, eine Familie, zwei Brüder, zítra si koupím Tagblatt.“

Druhého dne ráno čekal, až vyjde pan Nimmichmit ze společného klozetu na chodbě, přál mu dobrého jitra, ještě když byl uvnitř, volaje ku dveřím klozetu: „Guten Morgen, Herr Nachbar.“

A vrátil se do kuchyně ku své kávě s novým vědomím, že podává ruce ku smíru, aniž by tím zaprodával svou národní hrdost. Potom vyčíhal, když pan Nimmichmit odcházel do úřadu. Vyšel také za svou povinností, a dohoniv Němce dole v průjezde, řekl mu, že je krásný podzimní den. Hned nato prohlásil, že klade velký důraz na přátelské soužití obou národních kmenů v Čechách, mluvil o Švýcarsku, kde v klidu žijí pospolu Němci, Francouzi a Italové, mluvil o hodnosti německého lidu. Pan Nimmichmit pomalu se rozechřával. Hovořil o tom, že zájmy úředníků - ať jde o Čecha nebo Němce - jsou stejné. Platy jsou malé. Životní potřeby velké. Rozhodně neví, kam dřív dát peníze, zejména když stane se mu taková nehoda, že půjčí kolegovi peníze a kolega znenadání umře! Nemůže přece žádat peníze na vdově! Je proto teď v zatrolené tísní. Dvěma dětem má koupit botičky, a do prvního je ještě daleko. Pětka by mu stačila . . .

Nikoli, takovou oběť nemůže přijmouti od pana souseda. Jistěže jeho poměry nejsou také skvělé. Když však je pan souseď tak laskav, tedy mu vrátí při příležitosti těch deset korun.

Pan Nimmichmit vzal od pana Harcuby deset korun a podal mu ruku, již pan Harcuba upřímně potřásl. Pak se rozešli. Pan Harcuba si pohvizdoval. K čemu nějaké třenice národnostní? Kdyby všichni Němci byli takoví jako jeho souseď pan Nimmichmit, pak by bylo po sváru. Ostatně z těchhle smiřovaček si mnoho slibuje. „Smiřovačky, pánové,“ řekl později v kanceláři, „musí vejít do krve lidu a pak nastane sbratření.“

Když se vrátil domů k obědu, oznámila mu žena, že dopoledne navštívila ji paní Nimmichmitová. Je to příjemná paní a dobře si rozuměly. A ti její chlapečkové jsou takoví roztomilí! Odnegli si Vládovu stavebnici domů a Hedvika souseďů vypůjčila si Mařenčiny panenky. Paní Nimmichmitová si stěžovala, že objednala uhlí na zimu, ale že sklep je příliš malý. „Půjčíme jim svůj,“ zvolal pan Harcuba, „mají opravdu malý sklep.“

Po obědě zaklepal tedy pan Harcuba u Nimmichmitů a nabídl svůj sklep paní souseďce. Mluvil přitom o smiřovačkách a konečně přijal Němec jeho nabídku.

„Němci jistě nejsou zlý národ,“ řekl pan Harcuba, když se vrátil domů, „divím se, jak mohly dříve v Čechách panovat národnostní sváry. Němci jsou charakterní lidé!“

Ulehl na pohovku a zdálo se mu, že obléká pana Nimmichmita do své košile a že tak činí proto, aby zachránil česko-německé vyrovnání.

Druhého dne vynesli Harcubovic své věci ze sklepa a sousedé si tam dali uhlí.

Pozítří bylo prádlo. Pan Harcuba nabídl sousedce svou půdu a prohlásil, že sami budou sušit své prádlo v kuchyni.

Večer pozvali pak sousedy Němce k sobě a pan Nimmichmit pil, až se hory zelenaly, mluvil o česko-německém sbratření a nakonec vypůjčil si desítku.

„Odvolávám všechno,“ řekl po odchodu sousedů pan Harcuba ku své ženě, „všechno odvolávám, co jsem dříve říkal o Němcích. Jsou to charakteri a velice mne mrzí, že jsem dříve nepoznal takové sousedy.“

*

Smiřovačky ještě nejsou u konce. Pan Nimmichmit je už dlužen panu Harcubovi přes sto korun, kouří jeho tabák, užívá jeho půdy a sklepa, jeho děti hrají si s hračkami dětí páně Harcubových, paní Nimmichmitová nekupuje kávu a mouku již od prvního týdne smiřovaček a pan Harcuba je spokojen, že razí půdu k národnostnímu smíru, aniž by zadal své českosti.

Karikatury - 7. 11. 1910

OBCOVACÍ ŘEČ

S ředitelem Ústavu hluchoněmých panem Čtvrtečkou není teď vůbec řeči. A sice právě od té doby, co vyšlo nařízení o sčítání lidu, ve kterém se praví, že se nebude zjišťovati národnost, nýbrž obcovací řeč. Pan ředitel ve vinárně, kde se každodenně scházíme, již od té doby, co vyšlo toto nařízení,

sedí zasmušen, hlavu opírá melancholicky o dlaň, a místo aby vypravoval jako dříve nejpovedenější anekdoty, zatvrzele mlčí. A zeptati se ho někdo, co mu je, mávne jen melancholicky rukou a řekne tónem nešťastného člověka:

„Ach, pane, kdybyste měl tak strašlivé úřední starosti jako já . . .“

Rozumí se, že máme povinný respekt před úředním tajemstvím a neopovazujeme se ptát na detaily jeho starostí.

Až přede dvěma dny přišel a byl vesel, jako býval. Byl samý vtíp, samá anekdota, zkrátka kdo ho znal pouze z poslední doby, nebyl by ho poznal jaktěživ. Bylo zřejmo, že jeho úřední starosti již minuly. Ale nemohl jsem přece odolat, abych se ho nezeptal:

„A co ty příšerné úřední starosti, na které jste si ještě před nedávnem stěžoval?“

„Na mou duši, to bych vám byl zapomněl vypravovat,“ řekl pan ředitel. „Ale zkusil jsem s tím jako pes. Jak tedy víte, přinesly noviny ministerské sdělení, že se bude letos zase konat sčítání lidu nikterak podle národnosti, nýbrž podle obcovací řeči. Že prý to jedině odpovídá vídeňské vědeckosti. Jak víte, jsem ředitelem našeho ústavu teprve pět let a následkem toho nevím, jak ředitel přihlašovací listy vyplňoval. A určit obcovací řeč lidí, kteří vůbec žádné nemají, právě proto, že jsou hluchoněmí, není, jak mi přiznáte, lehké. Dal jsem tedy napřed hledat v registratuře ústavu, najde-li se snad koncept, který můj předchůdce si připravil k vyplnění sčítacích archů před desíti lety. Hledalo se čtrnáct dní, ale nenalezlo se nic.“

„Ale vždyť přece hluchoněmí mají znaménkovou řeč,“ poznamenal jsem.

„Zajisté,“ přisvědčil pan ředitel vážně, „a měl jsem také v úmyslu v tom směru sčítací archy vyplnit. Ale pak mi připadlo, že vláda myslí podle všeho jazyky přirozené a ne uměle vymyšlené řeči. Došel jsem si tedy na místodržitelství a ohlásil jsem, že míním u chovanců ústavu zapsati obcovací řeč všech chovanců a chovaneček slovy: ‚Znaménková řeč hluchoněmých‘. Ale měli jste vidět, jak si na mne vyjeli: že prý mají s

jazykovou otázkou dost potíží již teď, kdy máme v Čechách dvě řeči, a já že jim chci zavádět ještě třetí. Jen taktak, že mne nevyhodili.

Šel jsem domů jako zoufalec. Neudám-li žádnou jinou řeč nežli znaménkovou, budu trestán. A moji chovanci a chovanky žádné jiné nemají. Byl jsem blízek zoufalství. Konečně jsem přišel na myšlenku, že se jich každého zeptám, jaké obcovací řeči používají.

Zavolał jsem prvního chovance, dvanáctiletého chlapce, který přišel přede dvěma měsíci do ústavu, a počal jsem s ním posunkovou řečí rozmlouvat.

Jakoupak máte řeč obcovací, milý příteli?’

‚Tu, kterou právě spolu mluvíme, znaménkovou.’

‚To vím, ale takový údaj slavné vládě pro úřední statistiku nemůže stačit. Vy musíte mít mimo této řeči ještě jinou obcovací řeč.’

Jakpak mohu mít a udat takovou řeč, když nedovedu vůbec mluvit?’

‚Do toho slavné vládě nic není a mně také ne. Udejte mi svou obcovací řeč.’

‚Snad obcovací řeč svých rodičů?’

‚Ne, to mi naprosto nepostačí. Vaši rodiče jsou sami povinni udat svou obcovací řeč, ale vy zase svou.’

‚Přece nemohu mít jinou obcovací řeč než moji rodiče.’

‚Nesmysl. Stane-li se člověk budějovickým starostou nebo německým ministrem krajanem. . . někdy stačí i německé poslanectví. . . Zeptejte se pánů Taschka, Schreineru nebo Weidenhofferu!’

‚Chcete tedy, abych vám udal svou národnost?’

‚Člověče, co vás to napadá? Výnos vysoké vlády zakazuje sčítání dle národnosti, poněvadž to je veličina, která se nedá vědecky nepochybně zjistit. Vy musíte prohlásit, jakou máte obcovací řeč.’

‚A vy myslíte, že to se dá vědecky zjistit?’

‚Musí se to dát vědecky zjistit, poněvadž to slavná vláda poroučí.’

‚Tak si ji zjistěte, když žádnou nemám, a mne nechte na pokoji!’

Můžete sami posoudit, jak po tomto prvním výslechu mi bylo? Ale i pak mi přišla spasná myšlenka.

K čemupak mám si já lámat hlavu slavné vlády? Co si nadrobila, ať si sní! No ne? A tak jsem poslal na místodržitelství jménem ústavu žádost, aby mi dalo instrukci, jak si mám při vyplňování této prokleté rubriky počínat.“

„A co odpovědělo místodržitelství?“ tázal jsem se v opravdovém napětí.

„Co odpovědělo?“ opakoval pan ředitel Čtvrtečka ironicky. „Nic. Nevěděli si s tím rady zrovna tak jako já. Aspoň tak soudím z toho, že jsem na své otázky nedostal vůbec odpovědi. Když jsem pak byl před třemi dny na místodržitelství odpověď urgovat, řekli mi, že se ta otázka právě studuje a že nejdéle do tří měsíců dostanu vyřízení. Chápete tu byrokratickou rafinovanost? To bude v únoru a já musím vyplnit ty archy dne 31. prosince. Teď byla dobrá rada drahá.“

„Nu, a rozluštil jste tu otázku?“ tázal jsem se ze zvědavosti, všecek se chvěje.

„Myslím, že ano,“ odpověděl ředitel Čtvrtečka s onou skromností, která se nám tak líbí na mužích vynikajících.

„A jak,“ tázal jsem se zvědavě.

„Hádejte!“ odpověděl, „lamte si také trochu hlavu!“

Přiznám se bez mučení, že jsem neuhodl, a tak jsem se nakonec musil poddat.

„Nu vidíte, je to náramně jednoduché. Právě Kolumbovo vejce. Sčítací archy musíte vyplňovat přesně podle stavu, jaký byl dne 31. prosince 1910 o půlnoci, není-li pravda?“

„Zajisté.“

„Nuže tedy: tím je tato celá trapná záležitost vyřízena. Napíši podle pravdy: Dne 31. prosince 1910 o dvanácté hodině noční žádné obcovací řeči užívati nemohl, poněvadž - spal.“

Kopřivy - 24. 11. 1910

PÁD BIENERTHOVA KABINETU

Nic tak nevzrušilo soukromého úředníka pana Jurečka jako pád Bienerthova ministerstva, neboť on, Jureček, byl politikem a miloval změny v politice domácí i cizí. Poslední dobou staral se o řeckého státníka Venizelosa, o revoluci v Mexiku, o vojenské soudy v Makedonii, o situaci v Argentině i o postavení liberálů v Anglii. A pojednou v tu směs mezinárodní politiky připletla se zpráva o postavení Poláků vůči Bienerthovi!

„Bienerth padne,“ řekl pan Jureček při návštěvě své nevěsty slečny Blaženy. Bylo to okolo páté hodiny, kdy prosincová mlha jako moře zahalovala ulici a kdy petrolejová lampa s červeným hedvábným papírem kol skleněného zvonu činila intimnějším tento panenský pokoj slečny Blaženy.

Maminka odešla do tržnice pro husu a zastavila se u tety, polský klub rokoval o vodocestné otázce, Glombiški navrhoval, aby Poláci šli do opozice, a pan Jureček hladil rukou kolena slečny Blaženy.

V té době bylo postavení Bienerthovo a celého ministerstva sice otřeseno, přesto však zůstala slečna Blažena pannou, poněvadž rozhodnutí o otázce rekonstrukce kabinetu, o němž vykládal pan Jureček slečně Blaženě, bylo přerušeno příchodem maminky.

Teplá ruka pana Jurečka opustila po Glombiškim i thessalské pohoří s atentátem na Venizelose, čest slečny Blaženy zůstala nedotčena a kabinetní krize byla zažehnána.

Na přetřes dostala se v této státní radě otázka punčoch a nebylo žádným politickým tajemstvím, že pan Jureček dostane k ježíšku tučet dlouhých vlněných teplých punčoch.

Pan Jureček poděkoval matince, a když přišel jeho budoucí tchán, pohovořil s ním o všeobecné mezinárodní situaci a o postavení dr. Kramáře.

Při posledním předměte mrkal významně na slečnu Blaženu, která ho jemně kopala pod stolem. Nato odešel, slíbiv slečně Blaženě, že zítra jistě přijde, nebude-li matinka doma.

Nebyla doma právě v tu hodinu, jak slečna Blažena řekla.

Pan Jureček byl uvítán otázkou, jak to dopadlo s Bienerthovým ministerstvem.

„Špatně,“ řekl, „Poláci trvají neústupně na svém.“

A sám také trval na tom, aby si mu slečna Blažena sedla na klín.

„Postavení vlády je tedy otřeseno?“ tázala se slečna Blažena.

„Zajisté,“ odpověděl pan Jureček, oddychuje těžce, jako by byl na místě Bienerthově, „čeká se změna kabinetu.“

Mezitím Poláci rozhodli o osudu vlády. Jednalo se o vodocestnou otázku a pan Jureček dovolil velkomyslně, aby slečna Blažena nerozsvítila lampu.

A pak se stalo něco, čehož dobu nediskrétně prozradily denní listy. Kol páté hodiny padlo ministerstvo Bienerthovo a slečna Blažena čeká změnu kabinetu, poněvadž od toho pádu se pan Jureček u nich neukázal.

Bude-li Bienerth pověřen poznovu sestavením kabinetu, snad přijde i pan Jureček . . .

Karikatury - 31. 12. 1910

SCHŮZE PANSKÉ SNĚMOVNY

Předseda kníže *Windischgratz* zahajuje schůzi o 11. hodině 25 min.

Svobodný pán *Habersdorfer* navrhuje, aby bylo dnešním dnem rozhodnuto o osudu zákonné osnovy proti drahotě. Tento návrh byl přijat.

Katschaler Jan, kardinál v Solnohrade, diví se, proč taková malicherná otázka, jako je osnova proti drahotě, má býti právě dnes projednávána, když bylo by na místě, aby spíše jednalo se o uskutečnění zákona proti modernismu v církvi katolické.

Hrabě *Wolkenstein-Trojsburg*, tajný rada, komoří, velvyslanec mimo službu, rytíř Řádu zlatého rouna, majitel velkostatku Trojsburg a dědičného

panství Wolkenstein, považuje otázku drahoty za odbytou. Nákup perských koberců neznačí dnes žádné stoupání drahocenných látek. Lépe by bylo a důležitějším, kdyby byl uskutečněn zákon proti všem zkratkám titulů členů panské sněmovny. Jak k tomu přijde, když v novinách při jeho jménu stojí jen: T. r., k., v. m. s., r. Ř. z. r., m. v. Tr. a d. p. W. To může znamenat v češtině též zkratku slova trouba místo tajný rada.

Svobodný pán *Prandau-Hilleprandt*, tajný rada a předseda senátu nejvyššího dvorního soudu, připojuje se k názorům předřečníka a vyslovuje svou nelibost nad stálými stesky proti drahotě.

Th. Grasbock, opat kláštera ve Wilheringu v Horních Rakousích, prohlašuje, že neví nic o všeobecné drahotě. Sedláci z okolí vodí i dnes do kláštera telata jako dary křesťanské lásky a do klášterní školy posílají své děti.

Hrabě *Jan Stadnický*, velkostatkář, neví též ničeho o drahotě. Každého roku tráví pět měsíců v Paříži a ústřice jsou tam letošního roku lacinější o jeden frank na velkotuctu. Šampaňské víno jest stejně drahé jako loni.

Ben. Korčian, opat rajhradský, pronáší názor, že drahotou je vinen chudý lid, svedený socialisty, aby chtěl všechno zadarmo.

Kníže *Khvenmüller-Metsch*, tajný rada, komoří a velvyslanec v Paříži, sdílí názor hraběte Jana Stadnického, že ústřice jsou v Paříži letošního roku lacinější.

Dr. *Grabmayer*, náměstek předsedy říšského soudu, volá: „I bažanti klesli na ceně!“

Hrabě *Küfstein*: „Pardon, pane doktore, vy mluvíte snad o vašich bažantech, a nikoliv o sedmihradských. Ti jsou letos dražší.“

Předseda kníže *Windischgrdtz* konstatuje, že sedmihradští bažanti jsou letošního roku opravdu vzácnější, a to následkem deštivého počasí.

Hrabě *Leo Pininski*, bývalý haličský místodržitel: „Nejlepší bažanti jsou bažanti pod Magurou.“

Gilbert Helmer, opat v Teplé, volá: „Mají světlejší maso!“

Předseda kníže *Windischgrdtz* potvrzuje, že mají opravdu proti sedmihradským bažantům světlejší maso.

Svobodný pán *Hachelberg-Laudon*, kanovník z Vídně: „A také chutnější!“

Kníže *Trautsmansdorf-Weinsberg*, komoří a tajný rada, polemizuje s předřečníkem. S lanýžovou nádivkou je nejchutnější český bažant z jeho bažantnic u Horšova Týna.

Svobodný pán *Marius Pasetti*: „Dovolte, Excellence, bažant se šunkou a žampiony, polítý madeirou, servíruje se na dvorní hostině!“

Kníže *Trautsmansdorf-Weinsberg* loajálně potvrzuje, že bažant tím způsobem upravený je nejlepší, a žádá, aby členové panské sněmovny povstáním projeví vládě důvěru.

Pokračuje se nyní v debatě o drahotě.

Kníže *Alfréd Montenuovo*, nejvyšší hofmistr, jako hlavní řečník pronáší obavu, že dnešní drahota je jen záminkou,

aby nespokojené živly drancovaly. Pořádný člověk nestěžuje si, že ceny potravin stoupají. Pro pořádného člověka neexistuje pojem drahoty. Kdo na to nemá, nemusí jíst třikrát denně.

Fr. Marat, generál, velmistr křížovníků v Praze, prohlašuje, že všeobecná drahota jest smyšlenkou, kterou má být na zaměstnavatele působeno, by zvýšili mzdy. Na statcích řádu křížovníků platí 80 h denně lidem ve dvorech. Musí-li dotyčný z toho živit pětičlennou rodinu, je to jeho soukromou věcí, do které se vláda nesmí míchat, poněvadž respektuje občanskou svobodu. (Potlesk.)

Princ *Bedřich Schaumburg-Lippe* žasne nad tvrzením o drahotě. Firma Benz, továrna automobilů v Mannheimu, snížila ceny automobilů o pět procent.

Svobodný pán *Fr. Moll*: „Mercedes jest lepší značka a lacinější!“

Hrabě *Vrints z Falkesteinu*: „Benz vyhrál jízdu Paříž - Lyon - Brusel - Štrasburk - Nizza - Paříž!“

Svobodný pán *Fr. Moll*: „Značka Mercedes zvítězila z Birminghamu do Londýna, pane hrabě!“

Předseda kníže *Windischgratz* praví, že v první řadě třeba podporovati domácí průmysl a že pány interesenty odkazuje do ministerstva obchodu, kde obdrží seznamy domácích firem s nejlepšími ofertami. Současně konstatuje, že opravdu jsou automobily těch nejlepších značek lacinější.

Rytíř *Gorayski*: „Dostihoví koně jsou též lacinější. Koupil jsem za 20 000 K plnokrevného araba.“

Dr. *K. Mattuš*, vrchní ředitel Zemské banky, promlouvá o tom, že pověsti o všeobecné drahotě jsou značně přehnané, neboť i peníze jsou lacinější. Dnes velkostatkář má lacinější hypotéku.

Hrabě *Hardegg*: „Jen těžká vína španělská přidražila.“

Probošt *Schmoln*: „A želvy! „

Kníže *Rohan*: „Utvořme komisi, aby byl podán vládě návrh, aby zrušila clo na těžká španělská vína a želvy!“

Návrh se přijímá. Nato byly provedeny volby a zvoleni i do komise pro otázku připuštění cizozemských želv a španělských vín hrabě *Goluchowski*, svobodný pán *Schey* a hrabě *Vetter z Lilie*.

Zákon proti všeobecné drahotě se pak zamítá v druhém i třetím čtení.

Karikatury - 9. 1. 1911

Z DOB SČÍTÁNÍ LIDU

Místo děje: Okresní soud ve zněmčeném území. - Osoby: Soudce, obžalovaný, svědkové a soudní znalci.

Soudce k obžalovanému: „Jmenujete se Hradčanský, není-liž pravda?“ (Zjišťuje generálie obžalovaného.) „A byl jste již někdy trestán?“

Obžalovaný: „Celkem třikrát. Předloni při protičeských výtržnostech rozbili mně Němci okna v bytě. Dostal jsem za to čtrnáct dní. Loňského roku přepadli mne němečtí demonstranti a rozbili mi hlavu. Byl jsem za to odsouzen na pět dní do vězení a k náhradě škody, poněvadž jeden z nich

měl ebenovou hůl a tu o mne přerazil. Letošního roku odpykal jsem si trest v trvání tří dnů, poněvadž jsem si četl na lavičce v parku české noviny.“

Soudce (vlídně): „Tak vidíte, Hradčanský, do jakého morálního bahna stále zapadáte! Kvůli bláhové domněnce, že jste Čechem, dáte se zavírat, ztratil jste místo! Řekněte mi, Hradčanský, není vám líto vašich dětí a vaší manželky? Ta jistě domnívala se, že po vašem boku nalezne štěstí, ale zatím jste i ji přivedl do kriminálu. Víte dobře, že byla odsouzena na tři neděle, poněvadž vyprovokovala demonstrace, když povolala k sobě českou porodní babičku. Nevíte, že stojí v bibli: ‚Běda těm, skrze koho pohoršení pochází?‘ Mohl jste za ty tři roky, jež jste strávil mezi námi v Provinz Deutsch-böhmen, nabýt zkušenosti, že hlavou zeď neprorazíte, což by ostatně zahrnovalo v sobě pokus poškození cizího majetku. Vy jste se však nepolepšil a zodpovídáte se dnes z klamání úřadů, jehož jste se dopustil při sčítání lidu, přihlásiv sebe, manželku, tchána a své čtyři děti k obcovacímu jazyku českému. Tím pokusil jste se uvésti v omyl úřady, neboť dokáže se vám během líčení, že jste Němec. Již vaše jméno Hradčanský nezvratně poukazuje na váš německý původ, jak vysvětlí páni soudní znalci z oboru mluvy germánského jazykozpytu. - Vaše výmluvy, že váš otec byl Čech a vaše matka též, jsou naprosto liché, neboť dovoláváte se svědectví lidí zemřelých před deseti lety. (K dozorcí): Ať vstoupí svědkové!“

Svědék *Siegfried Nochmals*, městský strážník, potvrzuje, že není nijak zneprátelen s obžalovaným. Obžalovaného znal od vidění již po dva roky. K bližším stykům došlo však mezi ním a obžalovaným teprve přel půlrokem, kdy obžalovaného v noci zpolíčkoval. Na přimluvu manželky obžalovaného upustil však od trestního oznámení a spokojil se pouze tělesným potrestáním. Domnívá se, že obžalovaný zapírá svou německou národnost, poněvadž jej asi česká národní rada podplatila.

Soudce: „Řekněte nám, pane svědku, jak to bylo, když jste přinesl do bytu obžalovaného archy, určené ku sčítání lidu. Nehleďte nijak na své přátelské styky s obžalovaným.“

Svědék: „Pozdravil jsem slušně a řekl k obžalovanému: „Da hast du, du Saukerl, schreib, dass du ein Deutscher bist, drin, sonst bekommst du a Paar Watschen.“

Soudce: „A co obžalovaný na to?“

Svědék: „Odešel s archem do pokoje a napsal, že ta všechna holota doma i s ním jsou Češi.“

Soudce: „A co vy jste učinil, pane svědku?“

Svědék: „Vytasil jsem šavli, rozsekal židli stojící u dveří a šel pro pana starostu.“

Svědék starosta města *JUDr. Wilhelm Roller* potvrzuje obsah obžalovacího spisu. S obžalovaným nežije v nepřátelství a pokutoval ho jen čtyřikrát, poněvadž nechtěl vyvěsiti velkoněmecké prapory z okna svého bytu. Posledně při slavnosti Vzdělávacího odboru Turnvereinu, o kteréž slavnosti se obžalovaný posměšně vyjadřoval, že nakonec pilo se pivo z nočníku, v němž plavaly okurky. Svědek se diví, proč tento bod programu při večírku Vzdělávacího odboru Turnvereinu byl právě trnem v očích obžalovanému. Svědek sám přivezl úplně nový porcelánový nočník z Liberce a byl nucen obžalovaného předvolati na radnici, kde mu pohrozil zavřením.

Soudce: „A nemyslíte, pane svědku, že obžalovaný jest dědičně zatížen fixní ideou, že patří k české národnosti?“

Svědék: „Nemyslím, spíše mám za to, že tak činí jen ze svévole, aby měl oplétání s radnicí, a že poslední věc provedl ze zlomyslnosti a že s předsevzetím snažil se oklamat úřady. Obžalovaný jest dle mého mínění svému okolí nebezpečný a nerespektuje vůli svých spoluobčanů. Když mne strážník přivedl do jeho bytu, nedal si vymluvit, že není Čech, nýbrž tvrdil mně zcela drze do očí, že nikdy nebyl ani on, ani jeho předkové Němci. A neustoupil od svého tvrzení, ani když jsem mu pohrozil, že bude vypovězen z města a jeho děti že přijdou do polepšovny.“

Soudce: „Děkuji, pane svědku, a nyní prosím pány soudní znalce z oboru jazykozpytu, aby pronesli své mínění o původu jména obžalovaného Hradčanského.“

První znalec profesor Habensdorfer: „Slavný soude! Dříve než odůvodním německý původ obžalovaného, zmíním se stručně o dějinách Němců v Čechách Praobyvateli Čech byli odpradáva Němci, a to zprvu Markomani, pak Alemáni a později Gótové. Tito dali jména všem městům, vesnicím i řekám. Slovo Labe není nic jiného než počestěné Elbe a Prag, slavný soude, není od slova Praha, nýbrž od prägen (raziti), neboť zde staří Alemáni razili první groše. Historie nám dokazuje, slavný soude, že pověstná Libuša byla dcerou gótského vůdce Kroka, kteréž jméno jest staroněmeckého původu a vyskytuje se ještě dnes v anglosaském slově grog a značí *silný*. A Libuscha, die liebte Busch, chápete nyní význam toho slova a pojmenování dcery z lesů a křovin pragermánských? A Libuša vystavěla si hrad a u toho hradu byla zahrada, Garten, gótsky Garden nebo Harden či Hraden. A přezdělí v písních staří Germáni tomu místu zdobně (zahrádka) Gartein, gótsky Gardein nebo Hardein či Hradein, nebo Hratschein čili později Hradtschin, což Češi ukradli a přezdělí na Hradčany. A nyní shrnu to v celek, z něhož vyplývá: Jméno Hradčanský dokazuje, že nositelé tohoto jména pocházejí z dob, kdy založena byla Gartein, Gardein, Hardein či Hradein nebo Hratschein, a že jsou tedy původu staroněmeckého, jak též souhlasně může potvrditi pan kolega.“

Druhý znalec, profesor dr. Königgrätz: „Slavný soude! Garten, Garden, Harden, Hraden, Gartein, Gardein, Hardein, Hradein, Hratschein. Slavný soude! Rodiče pana Hradčanského stavěli Hratschein, Hradein, Hardein, Gardein a byli jako všichni v té době ve střední Evropě Germány.“

*

Německý odrodilec pan Hradčanský dostal tři neděle pro klamání úřadů.

Karikatury - 16. 1. 1911

FRANZ PRASE

U Kietzhüblů žil po tři roky beze všeho politického rozčilení vepř jménem Franz. V rodině poctivého Němce Kietzhübla bylo totiž zvykem, že všem členům rodiny dávali toto oblíbené jméno. Tak starý Kietzhübel jmenoval se Franz, jeho syn také Franz a svému nejmladšímu vnoučeti říkal Kietzhübel „liebste Franziska“. Všichni dohromady i s vepříkem Franzem tvořili harmonický celek a nic nerušilo soulad těchto poctivých duší. Vepř Franz spokojeně chrochtal ve chlívku a starý Franz Kietzhübel nadával na Čechy.

V této domácnosti nebylo nešváru. Všechno to bylo spokojené a tlusté a celé rodině i s vepřem Franzem šly k duhu výtvořky kuchařského umění paní Kietzhübelové, ona krásná německá jídla, která sestávala z povídkové polévky, vuřtů, posypaných cukrem, z knedlíků s octem a z jiných těch čistě německých důmyslných jídel, která mají po celém světě od moře Baltického až po Bavorsko a Tyroly svou chvalně známou pověst, takže vzniklo z toho silné české přísloví: „Dobré prase všechno snese“. A rodina pana Kietzhübla, poctivého starosty v Kreuzungfischfangu nahoře za Libercem, v pravém slova smyslu hýřila těmi nebeskými dobrotami, na čemž bral i vepř Franz podíl jako milovaný člen rodiny.

Vepř Franz, jak již řečeno, se o politiku mnoho nestaral a bylo mu jistě jedno, když do vsi přišly sčítací archy. A neměl jistě tušení, mezi jaký dobytek bude zapsán. Snad ani sám o tom nevěděl, že je prase, poněvadž jeho znalost zoologie byla kdysi ukončena tím, když své matce, s níž měl intimní poměr, sežral jedno ze šesti vržených selat, začož byl nehorázně bit.

To byl snad také jediný hřích, který toto dobré zvíře spáchalo, tloušťnoucí den ode dne jako zářný příklad výživnosti německé kuchyně a toho českého přísloví, že dobré prase všechno snese.

Naproti tomu, je-li dovoleno toto srovnávání, byl pan Kietzhübel jedním z těch statečných Germánů, kteří přerážejí nohy českým vandrákům, nemluvicím tou směsí nářečí, která připadá, jako když počestný občan chrápe ze spaní nad hlučící bystřinou a nad ním řvou medvědi.

Pan Kietzhübel patřil mezi Všeněmce a správně posílal své příspěvky německému Volksratu a věřil, že povinností každého poctivého Němce je postarat se o to, aby německý jazyk byl co nejvíce rozšířen, aby bylo co nejvíce Němců v Čechách, aby byl každý zavřen, kdo není Němec.

Vepře Franze nepřivedly do žádné zvláštní extáze přípisu Volksratu. Chrochtal jako kdy jindy, žral jako dřív a snad se ani nepamatuje na onen slavnostní okamžik, když starý Kietzhübel, oháněje se podávkami na dvoře, křičel, že ti zatracení Češi utonou v tom moři germánstva, v těch vlnách bratří Kietzhüblových, na nichž plavou pocukrované uzenky.

Vepř Franz ani o tom netušil, že člen Turnvereinu z Vislingsdorfu stal se v ten památný den sčítacím komisařem.

Jeho idylické snění nad pomejemi nevyrušilo ani to, že pan Kietzhübel ve snaze zachránit Němcům, co se dá, přihlásil ho tučným písmem za Němce, napsav do sčítacího archu jméno tohoto spokojeného vepříka jako člena rodiny: „Franz Prase“.

Místo křestního listu tohoto pragermána byl sice sčítacímu komisaři k dispozici jen jeho dobytčí pas, ale Franz Prase posílil postavení Němců ve Kreuzungfischfangu o jednu poctivou duši.

A vepře Franze snědli tito moderní lidojedi až po ukončení sčítání lidu, ve kterém Franz Prase posílil počet Němců v Čechách.

Jeho pečeni posypali cukrem . . .

Humoristické listy - 27. 1. 1911

„ICH BIN SERINEK, EIN DEUTSCHER!“

Do Herrensdorfu za Českou Lípou přišla cikánská banda Serinkova. Sčítacím komisařem byl pan Lerche, upřímný Němec s hezkým voletem.

Pan Lerche neprodleně navštívil starostu Köhlera a prosil ho, aby cikány nevykazoval z obce, poněvadž by odtáhli do Mullersdorfu a on, pan

Lerche, přišel by o slávu, že německý národ zvelebil o osmnáct nových příslušníků, tolik osob čítala totiž banda Serinkova.

Tu slávu by měl sčítací komisař z Mullersdorfu pan Kanerth, který hrdě prohlašoval všude, že udělá za hodinu víc Němců než pan Lerche za den.

Pan Lerche se tedy činil. Prasata, voly, krávy přihlašoval za Němce, slepice, husy, kuřata za Němce, vozy, hospodářské nářadí také šmahem za Němce.

Aby to tak nebylo nápadné, přidával všude křestní jméno. Tak u starosty získal Němce: Heinrich, Franz, Anton Schwein, Josef, Karl, Julius Kuh, Franz, Anton, Heinrich Ochs, Katharina Wagen, Johann Pflug apod.

A teď mu sám pánbůh přivedl do cesty osmnáctičlennou tlupu Serinkovu. Čibálo čili starosta tlupy Serinek byl velice rozšafný pán a moudrý muž, a když mu starosta Köhler dal po strážníkovi vzkázat, že mohou zůstat ve vsi, odebral se slušně poděkovati panu starostovi a obhlédnouti, co se tam dá ukrást.

Pan Lerche byl u starosty, a když starý Serinek přišel, dal se s ním rozšafně do hovoru.

Napřed mu dával za muže korunu a za ženu dva šestáky, přihlásí-li se za Němce.

„Zlatí milostpánové,“ řekl moudrý Serinek, „jsem tatíček celé tlupy a vždy se starám poctivě, aby má tlupa neměla bídu, milostpánové, ale koruna za muže a dva šestáky za romli, ženu, to je málo. Časy jsou zlé a pár lidí nemůže dělat za sedmdesát krejcarů Němce. Poptám se svých dětí a vím, milostpánové, že řeknou: Čibálo, ty jsi šedivý osel, měl jsi říci milostpánům dvě koruny za muže i za ženu, to je osmnáct zlatých, a milostpánové, jak to stojí a leží, mohou z nás udělat v nejvyšší dobrotě Němce.“

Pan Lerche jal se smlouvat. Vytáhl to až na osmdesát krejcarů za osobu.

Moudrý Serinek neustoupil. „Milostpánové, jakpak mohu udělat ze sebe za osmdesát krejcarů Němce? To nejde i při nejlepší vůli. Po dvou

korunách by to šlo. S největší radostí bychom před celým světem říkali, že jsme Němci, my ubozí cikáni. Ale osmdesát krejcarů je málo na takovou slávu. Pamatuji se, milostpánové, že před lety v Uhrách, když tam bylo sčítání lidu, dostali jsme každý tři zlatky, když jsme se dali zapsat za Maďary. A byl to chudý kraj. Ale zde, pánbůh vám požehná, všude je vidět hojnost, a vy byste chtěli ubohým, chudým cikánům strhnout dva šestáky za osobu? To nejde, jako že je bůh nade mnou a jako že to vidí boží rodička.“

Starý Serinek utřel si slzu. „Rádi bychom byli Němci, to ví bůh, s největší radostí bych všude říkal: Ich bin Serinek, ein Deutscher!, ale přidejte, milostpánové, dva šestáky a já půjdu mezi své děti říci jim: Pomodlete se, děti! Už jste ode dneška Němci a dostaneme dvě koruny za každou hlavu.“

Slíbili mu tedy dvě koruny a starý Serinek s radostí odešel ku své tlupě.

Tam bylo živě debatováno. Konečně vyhrál názor, že nelze dělati Němce bez piva a bez vuřtů.

I šel starý Serinek tlumočiti tento názor poznovu na obecní úřad.

„Zlatí milostpánové,“ rozplakal se tam, „toto řekli moji synové a dcery: Čibálo! Bez piva a bez vuřtů nemůžeme dělat Němce. Dejte nám každému k těm dvěma korunám nějaké pivo a nějakého vuřta a moji synové a dcery řeknou všude s největší radostí: Ich bin Serinek, ein Deutscher!“

Přidali jim tedy na každou hlavu tři vuřty a litr piva.

Ale synové a dcery poslali Serinka nazpátek. Přání jejich bylo: Čtyři vuřty a dva litry piva.

Pan Lerche vyplnil i toto přání, poněvadž Serinek řekl, že by jinak odtáhli do Müllersdorfu a tam že by se dali zapsat za Němce v samém pivovaře, tedy u pramene.

A tak se toho večera v táboře Serinkově vesele žilo. Koupili si kořalku, ukradli starostovi čtyři husy a o půlnoci ulehl starý Serinek namol opilý do svého vozu, brebtaje: „Ich bin Serinek, ein Deutscher!“

Ráno odtáhli do Müllersdorfu, když se po Herrensdorfu leccos ztratilo.

V Müllersdorfu dali se již sami zapsati za Němce. Kromě dvou korun připadlo tam na každou hlavu pět litrů piva.

Z Müllersdorfu odtáhli na Birgstein. Tam připadlo na každého tři koruny a o osmnáct Němců vykazoval Birgstein více obyvatelstva.

Z Birgsteinu do Dobrn. To je chudá vesnice. Tam nevytloukli ze sčítajícího komisaře více jak korunu za hlavu.

V České Lípě vytáhli jim vstříc turněři a německé dívky házely jim dubové listí na cestu, když táhli k radnici.

Tam dostali po třech korunách jako v Birgsteinu a Česká Lípa bude vykazovati o osmnáct Němců více.

Táhnou nyní dále k Liberci a na cikánských vozech mají velkoněmecký prapor.

Starý Serinek je spokojen a jen jedna věc kalí jeho štěstí, že těch krásných dob neužije i jeho nejstarší syn, který právě sedí na Pankráci pro loupež.

S jakou radostí by ten shrábl ty koruny a jak by mastnou hubou řekl slavnostně: „Ich bin Serinek. ein Deutscher!“

Karikatury - 30. 1. 1911

PADESÁTILETÉ JUBILEUM NÁRODNÍCH LISTŮ

Padesát let četl Fencel Národní listy, tedy po celou dobu, co vycházely, a přitom za ně neplatil. Přicházely do městečka na jeho adresu celých padesát let. Prvně, když je do ruky dostal, bylo mu 49 let. Dnes jest stařec devadesátidevítiletý, nejstarší mladočech na zeměkouli, a dává si od svého pravnuka předčítati články o Kramářovi a stále docházejí na jeho adresu

Národní listy a doposud ho administrace neupomínala. Snad náhoda, snad chyba v seznamu abonentů. Těžko nám rozhodnouti.

Pravda zvítězí však i v administraci Národních listů, a tak vyšlo také najevo, že onen pan Fencel po celých padesát let zůstal dlužen předplatné za Národní listy. Vyšlo to najevo právě nyní při padesátiletém nedávném jubileu Národních listů, ze kterého udělali - díky neúnavnosti pana Kočího - pravou americkou reklamu.

Pan Fencel četl, či lépe řečeno dal si předčítati všecky ty projevy údivu, že Národní listy ještě vycházejí, ony reklamní dopisy, pod které hrdě podpisovali se lidé, vybídnutí administrací Národních listů, aby oznámili, co si při padesátiletém jubilejním čísle Národních listů vlastně myslí.

„Milý Toníku,“ říkal pan Fencel svému pravnučkovi, „my jim musíme také něco napsat.“ Kombinoval ze dne na den, až konečně tento devadesátidevítiletý mladoček diktoval pravnučkovi:

Slavná redakce! Jsem stařec, upřímný devadesátidevítiletý přívrženec strany mladočeské, stojící nad hrobem. Po padesát let dostávám den co den Národní listy. Ztratil jsem ženu a děti a zůstaly mně jen Národní listy. Upřímně Vám blahopřeji a nepřeji si nic jiného, leč abyste mně nových padesát let ještě posílali Národní listy. Pozdravuji dr. Kramáře, a prose o jeden kalendář, zůstávám se srdečným pozdravem devadesátidevítiletý padesátiletý odběratel Národních listů

Jakub Fencel

bývalý zvoník v Bytouchově

Rozumí se, že dopis ten byl v Národních listech uveřejněn. Redakce postoupila dopis administraci, aby vyřízena byla žádost o kalendář a zároveň přihláška na nové padesátileté odebírání Národních listů.

A tu v administraci teprve přišli na to, že onen neochvějný devadesátidevítiletý mladoček po padesát let dostával Národní listy a že neplatil za ně nic po celých těch padesát let.

A zatímco čtenáři Národních listů četli tučnými literami:

!!! Devadesátidevítiletý stařec po padesát let odběratelem Národních listů !!!

počítali v administraci, co jim zůstal neochvějný mladočech za těch padesát let dlužen.

Počítali: 8 h denně po 50 let, to jest 18 250 dní po 8 h = 14 000 h, čili onen nejstarší mladočech zůstal dlužen Národním listům až do dnešního dne 1460 K.

Chápete, co znamená 1 460 K, když té administrace Národních listů potřebuje každého haléře? Ale to není všecko! Za dvacet let se kapitál zdvojnásobí! Dluh tedy činil by až do roku 1880 K 584,-, od roku 1880 do 1900 opět K 584 vždy dvojnásobně, tedy dvakrát po 584 K, a ještě jednou tolik, totiž K 2 336, - . Za to už může býti z člověka dokonalý mladočech! Dále dluhuje ten muž od roku 1900 až do konce roku 1911 za své politické smýšlení Národním listům 292 K. To mu už z toho posledního úroky odpustili, poněvadž po padesát let neochvějně stál při Národních listech. Tak vzrostl vlastně dluh z 1 460 K na 2 628 K a to se mu ještě vzhledem k jubileu dr. Kramáře odpouštějí úroky z úroků, čehož jistě zasloužil bodrý ten muž, když se v devadesáti devíti letech zreorganizoval.

„Za kalendář,“ řekl vrchní administrátor Národních listů p. Kočí, „budeme mu vzhledem k jeho upřímnému mladočešství počítati jen korunu, tedy 2 628 K + 1 K = 2 629 K; napište účet na 2 629 K!“

A tak obdržel upřímný devadesátidevítiletý mladočech dopis, ve kterém administrace Národních listů jemně upozorňuje, že jeho konto zatíženo jest 2 629 K za odebrané Národní listy a za zasláný kalendář, a zároveň byl pan Fencl vybídnut, aby ve svém okolí doporučoval a horlivě rozšiřoval Národní listy, že za každého nového předplatitele obdrží 50 h.

Naštěstí zachytil dopis ten jeho pravnuk pan Antonín Miříčka, který jako mimochodem optal se starého Fencla: „Poslyšte, starý pane, platil jste někdy za Národní listy?“

„Nikdy, hochu; posílali mně je, já je četl, byl ze mne mladočech, mladočechem zůstanu, a když jsem je přečetl, tu posloužily i mému vetchému tělu, zlatý hochu. Občerstvily duši a očistily tělo, Toníčku! “

I vydal se pravnuke devadesátidevítiletého mladočecha do Prahy, že chce mluvit s dr. Kramářem.

Nebyl k němu připuštěn a odkázali ho na administraci.

Pan Kočí vyslechl trpělivě, že starý pan Fencl nic nemá, že je však upřímný mladočech a on že je také upřímný mladočech.

V bystré hlavě pana Kočího zrodil se výtečný nápad.

„Víte, pane Miříčko, 2 629 korun je pěkný kapitál, my to panu Fenclovi všechno odpustíme, když přijede do Prahy. On svou osobou může mnoho provést, on může svým vzezřením prospěti naší straně. Až vám pošleme telegram Přivezte pana Fencla!, tak ho přivezete a řeknete mu, že si ho národ přeje viděti.“

Za předsednictví pana dr. Kramáře byla pak konána porada, v níž bylo k návrhu pana Kočího usneseno: Poblíže Českého slova na Václavském náměstí najmou se místnosti a pořídí se velká skleněná skříň.

Nad místností umístí se tabule s nápisem:

PANOPTIKUM NÁRODNÍCH LISTŮ

Do velké skleněné skříně dají se ročníky Národních listů, židle, stůl a pan Fencl a na skříň pak nápis:

ZVLÁŠTNOST PRAHY I

*Devadesátidevítiletý stařec JAKUB FENCL
padesátiletým odběratelem Národních listů! Nejstarší
zvoník v Čechách nejstarším čtenářem Národních listů!
Nepije, nekouří, čte jen Národní listy! Umí všechny
ročníky nazpaměť! Předplatil se na nových padesát let!*

ČECHOVÉ! *Následujte nejstaršího mladočecha!*
Předplatné přijímá se zde!

Venku nalepí se plakáty s tímže obsahem s označením vstupného:

*20 haléřů pro předplatitele Národních listů,
40 haléřů pro nepředplatitele. Kdo se uvnitř předplatí,
obdrží peníze nazpátek a pohlednici s dr. Kramářem!*

A již bylo všechno připraveno. Panoptikum Národních listů upraveno a již také poslán telegram: „Přivezte pana Fencla. Kočí.“

A již ho také jeho pravnuke vezl, neboť národ si přeje vidět pana Fencla, který panu Miříčkovi v železničním voze usnul. A když ho budil ve stanici Lysá nad Labem, aby přestoupili, pan Fencl se ani nepohnul, poněvadž samou pýchou, že ho chce národ vidět, zemřel mezi třetí a druhou stanicí před Lysou nad Labem. Pan Kočí zavřel panoptikum Národních listů, ale v Národních listech objevila se zato následující zpráva:

Včera zemřel v železničním voze blíž stanice Lysá nad Labem devadesátidevítiletý upřímný stoupenec naší strany pan Jakub Fencl z Bytouchova, který po padesát let odebíral Národní listy, když jel do Prahy předplatit se na jedenapadesátý ročník Národních listů. Následováníhodno!

„Ale zůstalo za ním 2 629 korun,“ řekl k sobě neúnavný pan Kočí.

Karikatury - 30. 1. 1911

SLAVNÝCH 49 KONZERVATIVNÍCH POSLANCŮ ZE SLAVNÉHO SNĚMU KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Strana konzervativní na našem Českém sněmu není doposud náležitě oceněna, ačkoliv obsahuje v sobě tolik přátel historie národa českého, pracujících všemožně, aby se navrátily ony zlaté staré časy, kdy v Čechách vážili si šlechticů a kanovníků a jich hrdelního práva, kdy otcové našich konzervativců měli své karabáče vždy pohotově na své poddané, kdy je mohli věšet na hradech. A dnes na zámku konzervativce Buquoy-Lonquevala místo jeho poddaných věší starý kastelán prádlo a na zámku jiného konzervativce v bývalé mučírně mají brambory, a kde dřív pradědeček nynějšího Clam-Gallase dával na lavici vyplácet sedláky, dnes pan správce smutně se dívá na obecní hospodu, odkud ho nedávno vyhodili. Pryč je, hraběcí komoří Emanuele Mensdorfe a Parishí ze Žamberku, právo první noci a namísto toho je, pánové hrabě Schönborne a opate v Želivi Josefe Salese Roubíčku a Františku Brusáku, světící biskupe, a Thune-Hohensteine a preláte Buriane, zavedeno soudní řízení, které končí uznáním paternity a alimentací.

Právo první noci zmizelo, Hemerko šl. ze Staňmíru a pane Hrubý z Gelenji, a vás tu zbylo jen 49 osob ze šesti miliónů lidí v Čechách, kteří snad želíte těch starých dob, organizování na svém právu první noci na katolickém programu.

Zmizíte z povrchu země, jako když po ránu se zakouřená hospoda vyvětrá, v Batovcově politickém kalendáři je uveřejněna vaše proskribční listina.

Jste tam všichni podle abecedního seznamu, blouznivci ze středověku, počínaje svobodným panem Brandem a konče JUDr. Stanislavem Wopršálkem z Plzně.

Do vašich kruhů šlechtických, opatských a kanovnických vplížili se i nešlechtíci blouznivci v kurii velkostatkářské za statky volnoprodejné a v kurii za statky svěřenské. Jak je rád takový Emanuel Kokeš ze Sváravy, nešlechtíc, že sedí ve vašem klubu a že s vámi hlasuje proti všemu, co

neodpovídá poměrům z 15. století, a že s ním vůbec mluvíte vy, kteří jste měli předky s hrdelním právem, mohli jste zabít svého poddaného bez všeho. Ty časy se už nevrátí, pane zemský maršálku, a jednoho dne zrána budete chudáci o žebrácké holi.

Byla by to báječná legrace, kdyby vás dali do donucovací pracovny. Mohli byste také vystupovati v kabaretech s programem: Vystoupení 49 slavných konzervativců. Nedělali byste nic jiného, než že jeden po druhém byste vystoupili na jeviště, uklonili byste se publiku a odešli beze slova. Na sobě byste měli rytířská brnění a řády. Obecenstvo by se jistě nikdy tak upřímně nezasmálo jako při pohledu na těchto 49 tajtrlíků.

Mezi šesti milióny je vás tedy 49. Nezdá se vám, konečně, že je vás přece jen trochu málo a že všechny vaše tituly, predikáty že už patří do starého železa a že svým potomkům nezanecháte než trochu ostudy, že měli takové bláznivé tatíky, slavná strano konzervativní!

Jeden z vás prohlásil kdysi, že jste brzdou, bez které by se vlak rozsypal. Jste komičtí se svým okouněním na nádraží pokroku!

A nejhanebnější by bylo vám vynadat. Vám, kteří za nic nemůžete, poněvadž ta celá strana konzervativní podle zákona není si vědoma svých činů. Jste svými vlastními kurátory a místo kurátorů sedíte sami na poslaneckých křeslech našeho slavného sněmu.

Blouznivci starých dob! Vašich pár tisícovek z vás nenadělá vážené občany a všechny naučné slovníky charakterizují vás zcela stručně: „Strana konzervativní jest ona politická strana, která žádá změnu zákonů ve smyslu feudálním a klerikálním.“

V lom směru jste tedy pro převrat stávajících řádů, veteráni prohraných bitev, 49 posledních přátel historie českého národa, kteří žádáte si a přejete v duchu, aby milosrdný bůh přivedl všechny pokrokové lidi na panské lavice.

V jednom ze svých řízných epigramů napsal Neruda:

*Barona dáme pod lavici,
na lavici jenom zloděje.*

Uskuteční-li se to, což je jistě přáním všech dobrých lidí v Čechách, budeme na rozpacích, kam vlastně položíme slavné poslance strany konzervativní ze slavného sněmu Království českého.

Karikatury - 7. 2. 1911

NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ ÚTOK NA DR. KRAMÁŘE

Občan Komanda dlouho se viklal ve smýšlení, ku které politické straně má náležet. Byl původně sociálním demokratem, až konečně nabyl praktického přesvědčení, že při nově založené mladočeské straně dělnické kyne mu větší finanční prospěch.

Jak se to stalo, že se stal upřímným mladočechem, sám nevěděl. Jisto bylo tolik, že jeho zaměstnavatel, majitel brusírny drahokamů v Karpově, byl voličem dr. Kramáře a jeho samotného myšlenka, že bude jediným a prvním stoupencem mladočeské strany dělnické v Karpově, naplňovala takovou hrdostí, že počal odebírat Národní listy. Až konečně přišel ten den, kdy nerozuměl z jednoho úvodníku Národních listů takřka ani slova, a poněvadž právě to ho lákalo, přihodily se mu mnohé nepříjemné věci, na nichž má vinu redakce Národních listů v první řadě a v druhé teprve nešťastný dr. Kramář jako majitel téhož listu, který ho tak hájil, až ubohého Komandu odvezli na pozorovací kliniku.

*

Děj celkem je strašně jednoduchý. Komanda byl jediným členem organizace mladočesko-dělnické v Karpově a byl ubožák také předsedou mladočesko-dělnické jednoty, téže místopředsedou, prvním, druhým a třetím jednatelem, pokladníkem, prvním a druhým revizorem, v druhé řadě lepičem plakátů ke schůzím, které sám svolával a ku kterým se nedostavil ani předseda, ani místopředseda první, druhý a třetí, ani jednatel, ani pokladník, ani první a druhý revizor, ani lepič plakátů, totiž on, Komanda,

ve všech těch svých funkcích zahrnutý. Na tyto schůze dostavil se jedině četník spolu s vyslaným řečníkem mladočeského výkonného výboru, který dlouho klepával na dveře obydlí Komandova, který neotevřel, poněvadž byl zahloubán do čtení Národních listů. Celkem vzato neměl se přitom zle, poněvadž majitel brusírny, kde byl zaměstnán, jsa upřímným mladočechem a osobním známým dr. Kramáře, platil ho lépe než ostatní dělníky, již vzhledem k tomu, že měl razit půdu pro budoucí mladočesko-dělnickou stranu v Čechách, která se v dohledné době měla spojit se stranou sociálně demokratickou, kdyby jim to byl nezkazil předák Antonín Komanda.

V pátek dne 20. ledna dostal slavný Komanda poštou Národní listy s úvodníkem „Národně sociální útok na dr. Kramáře“. Bylo to v době, kdy byl Komanda úplně střízliv a připravoval se na další svou politickou dráhu a zejména dělal si poznámky, týkající se cizích jmen, kterými chtěl veřejnost oslnit jako mladočesko-dělnický řečník, delegát, předseda, první a druhý místopředseda, jednatel, revizor a lepič plakátů v Karpově.

Národní listy ze 20. ledna přišly mu právě vhod. „Národně sociální útok na dr. Kramáře“, a dr. Kramář dal mu jednou britaniko.

A poněvadž jeho duševním vodítkem byly právě Národní listy, opsal si z tohoto úvodníku o národně sociálním útoku na dr. Kramáře tato slova, která se mu nejlépe líbila. „Tůň smrtelné zášti národně sociální, gejzír, přístupné ovzduší, reprezentující, patos distance, sebekritika, forma, uchýlit se do ústraní, na vlastní pěst, politická mediokrita, vyjednává s ministerským předsedou, parlamentní skutky, komise, vídeňské nadělení, loajální, konsekvence, národní prospěch, sice, zkalil, sočivost, avšak.“

Z tohoto sestavil si pěknou řeč, kterou chtěl odmítnouti všude národně sociální útok na dr. Kramáře a kterou pronesl v sousedním městě na schůzi sociálních demokratů.

„Přátelé! Národně sociální útok na dr. Kramáře stal se naším národním prospěchem, a sice zkalil sočivost parlamentárních skutků, avšak poněvadž dr. Kramář vyjednává s ministerským předsedou, stal se gejzírem, reprezentujícím patos distance v přístupném ovzduší, poněvadž

moje sebekritika povídá, že je nejlepší forma, když se dr. Kramář uchýlí do ústraní na svou vlastní pěst. Ať žije politická mediokrita!“

Samo sebou se rozumí, že ho vyvedli ze sálu, což pro něho bylo sice hlubokou ranou, ale pro kterou on nezoufal, poněvadž ještě týž den odvážil se na nejbližší schůzi křesťansko-sociální do blízkého městečka, kdež podobně jako na sociálně demokratické schůzi mluvil za potlesku všech přítomných o tom, že se dr. Kramář následkem úvodníku v Národních listech uchýlí do ústraní na svou vlastní pěst. Pak skončil jako dříve na předcházející schůzi: „Ať žije politická mediokrita!“, k čemuž dodal: „Ať žije nejlepší forma!“

Toto provedl asi na dalších třech schůzích a jest dnes v sanatoriu, kde zůstává až dodnes přes všechny protesty členů redakce Národních listů.

Jeho případ dr. Kramář interpeloval v parlamentě a dostal se tak do sjednoceného klubu poslanců na radě říšské.

Karikatury - 7. 2. 1911

DOJEMNÁ POVÍDKA O LÁSCE AUTONOMISTY K DCEŘI JEDNOHO CENTRALISTY

Koudelka miloval Suchselovic Lenu a počítal se mezi přívržence autonomie. Byl tedy autonomistou a četl Právo lidu.

Starý Suchsel, otec Lénin, patřil mezi centralisty odboráře. Byl tedy centralistou a četl Proletáře.

„Oba dva jsme sociální demokraté,“ řekl Suchsel jednou ke Koudelkovi, když ho potkal, „já jsem však centralista a ty jsi autonomista.“ Po těch slovech dal mu jednu za ucho.

„Zajisté, jsme sociální demokraté,“ pravil nato Koudelka, „já jsem však autonomista a ty jsi centralista.“ I vrátil mu záhlavek.

Starý Suchsel dal tedy Koudelku do Proletáře a Koudelka v Právu lidu nazval Suchsela stvůrou soudruha Hübra, která v Trpoměchách snaží se rozbiti organizaci československé strany sociálně demokratické.

Od té doby Suchselovic Léna scházela se jen tajně s Koudelkou.

Koudelka snažil se vpraviti Léně zásady, že českému hnutí sociálně demokratickému musí se dostat samosprávy.

Suchsel pak doma vykládal Léně, že jediná správná cesta, kterou se má brati strana sociálně demokratická, jest ta, již zastává Proletář, že totiž centralismus je spásou člověčenstva a Koudelka že je osel.

Když to Léna opakovala Koudelkovi, řekl: „Já že jsem osel? Nikdy. Tvůj otec je hlupák! My se chceme osamostatnit a provedeme to i bez tvého táty.“

Léna milovala velice Koudelku a řekla doma k otci, když ten spílal Koudelkovi: „Ne, Koudelka není tak špatný, on se chce jen osamostatnit od Vídně.“

„Kdyby pánbůh dal,“ zvolal starý Suchsel, „a Koudelka mně padl do ruky, takhle ve tmě u hřbitova, já bych mu dal osamostatnění, já bych mu záda zreorganizoval, a kdybych tě s ním jednou potkal, já bych vám dal autonomii.“

Když ubohá Léna vše Koudelkovi oznámila, zapřísáhl se, že od té doby bude vždy nosit s sebou býkovec, a kdyby potkal starého Suchsela, že by mu jeho odborový hřbet zmaloval do modra.

Léna se dala do pláče. „Mlč,“ řekl k ní přísně, „ty nevíš, co je to politika.“

Ubohá Léna milovala také svého otce i sdělila mu, že prý slyšela, že Koudelka nosí s sebou býkovec.

I vypravil se Suchsel do města a koupil si tam u kupce půl libry střelného prachu a doma večer nabíjel starou pistoli, přičemž činil podivné poznámky.

„Já mu vykouřím z hlavy samostatnost strany a bude aspoň o jednoho autonomistu méně! Tak, teď ještě tam dám sekané olovo a uvidíme, kdo zvítězí, zda autonomisti nebo centralisti!“

Naštěstí četl Koudelka v Právu lidu inzerát, ve kterém Max Böhnel ve Vídni nabízí dobré revolvery soustavy Lefošovy za šest korun i s 25 náboji.

Objednal si tedy jeden kus, nabil jej slavnostně a řekl Léně, okazuje jí revolver: „Kdyby každý jednal tak jako já, zbavili bychom se tak ve straně záhy všech, kdož jsou ve vleku vídeňské odborové komise, milá Lénó! Řekni tátovi, že tě mám rád, ale že jsem si na centralisty koupil pětihlavňový revolver!“

Co si měla ubohá Léna počítí? Pověděla tedy otci, že má Koudelka na centralisty pětihlavňový revolver.

Starý Suchsel byl domkář. Prodal prase a koupil si ve městě šestihlavňový revolver velkého kalibru za třicet korun.

„Ten provrtá šest a ne jen jednoho autonomistu,“ sdělil Léně, „zejména když všichni budou takoví hubení jako ten osel Koudelka.“

Ubohá Léna proplakala celou noc a druhý den svěřila všechno Koudelkovi.

Koudelka byl také domkář. „Hergot,“ zvolal, „prodám tele a koupím si brovninkovou pistoli. Ta sestřelí každého centralistu na vzdálenost půl hodiny. Milá holka, teď to už dopadne bledě s odboráři.“

A také tak učinil. Pro brovnink jel až do Prahy. Prasklo na to to celé tele.

Když Léně okázal Koudelka strašnou tu zbraň, klekla Léna před ním na kolena a srdcelomně ho prosila, aby přestal být autonomistou.

„Nikdy, Lénó,“ odpověděl ubohé dívce. „I kdybych měl tebe ztratit, budu vždy pracovat pro osamostatnění strany sociálně demokratické v Čechách od vídeňského vedení.“

Lenino srdce pukalo hořem, když svému otci vykládala, že jde pověst po Trpoměchách, jak si Koudelka koupil brovnink na centralisty.

Suchsel se otřásl. U všech čertů, co je víc než brovnink, aby upevnil své odborářské stanovisko vůči takovým separatistickým snahám nepřítele.

„Co je víc, co je mocnějšího, hroznějšího a drtivějšího?“

Dlouho si lámal hlavu, jezdil do města, chodil po okolí, až jednoho dne prodal chalupu s polem, sebral Lenu a odjel s ní do Prahy, napsav Koudelkovi tento stručný dopis:

Ty osle!

Chystej se na věčnost! Jedu do Prahy koupit strojní pušku. Ať žije odborářství a centralismus! Pryč s autonomisty!

Koudelka ztrativ Lenu odstěhoval se po tomto dopisu do Ameriky a není pochyby, že všechny své vydělané peníze v této zemi dolarů věnuje na zakoupení strašného obléhacího děla, aby tak podepřel separatistické snahy strany československé sociální demokracie.

Karikatury - 13. 2. 1911

KONEC POSLANCE

Před čtyřmi dny poslali ještě telegram českému klubu poslanců na říšské radě, v němž, jak na schůzi občanského klubu bylo usneseno, vybízeli se čeští poslanci k nejostřejší opozici proti vládě, a dnes jedou v černých šatech do Vídně vyžádati si u svého poslance, by je předvedl ministrovi železnic.

V novinách objevila se totiž zpráva, že vláda chce požadovat 230 miliónů na stavby místních drah.

Tak tedy jeli do Vídně, aby vymohli pro své městečko místní dráhu, což by znamenalo velice mnoho pro kapsy členů deputace.

„Jakpak asi vypadá náš poslanec,“ řekl purkmistr Křenek, uřezávaje kus vepřové pečené.

Pana poslance totiž neviděli od posledních voleb, kdy slíbil jim posádku, průmyslovou školu, dráhu, vodovod, továrnu na tabák a ještě jiné věci.

Ale po svém zvolení - jak přišel, tak zmizel. Posledně s ním mluvil purkmistr, když po zvolení vyrovnal v jeho restauraci účet za pohoštění voličů. Potom uplynula celá řada let, kdy jejich poslanec usínal v parlamentě. A vlády se střídaly a jejich poslanec stereotypně mlčel. Ba bylo to více než pouhé mlčení a bylo v tom příšerně dlouhém mlčení něco úchvatného. V referátech z říšské rady nikdy neobjevilo se jeho jméno. Zmizel v chaosu Vídně, zapadl v bouři politického života a jen vždy prvního dne v měsíci objevila se jeho ruka v okně parlamentní pokladny a přijala obálku s dietními penězi, načež muž ten mlčky podepsal poukázku, opustil zachmuřeně parlamentní budovu a odjel do hotelu Nordwestbahn, Vídeň II, Taborstrasse 74, kde bydlel po celou tu řadu let. Ministerstva se střídala a opouštěla paláce, ale on klidně dále bydlel v Taborstrasse 74 v II. poschodí, a klidně den co den objevoval se v Polanově klinice ve Steindlgasse 4, u plzeňského Prazdroje, sedával pod obrazem Havlíčka a mlčel a pil.

Plzeňské pivo v nepřátelské Vídni bylo jeho pojátkem s domovem. Byl dokonalou stráží na Dunaji, zasmušilou vedetou.

„Nějak málo je slyšet o našem poslanci,“ mínil kupec Nejtek.

Purkmistr uznal za dobré se ho zastati.

„Huba není všechno, sousede. Práce, to je to pravé. Náš poslanec není tlučhuba. Je charakter. Slíbil nám posádku, průmyslovou školu, dráhu, vodovod, továrnu na tabák a tak dále a také to vymůže. To je věcí, panečku, to nejde tak rychle. Jen strpení. Hlavou zeď nerozboříš, nemám pravdu? Práce kvapná málo platná, sousede.“

Zatímco jeli, jejich poslanec spal jako obvykle do půl jedenácté, pak se nasnídal a šel na procházku do Prátru. Z Prátru jel k sněmovně a vstoupil do parlamentní restaurace. Zpozoroval dnes, že ho to vše nudí. Vypil sklenici plzeňského, načež šel do zasedacího sálu a posadil se k svému stolu.

Kolem bylo prázdno. Ministr vyučování odpovídal na nějakou interpelaci stran zavření české školy a pan poslanec se strašlivě nudil. Počal zívati a odešel do kuloárů.

Poněvadž v kuloárech byla nějaká schůze polského klubu, uznal, že jest zde zbytečný, a vyšel z parlamentu. Chodil tak po ulicích a díval se na jídelní lístky, vyvěšené za okny restaurace.

Na Hauptstrasse 7, v hotelu Goldenes Lamm, zahlédl vyvěšeno *menu* s francouzskou husičkou se salátem. To ho trochu občerstvilo.

Vešel dovnitř, pojedl s chutí oběd, ale při černé kávě upadl opět v melancholii.

Po celou tu řadu let, co je poslancem, není to nic než nudné potloukání se po nepřátelské Vídni. Peníze plynou jako voda, dvacet korun denně se utratí lehce.

A když člověk přijde do parlamentu, hučí to kolem jako mouchy, člověku se oči klíží, pomalu usíná - a najednou k tobě někdo přijde, vzbudí tě a řekne: „Pane kolego, buďte tak laskav, podepište mi tu interpelaci.“

Jest po klidu. Už se ti nevrátí sladké snění a ty prcháš z parlamentu do ruchu vídeňských ulic, potloukáš se bezmyšlenkovitě promenádou. Někdy chytíš nějakou dámičku a jdeš s ní do bytu. A vyjdeš, ubohý poslance, zase do těch ulic nepřátelské Vídne a vlezeš do nějaké kavárny. Mrzutě odhodíš politické deníky, neboť politika stala se ti pomalu jako poslanci nesnesitelnou, a počneš probíratí obrázkové časopisy.

Pomalou blížící se večer. Zvolíš si divadlo, kde dávají lehkou frašku nebo operetu, jen aby tě to trochu vytrhlo z nudy politického života.

Melancholické vzpomínky táhly dál hlavou pana poslance při černé kávě.

Když se pak člověk vrátí z divadla do svého hotelu, má tam různé pozvánky na schůze klubů. Hodíš to do kamen. Trapná léta, plná nudy!

Ne, do parlamentu už se nevrátí!

Vyšel z restaurace a na náměstí sv. Štěpána uzrál v něm velký úmysl. Vzdá se mandátu. Oznámi to ještě dnes českému poslaneckému klubu.

Vsedl do podzemní dráhy a jel do svého hotelu Nordwestbahn, aby tam napsal své rozhodnutí.

Zde čekalo ho nemilé překvapení, neboť dlela tam již deputace z jeho volebního místa.

Tiskli mu ruce a nazývali ho svým milým poslancem. Chtěl se vymaniti z jejich pravic, ale oni ho tlačili do kouta pokoje a purkmistr, jenž byl zatím vypil rychle tři čtvrtky vína, počal mu tykat a říkal, plácaje ho po zádech: „Ty dobře vypadáš, vid, že nás dovedeš k ministrovi! Jsi chlapík, kluk jako buk!“

„Až zítra, přátelé,“ pravil svým mužným hlasem, tím známým hlasem, který se rozléhal sálem jejich radnice před lety, když jim sliboval posádku, průmyslovou školu, dráhu, vodovod, továrnu na tabák a ještě jiné pěkné věci.

Potom je prováděl po Vídni a po půlnoci zanechal je v hotelu Wolf Dietrich.

Od té doby zmizela jeho stopa a není známo, kam se poděl.

Jeho mandát jest uprázdněn a máme o jednoho měšťáckého poslance méně.

Karikatury - 10. 4. 1911

MAĎARSKÁ STRANA PRÁCE

Poslední dobou objevil se v některých časopisech názor, že Khuen-Héderváry a jeho strana práce nebude snad vystupovat tak ostře proti nemaďarským národnostem, zejména proti Slovákům. Zkrátka vypadalo to, jako by ve straně práce byli vesměs pořádní lidé.

Práce člověka šlechtí, a proto ta strana práce také podle toho vypadá.

Maďarská strana práce zasáhla do politických dějin Evropy způsobem prazvláštním:

Jest pravda, že dnes neupozorňují na sebe Maďaři svými hordami a že nepoživají už dle asiatského zvyku syrového masa, ale všechny ty nájezdy divokých hord maďarských v historii nejsou ničím proti činnosti maďarské strany práce, která dnes je u vesla nad roztomilou Translajtánií. Bylo to vidět o posledních volbách.

V Krupině na Slovensku vystoupil vládní kandidát maďarské strany práce. Byl to tamější župan. Poněvadž však dle volebního zákona nesmí tak vysoký úředník kandidovati v okrese svého působení, pomohla mu vláda velice praktickým způsobem.

Zčistajasna objevila se vyhláška, ve které stálo, že Krupina patří pod pukanecký okres, kde vládní kandidát nebyl županem, a Pukanec že patří pod krupinský okres. Kandidoval tedy v pukaneckém okrese za Krupinu zcela klidně, poněvadž liteře zákona bylo učiněno zadost. Byl tedy zvolen za Krupinu a současně bez provedené volby za Pukanec, poněvadž týž najednou se ocitl v krupinském okrese. Neměl protikandidáta, neboť toho hned na počátku volební kampaně dal zavřít jako župan do vězení.

Tento výkonný člen strany práce jmenuje se Borbány. Celá strana práce skládá se z takových výtečníků. V Szatmár Sigtetu kandidoval za tuto stranu Ujhely. Během volebních agitací vyšlo najevo, že Ujhely byl trestán pro podvod tříletým žalářem. Vláda mu však pomohla na nohy. Neprodleně byla provedena revize jeho procesu a on osvobozen a dána mu náhrada v obnosu 10 000 korun, jichž použil k pohoštění voličů svého protivníka, takže ti přišli volit až po volbách.

Ve Spišském Podhradí kandidoval za stranu práce Tamba, proti němuž vystoupil kandidát lidové strany Kolarik. Vláda poslala Tambovi na pomoc dvě setniny honvédských husarů a 120 Černíků. Každý z honvédů volil Tambu, každý Černík Tambu, takže týž vyhrál pěknou většinou.

Ve Velké Kanidži vyhrál to také muž strany práce. Měl pěkně vypočteno, že musí odstraniti 390 voličů ze Zaly, kteří by volili svého kandidáta.

Úřady mu šly na ruku, jako všude o těch volbách. V předvečer voleb obstoupilo vojsko Zalu a královský uherský notář veřejně vyhlásil, kdo by

pokusil se prorazit kordonem, že bude bez milosti zastřelen. Toto opatření že činí se z důvodů zdravotních, neboť vyskytl se v Zale případ břišního tyfu. To bylo pravda, ale toho nemocného dali úřady přenést z nemocnice ve Velké Kanidži do školní budovy v Zale.

Zatímco se toto dalo na jihozápadě, volilo se na severovýchodě mezi Šikuly stejně roztomile. V Nagy Banyi horlivý župan byl by málem dal pověsit padesát sedláků, kteří nechtěli volit muže strany práce. Když sedláci viděli, že posílá pro kněze, umoudřili se a dali své hlasy příteli župana.

V Kološváru vehnali četníci protivládní voliče i s jejich kandidátem do zvláštní, k tomu účelu připravené ohrady a tam je hlídali. „Můžete jim tady řečnit dle libosti,“ řekl rytířsky četnický rytmistr k protivládnímu kandidátovi. A mezitímco volili vládní voličové muže strany práce, poslal týž zavřeným voličům svého zavřeného odpůrce dva sudy vína.

Toto šlechetné jednání vzbudilo všude v uherském tisku radostný ohlas a nemusím snad dodávati, že hrabě Khuen-Héderváry, nynější předseda ministerstva, byl oním džentlmenem, jenž tak šlechetně jednal.

Mužové strany práce mají mnoho rytířského v sobě. V Bátor-Füredu na břehu jezera Blatenského četnictvo obstoupilo 200 opozičních voličů, vehnalo je na připravenou loď, na lodi hudba hrála maďarskou národní hymnu a lodivoda vozil je po jezeře sem tam tak dlouho, dokud v Bátor-Füredu nebylo po volbách.

V Körmentu ve stolici Železné volili muže strany práce i školní dítky.

V Báčce statkáři zapisovali všechn dobytek mezi voliče muže strany práce.

Mužové strany práce s dobrým svědomím, tam kde nevyhráli, přepadali urny a přepsali si hlasovací lístky pro sebe.

V Nyitra Bajna zaopatřil notář hlasovací lístky pro občany zemřelé v den obecních matrik před dvěma sty léty. Poněvadž však tito nemohli se dostavit k volební urně, zastaly to plné moci, opatřené podpisy zemřelých. Královský notář soudil správně, že zemřelí tenkrát neuměli psáti. Opatřil tedy plné moci křížky a tyto sám jako notář legalizoval.

Tak pracují mužové strany práce, promyšleně a bystře ve prospěch národa.

Poslední dobou mluvilo se mnoho o aféře se sbírkou pro pohořelé v Ötököritu.

Kdo přijímal sbírky, byl vrchní župan Kesserú István. Kdo nešťastníkům po dvou letech nic neodvedl, byl opět István Kesserú.

Jest pravda, že ho vláda urgovala. Poněvadž však byl vrchní župan též členem strany práce, bylo mu ohleduplně ministerstvem dopsáno: „*Můžete-li*, rozdejte peníze nešťastným.“ A předseda ministerstva obdržel od toho stručnou odpověď: „Nem lehet, barátom! Nemožno, bratře!“ A od této strany práce slibují si Národní listy obrat ve prospěch Slováků, Srbů, Rumunů a Sasíků v Uhrách.

Karikatury - 8. 5. 1911

VOLEBNÍ ŘEČ SAMOSTATNÉHO KANDIDÁTA PROFESORA CTIBORA

Pan profesor Ctibor se o politiku vůbec nestaral a nevěděl ani, kolik je politických stran v Čechách. Programy stran mu byly úplně cizí. A kdyby se někdo domníval, že pan profesor někdy o politice přemýšlel, tu by musil připustit, že stejně každý druhý člověk, který tluče štěrk na silnici, přemýšlí někdy, jak se píše chemická značka monometylparamidometacresolu.

Pan profesor Ctibor měl však ženu, a to, románově pěkně řečeno, démonickou ženu.

Ženy takové vyskytují se již u Schillera a házejí rukavičky do jámy, kde se protahují lvi, a kavalíři tam skáčí.

Démonická paní profesorová jednoho dne chytila pana profesora za kabát a řekla: „Budeš kandidovat!“

Podíval se na ni svýma klidnýma modrýma očima, a odstrkuje archy se svým pojednáním o zbytcích sanskrutu v staré češtině, otázal se prostě: „Co to je?“

Řekla mu vše. Od osmé hodiny večerní do jedné hodiny noční mluvila o sociálních demokratech, mladočeších, staročeších, národních socialistech, státoprávníkách, o katolicko-národní straně, o realistech, mluvila o živnostenské politice, o otázkách sociálních, hospodářských, národních, mluvila o ctižádostivosti, o společenském postavení.

Stavěla před duševní jeho obzor nové světy od osmi do jedné.

Tak vystoupil jako samostatný kandidát. Jako kandidát proti stranám, které se dohodly i které se nedohodly, a proti stranám, které odmítly dohodu a které šly beznadějně do boje.

Listy se na něho vrhly s chutí. Byla to od něho smělost. Vpadl spojeným stranám zákeřně vzad.

Jiný orgán psal, že profesor Ctibor je známý záletník a že má 165 nemanželských dětí, mezi nimi slepá a hluchá šesterčata.

Opět v jiném časopise stálo, že je známý zhovadilec a že po maturitě okradl harmonikáře u Pelhřimova.

Zájem celého kraje obracel se na profesora Ctibora. Lidé mu škodolibě říkali: „Co říkáte článku v Nezávislých listech?“

Odpovídal vážně: „Hlavní vadou u velké části článku jest, že pisatel, nemaje hlubší známosti jazyka lepšího staročeského, jakéž lze nabýti pilným toliko čtením spisů starších, a jsa uvyklý mysliti nepředložené, při všem svém vynasnažení nemohl uvarovati se germanismů a jiných poklesků proti správnosti mluvnické ...“

Bylo přirazeno, že s velkým napětím byla očekávána voličská schůze, na které kromě kandidáta dohodových stran měl vystoupiti též samostatný kandidát profesor Ctibor.

Sál, v němž se schůze konala, byl nabit a vedle předsednického stolku bylo vidět u jednoho stolu sedět profesora Ctibora, který naslouchaje vývodům hlavního kandidáta pilně činil si poznámky, a když po skončení řeči dozněl sálem potlesk, vystoupil na tribunu pan profesor Ctibor za

všeobecného očekávání, jak odůvodní svou kandidaturu a jaký rozvine program hospodářský, sociální a národní a jaké má stanovisko proti Vídni, vládě atd. atd.

„Ctění pánové,“ počal klidným hlasem mluvit pan profesor, „dovoluji si vás upozorniti na některé body z řeči svého protikandidáta. Můj protikandidát pravil mezi jiným, abych přiznal barvu, ke které politické straně patřím. Nemá se však říkati ‚barvu přiznati‘, nýbrž ‚barvu vynášeti a malovali‘, či ‚s barvou ven chtíti‘. Velice často špatně užívá se slova barva ve spojení větném. V Komenského spisech nalezneme však pravé perly, jako ‚barvami potahovati‘. Daniel Adam z Veleslavína užívá krásně: ‚Dal tomu barvičku‘.

Ještě trapněji však než mylná a chybná věta ‚abych barvu přiznal‘ dotkla se mne hrubá gramatická frazeologická chyba, zdali nemám bázeň před fiaskem. Má se říci správně ‚báti se čeho‘, tedy ‚báti se fiaska‘. Krásný příklad čteme, ctění přátelé, v Letopisech trojanských: ‚Boje se škodnější příhody, křičel na své, aby se sběhli.‘ Veleslavín pak píše: ‚Stínu svého, každého chřestu se báti,‘ a v příslovích stojí: ‚Kdo se prachu bojí, do mlejna se nehodí.‘ A tedy nikoliv ‚Bojím se před fiaskem‘, nýbrž ‚Bojím se fiaska‘. Prosím dále, ctěné shromáždění, o to, aby můj protikandidát ve své řeči užíval krásně ‚aby‘ ve větách podmínkových místo ‚kdyby‘. Bratrská biblí podává o tom krásný příklad: ‚Ježto, aby jen ruky své pozdvihl, mohli bychom ochráněni býti.‘ Podotýkám dále, že jest můj protikandidát velice na omylu, když pravil, že mne jistě rozumné voličstvo nebude brati v úvahu. Správně měl říci ‚na úvahu‘, jak již píše Veleslavín: ‚Brati na úvahu, brati na rozmysl,‘ také pravím, že jsem nešel, jak řekl můj předřečník, dohodě stran přes cestu, nýbrž jak jedině jest správné, že jsem v cestu vešel, nebo dle Komenského: ‚V cestu vstoupil.‘ Chybno je dále, že má kandidatura cíle nemá, nýbrž správně má zníti, že cíl mé kandidatury není položen, neboť v Hájkově Kronice jest psáno: ‚Položil jest Pán Bůh cíl životu mému, kteréhož já pominouti nemohu.‘ Podotýkám dále, že můj předřečník mohl též užiti místo věty, že mně toho mého vystoupení veřejnost nedaruje, zcela správně, že mne, tedy akusativ, nedaruje veřejnost

čím, dle Cyropaedie Abr. z Günterodu: ‚Ó, bych tebe neméně mohl zase darovati, jakž ty mne nyní daruješ,‘ či dle Štítného: ‚Dary, jimiž nás jest ze své veliké dobroty daroval Bůh.‘ Správné jest však, že třeba mne nařknouti z nerozumu. Mohl však pan předřečník užiti též ‚naříkati co‘ nebo ‚naříkati koho v čem‘, dle knihy práv městských: ‚Leč by koho světle v čem chtěl nařknouti.‘ Končím, pánové, své výtky tím, že mne, dle slov mého protikandidáta, nenutkala k mé kandidatuře ctižádostivost, nýbrž že měl správně říci ‚nutkati v co‘. Dle Haranta z Polžic: ‚Nemá ho v úřady nutkati.‘ A ještě jednu věc musím vám, pánové, vytknouti, a to se týká výkřiku, který byl adresován na mne ze shromáždění: ‚Jste velbloud!‘ V Hájkove kronice stojí: ‚Velmbloudem jsi!‘ Nejsem tedy velbloud, nýbrž správně zníti mělo, že jsem velmbloudem ...“

Po těch slovech vzal pan profesor klobouk a odešel z této schůze, jeho první a poslední, kde tak krásně rozvinul program své samostatné kandidatury.

Démonická žena upustila od jeho kandidatury.

Humoristické listy - 2. 6. 1911

SPORTOVNÍ FEJETON

Jak vám radostně srdce buší, když čtete: „Malý národ náš zažil v právě minulých dnech okamžiky radostného očekávání, rozechvění a pocity zvláštní pýchy.“

A dál sledujete řádky se srdcem rozechvělým, že génius Slovanstva nedal dotrpěti národu, čtete o době Husově a Komenského, o kulturním rozpětí národa.

A jedná se o slavnostní vystoupení skotských žonglérů „Z dějin čerpali jsme posilu, vůli a hrdost, která po dvou stoletích probudila náš dobrý lid k novému, krásnějšímu životu.“

A právě proto na radnici několika potulným profesionálům chystají ovace.

„Pravda, pro kterou dovedli nejlepší synové naši obětovati krev a statky, vydala květy nejkrásnější.“ Po Dobrovském, Šafaříkovi, Jungmannovi a celé řadě našich buditelů přichází Slávie a dává tři góly placeným umělcům Aberdeen, kteří potomkům národa, jenž po staletí pociťoval surovou pěst uzurpátorů, dají jen dva góly.

V ryze českých krajinách roztahuje se germanizování drah, a octnete-li se za Turnovem, nevydá vám pokladník stanice za živého boha lístek, když oň česky požádáte; v uzavřeném území dějí se největší skandály s českým školstvím - ale tu přijede Aberdeen a Slávie ho poráží 3:2 Jaká náplast na naše kulturní rány! Městská rada placeným zápasníkům propůjčí povozy, vozí je v kočárech, hostí je, uspořádá se banket a styky anglicko-české jsou hotovy.

Až k nám přijede polykač mečů z ostrova Kuby, bude se mluvit o stycích česko-kubánských.

Polykače mečů opět povezou na radnici, tam dostane album s pohledy na Prahu, uspořádá se na jeho počest banket, v kočáru pojedje s náměstkem starosty na Hradčany a všude bude se cítit jako doma. Nikdo se ho neoptá, co je vlastně zač, nám úplně stačí, že je z Kuby a že umí dobře polykat meče.

Při té příležitosti ovšem naše listy budou psát o bojích Kubánců za neodvislost, a že je málo oborů, v nichž bychom i my nevynikli.

Aberdeenským žonglérům ukazujeme tedy památky na radnici.

Druhý den nato píší podezřele naše listy, že i mezi Aberdeenskými jsou lidé inteligentní, poněvadž jsou mezi nimi tři bývalí universitní studenti.

Na radnici uvítali jsme oficielně 11 aberdeenských zápasníků, kterým je naprosto lhostejno, zda driblují míč v Praze nebo v Pešti, či ve Vídni, či v Bruselu, a kteří stejně jako ostatní běrou své diety, svou mzdu, vyplácenou ředitelstvím akciové společnosti Aberdeen za direktorství Williama Jaffreye, Jamesa Philippa a zubního lékaře Josefa Ellise Milnea

Tito pánové běrou ročně statisíce korun příjmů a dobře platí svým zřízencům. Jako když nějaký hrabě má své žokeje, kteří mu vyhrávají ceny.

My tedy na radnici vítáme oficielně v černých fracích zřízence akciové společnosti Aberdeen.

Plýtváme přitom lichotnými výrazy. Náměstek starosty mluví o hrdých synech skotských hor, kteří nechápou, proč asi, když neumějí nic jiného než podávat si míč hlavou, kopat do míče razantními údery, podávat si pružnou kouli, vrážet do hráčů, - proč jim, když umí jen tohle, ukazují nějaký obraz v radnici, mluví o kostnickém koncilu, o popravení českých pánů, o probuzení českého národa.

Pak slyší slovo „Havlíček“ a musí se optati, jmenují-li jim stále Havlíčka: „What goals?“ „Kolik dal gólů za svého života?“

A jedna otázka za druhou se řine: “Kdy hrál Havlíček posledně za Slávii?“ „Znal stopnout míč?“

A zase dál slyší mluvíti o Husovi, který následoval jejich Viklefa, nato je tíž lidé, kteří mluví tak nadšeně o Husovi, vozí při svatojanském ohňostroji na lodkách.

„Toto jest na památku Jana z Nepomuku!“

„Whatgoals?“ „Kolik gólů?“

A zase je vezou na večírek a zpívají jim Hradecké panenky, českou hymnu.

Oni jim zase zazpívají skotskou píseň o krásné markytánce, která svým obsahem nejde o nic pozadu za písni Když jsme táhli k Jaroměři.

Obsahu se nerozumí a velké nadšení.

Odjíždí domů 11 řemeslných žonglérů z Aberdeen.

Jednou prohráli, jednou vyhráli. Hráli hlavou, driblovali, skórovali, podávali si. Kromě mzdy a diet vezou si v kufru ještě nějaké medaile, které jim na radnici rozdali.

Mají popletenou hlavu ze všeho, co viděli, a nejvíce je mrzí, že se nedozvěděli, kolik dal Mr Charles Havlíček gólů a v kterém družstvu hrál.

My pak v denních listech provázíme 11 řemeslných žonglérů těmito řádky:

„Pryč jsou léta tiché odevzdanosti, toužíme, abychom silni stanuli vedle silných a znemožnili do budoucna porobení nejpotupnější. Vezměme si příklad z hrdých synů skotských hor, kteří nejlepší své síly věnují službám své drahé vlasti!“

Ano, za dvě libry šterlinků denně, což se rovná 48 korunám . . .

Maria Stuart, what goals?

Karikatury - 5. 6. 1911

Z REVOLUČNÍCH ŘEČÍ POSLANCE SOUKUPA V PARLAMENTĚ

Slavná sněmovno! Mám čest promluvit k vám do duše. Ctění pánové! Vy zajisté víte, kde se nacházíme, a tu musím prohlásit, že ujmuv se slova vynasnažím se co nejvíce dáti najevo, že se s námi musí v této sněmovně počítat. Uznávám vystoupení řečnické za velmi důležité, neboť zde poskytnuta jest možnost říci pravdu do očí, byť ta pravda byla i sebevíce trpkou. Nechci proto mluvit o schopnosti vládní, nýbrž, ctění pánové, ujímám se slova, abych použil svého poslaneckého mandátu ku prohlášení všeho, co cítím, abych mohl svým voličům říci také, že jsem zde v této sněmovně dělal, co jsem mohl, abych složil jim účty ze svého jednání, aby ti, kteří mne sem vyslali, shledali a seznali, že jsem nesložil ruce v klín, nýbrž vždy a všude pevně stál jsem na tom, aby vyšla konečně pravda najevo jako olej na vodu.

Ctění pánové! Budme upřímnými, neboť upřímnost kráslí muže. Upřímnost jest ozdobou každého řečníka a upřímný člověk je každému vítaný a milý, neboť on jest charakterní. Charakter kráslí a zdobí člověka a charakterní člověk neostýchá se promluvit a říci pravdu.

Ctění pánové! Tento názor jest jistě jasný a poukazuji vás na své prohlášení, že vůle voličstva jest mně svatou a že ji jako čestný člověk také náležitě respektuji.

Nesmím při této příležitosti zapomenouti, že ujímám se slova proto, abych náležitě využítkoval všech práv občanských, aby tu z mého místa rozletělo se do všech částí říše hromové volání.

Především však varuji před mylným pojetím, že tuto důležitou otázku bylo by možno rozluštit ze dne na den, a ujímám se slova, abych stkvěle dokumentoval, že voličstvo má ve mně zástupce nelekajícího se říci pravdu i na rozhodujících místech.

Tato parlamentní budova slyšela již mnoho, a proto musíte mně dovolit, abych zvolal, že první povinností řečníka je, aby si uvědomil, že do parlamentu byl vyslán, a nikoliv, že sám vyslal se.

A proto zajisté mně dovolíte, abych mluvil tak, jako mně to káže svědomí, abych řekl pravdu, pouhou pravdu, nic než pravdu, aby mi voličové mohli říct, až se vrátím skládat jim účty ze svého jednání: „Dobře, hochu!“

Tato dvě prostá slova budou mne těšiti více než sebevětší a rozsáhlejší pochvalné projevy, poněvadž ve slovech těch obsaženo jest nejkrásnější uznání, které může se zástupci lidu dostat od uznalých občanů, kteří seznali, že jejich zástupce, pravím ještě jednou, jejich zástupce řekl tam ve Vídni pravdu do očí všem, aby ti viděli, že všechno nevoní, co kvete, nýbrž že stávajícími poměry bylo způsobeno to, že pravda musí ven a že je povinností poslance také neohroženě stát na tomto stanovisku.

Slavná sněmovno! Vyžaduji si proto slovo, abych měl příležitost vyjádřiti zde své stanovisko i stanovisko celé strany.

Otázka tato jest velice důležitá. Projevy mé, které zde slyšíte, jsou jistě takové, že nevím, na čí straně bude nespokojenost. Ano, já chci pokračovati ve své řeči takovým způsobem, aby bylo mezi námi jasno.

Slavná sněmovno! Kdo bude míti užitek z toho, co zde tvrdím? Zajisté, že strana naše, občanstvo a lid. Lid, který nás sem vyslal, a naše strana, která organizována jsouc, dbá disciplíny.

My jsme masa, ctění pánové, což je evidentní a což dokazuje, že neopírám se ve své dnešní řeči o názory své, nýbrž o názory mnohých.

Ctění pánové! Jak vidíte, podnikám zde mnoho pro pravdu, která jest věčná, a můžete mně věřit, že to, co zde mluvím, také cítím i za tím stojím.

Ať si kdo chce jakékoliv důsledky bude chtít z mé řeči vyvozovati, tu ruku na srdce, pánové, a řekněme si to hezky upřímně: „Pryč se lží a klamem!“

Odpustíte mi zajisté, ctění pánové, tuto povšechnou otázku a dovolíte, abych poznovu k vám zvolal, že mně není lhostejno, s jakými poměry musíme zápasit, a mohu poukázati na jednu věc, která jest s to otrásti důvěru naši, že s námi se to myslí dobře.

Slavná sněmovno! Naše voličstvo sociálně demokratické musí konečně zvěděti pravdu a my musíme tlumočiti toto jejich přání, že dále takhle to jiti nemůže a nesmí a že škoda každého okamžiku, ve kterém nepřipomene se určitým kruhům, že mají také své povinnosti vůči říši i vůči nám.

Slavná sněmovno! Musíme to říci před celou Evropou, jako uragán musí volání po pravdě zníti od Uralu přes Krkonoše do Pyrenejí a za protestu celé Internacionály volám: „Ze tato vláda zapomněla dát do toaletních pokojíků sněmovny hedvábný papír!“

Slavná sněmovno! Chápu vaše vzrušení a prohlašuji, že přicházím právě odtamtud, abych zde protestoval jménem celého lidstva, jménem lidských synů proti takovému jednání.

A na nás jest, abychom, skládající účty ze své činnosti svým voličům, jim také otevřeně řekli, jak se věci mají. Pravda musí zvítězit a v poslední chvíli v hodinu dvanáctou volám: „Necht' interesované kruhy postarají se okamžitě o nápravu, dokud je ještě čas a pokud jsou toaletní pokojíky prázdný!“

Karikatury - 12. 6. 1911

SVĚDOMITÝ CENZOR SVOBODA

Na cenzora svobodu to zase přišlo. Ráno ho počala bolet kuří oka a odpůldne počal konfiskovat. Večer přšelo a přšelo i druhý den. A tu, když i příroda hněvala se na české časopisy, cenzora Svobodu nepustila konfiskační horečka, „delirium confiscationicum canonicum“.

Hádal na smysl i zdaleka a ve všem viděl přečiny proti veřejnému pořádku i pokoji, proti bohu, proti všemu, co má patent na cenzorskou tužku.

A když si vzpomněl, že se jmenuje Svoboda, tu teprve horlivě škrtal a škrtal a škrtal.

Škrtal, škrtal, škrtal, škrtal, odplivl si a zase škrtal, škrtal a škrtal a škrtal, škrtal a zas . . . Škrtal a škrtal.

Ostatně za to škrtal, škrtal, škrtal a škrtal a zas škrtal béře 6000 K ročního platu. Lidé se živí všemožným způsobem, čestně i nečestně.

Byl to strašlivý zápas s potištěným papírem.

Vybíral slova z celého čísla a konfiskoval je. Bral to napořád. Ale, alébrž, avšak. I to propadlo konfiskaci, poněvadž po „ale“ si člověk může ledacos myslet o slavných úřadech, a „alébrž“ a „avšak“ - to je vyložený delikt proti pokoji a řádu.

Z textové části časopisů přešel i na inzeráty.

Ihned do oka mu padlo: „Kupte si hole! U firmy Tulka!“

„Aha!“ pomysll si, „znám vás, chlapečkové! Hole, demonstrace!“ A zkonfiskoval inzerát.

Pak zkonfiskoval inzerát srbských losů a inzerát „Česká mouka vítězí“, poněvadž tímto inzerátem popuzuje se proti druhé národnosti.

„Vojáčku! Přijďte dnes na zástěrkovou zábavu ke Kapounům!“ četl inzerát pod českou moukou.

Samo sebou se rozumí, že tento inzerát podlehl konfiskaci, poněvadž šlo o vojsko.

Pak přišel na velký inzerát:

Nejlevnější cihly
dodává na stavby
CIHLÁŘSKÁ JEDNOTA,
společnost s ručením obmezeným.
Žádejte ceníky! Adresa telegramů:
C. j. s. s r. o.

Co je to C. j. s. s r. o.?

V tomhle něco asi vězí. Skloněn nad inzerátem kombinoval přes půl hodiny, pak vzal papír a psal:

C = cenzor

j = je

s = sprostý (nebo surový, sakramentský)

s = sakramentský (nebo sprostý, surový)

r = rabiátní (nebo r . . . ský)

o = osel (nebo ohava, ohavník, opilec)

„Tak oni též proti mojí osobě?“ dospěl v úvaze. „Já jim dám C. j. s. s r. o.! Já jim ukáži, zač je toho loket!“ Vzal tužku a škrtl celý inzerát Cihlářské jednoty, společnosti s ručením obmezeným = C. j. s. s r. o.

To byl jeho poslední škrť, poněvadž tam časopis končil.

Díval se nyní s hrdostí na dílo svých tužek. Pobílel na 3 000 slov, zkonfiskoval za tři hodiny 28 časopisů, 5 divadelních kusů, tucet plakátů a 62 kusů oznámení sňatku a 9 školních zpráv.

Spokojeně seděl, obklopen pobitými nepřáteli, když tu strašná myšlenka projela jeho hlavou.

Jisto je, že časopisy budou psát, že to všechno zkonfiskoval Svoboda.

A tak slovo Svoboda rozběhne se po časopisech a vnikne i do nejvzdálenější chýšky a on to nebude moci zkonfiskovat. Nebude moci zkonfiskovat svobodu!

Bylo to hrozné pomyšlení, srdce mu bušilo úzkostí, v hlavě mu hučelo. A tu pevně rozhodnut zavolal na sluhu Petráska: „Sie, Petráske, zde máte pět korun a kupte někde břitvu.“

Za čtvrt hodiny se Petrásek vrátil s pěknou břitvou.

Cenzor Svoboda se zavřel v kanceláři. Když po dvou hodinách nemohli se na něho doklepati, vypáčili dvéře a jejich zrakům naskytlo se strašné divadlo.

Na haldě zkonfiskovaných časopisů válela se hlava, kterou si svědomitý cenzor uřízl břitvou, a ležel tam papír, na němž stálo: „

„Konfiskuji Svobodu.“

Měl velmi krásný pohřeb na státní útraty.

Karikatury - 19. 6. 1911

JAK DOKTOR SOUKUP ZNIČIL SOC. DEM. STRANU V ČECHÁCH

Jak známo, kandidoval dr. Soukup na dvou místech a prohrál to na obou. I bylo usneseno ve vedení strany sociálně demokratické, že jeden ze čtrnácti zvolených sociálně demokratických kandidátů vzdá se mandátu ve prospěch dr. Soukupa, neboť bylo veřejně prohlášeno, že dr. Soukup musí býti v parlamentě za každou cenu. I vzdal se mandátu poslanec Jaroš na Českobrodsku a byly vypsány tam nové volby a kandidátem prohlášen dr. Soukup. Nešťastnou náhodou při těchto volbách propadl také. Tak zbylo sociálním demokratům v Čechách 13 mandátů.

Poněvadž však dr. Soukup musí býti v parlamentě za každou cenu, vzdal se soudruh Jirásek ve prospěch dr. Soukupa mandátu na Chrudimsku a Čáslavsku. Dr. Soukup prohlášen kandidátem a při nové volbě doplňovací propadl zase. Zbylo tedy sociálním demokratům 12 mandátů.

Aby však přece dostali dr. Soukupa do parlamentu, vzdal se mandátu soudruh Klička za 54. volební okres. Při doplňovací volbě propadl nový kandidát dr. Soukup 380 hlasy a zbylo sociálním demokratům 11 mandátů.

Když to viděl dr. Šmeral, vzdal se - ačkoliv se tolik těšil na svou parlamentní činnost - svého mandátu ve prospěch nešťastného dr. Soukupa.

Jednání dr. Šmerala tak se zalíbila soudruhu Habrmanovi, že týž vzdal se svého mandátu ve 52. okrese ve prospěch dr. Šmerala.

Byly tedy dvě doplňovací volby: v okrese 12 dr. Soukup, v okrese 52 dr. Šmeral.

Propadli nešťastnou náhodou oba a sociálním demokratům zbylo 9 mandátů.

Dr. Winter, zvolený za druhý městský okres smíchovský, prohlásil: „A musí do parlamentu přijít dr. Soukup!“, i vzdal se svého mandátu a v doplňovací volbě nový kandidát dr. Soukup propadl opět.

Zbylo jim 8 mandátů.

„A my ho tam přece dostaneme!“ řekl poslanec Aust za Kladno a s obětavostí nevšední vzdal se mandátu ve prospěch dr. Soukupa. Drží-li se člověka smůla, nepustí ho tak lehce. V těch doplňovacích volbách prohrál to dr. Soukup i na Kladensku. Ve prospěch Austa vzdal se Hnátek a ve prospěch dr. Wintra v této podivné horečce Biňovec.

Smůla je smůla. V doplňovací volbě zvítězil jen Aust ve Hnátkově volebním okrese a dr. Winter prohrál to v okrese soudruha Biňovce.

Nově zvolený Aust rychle vzdal se v 63. okrese ve prospěch nešťastného dr. Soukupa, který to však sociálním demokratům znovu prohrál, takže pojednou měli jen 5 poslanců, kteří nechtěli se vzdát mandátů: zbyli jim pouze Modráček, Němec, Pik, Svěcený a Černý.

„My ho tam přece musíme dostat!“, zvolal Svěcený a vzdal se svého mandátu ve prospěch dr. Soukupa. Současně tak učinil i Němec, a tak kandidoval Soukup v doplňovacích volbách v okrese 49 a v okrese číslo 7. Vyhrál to v okrese 7, Němcově, a prohrál v okrese Svěceného a hned vzdal se šlechetně mandátu ve prospěch Němce, který však při nové doplňovací volbě Libeň prohrál, takže zbyli jen tři poslanci sociálně demokratičtí z Čech, a to Černý, Pik a Modráček.

A ti řekli: „My tam musíme dostat dr. Soukupa, Němce a dr. Wintra!“

A tak se vzdal Pik ve prospěch Soukupa, Modráček ve prospěch dr. Wintra a Černý ve prospěch Němce.

Při doplňovacích volbách prohrál to dr. Soukup a Němec a zbyl dr. Winter.

Dr. Winter prohlásil ihned, že se vzdává mandátu ve prospěch dr. Soukupa. A když došlo k volbě, prohrál to zase nešťastný dr. Soukup a z Čech nepřišel do parlamentu ani jediný sociálně demokratický poslanec. Potom ho teprve vyloučili ze strany.

Karikatury - 3. 7. 1911

DUŠEVNÍ NAPĚTÍ VENDELÍNA PELIKÁNA, KATOLICKÉHO ZEMĚDĚLCE

Na okrese dostal se do užší volby agrárník Rozmara se sociálním demokratem Volejníkem. Bylo jen přirozeno tedy, že Pelikán usjednotil se, že jako řádný katolický křesťan a organizovaný křesťansko-sociální zemědělec k volbě jiti nesmí. Věděl dobře z letáků, které jeho strana rozhazovala po okrese ve prospěch svého kandidáta dr. Nášlapka, že agrárníci jsou banda zlodějů a rouhačů. Věděl z letáků, že agrárníci (a Rozmara prý jim byl v čele!) vykradli poklady na Strahově a zašantročili korunovační klenoty, svatováclavské, aby měli peníze do voleb. Kromě toho je všeobecně známo, že jen vinou agrárníků, kteří jsou až chorobně zaujati proti cizímu dobytku, nedošlo k blahořečení za svatého onoho vola a onoho osla, kteří dýchali na Ježíška v Betlémě ve chlévě.

Sociální demokraty nemůže katolík teprve voliti. I kdybychom zapomenuli celou jejich protikřesťanskou minulost, nemožno zapomenouti, že ve volebním svém svolání ujišťují, že dobudou toho, že nebude ani králů, ani papežů . . . Kriste na nebi! co jen jim ten nevinný Svatý otec udělal, že i jeho chtějí odstranit ze světa?! A oni, ti pumaři a petrolejníci (to

o nich věděl Pelikán ze schůzí, kde mluvil tak pan farář!), mají už zcela určitě vypracovaný plán na jeho odstranění. Jsou už jistě připraveni na to, jak rozeženou koncil kardinálů, který se potom sejde, aby volil novou viditelnou hlavu církve . . .

Ne, sociální demokraty Pelikán volit nebude; radš by si pravou ruku uťal, než by psal jméno Volejníkovo na hlasovací lístek! Nejde konečně o žití vezdejší. O život věčný běží! A Pelikán dobře si pamatuje, jak důstojný pán oznamoval z kazatelny, že všichni ti, kteří budou volit Volejníka, po smrti v pekle jazykem olizovat budou rozžhavené železné pánve, zatímco ďáblové budou jim vypalovati na záda velkými písmenami: „To máš za to, žes nevolil katolicky!“, a jen časem zanechají této práce z trestu, a to jen aby zasedli k obědu, kde podáván jim bude guláš z vlastních jejich vnitřností. Br, tohle všecko nechce jednou mít Vendelín Pelikán, a proto nebude volit sociálního demokrata Volejníka.

V tu dobu, kdy Pelikán ujasňoval svůj poměr k užším volbám, mezi výkonnými výbory obou internacionál konaly se porady, jejichž výsledkem byla vzájemná dohoda proti nenasytným argárníkům a nemravnému (to se ví) kompromisu stran národních.

Hned druhý den potom, kdy Soukup přísahal si pobratimství s Myslivcem a Junger jako biblický marnotratný syn objímal kolena Němcova, mruče přitom neustále, že stará láska nerezaví, tiskárna Veritas expedovala letáky, které zapřísahaly voliče křesťansko-sociální do jednoho odevzdati hlasy kandidátu sociálně demokratickému . . .

Když leták tento obdržel Vendelín Pelikán, vyvalil oči v sloup. Nevěřil svému zraku. Zavolal ženu a ta mu jej musela znovu přeslabikovat. Ani tu nevěřil. Bylo by možno, aby vůdcové strany prodali život svatého Otce? Je možno, aby dopustili, že 1128 voličů, kteří volili v první volbě se stranou křesťansko-sociální, dostane se do pekla, kde budou muset olizovat žhavé pánve, jíst guláš z vlastních vnitřností a nechat si bez odmluvy líbit špásovité nápady ďáblů?!

Sebral se a šel k panu faráři.

Leč i tam nenalezl uklidnění pro sebe, neboť pan farář, poukázav na příbuznost programu obou stran, dokazoval, že nic lepšího strana učinit nemůže než spojit se se sociální demokracií.

Na víc se Pelikán už neptal.

- Tak tedy obě strany jsou programem příbuzný. To tedy naše strana také vyháží náboženství ze škol, faráře z far a svatého Otce z Vatikánu! .. . Bože, bože, cos to na mne poslal?! Každý rok posílám svatému Otcí korunu petrského halíře, aby se jednou za mne přimluvil, každý den se za něj modlím, když musí žít v té talijánský zemi a nemůže se hnout, - a teď mi strana snad rozkáže, abych se sociálními demokraty šel do Říma mordovat papeže, svatej Otec mne uvidí a zapamatuje si mne a jednou na věčnosti - místo aby se přimluvil - řekne: „Tomuhle darebákovi nesmíš, panebože, odpustit pranic. Ten lump byl taky mezi tou čeládkou, co mi přišla dělat kravál pod okna!“ A já budu musít mlčet, protože to bude pravda.

Tak filosofuje došel domů a klekl před ženou:

„Ženo, prosím tě, zab mne. Já jsem prase. My jsme prasata! Já jsem dobytek. V naší straně je samej dobytek. Lumpové a darebáci jsme tam. My půjdeme na papeže. Nebude králů, ani papežů, my budeme jíst guláš ze svých vlastních vnitřností a čerti nám budou vypalovat písmena na zádech. Z kasáren chrámy vzdělanosti a z far porodnice. Nebude válek, ani vraždění - ženo, zab mě, prosím tě, zab mě, my jsme dobytek...“

Žena nechápala. Nevěděla, zda se muž zbláznil či zda je napilý. Bylo to těžko rozeznat. Velmi těžko.

Za dva dny nato přijel do vesnice sociálně demokratický kandidát, aby uspořádal voličskou schůzi pro křesťanské sociály, kteří mu dle usnesení pražského výkonného výboru měli odevzdat hlasy. Pan farář byl zvolen za předsedu schůze. Pelikánovi dostalo se cti místopředsednické. Zapisovatelem byl nějaký soudruh.

Kandidát Volej nik mluvil:

„Strana vaše a naše jsou si velmi podobny. Už svým založením: Vaše církev založena byla Kristem, naše Marxem. Oba byli původně židi. Věci, které nás až dosud dělily, nutno si vysvětliti. Bylo to nedorozumění. V

principu chcete vy, co chceme my. Chceme mandáty. A to nás sbližuje. Vy nám na tomto okrese dáte hlasy. My vám dáme zase na jiném. Ruka ruku myje! Společné práci proti agrárním chrapounům a dohodovým nemravům, soudruzi a přátelé drazí, mé upřímné Zdař bůh! “

„Pánbůh rač nám to dáti!“ zbožně odpovídali řečníkovi posluchači. Byli tak zvyklí ze své organizace . . .

Pelikán dopil pivo, nedal sbohem ani panu faráři a šel domů. Žena už spala. Vzbudil ji tedy a měl k ní řeč. Stručně řečeno pravil, že jsou tu hrozné historické omyly. Církev svatou nezaložil Ježíš Kristus, nýbrž Karel Marx. A sociální demokracie, ta je dítětem Ježíše Krista. Svatý Petr napsal Kapitál. Lassalle byl rybář, chytal okouny a bělice a prodával dva kusy za krejcar. Svatý Jan Křtitel žil ve Francii a připravoval cesty Páně.

Žena pohlížela na Vendelína strnule jako před dvěma dny.

Pak bez rozmýšlení vzala koště a bila hlava nehlava: „Ano, já tě žabím. Ty jsi prase? Ty jsi dobytek! “

Tento rozvrat v manželství zodpoví si strana křesťansko-sociální.

Den nato už bylo jisto, že se Pelikán zbláznil.

Když jej odváželi do Kateřinek, volal: „Křesťani, já vás napomínám, modlete se k Marxovi. A o svatého Otce se nebojte, my mu neuděláme nic! Ale Marx, ten Marx, co založil naši svatou církev ...“

Volejník to vyhrál!

Karikatury - 11. 7. 1914

STRANA KŘESŤANSKO-SOCIÁLNÍ VŮBEC

Je to strana, o které ani sami příslušníci neví nic dobrého, a kdyby člověk chtěl o ní psát to nejhorší, nebylo by to tak zlé, jako oni sami o sobě píšou v Reichspostu a jiných svých oficiálních orgánech. A toto zde je nejmírnější, co vůbec by mohli o sobě napsat. I kdyby zde stálo, že jsou

všichni darebáci, a oni si to o sobě přečtli, zdálo by se jim to rozhodně slabé.

Pokud se týče mých osobních styků s nimi, musím doznati, že jsem se setkal ve svém životě jen dvakrát třikrát s křesťanskými sociály. Jednou v Nuslích. Šel jsem po dvanácté hodině noční kolem Bansetů. U Bansetů v Nuslích je blaze, jak pěje píseň, a tak tam vyhazovali jednoho muže z hospody. „Co to je za pána?“ otázal jsem se. „Ale nákej křesťanskéj socialista. Přišel, řek ‚Pochválen Pán Ježíš Kristus‘, a netrvalo to čtvrt hodiny, už se pral. My jsme mu vyndali boty.“ A dlouho do ticha nuselských ulic ozýval se hlas toho zastánce náboženství a věřícího člověka: „Vy lumpové, to jste udělali mně, kteréj věří v pánaboha!“

Podruhé ve vlaku setkal jsem se s člověkem, který probíral se růžencem, vzdychal a polohlasitě se modlil. Vedle něho seděl četník s bajonetem. Případ velice prostý. Zbožného muže vezli k soudu, poněvadž zapálil sousedovi chalupu, poněvadž týž byl nějak vlašný ve víře. Patrně ho chtěl zahrát.

To byly dva případy, kdy jsem osobně se setkal s křesťanskými sociály.

Potřetí to bylo jen takové poloviční setkání.

Jeden předák křesťansko-sociální viděl, že mám peníze, a chtěl mne doprovodit mermomocí přes les. Poněvadž jsem k tomu nesvolil, chybí mně jedna zkušenost s křesťanskými sociály, ale zase také děkuji té okolnosti, že jsem dosud živ a zdrav, a že když jsem vyšel z lesa, měl jsem ještě peníze.

Každý křesťanský sociál, který toto bude číst, pochvalně kývne hlavou a řekne: „Ten nás tak moc nehaní, my o sobě píšeme hůř.“

Ale to je mýlka, neboť nemaje žádných dalších osobních zkušeností, musím se držeti jen vlastních listů křesťansko-sociálních, zejména Reichspostu, orgánu to propadlého ministra Weisskirchnera.

V tom časopise byl nazván známý křesťansko-sociální poslanec Bielohlávek hlavou stíženou motolicí, oslem, neřádem, pacholkem od volů (byl totiž jeden čas předákem křesťanských sociálů), lupičem, vyvrhelem, bezcharakterním darebákem.

Bielohlávek napsal pak v křesťansko-sociálním listě Der Christlich-Soziale o bývalém předsedovi sněmovny Patayovi, též vůdci křesťanských socialistů, že mu vrací všechny urážky a že ho takový opilec a ničema urazit nemůže.

V témž listě nazval vídeňský starosta Neumayer jiného předáka křesťanských sociálů, prince Lichtensteina, ušpiněným uličníkem.

Princ Lichtenstein odpověděl veřejným zaslaném, že křesťanský sociál Neumayer má příliš dlouhé ruce a že mu obyčejně něco zůstane za nehty, když prohlíží obecní pokladnu.

Pak přišel Weisskirchner a řekl: „Ale lidičky, co to děláte?“ Zpohlavkovali ho.

Pak psali ve svých listech o Gessmanovi. Napsali o něm, o tom svém předáku, že je vyžírání. Byl také jmenován defraudantem.

Hlavy křesťansko-sociální psaly jeden o druhém ty nejpříjemnější věci. Ukradli sirotčí peníze, kradli vůbec a podobně. A Weisskirchner řekl: „Ano, my se dobře známe, tak je to v pořádku.“

A proto kdo píše o křesťansko-sociální straně, vůbec nemusí si nic vymýšlet.

Co si vymyslí, je příliš slabé proti skutečnosti. A po volbách šli domů bez mandátů.

Každý o nich věděl, co jsou, a to měli k lepšímu z volební kampaně. A ti, co se zachránili, o těch se ví také všechno a bude třeba každodenně jejich křesla poslanecká náležitě dezinfikovat.

A psát o straně křesťansko-sociální v Čechách, to vůbec za to nestojí. Pobili jsme všech sedm jejich poslanců. Že jsme se tím dopustili něčeho strašlivého, je jisto.

Ztrátu mandátů křesťansko-sociálních nazvala totiž Vlast svatokrádeží.

Páter Roudnický píše: „A ti voličové, kteří volili proti nám, zajisté často ve snu budou trápeni výčitkami svědomí, až uzří zaslzenou tvář Ukřižovaného.“

Meč psal: „Vlekli nás na Golgatu a ukřižovali nám naše lidi.“

Doufám však, že tím nemínili Spasitele, kterého nekandidovali, což je velký div, ale jen ty lotry po levici a po pravici.

Možná však, že za spasitele považoval Myslivec sám sebe a že před šestou hodinou dne 20. června v užších volbách, obraceje se k páteru Horskému, zvolal hlasem velikým: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ Ten nalevo jmenoval se buď Šachl nebo Adam.

V šest hodin probodli všech sedm volebními výsledky.

Zázrak se přitom neudal žádný než ten, že křesťanští sociálové přestali v Čechách existovat.

Jejich mrtvoly ani nemyli, to by byla velká práce, a odnesli je neumyté do Čecha, Kříže a Marie, Meče, Vlasti a Míru.

Po výsledku voleb odvezli redaktora Čecha Ševce-Blanického do sanatoria dr. Šimsy v Krči, poněvadž týž křičel na Václavském náměstí před Politikou: „Nemáme poslanců, ale vyhráli jsme to!“

A to je všechno, co vím o straně křesťansko-sociální vůbec. Jest to strana taková, že člověk o ní mluví jen s ošklivostí, ale nikdy nedokáže napsat o nich něco tak špatného, jako oni sami o sobě.

Karikatury - 17. 7. 1911

TRESTNÍ SMYSL SLOV „ALÉBRŽ“ A „ANO“

/Příspěvek k historii rakouské svobody tisku/

Jak známo a jak již kolikrát bylo podotčeno, neexistuje v Rakousku žádná cenzura. Cenzura byla zrušena již roku 1848, a jsou-li časopisy konfiskovány, nespadá to jistě na vrub naší tiskové svobody a tím méně na vrub cenzury.

Zrušením cenzury před 63 lety mohlo se v Rakousku psát, co chtělo, že se to však na veřejnost nedostalo, tím není vinna ani cenzura, ani

svoboda tisku, nýbrž tzv. konfiskační praxe. Poněvadž je zde vyložený rozdíl mezi cenzurou a konfiskací a cenzoři neexistují od onoho roku, jest úplně svobodno cenzory urážet.

A jestli je zmínka o cenzorech, tu na základě svobody tisku vám to nesmějí zkonfiskovat. Můžete směle prohlásit, že cenzor v Anamu nebo Bang-Gongu je osel, a to jedině proto, že je cenzorem, tím podle zákona nikdy neurazíte ani státní zřízení v Anamu, ani v Bang-Gongu.

Něco jiného je mluvit o konfiskační praxi, a proto každý rozumný člověk, který skutečně je přesvědčen, že v Rakousku existuje tisková svoboda, raději o tom pomlčí.

A poněvadž v Rakousku existuje tisková svoboda, musí zákony svobodu tuto chránit, stejně jako zákony chrání každého občana, a tato ochrana svobody tiskové vyjádřena jest právě zákony o tisku. Tyto zákony přirozeně stíhají přísně všechny přestupky a přečiny spáchané proti tiskové svobodě.

Cenzura neexistuje a je zde pouze řízení konfiskační, poněvadž svoboda tisku, o které mluví často rakouští předsedové ministerstva, vyžaduje toho, aby nepřišlo všechno na veřejnost, co by odpíralo celé řadě státních zařízení, mezi které patří ony zákony o tisku, hájící práva úředních orgánů vzhledem k tiskové svobodě.

A to: „Stát jako zákonodárce vydavší zákony o tisku a povalivší tiskovou svobodu jest oprávněn nakládati s touto tiskovou svobodou, jak chce, zvláště když roku 1848 zrušil cenzuru.“

A proto právě se konfiskuje. Že se konfiskuje velice často, tím jsou vinny poměry, které vzhledem ku konfiskační praxi nejsou obsahem tohoto pojednání, kde rozhodně nechci psychologicky rozbírat celý postup takového činění, a podotýkám jedině, že v tiskovém oddělení modrá tužka, kterou se škrtají odstavec, nehraje tak velkou roli jako duševní stav těch, kteří ji mají v ruce. Ale opět je zde zákon o ochraně tisku, který zcela nestranně povoluje činiti proti konfiskaci námitky před zemským soudem.

Zemský soud, uváživ pak, že svoboda tisku potřebuje skutečné ochrany, potvrzuje znění konfiskace, a když i tento tiskový senát připustí

námítky proti konfiskaci, jsou zde ještě jiné instituce, a to kupříkladu vrchní zemský soud, který novým potvrzením konfiskace dovede již obhájit tiskovou svobodu.

Přitom tiskový zákon podporován jest celou řadou ustanovení trestního zákona, která jasně mluví o tom, jak lze se dopustiti trestních činů proti zákonu o tisku.

Jest to § 24 a 22 tiskového zákona. § 24, který mluví o tom, jakého mizerného a trestného činu dopouští se ten, kdo úryvky z věcí konfiskovaných otiskne v dalších člancích, bez ohledu na to, zdali učinil tak v souvislosti a zdali znova uveřejněná konfiskovaná slova či věty z již konfiskovaných předtím článků postupují za sebou dle abecedního pořadu nebo dle jiného pořadu, kterým je klamána i veřejnost i úřady a kterým jednáním znehodnocuje se konfiskovaná svoboda.

§ 22 tiskového zákona mluví pak docela jasně o tom, když učiní se dodatek k úřednímu výkonu. Poněvadž však v Rakousku existuje de facto tisková svoboda, jest trestný jedině dodatek ke konfiskačnímu nálezu, který jest nad konfiskačním nálezem, beztrestný však je dodatek pod konfiskačním nálezem, avšak v zájmu tiskové svobody se oba dodatky konfiskují, když nebyly interpelovány na říšské radě.

Zajímavější je ovšem § 24 tiskového zákona, který způsobil, že se jednoho dne octla před tiskovým senátem dvě slova, a to „alébrž“ a „ano“.

Zločinný úmysl byl samozřejmý. „Alébrž“ a „ano“, tato dvě revoluční slova tak porušila svobodu tiskovou, že něco podobného nebylo dosud slycháno v žádné soudní praxi: Kdysi byl totiž konfiskován článek, ve kterém byla slova „alébrž“ i „ano“.

A najednou v novém článku téhož autora čtou dotyčné orgány ku své hrůze opět slovo „alébrž“ a slovo „ano“.

„Alébrž“ bylo v osmé řádce shora, pak bylo osmdesát osm nezávadných řádek, nadto však přišlo v osmdesátém devátém řádku konfiskované slovo „ano“.

§ 24 tiskového zákona slavil zde úplné vítězství a dosáhl satisfakce. Bylo samozřejmo, že „alébrž“ a „ano“ otištěno bylo z konfiskovaného

článek před šesti měsíci, a poněvadž konfiskovaný článek počínal slovem „ano“ a blížil se ke konci slovem „alébrž“, bylo jisto, že zde jde o výtah z konfiskovaného článku, čímž byla dvojnásobně porušena tisková svoboda.

Ponevadž však v tomto novém žalovaném článku slovo „alébrž“ bylo napřed a slovo „ano“ až po osmdesáti osmi řádcích, ve vzdálenosti třinácti vět, bylo to tím horší, poněvadž bylo z toho vidět trestný úmysl převrácením pořadu těchto slov oklamati státní orgány a v takto domněle překrouceném výtahu konfiskovaného článku vyhnouti se trestnosti tohoto promyšleného činu.

Redaktor časopisu, ve kterém byla slova „alébrž“ a „ano“ již dvakrát za sebou za doby půl roku, dostal padesát korun pokuty, případně čtyři dny vězení.

Od té doby i v Anamu i v Bang-Gongu cenzoři škrtají slovo „alébrž“ i „ano“.

Karikatury - 8. 8. 1911

LOBLICHE REDAKCIÓN DER KARIKATURY IN PRÓCH!

Majne méno hajst Filip Prošcheck und já být po dlouhý Járy in Wien in unser Kajserstadt jako Christlich-sociál a být němkyňě, můj otec být čěškyňě, má matka být Čech.

Já byl in Wolešnick bei Prótywin geboren, was hajst potracen a mít jít nach Win, wo geblíbn bin a zůstal christlich sociál němec. Geblíbn bin als Proscheck baj partaj christlich sociál wajl winřišen magistrát ajn bin Exekútor.

Nohy můj známy was hajst frajnt sagt was hajst povídá máme die Waare was ist trouba oder ajne howádo, Mistfi. Geblíbn bin wí ajn mistfi und christlich sociál. A dál ajnšrajbn sebe das heist Filip Prošcheck in němec, můj manžel das hajst Gátyn majne za němec a Kindr auch za němec

a bejt mu fikat vůl das hajst oks. Ale já být dál christlich sócial enwédr vůl, odr christlich sociál a já být němec a christlich socijál.

Löbliche rédakción der Karikatury in Próch!

Já nevěděla oder nich gutgewisen jáky wi máš práwo na nás němce na úraška. Kto být we Win álso Wien in, der sól ajn němec byt und christlich socijál und káne mistfi und kán hówad one das mist, was hajst hnůj.

Já být ein Birger von kajsrlichn štát Win, wo die Heern ándere, das hajst vyší pán, hat ksákt že voni být němci a mít pod sebou, sich unter, i jiný čéch i jiný máďár i jiný. Polák jako ten rúkawitschař u Schónbrunnú, kde je tolik hówada, ftom Becirku aš tam udělaly Tiergarten das hajst zwéržynec.

Mi christlych sociál sajn být óles ajn němec a wi být nás uraška dát, ajne orfajge für unsre dumhajt waše. Lébliche rédakción von Karikatury.

Mír dajče in Win, das hajst mi němec in Win, wir šísen na nařizeni von minister von vnitra.

Mir sind a byt gúter christlich sociál a dělat tág, jako ten Birgermajster von Win, kdo néni němec, ten bit vyhozen z kajsrštát Wien.

Ten by zavžen oder eingešlossen oder curückgeschlosen und být vyhozen aus der Kajsrstat.

Brauchen wir kájne 5 000 000 čechen in Kaisserštad. Mi nepočebowát žádný chitří lidi wir potrebuje mistfi, jak wam teř ironisch pišu.

Mi christlich sociál dělat ždy němec a byt třebas čéch, být rákušan ajn östereicher a být všude spívat esterajch du édles Haus, das hajst barák, steck dajne Fáne aus, das hajst vistrč fángli, las sie in Winde wén, das hajst át' se třese na wítr, österajch musevig štéhn, das hajst rakousko požát nanohou.

Lébliche rédakción der Karikatury, Ich bin chodim do německi školy abych se dobře naučit jak ortografiš se psát německo. Mi christlich sociál in win nebýt blbec, nebit ein Dumkerle, mi christlich sociál být němec in österajch. Österajchisch Birgr das hajst méštán von rakousko.

Já být číst vaše Karikatury, kde se o němec bešprehuje. A nebýt tak blby, das hajst dum, že to byt padat i ná nas. Bin gekomen in ajn gasthaus, das hajst putyka, kam chodit mi christlich sócial mir Birger von kajsrllichen štad Wín a tam slyšet, že mi být blbec.

S tím se vám poroučím und bleibe

Filip Proscheck, Birger von Kajsrllichnštadt Wien.

Karikatury - 22. 8. 1911

ZAPOMENUTÉ JUBILEUM

V záplavě oslav a jubilei za kterých lidstvo vzpomíná s pocity víceméně různými na význačné události, jež měly vliv na pokrok a vývoj lidského ducha, zapomenuto bylo letos na jedno důležité výročí. Dle židovského letopočtu počítá se od stvoření světa rok 5 671 a dle bible roku 671 po stvoření stížena byla zeměkoule potopou. Letošního roku bylo tomu tedy právě 5 000 let, co byla potopa světa.

Divím se velice, že ani církev, ani žádná politická strana nepovšimnula si tohoto výročí, ač je dokázáno, že právě potopa světa měla největší vliv na utváření stávajících poměrů společenských i sociálních.

Případ je dostatečně znám z biblické dějepavy. Lidé se počali množit na zemi a „brali sobě ženy ze všech, kteréž oblibovali“. I řekl Bůh, že lituje stvoření člověka na zemi a že vyhladí vše od člověka až do hovada. Z těchto živočichů vyjmul jakéhosi pana Noe, jenž byl spravedlivý a „chodil ustavičně s Bohem“. Poručil mu, aby si vystavěl koráb, do toho vstoupil s rodinou a přibral ze všech živočichů po dvěm.

Pak se otevřeli průchodové nebeští a zemští a na zem přišla potopa, jež trvala 40 dní. Noe se zachytil na hoře Ararat, a když konečně voda opadla, vyšel s rodinou a se všemi zvířaty na suchou zem.

S jakými pocity hledíme dnes, ve 5 000. výročí této události, zpět na onu dobu! A uvážíme-li, jaký význam má pro nás potopa světa, vidíme, že bez ní by dnes život náš vypadal zcela jinak. Čin Noemův musí zůstat věčně nezapomenutelným v srdcích vděčného lidstva.

Považme, kde bychom nabrali spoustu politických stran, kdyby byl Noe zapomněl vzít s sebou některé druhy hověd. Marně bychom se ohlíželi v dnešní jubilejní rok vůkol a hledali národní socialisty, kdyby byl Noe nezachoval v arše některé animály, bez nichž by musila tato strana zahynouti. Že žijí mezi námi různí klerikální vychovatelé dítek, o kterých čteme každou chvíli v Záři a Právu lidu pod titulem „Zase jeden“ - to vděčíme rovněž Noemovi, jenž v arše zachránil prasata před vymřením. Kam by se poděla šlechta, kdyby Noe nebyl vzal do korábu všeliké ptáky, o kterých bible praví, že ani nepracují, ani nesejou, ani neořou, a přece ani Šalamoun ve vsi své slávě nebyl jako oni. Bez Noema nebyli by u nás ani živočichové, kteří milují kalné vody, ale přitom dovedou vždy plavat s proudem.

Přitom vzpomínám, že agrárníci, nemít volů, by taky byli na hromadě, poněvadž by nemohli před nimi zavíratí celní šraňky srbské.

To všecko bylo nám zachováno zásluhou Noemovou! Proto dnes s hrdostí a láskou hledíme k tomuto dobrému muži, nedbajíce nikterak toho, že později stal se z něho alkoholik. Divíme se jen, že jubileum jeho nebylo nijakým způsobem oslaveno právě v těch kruzích, jichž se to nejvíce dotýká. Pouze v Rakousku vzpomněla si na něho vojenská správa, která na 5000. památku jubilea archy Noemovy postavila tohoto roku první dreadnought. Jinak je všade ticho a žádné jiné zvíře se ani nehnulo. Snad je to proto, že je všade válečné napětí.

Na Balkáně se to začíná mlít, v Maroku se to taky hýbá - bude asi válka a mnoho lidí bude postříleno ve službách různých vlastí.

A tu myslím, že i Pán Bůh si vzpomene na zapomenuté 5 000leté jubileum a jako tenkrát i nyní bude „litovati, že stvořil člověka“.

CESTOVNÍ DENÍK DR. SOUKUPA

Úvod

Přinášíme dnes velice zajímavý deník dr. Soukupa, psaný na jeho cestách, který osvětluje jasně velkou duši tohoto slavného cestovatele.

Dr. Soukupa směle můžeme počítati ku známým středověkým cestovatelům Arabovi Ibenovi a ku slavnému Benátčanu Marku Polovi. Oba tyto muže předčí však dr. Soukup jak inteligencí, tak i větším názorem světovým.

Neměl-li slavný arabský cestovatel v devátém století a ve století dvanáctém slavný Benátčan tušení o existenci Ameriky, vyniká nad tyto dr. Soukup tím, že právě on za stopami Kolumba jede do té Ameriky, aby tu informoval neuvědomělé zbytky indiánského obyvatelstva o úkolech československé strany sociálně demokratické.

Jest však v tom tragédie osudu, že v dobách, kdy rozkládaly se v Americe velké a bohaté říše indiánské, nebylo ještě sociální demokracie, a když sociální demokracie je, tu jen poslední zbytky rudochů mají příležitost slyšeti vývody dr. Soukupa. Ze však cesta dr. Soukupa není jen politickou, vidět z jeho deníku. Jest přírodovědeckou a povšechně výzkumnou.

A nesmí také nikoho zarazit, že dr. Soukup hodlá též rýžovat zlato na Dálném americkém západě ve prospěch tiskového fondu strany. V americké cestě dr. Soukupa leží pro každého z nás poučení, že když ve staré vlasti ztratili jsme vše, že nesmíme zoufat. Dr. Soukup šel jako mnozí za oceán a našel tam své štěstí. Dle posledního telegramu zvolen náčelníkem Dakot'anů a tří příbuzných kmenů indiánských v Indián Territory, což jest jistě úspěch velice čestný, kterého byl však s to docílití jen muž znalý poměrů v rakouském parlamentu.

Deník

Dne . . .

Vyjeli jsme z Hamburku. Hamburk jest velké město a leží na řece Labi. Jedu na lodi Císař Vilém. „Až nebude císařů ani králů, nebude také lodi Císař Vilém ...“ Jedu však nyní na této lodi nezviklán na svém demokratickém smýšlení. A když za večera dívám se na rudou kouli zapadajícího slunce, tu loučím se se zbahnělou Evropou. Za lodí plují delfini a zpívají Rudý prapor. Slyš ty delfíny, lide dělný, a uvažuj dobře, zdali není lépe jako volný delfín volně zpívat naši dělnickou hymnu. Chtěl jsem na lodi promluvit, ale dva lodníci na pokyn lodního důstojníka odvedli mne do mé kajuty v podpalubí. A tu ve visuté rohoži přemýšlím, jak bude zítra, neboť moře je nepokojné a mořská nemoc se blíží, aby jako kapitalisté vysála z nás poslední zbytky sil.

Dne . . .

Vítám tě, mořská nemoci! Nezdáš se mi více spárami kapitalistů, jsi demokratickou, neboť proletář i neproletář skloněn nad zelenou mořskou vodou, bohatý či chudý, odevzdává moři vše, co má v žaludku. Vítám tě, velká demokratko. Samo sebou se rozumí, že obzvláště sympatizovala se mnou. A demokratičtí delfini snědli vše, co jsem odevzdal vlnám. Potom chtěl jsem promluvit o významu mořské nemoci v boji sociální demokracie, ale odvedli mne k lodnímu lékaři, který rozkázal, abych polykal lék a dva dny nevycházel na palubu z kajuty.

Dne . . .

Zažili jsme bouři na moři. Rudé nebe se otevřelo a rudé blesky křižovaly oblohou. Chodil jsem po palubě a rozdával hostům „Sociální demokracie v Čechách“. Byl jsem poznovu předveden k lékaři, který mně dal projímadlo. Následkem toho byl jsem přinucen zanechat agitace.

Dne. . .

Měli jsme dnes na palubě koncert. Hráli anglickou hymnu, a tu jsem se v kajutě převlékl do mokasínů koupených v Hamburku a s výkřikem „Sláva sociální demokracii!“ vyrazil jsem na palubu, abych dokumentoval své demokratické smýšlení. Byl jsem zadržen a odveden nazpět do kajuty. Nevím, co si mám o tom myslet.

Dne. ..

Potkali jsme žraloka a lodníci uspořádali na něho lov, který se zdařil, a žralok vytažen na palubu. Když mu rozpárali žaludek, našli v něm kalhoty, kabát, vestu a Právo lidu. Nešťastný soudruhu, neznámý hrdino! Sláva československé sociální demokracii, jejíž příslušníky naleznete i v hlubinách oceánu!

Dne. ..

Blížíme se Americe! Srovnávám si svá zavazadla a podrobuji prohlídce vše, co jsem nakoupil v Hamburku. Mám dva tomahavky, tři páry mokasínů a dva imitované skalpy. Pak mám s sebou srovnávací gramatiku jazyků indiánských a Old Shatterhand od Maye a knihu Syn lovce medvědů. Myslím, že to půjde.

V New Yorku:

Zažil jsem v kanceláři vy stěhováků nepříjemné dobrodružství. Jeden z úředníků se mne ptal, čím se chci v Americe živit. Když jsem se představil, odvedli mne do vedlejší kanceláře a za chvíli pro mne přijel krytý vůz. Odvezli mne do budovy, kde bylo několik pánů. Někteří z nich se křížovali, jiní si sahalí na hlavu, někteří se smáli, jiní plakali, skákali a různě se pitvořili. Pak přišli tři páni, kteří se mne vyptávali, jestli se země točí, kolik je dílů světa apod. Když jsem jim odpověděl, chvíli se radili a pak mne odvezli zpět na vystěhovaleckou kancelář. Jak jsem se dozvěděl

později, musil tohle prodělat také Pelant. Ve vystěhovalecké kanceláři musil jsem pak podepsat revers, že se budu živit v Americe poctivě, a byl jsem propuštěn . . .

V Chicagu dne . . .

Měl jsem tu první schůzi, a tu šel jsem si zařečnit na schůzi metodistů. Bylo tam asi tisíc metodistek s deštníky v jedné a s biblemi v druhé ruce. Když jsem si před řečí poručil whisky, vrhly se na mne a přelámaly o mne pět set deštníků. Pak přišel šerif a odvedl mne do policejních kasáren, kdež za půl druhého dne mohl jsem si vypracovati plán na další cestu. Jedu do Oklahomy, a to do Arbary, kde jsou samí černoši. Doposud jsem viděl asi tucet Indiánů; když jsem je zastavil a dal jim do ruky brožuru o úkolech sociální demokracie, běželi za mnou s revolvery po celé 81. avenue.

Oklahoma, v Arboře dne ...

Jest to čistě černošské město a přijel jsem tam takřka v nevčas. Černoši právě tam pořádali řeže na bělochy, a tak mně nezbylo nic jiného, než ject dál na západ do Marmary, kde jsou samí běloši. Dozvěděl jsem se však, že v Arboře většina černochoů jsou sociální demokraté.

Marmara dne . . .

Svolal jsem tábor lidu, na který přišel jen vládní úředník. V tomto městě totiž běloši lynčovali černochoy v odvetu za Arboru. Tak jsem mluvil jen k vládnímu úředníku o československé sociální demokracii.

Když jsem ukončil, řekl vládní úředník „Very well,“ a vypůjčil si ode mne tolar, aby měl na vstupné do divadla, kde stříleli do černochoa o ceny. Jedu do Persic-Townu.

V Persic-Townu dne . . .

V tomto městě jsou samí kovbojové. Usadil jsem se v mizerném hotelu Paláce, a když jsem mluvil s hoteliérem, že hodlám zde uspořádat schůzi, pravil, že to není možné, poněvadž se zde na řečníky střílí z revolverů. A když řečníka zastřelí, že ho přivážou ke koni a tahají po městě. Odjedu dál na západ do Evenicity.

V Evenicity dne ...

Město toto je čistě farmářské. Svolal jsem tábor lidu do kostela, poněvadž jinde se tu neřeční. Sotva jsem počal mluvit četně shromážděným občanům o agrární otázce v Čechách, přišlo asi třicet mužů s ručnicemi a vyzvalo mne, abych sestoupil s kazatelny.

Za potlesku přítomných hodili mně laso na krk a vyvedli mne za město na železniční stanici s nabitými puškami, kde mne hlídali až do nejbližšího vlaku. Pak mne naložili na lokomotivu. Jedu do Beywingu.

Beywing dne . . .

Zde jsou samí mormoni. Když jsem jim chtěl řečnit, odvedli mne k jich veleknězi, který mne po zuřivém zápase oddal se třemi starými babami, jichž se obec nemohla zbavit! Tyto staré báby budou mými posluchači do nejbližšího města, kde jim prásknu do bot.

Wyoming dne . . .

Po cestě trvající půl druhého dne získal jsem báby pro československou sociální demokracii. Ve Wyomingu vyměnil jsem je za dobrou pušku u jednoho obchodníka. Zde ve Wyomingu počíná již pravý Západ. Když se rozhlásilo, že chci řečnit, tu podnikatel tamějšího Varieté dal rychle tisknout plakáty:

NEVÍDANÉ :
Pravý evropský řečník.
Atrakce prvního řádu.
Vydrží po tři hodiny mluvit.
Vedle tlupy ekvilibristů
nejsenzačnější číslo
programu.

Pak mne prosil, abych mluvil v černém oděvu, ten že zde ještě nikdy neviděli.

Varieté bylo nabito. Napřed přišli ekvilibristi, pak jsem musel já mluvit. Lidé se váleli smíchy, když viděli můj frac, a musel jsem přidat ještě jednu řeč. Majitel Varieté chtěl mě angažovat na týden za plat 20 dolarů denně, ale odmítl jsem to. Jedu do Indián Territory!

Tím končí zápisky dr. Soukupa. Jak již podotknuto, byl zvolen dle posledního telegramu v Indián Territory náčelníkem Dakotů a tří příbuzných kmenů indiánských a není vyloučena možnost, že za nějaký čas bude dr. Soukup vystupovat v Evropě se svou tlupou organizovaných rudochů jako sociálně demokratický Buřalo Bill.

Karikatury - 3. 10. 1911

HLASY ČASOPISŮ O ČESKO-NĚMECKÉ SMIŘOVACÍ AKCI

Dr. Panýrek v národní politice v zdravotní hlídce: ... Ovšemže člověku nervóznímu jest třeba též klidu politického. Míním tím, aby člověk nervózní, byť ta jeho nervóza pocházela z čehokoliv, nejen nezúčastnil se jakékoliv politické akce, aby konečně nepropuklo u něho skutečné šílenství, jako se to stalo loni na Moravě, kde rozčilený jeden politizující občan

druhého probodl, nýbrž člověk trpící nervózou měl by konečně číst, že smířovací akce česko-německá rozřešena byla ve prospěch národa, jehož jest český občan neurastenik členem. Nesmíme zapomínati, že nynější protahování česko-německých dohod může a musí v jistém směru působiti na člověka nervózního neblaze, zejména přidruží-li se k tomu nyní na podzim zánět nosních sliznic, zvaný populárně rýmou, o jejíž ošetření zpravím čtenáře Národní politiky v příštím čísle. Prozatím doporučuji hojné pití čaje, pokud možno vřelého, jak jsem poznamenal již v č. 207 Národní politiky před dvěma léty, a pak doporučuji takzvané vypocení v peřinách, o čemž bližší podal jsem v č. 196 v Národní politice před pěti léty.

Yvonna v Národní politice ve fejetonu pod pseudonymem Jaroslav Bé . . .: Baron Gautsch odeslal před několika dny přípis zástupcům českých a německých poslanců, ve kterém se jich táže, byli-li by ochotni zúčastniti se česko-německých konferencí ve Vídni. Myslím, že tato prozíravost barona Gautsche je prozíravostí maloměstské švadleny, která nikdy nečtla módní hlídku a neví, co se nosí. Že Němci potrvají na svém vyděračském stanovisku, jsem jist, neboť nemohou chovat větší úcty k Čechům v poslední době, kdy pan Hašler přirovnával Yvonnu k Steinheilové a Tarnovské. V Německu by se žádný sebecyničtější zpěvák kabaretní neodvážil urážet zasloužilé ženy o národ, ty ženy, které svým důvtipem staly se miláčky tisíců a tisíců lidí a čtenářů Národní politiky. Mohou míti Němci úctu k Čechům, když muž, známý ve společnosti, uráží veřejně zasloužilou českou ženu? Ostatně Vídeň jest právě nejnevýhodnějším místem pro česko-německé konference. Vídeňáčky chtěly mít svou vlastní módu a snaží se emancipovali od pařížských mód, a proto my musíme žádat od svých žen něco podobného a jedinou odpovědí na vídeňské vládní pikle o roztržení českého království, o jakém sní všenněmci, budiž národní kroj, ve kterém naše spanilé dámy zdůrazní, že jsme my zde doma a že nejvhodnějším místem ku konferencím není Vídeň, nýbrž Praha.

Čech: Člověk stvořen a k tomu určen jest, aby zde na zemi Boha, Pána a Tvůrce svého poznával, ctil, miloval, jemu sloužil, po smrti pak věčně s ním byl spojen. Toť jeho nadpřirozené povolání, zčásti pak ukazuje

mu cestu, aby povolání svého došel rozum, svobodná vůle; toto však neohlašuje mu vše, čehož mu věděti třeba, aby nadpřirozeného cíle dosáhl, i bylo tudíž třeba, aby Bůh sám člověku bezprostředně se poznati dal a jemu cestu k nadpřirozenému cíli vedoucí bezpečně naznačil. A s touto vroucí prosbou vstupuje katolický lid český do nového stadia česko-německého vyjednávání. Ale slyš, lide katolický, tys vyloučen z oficiálního jednání, neboť při posledních volbách spojili se všichni odpůrci kříže proti tobě a ty nemáš poslance. Tím ovšem nesmíš oficiálně zúčastniti se vyjednávání, ale doufej, že Bůh uděluje každému dostatečně milosti své tolik, co sám ráčí a jak se toho kdo schopným učiní. Každý poslanec má v sobě hřivnu svěřenou, kdo dobře užívá milosti boží, nabývá ji hojněji, a kdo ji zanedbává, přichází o ni docela. A nyní uvažte, čeští katolíci, že mezi těmi, kdož vyjednávají o česko-německou dohodu, nachází se jeden český poslanec, který hřivnu, od Boha mu danou, promarnil s lehkými ženštinami. Jak dohoda dopadne, jest nabíledni a slepota, kterou raní pak Bůh tyto podařené zástupce, bude jen částí oněch trestů, kterými nejdokonalejší Stvořitel trestá ty, kteří by chtěli, aby kříž byl odstraněn ze škol a mládež vychovávána v duchu socialisticko-židovském.

Čas: Náš velký básník Machar uveřejní v nejbližších dnech ve fejetonu našeho časopisu řadu satirických epigramů na česko-německou dohodu. Podotýkáme, že básník jest již úplně zdrav a že mu zmizel otok z palce pravé nohy, který byl způsoben otlačením. Jest čas upozorniti obuvnické kruhy na šlendrián, který panuje ve velkoobchodech s takzvaným továrnickým výrobkem, kdy i inteligent a příslušník naší strany není jist, že se nestane obětí takového šlendriánu, jakým se stal náš velký básník.

Právo lidu: Nebudeme svým čtenářům otloukat o hlavu starou pohádku o česko-německých smiřovačkách, ale spíše musíme každého soudruha upozorniti na štvání národních sociálů proti našemu orgánu. Národní sociálové doposud se s Němci nedohodli, čehož vinen jest též hlavně jistý Půlpán, redaktor Lidu a Mladých proudů. Upozorňujeme spolky, že Právo lidu má svou vlastní tiskárnu v Lidovém domě, kde

vkusně se provádějí pozvánky na prasečí hody. Tiskárna naše nachází se v samé blízkosti Venkova, tohoto podařeného orgánu agrárních otrokářů, takže budeme mít příležitost bedlivě stopovat činnost jednotlivých reprezentantů těchto podařených dobytkářů. V nejbližších číslech počneme již uveřejňovati celou řadu skandálních historek ze života redaktorů Venkova, nač své čtenáře důrazně upozornujeme.

Karikatury - 13. 11. 1911

FEJETON

V Praze dne 25. listopadu

Tak mne připadá, že nejduchaplnější začátek by byl, kdybych napsal, že je podzim, že prší a že to nebude dlouho trvat a bude padat sníh . . . Nejtrapnější přitom však jest, že jsem to doopravdy napsal. Jest to trapné pro mne i pro čtenáře, ale píši tak jedině proto, že jsem zachvácen touhou říci veřejnosti nějakou velkou pravdu, pravdu, proti které by nemohl nikdo nic namítat.

Řídím se příkladem starofrancouzského básníka Francois de Montcorbier, jenž sice básníkům nedělá příliš velkou čest - měl býti r. 1457 pro krádež pověšen -, ale byl snad první francouzský básník, který si nic v básni nevybásnil. Předtím, než měl být odvečen k šibenici - jak veselé byly to časy pro francouzské básníky! -, napsal velice pěknou báseň, která začínala slovy: „Dnes mám být pověšen . . .“ Byla to úplná pravda, kterou napsal a přečetl svému zpovědníku, - a ten uchvácen takovou přímostí vymohl na vladaři v jednom městě nad Loirou, že básník dostal milost.

Zachránilo ho prosté napsání pravdy, která v té době snad byla velice vzácná, že kvůli ní pustili na svobodu básníka zloděje.

Touha po pravdě je příliš velká a jedině člověk prolhaný a bídný mohl by dnes napsati, že máme jaro a že kvetou třešně. Snad ani německá žurnalistika by se neodvážila takového kroku, ačkoli právě nevyniká tím, že by chtěla mluvit úplnou pravdu svým čtenářům. Máme totiž právě při ruce časopis, který vychází v Baruti v Bavořích. Úvodní článek jeho jest pěkný a zajímavý. Práví se v něm, že právě byla spáchána v Praze neobyčejná vražda z národnostního záští, a to za okolností vzbuzujících docela kromobyčejný úžas a děs před násilnickou povahou Čechů. Neboť těch případů, které vzbuzují jen praobyčejný úžas a děs, je v Praze jak povědomo tolik, že ani sami Němci jimi se nezabývají.

Jeden Němec vstoupil totiž v Praze do elektrické tramvaje a žádal po německu o lístek. Ale dostal! Byl průvodčím vyvečen z vozu a položen na koleje před vůz. A když obecenstvo bouřlivě žádalo, aby se jelo dál, byl klidně přejet a usmrcen.

Stáli tam právě dva policejní strážníci. Ale když uviděli, že zavražděný je Němec, obrátil se jeden napravo, druhý nalevo, dali řidiči vozu znamení, aby jel dále, a o nic se nestarali. Půl dne jezdilo se přes usmrceného Němce a nikdo si toho ani nevšiml.

List žádá bavorskou vládu o přísné vyšetření celé události a zakročení Německa u rakouské vlády ve Vídni. Ta hrozba zastrašila dle všeho zřízence elektrických podniků pražských tak, že skutečně od té doby nebyl, pokud onen list se pamatuje, žádný Němec sedící v elektrice utracen tak krutým způsobem. Jak povědomo, přejíždíme od té doby elektrikou a zvláště automobily jen samé české lidi, abychom si to u bavorské vlády nepokazili.

Ale ani přesto nevěřím, že by třebas i křesťansko-sociální vídeňské žurnály chtěly čtenářům namluvit, že právě kvetou třešně. Arci na druhé straně vidím, že také nepiší nic o tom, že je podzim. Byla by to jediná pravda, kterou by ty drahocenné časopisy napsaly pro své čtenáře. Ale nemohou tak udělati z důvodu, aby nevyšly ze svých obvyklých kolejí a nepopudily proti sobě příslušníky své strany.

Myslím tedy, že co jsem napsal na začátku těchto řádek, jsou mužná slova, pevná, nevývratná, která se velice krásně dělají v době, kdy se ozývá volání po pravdě. V tom vzhledu vyniká v první řadě italský generál Caneva v Tripolisu. Velice rád čtu, co tento znamenitý válečník oznamuje své vládě o svých krocích a jak se ohání slovy „Nýbrž je pravda!“ Tak nedávno mohli jsme čísti, že prohlásil na dotaz italské vlády stran ukrutností italského vojska vůči Arabům: „Není pravda, že jsem dal rozkaz, aby byli postříleni všichni Arabové, u nichž by byly nalezeny zbraně. Takového rozkazu jsem nevydal - nýbrž je pravda, že můj rozkaz týkal se jen těch Arabů, u kterých byly nalezeny ručnice, dýky a zbraně podobného druhu.“

Generál Caneva jest tedy jak viděti stejně obratný vojevůdce jako stylizátor.

A nemusí se to právě týkat nějakých válečných ukrutností v Tripolsku - i u nás přechasto čteme onu krásnou větu: „Nýbrž je pravdou“. Této pravdě napomáhá znamenitě § 19 tiskového zákona, který nutí k opravě zpráv úplně věrohodných. Pěknou takovou opravu četl jsem oněhdy v jistém krajinském listu: „Na základě § 19 zákona o tisku žádáme o následující opravu: Není pravda, že jsem vyšel na dvorek z ulice, nýbrž jest pravda, že jsem se skutečně na dvorku již nacházel, a není pravda, že jsem byl opilý, nýbrž jest pravda, že jsem vypil toho dne jen šestnácte sklenic. Dále není pravda, že jsem zvolal na souseda, že mu rozbiju hlavu, nýbrž jest pravda, že o hlavě nebylo řeči. Dále není pravda, že jsem domácím zabraňoval, aby mu ránu na hlavě vymyli, nýbrž jest pravda, že jsem ihned potom odešel domů.“

Taková oprava se krásně dělá v době, kdy čtenář nemůže si vybrati, co jest pravda a co není.

Zprávy z italského bojiště stávají se pravými hlavolamy, v nichž čtenář usilovně se namáhá, aby vypátral, co jest na celé věci pravdy.

Turecké listy píší: „Včera podniklo několik italských skupin útok na naše pravé křídlo. Zmocnili jsme se pěti děl a velkých zásob střeliva. Italové byli úplně pobiti.“

O téže šarvátce píše italská Agenzia Stefani: „Včera podniklo několik tureckých skupin útok na naše pravé křídlo. Zmocnili jsme se pěti děl a velkých zásob střeliva. Turci byli úplně pobiti - a ti ostatní zajati.“

Italské ministerstvo vojenské sděluje pak zástupcům velmocí, že zase vyhrálo italské vojsko bitvu, a současně turecký ministr vojenství sděluje zástupcům týchž velmocí, že turecké vojsko vyhrálo velkou bitvu.

Nejvíce starostí to působí kupci u nás na rohu. Sedává za pultem s novinami v ruce a není pochyby, že asi tu válku nepřežije. Spadl se a úzkostlivě hledá jedinou pravdu; neboť pravda jest prý jen jedna. Ale můj kupec vidí pojednou sta pravd a zaplétá se do nich se zoufalou odhodlaností spartánskou, s neunavností mravence, aby objevil mezi těmi sty tu jedinou, a každého, kdo přijde do krámu, se táže, bledý očekáváním a nadějí, že snad přece tomu přijde na kloub: „Prosím vás, co je na tom pravdy?“

A již opět se ponořuje do čtení zpráv z bojiště. Občas vyskočí, chytí se za hlavu a zoufale vykřikne do pytlů kávy a sudů povidel: „Jen kdybych věděl, co je tu pravda.“

A z jeho krámu šíří se ta touha po pravdě ven do ulic, do domácností, a najednou stává se všem, co u něho kupují, jasno, že se také lže a že můžeme být tím znepokojeni.

Chodím k jistému holiči, ale ten není z těch, kteří mají své novinky, kteří se vyptávají a kteří v rozhovoru jsou s to, aby vám uřízli obě uši.

Mohu říci, že jsem po vypuknutí války vskutku se obával dáti se holit. Neboť při holení přijde řeč na bitvy, jak se řežou lidé šavlemi atd., a tu v rozhovoru může se stati, že by holič, líče, jak by do toho sekal, vás podřízl, jak se to stalo za francouzsko-německé války ve Štýrsku jednomu pánovi, když mu holič líčil, jak tekla krev u Sedanu.

Byl jsem však brzy uspokojen. Můj holič přečetl a srovnal si dvě tři zprávy a od té doby trpí utkvělou představou, že války snad ani není.

„Ať říká kdo chce co chce,“ praví vždy hlasem úplně přesvědčivým, „s tou válkou je to jen výmysl. Vždyť na tom není kusa pravdy.“ A holí vás dále mlčky s beznadějným výrazem v obličeji nad lidskou špatností, která si

vymýšlí takové věci, že člověk na první pohled, jen když si přečte dvě tři zprávičky, pozná, že je mystifikován, klamán, obelháván.

A s tichou rezignací odplivne si při této úvaze a počne mluvit o drahotě a vy ho rozhodně musíte těšiti, toho muže s břitvou v ruce, aby ze zoufalství neublížil napřed vám, pak sobě.

Neboť kdybyste mu řekli, že všechno bude dražší a že lidé pomalu umrou hlady, zbavil by snad ze zoufalství vás i sebe toho trápení naráz.

A tak ho těším. Mluvím k němu vše, co vím o protidrahotní akci. Dokazuji, že jsou mnohá města, která již rozdala svým příslušníkům chudým 25 kg, ba i 100 kg bramborů, takže přišly na tři lidi dohromady vždy dvě třetiny jednoho bramboru. Upozorňuji ho, že drahota není tak veliká, poněvadž kam se podívá na nápisy na řeznických krámech, vidí: „Maso opět lacinější!“ A druhý den opět že je lacinější. Kupci mají pak vyvěšeno: „Mouka opět levnější.“ V novinách že jsou inzeráty: „Cukr opět levnější.“ Že onehdy celý tábor maloobchodníků slavnostně v rezoluci a několika řečníky podle pravdy prohlásil, že od té doby, co je drahota, prodávají zboží se škodou nejméně 25 procent, jen aby té drahotě zlomili vaz. Všechno můj dobrý holič klidně vyslechne - jenom to mu nesmím říci, aby šel k těm maloobchodníkům, řezníkům a kupcům něco kupovat. Neboť při nejbližší návštěvě by mně jistě břitvou něco udělal.

A tak mu vypravuji a těším ho věcmi, které čtu a kterým sám nevěřím a ve kterých při nejlepší vůli pravdy najít nemohu.

A proto také, abych předem smyl podezření, že vědomě mluvím nepravdu, napsal jsem na začátek, - že je podzim, že prší a že bude brzy sníh.

Prosím, aby to bylo považováno za pokus říci veřejnosti do očí úplnou a skutečnou pravdu, a doufám, že tato pravda nebude konfiskována, jak se často jiným pravdám děje.

A proto také ještě jednou prosím, abyste si přečtli, že je podzim, že prší a že bude brzo padat sníh . . .

STÁTOPRÁVNÍ DENÍK SAMOSTATNOST

Žádný z Českých deníků nemůže se pochlubiti tolika převraty ve světě jako státoprávní orgán Samostatnost. Jsou dny, ve kterých napočítá čtenář Samostatnosti 10, 15 až 20 hrozných revolucí a válek ve světě, strašlivých živelních pohrom, což vše ostatní listy nepřináší. V tom ohledu zachovávají si v redakci Samostatnosti prvenství a druhého dne přecházejí bez poznámky přes ty světodějné události, které se nestaly. Jak v politice, tak i v žurnalistice zachránili si státoprávníci úplnou samostatnost.

Hrdě, s čelem proti všem přinášejí v Samostatnosti:

V dnešním čísle: Revoluce v Argentině. Bombardování Havany. Vzpouza vojáků v Jižní Africe. Mexiko žádá o zavedení otroctví. Bulharský tisk pro válku s Rumunskem. Vraždění bělochů v Kanadě. Řeže v Pekingu. Pokus útěku Abdula Hamida. Atentát na carskou rodinu. Ohromné zemětřesení v Arménii. Katastrofa čínské válečné lodi Hientsi. Katastrofální převrat kůry zemské v nejbližších dnech. Politická vražda na Islandě.

A druhého dne už se na to nepamatují a přinášejí v Samostatnosti:

V dnešním čísle: Válka švédsko-německá neodvratná. Všeobecná revoluce v tropech. Indický domorodý tisk hrozí povražděním Angličanů v Londýně. Vyzvědačská aféra v Austrálii. Vzbouření na Celebesu. Domorodci na Nové Guineji znovu se domáhají zrušení zákona proti lidožroutství. Ohnivá země zmizela. Pokus o vyhození Vatikánu do povětří. Objevení nového světadílu v Tichém oceáně. Velký požár v Paříži. Uhořelo přes milión obyvatelů. Hora Ararat spadla na Kavkaz.

S hrůzou čtete tyto zprávy, které žádný jiný list nepřinesl, a čekáte na pokračování, bližší podrobnosti v příštím čísle. Ale jste na omylu. Samostatnost získala opět nové zprávy neméně hrůznější - a čtete:

V dnešním čísle: Válka Řecka s Čínou neodvratná. Nový vpád Tatarů do Evropy. Bulharsko republikou. Silné monarchistické hnutí v Severní Americe. Vzbouření vězňů ve francouzské Guayaně. Vražedný útok na sultána. Otrávení všech generálů a vysokých důstojníků ve Francii. Státní

převrat v Tasmánii. Střelba na anglického krále. Revoluce v Srbsku. Branné zakročení Rakouska v Dánsku. Po výbuchu Etny zmizela Sicílie pod vodou. Náhlé zmizení vody z Rudého moře. Katastrofální zemětřesení v Jesenicích u Prahy. Propadání se Alp.

Užasnete nad těmi neštěstími a rádi byste se dozvěděli, co bude dál, jak ty katastrofy dopadly, zdali snad přece někdo se zachránil a zdali byl v nešťastných zemích opět klid zaveden, ale v příštím čísle kvůli novým převratům a hrozným událostem čtete:

V dnešním čísle: Utlučení řeckokatolického biskupa v Kolomyji v Haliči. Očekává se ultimátum Anglie Norvéžsku kvůli zabezpečení lovu sledů na anglickém pobřeží. Válečné tažení Albánců na Sofii. Pověsti o chystaném povstání v Uhrách. Bývalý perský šach dal pověsit 40 000 Turkomanů. Státní převrat v Japonsku. Mikádo utopen. Japonsko republikou. Obsazení Sachalinu americkým vojskem. Válka rusko-americká neodvratná. Vzbouření Samojedů. Pogrom v Liverpoolu. Povážlivé hnutí monarchistů ve Švýcarsku. Město Bern prohlášeno hlavou švýcarského království. Jan Ort králem? Zpráva o velké námořní bitvě rakouského válečného loďstva s řeckými námořními lupiči u ostrova Samosu. Přivtělení ostrova Kréty ke Knížectví monackému. Rumunské loďstvo omylem bombardovalo svůj vlastní přístav. Chicago v troskách. Poloostrov Aljaška vyzvednut větrnou smrští a přenesen na Labrador. Obrovská ledová kra urazila kus Irska. Povážlivé sopečné zjevy na Řípu. Únos ředitele Rakousko-uherské banky. V Debrecíně zavražděno lupiči všech 285 listonošů s penězi. Zuřivé řádění školního inspektora v Bělehradě. 120 gymnasistů dílem zabito, dílem těžce raněno. Zatčení tajemného cizince v Paříži v souvislosti se zachycenými mimozemskými telegramy planetárními na stanici pro bezdrátovou telegrafii na Cap Bionše.

A zase s hrůzou, se slzami v očích čtete tyto zprávy, mráz vám přebíhá po zádech a vy vnikáte do hloubí listu a tam vidíte, že všechny ty zprávy jsou dílem od zvláštních zpravodajů Samostatnosti, dílem od původního dopisovatele.

Který list mohl by si to dovolit, nebo lépe řečeno který politický list má tolik stoupců, tolik po celém světě rozšířených straníků jako právě Samostatnost. A proto jiné listy nemohou se zmínit o všech těch podivuhodných a hrozných příhodách, nemajíce materiálu. A proto jen stoupcem Samostatnosti a její čtenáři mohou vám vyprávět věci, nad kterými vám hrůzou vstávají vlasy na hlavě.

A tak vidíte, že členové redakce Samostatnosti nežijí jen na Václavském náměstí. Redaktoři Samostatnosti nalézají se v Argentině, v Jižní Americe, v Rumunsku, Bulharsku, v Číně, v Soluni, na Islandě, v Indii, v Americe, v Římě, na Tichém oceáně, v Řecku, ve francouzské Guayaně, v Dánsku, na Etně, u Rudého moře, mezi Turkomany, na Sachalinu i na Aljašce, ve Švýcařích stejně jako na Krétě, takže není místa na zeměkouli, aby toto nechovalo ve svém středu nějakého redaktora Samostatnosti, takže má Samostatnost takřka tolik redaktorů, co má příloh.

Přílohy ty rostou co do počtu den ode dne. Každý den ohlašují státoprávníci novou přílohu. Pro státoprávní ženy je tu např. Rodinný krb, kteréž roztomilé pojmenování již samo láká matky, aby do přílohy balily a zavinovaly mladé státoprávníčky, aby do nich vniklo již v útlém věku něco z politické duše dr. Antonína Hajná.

Naše neděle je nedělní zábavná příloha. Jest to hrdý název. „Čí je posvícení?“ „Naše.“ „A čí je tato Neděle?“ „Také naše,“ odpovídají hrdě státoprávníci. „My se neprosíme o žádné cizí Neděle.“ V Naší neděli zabil nešťastný propadlý kandidát státoprávníků Viktor Dyk Dona Quijota v uveřejňované hře Konec Dona Quijota. Byl to čistě státoprávní Don Quijote, jako alegorie na politiku státoprávníků. Ve čtvrteční příloze, kterou pojmenovali Kulturní snahy, rozmlouvají o tom, že nejkulturnějším činem jest předplatit se na Samostatnost. V pátek v nešťastný den vychází pak příloha Středostavovský zástupce. Kletba páteční nejlépe se jeví na této příloze, jejíž název vzat z názvosloví cechovního v Šanghaji.

Další přílohy rostou jako houby po dešti. Tak příloha Naše kamna bude vydávána v zimě a v této příloze budou jen zprávy o zmrznutí, zasypání lavinou a podobně. Další příloha Radost praden bude věnována

kulturnímu povznesení střední ženy, které jsou vyloučeny ze Středostavovského zástupce.

Příloha Zubní hlídka, Mladý státoprávník, Náš obchodní zástupce, Svatováclavská koruna, Hlídka mravnosti, Politický drobný oznamovatel, Spiritistický státoprávník, Zájmy stokařů, Kalabise právo doplní skvěle obsah tohoto státoprávního deníku.

A při rozmachu strany státoprávní dočkáme se toho, že nakonec bude Samostatnost vycházet jako příloha svých vlastních příloh vždy jednou za týden, což bude nejoriginelnější způsob vydávání deníku.

Karikatury - 27. 11. 1911

INTERVIEW S PANEM CENZOREM

Byl jsem již mnohokrát vybídnut, abych navštívil pana cenzora a s ním pohovořil, ale vždy jsem to odkládal, neboť jsem měl neurčitý pocit hrůzy před tím mužem. Mohu říci, že trpěl jsem utkvělou představou, že mne ten muž škrtně.

Nemohu vám vyložit, jak jsem si to vlastně představoval, ale byl to velice nepříjemný pocit, spojený vždy s mrazením na zádech.

Konečně však přece odhodlal jsem se, že ho navštívím a vyptám se na jeho povšechné názory. Soudil jsem, že to musí být člověk zlého vzezření, schopný všeho, ale zmýlil jsem se, neboť našel jsem uhlazeného pána, který se na mne bolestně usmíval a žádal, abych byl tak laskav a posadil se.

„Můžeme si klidně pohovořit,“ pravil, „a doufám, že si trochu opravíte své mínění o mně. Přiznávám, že někdy dělám hlouposti ...“

Máchl jsem rukou a učinil odmítavý posuněk.

„Ne, věřte mně, zcela loajálně vám říkám, že někdy dopustím se různých hloupých kousků, ale za to já nemohu!“ Usmál se smutně a požádal mne, abych si blíže prohlédl jeho lebku.

Měl velice nízké čelo a hlavu sraženou.

„Psali o mně,“ pravil, „že jsem v mládí spadl se stromu a udeřil se hlavou o zem, že jsem spadl na hlavu, ale to není pravda. Hlava mně byla zmačknuta krátce po porodu, neboť krátkozraký lékař se mně posadil na hlavu, a od toho to typické zmáčknutí mé lebky. Původně měli za to, že nevydržím, a když, že budu velice slabomyslný, ale chválabohu přečkal jsem to všechno a dnes jsem cenzorem. I tu někdy trpívám bolestmi hlavy a tu provedu hloupé kousky, já, pane, nekonfiskuji někdy vyložené urážky církve a jiné věci. Asi před čtyřmi léty například propustil jsem větu: ‚Nesl trpělivě svůj kříž.‘ Pane, vy víte, kdo nesl kříž, že to byl náš Spasitel, ale zde byla řeč o jednom ševci. Jakmile jsem však zotaven, nelekám se žádných překážek a s chutí pustím se do práce. Vy nevíte, ctěný pane, jak dnes jsou tihle spisovatelé a žurnalisté poťouchlí a mazaní všemi mastmi. Napíší si takové napohled neviňoučké věci, že člověk teprv delším přemýšlením nalezne v tom háček, neboť, jak praví Tolstoj: ‚Zachycen drápek a chycen celý ptáček.‘ Tu větu jsem mimochodem řečeno také konfiskoval, poněvadž byla uveřejněna v době, kdy jistá vysoká osobnost roztrhla si lovecký kožíšek o trní.

Abych vám tedy řekl, jak jsou mazaní, všimněme si například věty: ‚Stál opřen o strom a díval se do bouře a vzpomínal.‘ Věta jest napohled bezvýznamná, neurážlivá, ale jen napohled.“

Vstal a počal chodit po pokoji.

„Všimněte si však, že napsáno bylo blízko vedle sebe: ‚bouře‘ a ‚vzpomínal‘. Dobrá, vám se to zdá být bezzávadným, ale já nemohl tu větu propustit, já ji musel konfiskovat, neboť nejmarkantněji utkví v mysli čtenáře slovo ‚bouře‘ a čtenář psychologickým postupem veden počne vzpomínat na bouře vůbec a pak si řekne, že jsou bouře též jiného druhu než jen přírodní zjevy nebeské, nýbrž i bouře politické, kravály, pane, demonstrace.“

Chodil po pokoji:

„Vytloukají okna, volají: ‚Hanba vládě, pryč s nimi, hanba policii.‘ Hází kamením, a pane, to já mám pustit, já, státní úředník? A tak hezky vezmu modrou tužku a zaškrtnu větu. Nemívám vůbec rád, když někdo píše například: ‚A tu si myslel leccos.‘ Pane, v tom ‚leccos‘ se toho skrývá habaděj.

Myslet si leccos, to je vyložené pobuřování, to je přečin proti veřejnému pokoji a řádu. Leccos si myslet, to může být i velezrádný projev myšlenkový. Domnívají se, že si člověk může všechno myslet, poněvadž stíhatelný jsou jen projevy.

A co je ku všem čertům myšlenka? Myšlenka je projev duševní činnosti. Projev, povídám, a na projevy máme zákoník.

Musím být, věřte mně, velice opatrný, abych se domakal všeho, co v tom vězí. Nesmím přehlížet ani sportovní rubriky listů.“

„A dovolte, mistře, vy jste tuším nedávno zkonfiskoval větu: ‚To jsou pravé čínské poměry.‘“

„Zajisté, škrtl jsem to modrou tužkou, neboť jsem dobře z novin informován, že je právě v Číně revoluce. Napíše-li pak někdo v této době, kdy prokletá čínská revoluce vítězí, ‚to jsou pravé čínské poměry‘, myslím, že každý v tom vidí vybízení ke vzpouře, a poněvadž v Nankingu jest vojsko na straně revolucionářů, nemohu si pomoci a musím zkonfiskovat nazítřek všechny zprávy o postupu čínské revoluce, neboť to je antimilitarismus. Někdo řekne, co je nám do Číny? A má pravdu, ale hltá ty zprávy, a jak je hltá.

A z takových zpráv se pak sestavují noviny. Není to k zbláznění? Máte například zprávu, že lidstvo v Číně je v rukou revolucionářů. To je vzpoura, pane, to je rebelie, a nyní to dejte lidem do ruky. Noviny jsou, pane, neřád, neřád prvního řádu, jako vůbec všechno tištěné, ale já jim a tomu všemu šlápnu na krk.“

Vzal se stěny velkou tužku, která jako ozdoba visela pod obrazy, a pravil: „Podívejte se na tu tužku. To je všechno. Takový chlapík má inkoust

a péro, ale já mám tužku, setsakramentskou tužku. S tou to všechno rozpráším, přeškrám a já je naučím, jak s nimi zatočím.“

Opustil jsem ho rychle, poněvadž mně tou tužkou šermoval pod nosem a já jsem viděl, že by mne bez milosti také s ní přeškrtl.

Karikatury - 11. 12. 1911

MÓDNÍ REFERÁT PANÍ JEDLIČKOVÉ

Redigoval jsem krajinský časopis Neodvislost. Dnes po té zkušenosti, kterou jsem měl s listem, vím zcela určitě, že jakmile má nějaký časopis název Neodvislost, znamená to, že se našlo několik zámožnějších lidí, kteří pocítili potřebu kdekomu vynadat, a že si založili Neodvislost.

List ten sloužil tedy podobnému účelu. Práce jsem mnoho neměl, neboť vydavatelstvo zahrnulo mě články, které jsem jen upravoval k tisku. Byl to zejména tamější lékárník, který mně vyplácel slušné, pak dva obchodníci s koloniálním zbožím a jeden obchodník s dobyt看kem. Ti bili do radnice s plnou vervou.

Nejvíce příspěvků přinášel obchodník s dobyt看kem. Liboval si v projevech, které byly sice kusé, náhle přetržené, ale tak jadrné, že jsem byl nucen škrtat půl stránky. Přinesl například dopis z města, jak to nazýval.

„Jest to proti radnici, zejména proti starostovi,“ řekl, vytahuje z kapsy viržinko. To byl jeho zvyk. Tím viržinkem mě jaksi podplácel.

Nápis článku zněl: „Znám tě, kulhavý d'áble!“

„To přece víte, že kulhá,“ pravil, „starostovi se také říká šmaťha.“

Bylo to tedy proti starostovi. Dál byl už jmenován plným jménem a stálo tam: „Kdo byl proti tomu, aby nebyl prodán kus obecní městské louky panu Jedličkovi? Proč prodali ten kus tomu přivandrovalému Mejstříkovi? Říká se, že se vždy dvě sv . . . najdou, a tak si pan starosta s panem Mejstříkem padli do náručí.“

„To *sv* a tři tečky škrtnu, pane Jedličko.“

„Co vás napadá, pane redaktore, *sv*, když jsou za tím tečky, je právě efektní. To má švih a každý hned ví, že *sv s* tečkami znamená hroznou svini, a budou se smát jak tomu Mejstříkovi, tak starostovi. Dál uvidíte ještě zkratku *pr* a za tím sedm teček, to neznámá prase, nýbrž proklatče, totiž proklatče starosto! Zkratka *v* s třemi tečkami znamená vole, to hned uhodne každý čtenář. To všechno nesmíte škrtnat.“

Marně jsem mu vykládal, že do listu nesmí přijít ani *sv*, ani *pr*, ani *v*, ani ty ostatní vypsané urážky, pan Jedlička neúprosně stál na tom, že se tedy musí o tom poradit vydavatelstvo listu a že se večer sejdeme u pana lékárníka.

Toho večera nastal krutý boj v bytě pana lékárníka o tom, zdali *sv s* třemi tečkami a ty ostatní zkratky jsou s to srazit radniční kliku.

Pravil jsem, že jako zodpovědný redaktor, kdybych to otiskl, přijdu před porotu a že budu zavřen.

Pan Skorkovský z vydavatelstva počal mluvit o Barákovi a o Grégrovi, ti že kvůli novinám seděli v žaláři a že to je jen čest.

Pan lékárník sdílel můj názor. Pravil, že je pro ostrý způsob psaní, ale že článek pana Jedličky je přece jen trochu příliš ostrý a že třeba seškrtnat ty urážky.

„Jak tam nebude svině, proklatče a vole,“ zvolal pan Jedlička, „tak článek ztrácí na své kráse! „

Pan Skorkovský i pan Pavlousek byli při něm.

Kdo by z nezasvěcených nás poslouchal, ten by se jistě podivil, proč právě od lékárníků se ozývají pořád slova „svině, proklatče, vole“.

Jako anděl jsem mluvil o slušnosti tisku, pan lékárník se mnou souhlasil, ale pan Jedlička s ostatními pány stál neúprosně na *sv s* třemi, na *pr* se sedmi a na *v* s třemi tečkami.

Debata byla bouřlivější a bouřlivější. Pan Skorkovský mně vytkl, že jsem mu v předešlém článku škrtnl větu: „Kdo by tedy z počestných občanů náhodou zabloudil do zasedací síně radniční, nechť si rychle ucpe nos a utíká z toho místa puchu a nemravnosti.“

„A to jste také neuveřejnil, že starosta má novou služku, se kterou se v noci prochází po zahradě.“

„Vždyť jste, pane Pavlousku, sám řekl, že se vám to jen zdálo ve spaní.“

„Nu dobře, pane redaktore, ale copak to nemělo název ‚Sen poplatníka o jednom starostovi z našeho města‘? Pamatujete se, že jsem vám řekl, že je to výborná věc, že to má přijít pod čáru? Víte, jak tam bylo, jak se starosta proměnil najednou ve velblouda? A vy jste to dosud neuveřejnil!“

Pan Jedlička si zatím promyslel, co řekne naposled: „Když to tam nedáte,“ pravil vstávaje, „pište si ty blbosti sám.“

Tak jsem přišel o přispěvatele. Stávkovali s ním pan Pavlousek i pan Skorkovský.

Příští týden se objevila v redakci paní Jedličková. Byla to starší dáma, která se šatila s onou hroznou, neodpuštělnou, barbarskou nevkusností maloměstských dam.

„Mám k vám, pane redaktore, prosbu,“ pravila, vytahujíc z kapsy svazek papírů. „Zabývám se již delší dobu pozorováním módy, a poněvadž ve vašem listě nemáte žádnou módní rubriku, usmyslila jsem si, že budu informovat zdejší dámy o nových směrech v módě. Myslím, že se vám to bude líbit.“

Rozložila přede mnou papíry a já četl: „Letošní podzimní promenáda v našem městě skýtá pohled neobyčejně rozmanitý. Vedle dámy s neobvykle širokým kloboukem kráčí jiná se soukennou čapkou. První pajdá a druhá nedošlapuje. Obě mají sešmaťchané podpatky, což jest velice nevkusné, paní poštmistrová a paní lesní. Za nimi jde jiný hastroš. Myslí, když si koupila podzimní plášť z nazelenalého homespunu s velkými kapsami, že už snědla všechnu moudrost. A zatím se to převlíká jednou za uherský měsíc, takže každá dáma, která ji pozoruje, může právem zvolat: ‚Milá paní Královcová, navrch huj, vespod fůj!‘ Bylo by předčasno mluvit o podzimní módě. Paní starostová nosí už desátý rok stejný žaket, jenže letos si ho dala přesít, zač zůstala dlužna švadleně v Kutné Hoře. Za ní jde paní Krombholcová, která však dělá jen půl promenády až k poště, kde se

obrábí, když se pochlubila, že má nové podzimní šaty z lodenu, za které, říká, že dala padesát zlatých. Jestli za ně dala tolik, co za kachnu jedné selce na trhu, která když na tu krádež přišla, jí otloukla kachnu o namalovaný obličej, tak jí gratulujeme k laciné podzimní módě. Pěkné šaty podzimní nosí také manželka prvního radního, paní Bořkova, kterou nazývají všude ‚bláznivou‘. Baží tak po dojmu mladistvosti, že nosí krátké sukně. Nemusí nosit sukni a jí zvedat, má volné ruce, kterými sahá do pytlů s ořechy a s ovocem u kupce Skorkovského a Pavlouska. Zdá se, že paní Bořkova dovede znamenitě využít nové módy v rukávech, totiž s výdutkem kolem lokte. Nedávno vysypala z lokte přes kilo švestek. Aspoň nesušili doma hubu. Myslím, že od té doby, co četnický strážmistr poplácával slečnu starostovic večer u kašny, že tím bude odzvoněno úzkým sukním. Neboť dále nelze již sukně zužovat, poněvadž pak taková ubohá dívka nemůže utéci, když za ní přijde její ženich pan Znamenáček. Snad opět přijde doba krinolín, pod které bude paní Kroupová schovávat pana učitele, až se vrátí náhle její manžel z koroptví. Příště přineseme něco o punčochách pana starosty.“

„Tohle uveřejníte,“ pravila rozhodně paní Jedličková a doložila sladce: „nebo vám vyškrábu oči! „

A tak jsem se z Neodvislosti dostal do ústavů slepců na Hradčanech.

Veselý kalendář obrázkový na rok 1912

HASICÍ PŘÍSTROJ AGRÁRNÍKA KOLODĚJE

Agrárník Koloděj byl velice inteligentní člověk. Předně věděl, že dvakrát dvě jsou čtyři a že každý ostatní člověk, který není agrárník, je lump a lotr. Pak znal význam volů pro agrární stranu a snažil se velice, aby pro agrárníky byli opatřováni na okrese jen čistokrevní volové. Chodil také do obecné školy a byl členem zemědělské rady, neboť jedna jeho prasnice

mu vrhla 28 selat najednou. Pak podruhé mu vrhla 30 selat, a tu se stal okresním starostou.

Měl naději, že mu příště vrhne ještě víc a že jeho sláva poroste, neboť po takovém šťastném vrhu nemluvalo se o jeho prasnici, ale jen o něm po celém kraji. Ubohá prasnice mu však scípla a on se nestal ministrem orby.

Zůstal tedy okresním starostou, a když vypěstoval pekingského housera ve váze 18 kg, byl zvolen zemským poslancem. Pak si zaopatřil shorthornskou jalovici. Když jalovice byla deflorována obecním býkem a měla mléko, sláva jeho stoupala, neboť dávala 20 litrů mléka denně. Tu byl zvolen říšským poslancem. Byl to zkrátka dokonalý člověk.

Jako říšský poslanec měl různé obchody a obchůdky, které mu vynášely pěkné peníze, takže mohl si přikoupit ještě jeden dvůr. V parlamentě buď spal, a když nespal, přemýšlel o tom, jak by mohl prospět rychle a krásně svým sousedům, aby přitom vynikl vůbec mezi českým národem. A tu připadl na myšlénku, že vynalezne hasicí přístroj.

Hasicích přístrojů je již tolik, že mohl snadno na tu myšlénku přijít. Rozhodně však nebyl prvním, který projevil tuto myšlénku, a poněvadž nevěděl nic z chemie, než že se sůl dává lízat dobytku a že může u žida koupit picni vápno a chilský ledek na pole, spojil se s jedním mladým inženýrem chemie z jejich okresu Jehličkou.

Tento pán byl výborný člověk, neboť nepřemýšlel o ničem jiném než o tom, jak by bylo možno všechno uhasit, co hoří. Šel ve svých pokusech tak daleko, že hasil, co ho nepálilo. Tak své bytné uhasil třikrát v kuchyni za sebou oheň, když ta vařila oběd, a byl zcela sprostě vyhozen.

Pak získal jednoho člověka ochotného dát se polít petrolejem a uhasil jeho mrtvolu za dvě minuty. Byl kvůli tomu držen nějaký čas v blázinci, až konečně seznali lékaři, že jest přece jen skutečný vědec a pustili ho, aby jim blázny nepomátl.

Tak žil v ústraní a obětoval veškeré své jmění své oblíbené myšlénce, že někde mu někdo dovolí zapálit stodolu o on že ji uhasí.

Když inzeroval, že přijme společníka, byl překvapen návštěvou agrárního předáka Koloděje, který projevil právě velký ostrovtip, že pomocí

tohoto muže proslaví nejen své jméno, nýbrž že si pomůže i k penězům. A také to provedl velice krásně a důvtipně. Dal pojistit svou stodolu, když po pojištění z ní odklidil pro všechny případy zásoby obilí. Dal ji pojistit hezky vysoko a rozhlásil, že vynášel přístroj „Uhas se sám!“

To byl ten hasicí přístroj agrárníky Koloděje.

Pak s inženýrem chemie přibyl do své obce, uvítán vřele obecním zastupitelstvem, a rychle dělal přípravy ku svým pokusům s hasicím přístrojem „Uhas se sám“. Pokusy ty měly být provedeny s velkou slávou a s velkou okázalostí. Pozván okresní hejtman, náčelníci jednotlivých hasičských sborů, jeden sportovní redaktor a více jiných hodnostářů.

Stodola byla polita petrolejem a zapálena. Za zvuků agrární hymny hodil tam za všeobecného rozruchu pět svých hasicích přístrojů „Uhas se sám“. A nežli se překvapení diváci vzpamatovali, lehla stodola krásně popelem. Pak zbyla jen dřevěná vrata a ta byla za čtvrt hodiny uhašena dalšími dvěma přístroji „Uhas se sám“. To byl krásný úspěch.

Pojišťovna mu vyplatila peníze za shořelou stodolu a od té doby rozšířily se přístroje „Uhas se sám!“ po celém kraji jeho volebního okresu. Agrárníci dělají pokusy až jedna radost s hasicími přístroji a pojišťovny nestačí vyplácet pojištění za utrpěné škody ohněm.

Sláva agrárního poslance Koloděje stoupá a není daleka doba, kdy ministrem orby nesmí být jiný než agrární poslanec Koloděj.

Karikatury - 13. 1. 1912

POHÁDKA O TRAGICKÉM KONCI JEDNOHO POŘÁDNÉHO MINISTRA

Jsem si toho vědom, že jakmile pan státní zástupce přečte nadpis této mé pohádky, sraští přísně čelo a řekne:

„To slovo ‚pořádného‘ bych vlastně měl zkonfiskovat, poněvadž se tím v lidu vzbuzuje víra, že by mohli být na světě nepořádní ministři. Ale zkonfiskuji-li to, bude z toho interpelace, budou se ptát ministra, zdali je to urážka, říci o ministrovi, že je pořádný ...“

Vím, chápu, že to je příležitost svůdná, ale nic naplat. Pan státní zástupce může chránit nejvýš rakouské ministry, ale nikoho více. A mé vypravování nehraje se v Rakousku, nehraje se vůbec v žádné zemi známé, týká se říše bájí, proto jsem mu dal také název pohádka.

Ale abych tedy začal vypravovat. Byl jednou jeden král a ten měl ministra, člověka poctivého, pořádného, ale že by byl nějakým světlem světa, dosud o něm ještě nikdo netvrdil. Také se nelišil zpočátku nijak ode všech svých předchůdců. Radoval se neobyčejně z toho, že se stal Excelencí, přijímal gratulace, pyšnil se a byl šťasten.

Ale netrvalo to ani měsíc a sekční přednostové, kteří chodili Jeho Excelenci referovat, vypravovali si neuvěřitelné věci. Pan ministr podávané mu zprávy sotva poslouchá, sedí celé hodiny u psacího stolu a dívá se zamyšleně do dále. Přitom že je stále podivnější a podivnější. Co se pozorovalo v úřadě, neušlo ani rodině páně ministrově. Ale na všechny otázky, co mu je, zdali je churav, má-li nějakou starost, odpovídal vyhýbavě nebo neodpovídal vůbec. Až jednoho dne, kdy byl veselejší nežli kdykoli jindy, když vycházel po snídani z jídelny, pronesl pro Její Excelenci hrůzyplné slovo:

„Jdu dnes dopoledne ke králi, podal jsem žádost za propuštění.“

Paní ministrová omdlela zlostí. A než se vzpamatovala, byl pan ministr již pryč z domova a u krále.

„Pane králi,“ pravil, „prosím, abych byl z důležitých důvodů zproštěn úřadu ministra.“

„Člověče,“ pravil král, „zbláznil jsi se? Cožpak jsi někdy slyšel, aby někdo podával demisi beze všeho důvodu?“

„Nečiním to bez důvodu, pane králi, jenom prosím, abych ti nemusil ten důvod sdělit. Bylo by mi to příliš zatěžko, ba styděl bych se.“

„Prosím tě,“ tázal se král, „co jsi to vlastně provedl? Poroučím ti, abys mi své důvody řekl, a to okamžitě.“

„Dobře, pane králi,“ řekl ministr stísněně, „poroučíš-li to, musím to říci.“ A tichým hlasem dodal: „Prosím, abych byl zproštěn úřadu ministra, poněvadž jsem úplně neschopen ho zastávat.“

Pak sklonil hlavu a pokorně čekal na hromobití, které se snese na jeho hlavu.

Ale když konečně pozvedl oči, poněvadž král mlčel, spatřil ke svému úžasu, že se král směje, jako se ještě nikdy nesmál. Ministr díval se na něho s největším podivením.

„Jsem tedy propuštěn, pane králi?“ tázal se nesměle.

„Tebe, tebe že bych měl propustit?“ pravil král. „Protože jsi neschopen ke svému úřadu? Člověče, to bych musil propustit skoro všechny své úředníky, co jich mám. A co se týče ministrů, víš-li pak, že ty jsi vůbec první pořádný ministr, kterého jsem kdy měl? A víš proč? Byl jsi upřímným. Dobrá, budu jím tedy také: Co se pamatuji, neměl jsem vůbec ještě schopného ministra. Ale žádný se k tomu nepřiznal, ačkoliv to věděl nejen on sám, nýbrž i celé království. A teď ty přijdeš a žádáš pro to za propuštěnou. Ctí tě to a já mám radost. Jsi prvním pořádným ministrem, kterého mám. Každý jiný zakrýval svou neschopnost neuvěřitelnou spoustou řečí a frází a hleděl, aby vládl co nejdéle. Kdežto ty! A takový klenot bych si měl nechat ujít? Ani mě nenapadne! Ty zůstaneš ministrem, můj drahý, zůstaneš a budeš sloužit dál, do roztrhání! Rozumíš?“

A ministr musil poslechnout. Když odpoledníky přinesly zprávu, že demise páně ministrova nebude přijata, paní ministrová si hluboce oddychla a dala rozkaz, aby na večer připravili Jeho Excelenci jídla, která nejraději.

Ale to všechno neúčinkovalo. Pan ministr byl zamyšlenější a smutnější nežli kdy předtím. Také nebylo divu. Celá otázka jeho ministerstva počala před ním vyrůstat do neslýchaných rozměrů: v otázku svědomí. Pan ministr počal totiž uvažovat následovně: Jestliže podám ještě jednou demisi, je to podle výroku samotného krále pokus připravit zemi o prvního pořádného ministra, kterého měla, a takový pokus je vlastně zradou, ba velezradou.

Ale nepodám-li demisi, ačkoli vím, že jsem k ministerskému úřadu neschopen, - nu není-li tohle velezrada, pak ať mne na mou duši vezme čert! Dopouštím se tedy velezrady, ať dělám co dělám. A to je k zoufání. Jedním slovem patřím do kriminálu a zatím sedím tady, dávám si dělat komplimenty, lidé mi říkají Excellence, mně, velezrádci! A nevím, co si počít.

Její Excellence počítala na to, že když král nepřijal demisi jejího chotě, může počítat na plnou ministerskou penzi a snad i zvláštní hmotné uznání pana krále. Ale když pan ministr začal znova jí vykládat své pochybnosti a rozpaky, pokoušela se o ni mrtvice.

Jako si nevěděl rady její muž, tak byla se svou moudrostí v koncích také ona. Co dělat? Konečně ji napadlo: K čemu vlastně jsou na světě psychiatři? A tahle myšlenka ji zachránila. Ano, psychiatři musili pomoci. Podle všeho není její muž normální! Chudák! Utrpěl z těžkých starostí vládních duševní poruchu! Pak byla zachráněna ministerská penze, zajištěna vděčnost pana krále, slovem vše!

A tak bylo svoláno koncilium prvních psychiatrů říše.

Její Excellence napjatě čekala, co se bude dít a jak věc dopadne. Dopadla dobře.

„Není tedy opravdu normální?“ tázala se.

Lékaři pokrčili rameny.

„Jako člověk mohl by a musil by být považován za normálního, Excellence. Ale jako ministr je skutečně nenormální.“

„A je to prokázáno?“

„Jak by nebylo? Cožpak již byl někdy na světě sebehloupější ministr, který by se považoval za neschopna ke svému úřadu?“ odpověděli lékaři jednohlasně.

Pan ministr skončil tedy v blázinci. Tak tragický osud stihl prvního pořádného ministra v království za sedmi horami a sedmi řekami.

Kopřivy - 1. 2. 1912

JAK JSEM VYSTOUPIL ZE STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

I

Předně jest otázkou, jak jsem do strany vstoupil! Velmi lehce. Byl jsem původně redaktorem časopisu Svět zvířat. Když se o tom národní sociálové dověděli, žádali mne, abych změnil své politické přesvědčení. Kdybych byl konzervativcem a měl se stát anarchistou, byl by boj duševní těžší. Takto však se nejednalo o žádnou propast. Ze Světa zvířat sklouzl jsem klidně do Českého slova. Známi tvrdili, že jsem své politické smýšlení vůbec *nezměnil*. Buldoky zaměnil jsem prostě za novou stranu s tím rozdílem, že buldoky a dogy jsem krmil já a nyní mne krmila nová strana. A to dr. Hübschmann. Jaký jest dr. Hübschmann? Velmi dobrý člověk, až na jednu věc. Že jest totiž dobrý, pokud to nepřesahuje míru jeho trpělivosti. Ale není trpělivým. Toť jedna jeho vada. Kdyby byl majitelem Světa zvířat, psal by jistě články o smutném postavení psů v psincích, ale ten psinec by si vydržoval a ty psy by prodával. Poněvadž jest obchodník. Stejně mluví o strašném zvyšování činží, a zvyšuje je sám. A proč by to nečinil? Jest poslancem. To slovo jest velmi krásné a není tak zodpovědné, jak se zdá. Jako poslanec má dr. Hübschmann nejkrásnější myšlenky, které též dovede povědít davu. Ale jsou dvě protivy v jeho duši. Jest také člověkem. A jako člověk přiráží na nájemníky a jako člověk jest též předsedou tiskového družstva Českého slova. Jest výborný člověk. Sláva poslanecká pomine, mandát zmizí, ale peníze zde zůstanou. Podíly Českého slova jsou totiž po 50 K. A tak stal se mým šéfem.

II

Jak se žije ve straně národně sociální? Velmi dobře. Měli jsme Zlatou husu. Toť nejkrásnější kapitola z celého hnutí strany. Jméno „husa“ není sice krásným, ale jest symbolem národních sociálů. Leckdes o demonstracích uvidíte mladíky s kladivem a pérem, pod kterou značkou

výbojně leskne se zlatá husa na špendlíku. Toť symbol strany. Husy zachránily Kapitol a Zlatá husa zachraňuje stranu. Ten špendlík s husou zlatou dostali, když přišli si vypít několik sklenic piva denně do Rychty. A husa, ten symbol majestátnosti, ověňčená skromnou slovanskou trikolórou, kladivem a pérem a červenobílým karafiátem, svítí zlatě v knoflíkových dírkách a znamená: My jsme svoji, my jsme národní socialisti. A až bouře přiletí a smete tu stranu, denní hosté od Husy utvoří poslední šik, a jako garda Napoleonova zvolala v bitvě u Waterloo na výzvu Angličanů, aby se vzdala, slovo „merd“, ukáží poslední bojovníci na svůj odznak Zlatou husu na kabátě, což znamenat bude ‚husa‘. A bude po partaji.

III

Tak jsem klidně žil a seznámil jsem se v redakci Českého slova s mnohými vysoce inteligentními muži. Předně s obecními národně sociálními staršími. Jsou to jména: Boháč, Louda, Simonides. Boháč jest výrobce kosmetických prostředků, Louda má v ústech knedlík a Simonides jest v jedné nemocenské pokladně úředníkem. Boháč se stále vrtí, Louda se mdle dívá na všechno a Simonides tře si nos. Má bílou pleť a nos jeho doplňuje barvy národně sociálního karafiátu. Pak přijdou poslanci. S Lisým jsem flámoval, s Klofáčem jsem flámoval, se Stříbrným jsem neflámoval, s Chocem jsem nemluvil, poněvadž nesměl do naší redakce, jest totiž osobním nepřitelem Klofáče. Klofáč pak nemá rád Fresla. Stříbrný pohlíží na Klofáče jako na uzurpátora, a nejlepší jest poslanec Exner. Je to tlustý člověk, který nikomu neublíží, nikomu neprospívá a mnoho piva nesnese. Ve straně ho proto nemají také rádi. Pak přijde Buřival. Tento výborný člověk jest v opovržení u poslance Vojny. Buřival také nemá rád Vojnu, poněvadž pak oba na sebe leccos vědí, co do programu strany nepatří, vyhýbají se sobě, kde mohou, a když se setkají přece, pak je to jako v tom popěvku:

*A když se vyhnout nemůže,
začervená se jak růže.*

Vůbec jsem pozoroval, že když jeden národně sociální poslanec potká druhého, že se vždy *začervení*. Někdy ten druhý zbledne a opět jsou to dohromady barvy národně sociální. A přitom se mají všichni dohromady velice rádi. Poslance národně sociálního Formánka jsem vůbec neviděl. Jest abstinent, proto se o stranu nestará a proto se též strana nestará o něho.

IV

Jako lokální referent Českého slova byl jsem účasten několikrát schůzí elektrických zřízenců, neboť jednalo se o to, jak odpoví zřízenci provozu, kdyby snad správní rada elektrických podniků zamítla jejich spravedlivé požadavky a odkázala je až „potom za šest měsíců“.

U městské rady se totiž vždy říká, když někdo chce přídavek: „Až potom.“

A tu slyšel jsem ve schůzi obecních starších br. Simonidesa, br. Boháče: „Stávka jest neodvratnou!“ A br. Louda dodával: „Ba, ba, to je tak!“ A na sekčních schůzích zřízenců br. Vojna i br. Stříbrný do těch rozvášněných gest shromáždění vykřikli po „dvakrát tři“: „Stávka jest neodvratnou!“

Ale pak nám redaktorům Českého slova nechtěla správní rada elektrických podniků povolit celoroční volné lístky na elektrickou tramvaj.

Stříbrný, Vojna byli rozzuřeni. „Musíme,“ prohlásil Vojna, „získat živnostenskou a obchodní komoru, aby vyjednávala se správní radou elektrických podniků. Vždyť jde o naše volné lístky!“ A svolali na jednu hodinu noční do Riegrových sadů elektrické zřízence.

V

Byli připraveni, že odtamtud již se nehnou, že se to udělá jako při poslední stávce na Střeleckém ostrově.

Přicházeli zasmušilí i veselí. „Nejede se!“ tak to znělo sálem.

Ale tu vystoupil br. Vojna. Vidím ho dodnes, jak mu v očích plálo přesvědčení, že musí dostat od správní rady elektrických podniků volný lístek celoroční.

„Přátelé,“ zvolal, „držte hubu, teď mluvím já! Mějte rozum, posuzujte to rozumově, čekejte, co odpoví správní rada elektrických podniků.“

„Slezeš dolů!“ ozval se hlas jednoho zřízence.

„Přátelé, povídám vám naposled,“ vykřikl br. Vojna, v jehož duši zahrnulo se mínění, že musí dostat ten celoroční volný lístek na elektrickou tramvaj, „držte hubu, nebo rozpustím schůzi, počkejte, až co odpoví správní rada elektrických podniků.“

„Pane poslanče, vy jste mamlas,“ ozval se nějaký hlas, „hlásím se o slovo!“

Ten hlas byl můj výkřik, můj výkřik organizovaného národního socialisty, bývalého redaktora Světa zvířat, nyní redaktora Českého slova. Brabenec mluvil k brabenci.

„Držte hubu, vy idiote,“ zvolal br. Vojna, předseda výkonného výboru strany, jejímž jsem byl členem.

„A vy jste také blbec,“ zvolal jsem klidně, „přátelé, řežte ho!“

Neřezali ho, poněvadž utekl, ale roztrhali své legitimace. Br. Fresla nazvali tam troubou.

Byl jsem rád nad těmito projevy důvěry.

VI

Pak mne vyhodili ze strany. Respektive já odešel. Neboť když jsem druhého dne se vrátil do redakce Českého slova, abych zasedl ku plodné práci lokálního referenta, ve prospěch společné věci, kterou jsem tolik miloval, čekali tam direktoři. Tak čekali kdysi na Martinice a Slavatu na Hradčanech.

A ten, který mne chytil první za krk, byl pan dr. Hübschmann. Redakční sluha Šefrna (všechna čest tomu dobrému muži, dluhuji mu dodnes osm korun) otevřel okno a předseda výkonného výboru br. Vojna s

poslancem br. Freslem chytili mne za zadnici a vyhodili mne oknem z druhého patra na kluziště zadního traktu paláce Sylva Tarouccy.

Ještě jsem slyšel za sebou: „Já ti ukážu disciplínu ve straně!“ Víc nevím.

Tak jsem vystoupil ze strany národně sociální a nyní hledám těch 200 zřízenců, kterým jsem slíbil několik hodin před onou památnou schůzí v Riegrových sadech, že stávka bude určitě, aby si jen s sebou vzali vuřty, že se zítra nejede.

Prosím je, aby se mně písemně přihlásili pod adresou autora: Vršovice, Palackého 363 a s přiloženou známkou na odpověď, abych mohl se s nimi dorozumět, v který čas by bylo možno výkonný výbor strany národně sociální a jeho předsedu br. Vojnu rozpráší býkovci.

Kopřivky - 14. 3. 1912

POLITICKÝ ÚSPĚCH VĚDÁTORA

I

Profesor Roska zabýval se studiem chordat, typem živočichů bilaterálně symetrických.

Chordata vstupovaly do jeho snů. Viděl ve snu, že mají nervovou soustavu typicky na dorzální straně, a jasně pozoroval u všech strunu hřbetní (Chorda dorsalis), ten krásný, chrupavčitý, pevný provazec nad zaživací rourou, který se geneticky zakládá co dorzální část nádherného primitivního entodermu . . .

A z Chordat nejvíce zajímaly ho Tunicata, formy omezené na moře ... A z Tunicat opět nečetná skupina Cyclomiaria, a z této opět rod Doliolum, který má ten nejkomplicovanější vývoj v živočišstvu vůbec, jež popsali Uljanin a Grobben. Tento poslední učenec zemřel v blázinci. Dosud se za to mělo, že kdo prostuduje tento nejkomplicovanější vývoj v živočišstvu,

vývoj rodu Doliolum, musí se zbláznit, ale profesor Roska popřel toto tvrzení. Celý rok studoval již vývoj rodu Doliolum, přemítaje dnem i nocí, uvažuje, rozbíraje, a přitom zachoval si úplnou duševní rovnováhu a ke všemu zúčastňoval se i politického života. Byl předsedou klubu strany inteligence, ve kterém jednatelem byl Ph a MU a JUDr. Závan, který prostudoval v českém, irském a severoamerickém karbonu rod Stegocefali lepospondyli, a to Aistopody i Dolichosany. Vydal o něm objemnou knížku pod názvem Reptilia Dolichosana, jak žil . . . Byl to vědecký nekrolog . . .

Takových chlapíků měla strana inteligence více. Měla-li na svém programu „mírný pokrok v mezích zákona“, chovala ve svém středu muže, kteří za živý svět by nebouřili lid, nervali se s policajty.

A tato politická strana mírného pokroku v mezích zákona a na bázi inteligence čítala 28 členů. Bylo to snad málo? Nebylo. Znamenalo to nejmíň 28 000 stránek vědy formátu velké osmerky. Každý organizovaný člen této strany vydal nejmíň tisíc stránek vědeckého zkoumání, ať v oboru astronomie či medicíny, práva, přírodopisu, jazykozpytu.

Ve výboru bylo zastoupeno pět děl z oboru lingvistiky a dvě díla psychologická. Zapisovatel strany vydal pak tři knihy o palmyránském „šinu“, z kteréž písmeny povstala cyrilická nosovka g.

Ale bez odporu nejučenějším z nich byl profesor Roska. Těšil se takové vážnosti jako předseda, že tato strana duševní převahy v národě kandidovala jej při zemských volbách za poslance v jeho rodném městě a okolí.

Provázen zapisovatelem strany, který vzal s sebou několik knih o palmyránském šinu, aby rozdal je vlivným voličům, a provázen jednatelem klubu Ph a MU a JUDr. Závanem, který šel s ním jedině ze sobeckých důvodů (ležel totiž onen volební okres v karbonu³, vydal se na své kandidátní turné. Než odjel, zdálo se mu, že leží na dně moře a že patří do druhu Cyclomyarií a že je velikosti dvou centimetrů. Tvar jeho těla byl soudečkovitý. Ztratil ve snu úplně pohlaví a zdálo se mu, že počíná pučet v nová individua. Tvořil pupeny, které mu rostly na hlavě. Tyto pupeny

³ Viz jeho práci Český karbon a vyhynulí Aistopodi.

neměly kloaku a v jednom z nich rozeznával profesora Richarda Mouchu, zapisovatele strany. A snil dál, jak zapisovatel se počíná opět rozmnožovat dělením. Stal se gastozoidou a obstarával výživu celé kolonie budoucích Doliolů. Pupeny na jeho nose proměňovaly se ve phorosoidy. Konečně se utrhly a žily volně a v jednom z těch individuí rozeznal zcela dobře Ph a MU a JUDr. Závana. Pak se probudil vedle své postele na zemi a počal považovat celý sen za dobré znamení. Neznamená-li to rozmnožování sebe samotného ve phorosoidy a gonosoidy vzrůst strany? Naději v úspěch kandidátní cestv?

„Pamatujte, že jste devatenáctý kandidát,“ pravil jizlivě jednatel strany, když vstupovali do vlaku. Zabýval se totiž také studiem rodu Chordata, živočichů bilaterálně symetrických, a nepřál profesorovi Roskovi jeho vědeckou slávu.

II

Bylo to pravdou, že v onom okresu vystupovalo devatenáct kandidátů. Samostatných bylo devět, ostatní náleželi k politickým stranám a nadávali si vzájemně. Zdálo se, že právě ti největší vyvrhelové lidstva se tu sešli, aby se ucházeli o přízeň voličů.

Psali navzájem o sobě, že zabili dědečka vlastního, připravili svou vlastní matku o život a podobné hezké věci, které jsou s to, aby se jim člověk vyhnul na dvacet kroků.

Oni však se jim nevyhýbali, ti jejich voličové, naopak, poslouchali je s otevřenými ústy, jak líčí své zkušenosti, naděje do budoucnosti a podobné věci, hrnuli se do jejich schůzí s odhodlaností spartánskou, aby je vyslechli. A oni mluvili k nim, jak se budou mít dobře, jak právě oni jen jsou s to je zachránit, je povznést.

Když profesor Roska s jednatelem, s učeným panem Závánem přišli do tohoto okresu, byly již voličské schůze v nejlepším proudu a voličstvo bylo již skutečně dychtivo, co vlastně jim slíbí nový, devatenáctý kandidát. A on jim slíbil ne snad politickou neodvislost, zákony na ochranu majetku,

blahobyt, zámožnost jako ostatní, ani jim nesliboval pravý zemský ráj jako ti všichni, slíbil jim prostě, pln důvěry ve svůj úspěch, živočichy bilaterálně symetrické. Jeho řeč byla skvělým polemickým turnajem se všemi jeho odpůrci, neboť dostavilo se všech 18 protikandidátů. Nelze ani dodnes ještě náležitě oceniti onu nejkrásnější řeč, která kdy byla pronesena při volební schůzi ve střední Evropě. Nebyla to řeč, která snad poutá demagogickým přednesem, který strhuje davy. Nebyla to také řeč vášnivého odpůrce, ani řeč zchytralého politika. Klidnými, přesvědčujícími slovy dokázal ctěnému posluchačstvu, že všichni prvoci mají nervovou soustavu typicky na dorzální straně. A když konečně přeběhl v řeči velice plynne a jasně ku oné velké skupině živoků zvaných Chordata a když nastínil markantními rysy svým voličům prapodivnou genezi rozplozování se těchto živočichů a když konečně pronesl, že ať si říká kdo chce co chce, že jest jen jediné faktum, že Tunicata a Doliolum z těchto mikroskopických stvořeníček mají nejkomplicovanější vývoj v tvorstvu vůbec, tu neosmělil se nikdo z odpůrců přítomných vykřiknouti „oho!“.

A když pak prohlásil, že už ani mikroskop nestačí, aby prozkoumal, mají-li tito kloaky či nemají, ozvalo se sálem jednohlasně: „Hanba mikroskopům!“

„A co vláda?“ vykřikl jakýsi ramenatý muž v blůze.

„Vláda, ctění pánové,“ pronesl profesor Roska, „nestará se nijak ani o Chordata, ani o Tunicata, ani o Doliolum, neboť právě vláda jest to, která na mikroskopy, dovážené k nám z ciziny, uvalila čtyřicetiprocentní clo.“

Nepopsatelné vzrušení zmocnilo se posluchačů, když uslyšeli tato mužná slova, a další řečníci nemohli nic učiniti než opakovat v jiné sice formě, ale přece v hlavních rysech jen to, co řekl pan Roska, že se totiž nic vláda nestará o blahobyt lidu. Jeho schůze byly velice čteně navštěvovány a profesor Roska byl zvolen poslancem.

Optal jsem se jednoho z jeho voličů, proč ho vlastně zvolili, a tu on řekl: „Ale když on mluvil samé takové nesmysly.“

OPRAVA PODLE PARAGRAFU 19 TISKOVÉHO ZÁKONA

Tekintetes

Pelant Károly, (Hunyiády gulyás)

redaktórúrnak,

Csehorzág, Plzeňben,

Orókayi villág (Peklo)

Rolta (Směr).

Zodpovědnému redaktorovi periodického časopisu Směr v Plzni panu Karlu Pelantovi (§ 19!)

Ctěný občane!

Jest to jistě velice smutným zjevem, když Vy jako můj přítel dopustil jste se ve své zmínce o mé výborné knize jisté, abych tak řekl, neomalenosti. A žádám proto na základě § 19 tiskového zákona o tuto opravu:

Není pravdou, že jsem při posledních volbách do říšské rady, kdy kandidoval jsem za stranu mírného pokroku v mezích zákona v jedenáctém volebním okrese na Královských Vinohradech, obdržel pouze jeden hlas. Nýbrž jest pravdou, že kromě onoho jednoho hlasu byl jsem poctěn mnohem ohromnější důvěrou občanstva, takže k onomu hlasu přibylo ještě hlasů třicet sedm, a tak se stalo, že před uzavřením skrutinia dalo za mne hlavu na špalek osmatřicet poctivců. Uznávám, že toto morální vítězství vyjímalo se velice pěkně, ačkoliv jsem byl bit jako žito. Dále není pravdou, že jsem sám sobě dal svůj hlas, nýbrž jest pravdou, že jsem v okrese jedenáctém vůbec volebního práva neměl, a když jsem si opatřil falešný hlasovací lístek, který jsem vyplnil svým jménem, byl jsem od volebního osudí odvečen policií a násilím odstraněn z volební místnosti, aniž mně bylo dovoleno protestovati proti tomuto volebnímu podvodu. Pravdou jest dále, že pokusil jsem se ještě třikráte v různém přestrojení vniknouti do volební místnosti a odevzdati tři falešné hlasovací lístky pro sebe. Lístky ty

však prohlášeny za neplatné a já jen stěží ušel trestající spravedlnosti. Není tedy, jak dokázáno, pravdivým Vaše tvrzení, jako bych se byl volil sám, již z toho důvodu, že hlasy, které jsem si odevzdati chtěl, byly prohlášeny za neplatné. Podrobné vyličení velkolepého volebního zápasu strany mírného pokroku v mezích zákona bude uveřejněno v mé obsáhlé práci Politické a sociální dějiny strany mírného pokroku v mezích zákona, kdež sepsány jsou a psychologicky rozvinuty všechny snahy současné české i mezinárodní politiky se zvláštním zřetelem k nové straně a vědecky vyličeny neobyčejně rozvláčně novou metodou vědeckou, kterou zavedl do politiky a sociologie pan doktor Chalupný.

Obsáhlá tato politická a sociální studie obsahuje již dnes 912 kapitol, rozdělených opět na několik set pojednání, opatřených neobyčejně duchaplným způsobem několika tisíci vysvětlivkami uvedenými pod čarou a brilantně sestavenými tak, že mnoho stránek jest vůbec jen pod čarou, což dodává celému dílu neobvyklé knižní výzdoby. Vysvětlivky opatřeny jsou 12 670 poznámkami s uvedenou příslušnou literaturou a provázeny citáty v jazycích indoevropských i uralsko-altajských, dále citáty v originelních jazycích černošských kmenů, z nichž dovolím si jmenovati Mašokulomby, Hotentoty, Namňam a Otoppotturalukatu. Některé význačné kapitoly opatřeny jsou současně překlady v obou mezinárodních jazycích, esperantu a v řeči ido, zcela v intencích pana doktora Alexandra Batka a jeho švagra pana profesora doktora Arnošta Dittricha. Kniha bude vydána, pokud stačí zásoby papíru v rakouských papírnách, nákladem pana Karla Ločáka v Praze a bude tištěna na papíru neobyčejně pevné trvanlivosti a tuhosti, aby jí nemohlo býti zneužito k jiným účelům, které nemají co činili s duševním požitkem bibliofilským. Kniha ta bude skvělým obhájením programu strany mírného pokroku v mezích zákona a všichni vynikající mužové v Čechách budou v této knize napadeni neobyčejně neurvalým způsobem, který se mně podařilo vymyslet a konečně uplatnit na základě svých zkušeností jako bývalého redaktora Světa zvířat a Českého slova. Ve Světě zvířat kazil jsem dobrou pověst zvířat tím, že jsem si zvířata a jejich vlastnosti vymýšlel, a když jsem přišel do Českého slova, nemohl jsem si bohužel při nejlepší vůli

na politické protivníky vymyslet nic dobrého. Ale získal jsem tam bohaté zkušenosti, jak lze s úspěchem napadati zasloužilé lidi.

Na základě § 19 žádám dále o tuto opravu: Není pravdou, že v programu strany mírného pokroku v mezích zákona bylo pouze podplácení voličů kapesními akvárii. Takový špás by přišel pro každou politickou stranu velice draze. Jest však pravdou, že mezi své voliče rozdali jsme 800 salamandrů a 4 zlaté rybičky. Aby pak nejširší vrstvy Čechů, Moravanů a Slezanů, od Šumavy až k Tatrám a od Krkonoš až k Uralu měli aspoň částečný přehled o programu nové strany, žádám Vás, občane redaktore Karle Pelante, abyste ve svém listu popřál několik rádek, ve kterých stručně byl by znázorněn program strany mírného pokroku v mezích zákona.

§ 1. Znovuzavedení otroctví. (Dokud byli otroci, nemusel pořádný člověk nic dělat. Zavedení otroctví propagujeme ovšem s tou podmínkou Všelidskou, aby otroci nebyli házeni murénám.)

§ 2. Zestátnění domovníků. (Dnes není domovník pomalu považován za člověka a nájemníci nepovažují domovníka za osobu nedotknutelnou a posvátnou. Žádáme proto, aby zestátnění domovníků bylo uzákoněno dle téže normy, jak jest v Rusku zavedeno, kde každý domovník jest policejním špehounem.)

§ 3. Rehabilitování zvířat. (Paragraf tento zejména bere v ochranu policejní psy a žádá, aby každý policejní pes dle své schopnosti byl zařazen nejméně do VII. hodnostní třídy a aby jak jeho vdova, tak i děti byly dotovány přiměřenou penzí. Totéž platí i o koních, na kterých jezdí policejní strážníci; každá urážka takového koně stihá se jako urážka úřední osoby.)

§ 4. Zřízení státních vychovávacích ústavů pro slabomyslné poslance. (Co je to poslanec, ví každý, a který z nich je slabomyslný, ví také každý.)

§ 5. Zavedení inkvizice. (Tímto opatřením bude možno doktoru Záhořovi upalovat lidi dle libosti.)

§ 6. Nedotknutelnost kněží. (Každou chvíli nyní člověk čte, zejména ve Večerníku Práva lidu, že nějaký kaplan zprznil školní dítě a byl za to potrestán. Necht' jest časopisům pod přísnými tresty zakázáno psáti o takových věcech z důvodů mravopočestnosti. O kněžích budiž psáno jen se

schválením konzistoře, kteráž uradivši se s velebnými pány Kobosilem a Havelkou zařídí příslušné kroky.)

§ 7. Nucené zavedení alkoholismu. (Jaké sladké kouzlo leží, v tomto paragrafu, může si pomysli každý.)

Toto jsou jedině ukázky z programu nové strany a není možno vyjmenovati na tomto místě všechny paragrafy, neboť jich jest 2701.

Konečně žádám na základě § 19 tiskového zákona, abyste uveřejnil toto prohlášení, které netýká se sice přímo Vaší zprávy ve fejetonu v čísle 14 Směru ze dne 7. dubna 1912 pod názvem Jaroslav Hašek, jež však nicméně zavdala příčiny k mnohému nedorozumění v pražských kruzích společenských, kde po přečtení Směru bylo o mně debatováno a kde jsem byl též výslovně pojmenován notorickým blbcem. Není pravda, že jsem takový blbec, za jakého jsem považován, nýbrž jest pravda, že blbec nejsem. Zejména však ne notorickým blbcem. Jest sice pravdou, že jsem v útlém mládí spadl u mého nebožtíka dědečka s půdy na mlat a udeřil se do hlavy; od té doby, jak přiznávám, nepozoroval jsem žádné známky kretenismu na sobě až do osmnácti let, kdy jsem počal rozhlašovat, že Quido Maria Vyskočil je nejlepším českým spisovatelem. Byl jsem proto léčen v Niederlössnitzích u Drážďan a hojnými studenými sprchami byl mi Quido Maria Vyskočil z hlavy vyháněn. Jest dále pravdou, že jsem po přečtení humoresek doktora Hrdiny byl zachvácen záchvaty křečovitého pláče, ale po elektrizaci obličeje byl mně opět navrácen normální tvar rtů a též mě přešel tanec svatého Víta pravého víčka a zůstal jsem duševně čilým až do pětadvacátého roku věku svého, kdy po přečtení vánoční povídky od Joži Kratochvílové v nedělní Politice počal jsem ztráceti paměť, přestal se převlékati a bál se chodit sám přes náměstí a počal chodit k svatému Ignáci na kázání P. Jemelky. Tam jsem teprve zblbnul docela a teprve v mořských lázních v Opatii navrátíl se mně zdravý rozum.

Doufám, občane Karle Pelante, že uveřejníte tuto opravu na základě § 19 tiskového zákona na tomtéž místě, na stejném papíře a pod stejnou čarou opět v sobotním čísle Vašeho časopisu Směr a těmiže čitelnými typy, jakými byla ona pomlouvačná noticka uveřejněna. Ovšem podotýkám, že oprava

tato na základě § 19 tiskového zákona nesmí být přeložena do některého nesrozumitelného a v zemi neobvyklého jazyku. Na základě § 19 tiskového zákona žádám, aby tato oprava byla uveřejněna ve Vašem časopisu v jazyku českém, německém, maďarském, polském, ruském, chorvatském, italském, rumunském, a vzhledem k tomu, že Váš časopis je rozšířen a s oblibou čten v Americe a v Austrálii, budiž oprava tato vytištěna též jazykem anglickým a francouzským a v některém nářečí indiánském (z indiánských dialektů nejlépe se mně zamlouvá dakotština), poněvadž je pravdě podobno, že se o inkriminovaný článek v Americe interesovali i rudoši v oněch státech, kde stýkají se s českými farmáři čtoucími Směr. Pokud se týče Austrálie, budiž článek přeložen do jazyka papuánského, aby byla má pověst i mezi lidožrouty rehabilitována.

Toto jest vše, co od Vás si přeji, a nevyhovíte-li mému přání, budu nucen nastoupiti na Vás cestu soudní. Znamenám se

Jaroslav Hašek, spisovatel v. r.

V Praze Vršovcích, Palackého tř. 363. II. poschodí dne 12. dubna 1912, v den ukřižování Krista Pána na hoře Olivetské v Palestině.

Smír - 20. 4. 1912

DOPIS Z PRAHY

Vršovice 28. IV. 1912

Milý příteli, občane Karle Pelante!

Věděl jsem zcela určitě, že zaleknete se mé hrozby a onu opravu na základě § 19 tiskového zákona mně otisknete. Nikdo zajisté nerad by byl vláčen soudy a já bych nebyl býval rád, kdybych byl nucen nastoupiti proti

Vám cestu soudní, abych vynutil si opravu na základě § 19, kdybyste byl býval přání mé ignoroval, abych byl rehabilitován, což by . . .

Všimněte si laskavě té dlouhé řady konjunktivů, které dají se prodlužovat donekonečna jako česko-německé vyrovnání a válka Itálie s Tureckem. Takovýmto způsobem psané obdržel jsem nedávno od berního úřadu vyzvání, abych neopomenul přiznati, zdali mám skutečně tak nízké příjmy, kdybych tak neučinil, že bych byl pokutován, kdybych neměl na pokutu, že bych byl zavřen. Odepsal jsem bernímu úřadu: „Což by mne mrzelo.“

Velectěný příteli, redaktore! Otištěním mého posledního dopisu způsobil jste mně nejen velkou radost, ale i hroznou žalost. Neboť šířitel myšlének Všelidských pan dr. Alexandr Batěk na otevřeném pohledním lístku svěřuje se mi, že jeho švagr pan dr. Dittrich vůbec esperanto nezná a ido že nepropaguje ani on, ani pan dr. Dittrich. To jest velice smutné, když takovou věc pan profesor Batěk veřejně píchne na svého švagra. Jest to tím smutnější objev, abych tak řekl odhalení, neboť pan profesor dr. Dittrich jednou jednomu lesníku, když byl ještě v Jičíně, se svěřil, že esperanto zná dokonale, a jest to tím hroznější, že tenkrát, když pan profesor dr. Dittrich působil ještě v Jičíně, dr. Zamenhof, tvůrce esperanta, ještě ani nevěděl, že dá své nově vynalezené řeči jméno esperanto.

Jsem přesvědčen, že když uveřejníte toto nápadnými písmeny ve Směru, že toto báječné odhalení úplně zatlačí do pozadí aféru poslance Vojny. Když již mluvím o této aféře, dovolíte mně, abych prohlásil, že jsem již dávno bratru Vojnovi nevěřil, neboť jednou jsem žádal na něm v kavárně Demince na Vinohradech jednu cigaretu, a on mi řekl, že žádnou nemá. A zatím měl dvě, které vykouřil za mými zády na záchodě. To jest mé celé prohlášení v aféře národně sociálního poslance bratra Vojny. Mám mnoho příčin, abych jako bývalý redaktor Českého slova učinil ještě toto odhalení o bratru Vojnovi. Když jel jednou z Vršovic, koupil si v elektrické tramvaji malý lístek, který platí jen do ulice Štěpánské, ale on přejel až ke kostelu sv. Ignáce, úzkostlivě se ohlížeje, zdali nesedí ve voze kontrolor. Když jsem ho jednou na tohle upozornil, co tenkrát provedl, prosil mne, abych to nikde

neříkal. Konám tedy jen milou povinnost, když Vám to svěřuji k volnému použití. Víím, že to není ode mne příliš šlechetné, ale prohlašuji, že s bratrem Vojnou jsem se zneprátelil, a proto ho tedy denuncuji, aby na něho byly upozorněny i elektrické podniky města Plzně, aby až přijede do Plzně Vám natlouct za uveřejnění tohoto odhalení, nemohl jeti na malý lístek jako na velký. V celé této záležitosti bratra Vojny je něco psychologicky zajímavého. Podrobil jsem jednoho předáka strany národně sociální interviewu a tázal jsem se ho, co soudí o této aféře bratra Vojny, a týž prohlásil, že jest to smutné, když se jedná jen o takový nepatrný obnos. Ta ostuda že právě leží v těch šestnácti korunách. To je asi tak, jako když si člověk od svých známých dluží po šestáku a nevrátí ho. Kdyby si vypůjčil hned padesát korun a nevrátil je, tak se o něm pořád ještě mluví jako o pořádném člověku, lidé si ho váží, kdežto v prvním případě, kdyby byli Němci, řekli by o něm „er ist ein Schuft!“ My Češi nemáme rozhodně štěstí. Když už u nás vypukne nějaká aféra, jedná se vždy jen o pár krejcarů. Jak jsou proti nám vyspělí Francouzi, Němci, Angličané, Američané, Maďaři a Rusové. Tam když někoho staví na pranýř, tak jde o statisíce! Pak si nás mají v cizině vážit! My umíme jenom dělat veliké komunální dluhy.

Již chápete zajisté, že chci mluvit o pražském mladočeském starostovi dr. Grošovi, ačkoliv uznávám, že on sám není vinen za ty dluhy. Pan dr. Groš je svedený člověk. On za nic nemůže. To je výchova. Člověk když přijde do špatné společnosti, zkazí mu ta společnost i jeho nejlepší zásady. Je mi upřímně líto tak nadaného člověka, jako je pan dr. Groš, starosta Královského hlavního města Prahy. Kam by to mohl až dopracovat, kdyby se byl neocitl v takovém ovzduší! Co mohlo z něho ještě být? Takhle se stal jen primátorem Královského hlavního města Prahy a na tom už asi zůstane. Už je potřetí starostou a hluboce lituji, že se mu nepodařilo sebe včas zachránit. Vždyť to nemusel přijímat. Znal jsem podobný případ. Byla to velká spořitelna a správní rada zvolila svého dosavadního ředitele opět podruhé již ředitelem, ale ten když viděl ze zkušenosti ze svého dřívějšího ředitelování, že to tam praská, tak volbu nepřijal. A ujel do Ameriky.

Takhle však, když pan dr. Groš ujede, jak se dá očekávat, také do Ameriky, bude z toho nový skandál, neboť tam pojede na volný lístek.

Jest to velice smutný zjev u nás, že lidé stojící na nejvyšším stupni společenském mívají různé ošklivé aféry. Proč to nestihne spíš nějakého bezvýznamného člověka? Mluvil jsem právě o tomhle s jedním mladočeským předákem a ten řekl: „Milý příteli, to je kletba v naší straně.“ A já také neznám stranu tak pronásledovanou krutými osudy, jako je strana mladočeská. A jsem přesvědčen, že kdybych něco já provedl, že by mne to neštěstí potkalo právě v té straně. Ještě jedna politická strana žije asi v podobné situaci jako nahý mezi trnům nebo jako člověk, který si sedl na ježka. Je to strana křesťansko-sociální. Ten člověk, to je Myslivec, a ten ježek, to je tatíček páter Horský, a pan Myslivec si nemůže ty bodliny vytáhnout, milý redaktore, víte asi odkud, a ten nahej v tom trní je Švec Blanický z 20. věku. To trní, to jsou rabíni, a ti se spikli, aby toho nevinného křesťanského mládence podřezali a jeho krve užili k rituelním účelům, do macesů. Jak mne svobodní zednáři informovali, ti oba pánové zemrou na rituelní vraždu. Ale místo v cihelně, jako toho hochu v Kyjevě, podřezou je v blázinci.

Mohl bych k Vám ještě nyní promluvit, příteli redaktore Pelante, o záhubě lodi Titanic. Ale to jste snad četl v Právu lidu, že to krásně vysvětlil žákyni páté třídy obecné školy v Hostivicích kaplan Josef Ptáček. Ten pravil, že se sázely dvě velké lodi, která dřív dojede do Ameriky. Jedna z nich narazila na ledovec a potopila se, protože se na ní nemodlili po celou cestu. Až teprve, když se potápěli, ale pánbůh je potrestal, už to nebylo nic plátno a všichni se utopili. Já mám též svůj názor. Ten ledovec se modlil a tak se mu nic nestalo. Ostatně znám ještě jeden případ, kam vede vlažnost ve víře. Hrál fotbalové mužstvo Bubeneč proti Vršovicům. Levé křídlo Bubenečských přihnalo míč ku brance Vršovic a brankář Vršovic ten gól pustil, a když viděl, že míč proletěl brankou, vykřikl „Ježíšmarjá“. Jeden z diváků se nezdržel spravedlivého rozhořčení a řekl: „Tos měl, lumpe, dřív myslet na pánaboha!“

Tyto řádky bud'tez Vám, Karle Pelante, výstrahou, neboť o Vás vím, že jste se dal jednou zavřít k dvěma babičkám v noci v chudobinci u Bartoloměje v Praze a že jste jim bral pánaboha.

*V dokonalé úctě
Jaroslav Hašek,
Vršovice, Palackého 363.*

Směr - 18. 5. 1912

POLITIKA PŘI 30° CELSIA

Kdy se dělá lepší politika? Když mrzne nebo když slunce praží? Podívejme se na mladočechy. Mladočeský politik dr. Kramář se roztahuje proti všem zákonům přírodním i v mraze, ačkoliv zákony fyzické jsou neměnitelné. Každé těleso se mrazem smršťuje, jen mladočeši se roztahují i v zimě, zejména před volbami. Po volbách v posledních letech však zákony fyzikální vzhledem k mladočechům jsou neobyčejně popleteny. Všechno je v případě mladočechů opačné. Po volbách bývá mladočechům horko a oni se ku překvapení všech profesorů věd přírodních smršťují na minimum.

Případ mladočechů však není pro politiku směrodatným.

Z horka mají největší radost klerikálové. Církev pracovala totiž se zvláštní zálibou odedávna s teplem. V politice klerikami byl odjakživa oblíben oheň.

Církev oteplovala okolí a starala se o zvýšení teploty s neobyčejnou vášní.

Šla dokonce tak daleko, že lidi ohřívala, z lásky k lidem dokonce i nevěrce. Z chladného vězení, kde panovalo studené vlhko, vodila je přímo na hranice.

V těch dobách však neznali bohužel ještě teploměry. Tak se stávalo, že když nevěrcům začínalo být již hezky horko, shořeli úplně.

Touha však podobným způsobem lidi ohřívati zůstala podnes krásným snem různých katolických časopisů a proniká zejména na Moravě do katolických tělocvičných spolků Orlů.

Není tomu dlouho, co předseda Orlů v Karlovicích zapálil jednomu evangelíkovi statek nad hlavou, a opět nová zpráva proletěla novinami.

Tentokráte jednalo se jen o stoh slámy. Majitel té slámy byl chladný nevěrec. Neměl v sobě onoho katolického žáru. I slitoval se nad ním kostelník Jandík z V. Mrázkovic a slámu mu zapálil, a když vyšel poškozený ven, udeřil ho kostelník holí přes hlavu.

První případ se stal na podzim a tento nyní na jaře. To bývá ještě velice chladno, citelně studeno a klerikálové vlastně provedli bohumilý skutek, když to zapálili.

Vždyť kouřem se vzduch otepluje a v Německu v jedněch sadech ovocných byly konány pokusy s ohříváním zahrady, aby byly chráněny ovocné stromy nacházející se v rozkvětu před citelným náhlým ochlazením.

Ještě jeden vliv má zvýšení teploty na křesťansko-sociální redaktory.

Krev jim v žilách bujněji proudí, schůze jejich stávají se živějšími, opět se ozve po českém venkově: „Řežte, proboha řežte ho!“

Jen jediný zajímavý zjev možno pozorovat, když mluvíme o vlivu tepla, horka a veder na politiku klerikální.

Jednou jsem si dal v jedné restauraci telecí mozek. Byl ale připálený.

Na otázku, jak se to stalo, že ten telecí mozek je připra-žený, odpověděl mně číšník, že se to stalo horkem.

Když je tedy horko, vzpomenu si na připražený telecí mozek a na klerikály.

Agrárníci provádějí politiku vůbec nejraději v teple.

V zimě u kamen hospod venkovských, když v místnosti panuje příjemné vedro a pije se tak krásně pivo, tu agrárnická politika stoupá nejkrásněji. Pak na jaře nastává mezi agrárníky podivné rojení. Teplota stoupá a mezi sebou agrárníci si šeptají: „Tak co bude s řepou? Kdo nás zase zradí?“

Ustávají na okamžik projevy nelibosti nad jednotlivými členy agrárního klubu poslanců a každý si myslí: „Tak se mně zdá, že bude pan kolega přec jen tu řepu sázet.“ A sází ji také a všude říká, že sází brambory. A najednou se stane zázrak. Místo bramborů vyroste řepa. To se stalo jednou Jeho Excelenci ministru Práškoví. Ujistil Švehlu, bylo to právě při 30° Celsia, že jenom brambory sázel. A pak, když se z Vídně vrátil, místo bramborů k jeho překvapení okopávali řepu. A od té doby Švehla s Práškem nemluví jinak než prostřednictvím časopisu Venkov. Teď bude právě jubileum práškoviny a obávám se, že vzhledem k blížícím se vedrům poslanec Švehla přijde teď na řadu a něco ve straně agrární vyvede, neboť agrární strana má smůlu.

Vždycky, když se oteplí, vyjde najevo nějaká ošklivá aféra. Agrárníci mají vůbec strach před vedry. Již vzhledem k dobytku. Vedro neškodí jen politice, ale i dobytku. Když je horko, propijí agrárníci své diety v parlamentě a dobytek nemá trávu.

Jak jsou na tom lepší realisti. Mají jen jednoho poslance a ten je abstinentem i v největším vedru. Realisti vůbec pěstují vodovou politiku.

A co dělají při 30° Celsia sociální demokraté?

Dr. Soukup touží v té době vykoupat se v krvi nevinných národních socialistů.

A státoprávníci ? Ti si dávají led na hlavu.

Karikatury - 20. 5. 1912

AGRÁRNÍ IDYLA

Mluvil jsem nedávno s jedním agrárním velmožem, který prohlásil, že celou jeho kariéru založila yorkshirská prasata.

Podávám zde jeho životopis, jak mně ho vypravoval a z kterého lze seznati, jak často takové velké čuně může se stati chloubou národa a svého

majitele povznést k nejvyšším hodnostem. Muž ten, mající to yorkshirské prase, kanečka, zasedá totiž v zemském výboru.

„Narodil jsem se,“ počal vypravovati onen muž, „tak, jak se rodí všichni agrárníci. Pamatuji se, že při mém narození zabučela kráva v chlévě třikrát. Abych totiž nezapomněl, my jsme se tenkrát narodili dva. Já a tele té krávy. Tele chcíplo, a já jsem zůstal naživu. Rostl jsem utěšeně jako z vody. Tak mohou růst jen agrárníci. Když mně bylo šest let, vážil jsem čtyřicet kilogramů. Tenkrát mne vystavovali na hospodářské okresní výstavě v Nymburce. Pak jsem chodil do školy. Tenkrát, milý pane, nebyly ještě takové hloupé zákony, že se musí chodit do školy do čtrnácti let. Chodil jsem do školy jen do jedenácti, a to jen v zimě, poněvadž jakmile nastalo jaro, díval jsem se, jak skřivan lítá v poli, odpusťte, že pláču při této vzpomínce, neboť jsem si vždycky myslel, kdybychom tak mohli ty skřivany pěstovat a vyvážet je jako husy ze Sadské. Ty doby mládí jsou pryč. Dnes jsou už vůbec pryč ty staré časy, kdy jsme my agrárníci mohli mít ještě nějakou legraci s tím pracujícím lidem. Pamatuji se; že jednou byli lidé zaměstnáni v poli, najednou se přihnaly mraky, a nežli ti lumpové mohli nám to obilí odvéztí domu do stodol, přišel příval a ječmen nám odnes. A víte, co udělal můj nebožtík pantáta? Poručil všem čeledínům, aby se na dvoře postavili k němu zády a svlékli si kalhoty. Pak jim střílel do zadnic štětina, a měli jste vidět, jak byli ještě rádi a líbali nám ruce a všude po okolí říkali, jakého mají dobrého pantátu. Dnes už ty časy jsou pryč. Můj bratranec na Volyňsku praštil jednoho chalupníka býkovcem přes ruku, až mu ji přerazil, a dostal za to tři dny. - Rostl jsem tedy v ovzduší venkova a mohu říci, že právě jedině na venkově lze udělat rozumnému člověku kariéru. Již můj otec získal si v celém okrese dobré jméno tím, že kdysi se mu narodilo kůzle s třemi hlavami. Byl také zvolen obecním starostou krátce po onom velkolepém porodu.

Když pak jsem zdědil po otci statek a pantáta odešel na výměnek, představte si mou radost, když se mně narodilo tele se dvěma hlavami. Byl jsem zvolen beze všeho nyní já obecním starostou a zavedl jsem ve svém hospodářství plymůtky, anglické slepice. Jedna z těch slepic snesla mně

vejce, které vážilo čtvrt kilogramu a bylo vystaveno tu neděli po snesení v našem okresním městě s plným mým jménem. Nemusím vám ani připomínat, že tenkrát se mi podařilo vylézt z vejce jedině tím, že jsem ho dal v drátěné síťce pod ovci. Z vejce vyklubal se neobyčejně silný kohout, který když dorostl, vážil 24 kg a byl taktéž vystaven v našem okresním městě. Když toho kohouta viděl náš okresní starosta, ranila ho mrtvice ze vzteku jedině proto, že měl kohouta, který vážil 18 kg. Nedalo se tedy nic jiného čekat, než že byl jsem se svými čtyřicet kilogramy zvolen já okresním starostou. Když jsem se stal okresním starostou, zavedl jsem chov yorkshirských prasat. Měl jsem kance, kterému jsme dali jméno Adolf, na oslavu jednoho předáka ze zemědělské rady. Můj bože, to vám byl kanec. Takový kanec se nenarodí ani za padesát let. Byl to takový kanec, že získal státní subvenci penízem tisíc korun. Když jsem tedy od státu dostal ty peníze, bylo to právě před volbami a současně šťastnou náhodou byla také hospodářská výstava v Praze. Pomyslel jsem si, že když mám takového kance, že mohu směle na okrese kandidovat, a když jsem potom na hospodářské výstavě dostal prvou cenu v oddělení státem subvencovaných kanců, byl jsem takřka jednohlasně zvolen zemským poslancem. Za dva roky nato získal jsem yorkshirskou prasnici, které, poněvadž předtím u nás na vsi byla přednáška o Zeyerových dílech, dal jsem jméno Mahulena. Tato svině vrhla mně právě před říšskými volbami třicet prasátek, a tak jsem se stal říšským poslancem. Za rok nato koupil jsem southdownského vola. Ten vážil, abych vám nelhal, 912 kilogramů a na hospodářské výstavě v Praze získal zlatou medaili, takže po celých středních Čechách všude na mě lidé ukazovali a říkali, když neznali mé jméno, alespoň: ‚To je ten southdownský.‘ A tak jsem se dostal do zemského výboru.“

Kopřivky - 23. 5. 1912

O POLITICKÝCH ŘEČÍCH

Pro mnohého politika jsou jeho řeči kamenem úrazu. Má třeba řeč propracovanou, pečlivě uspořádanou na svazečku úzkých papírků, které obsahují hlavní body řeči přehledným způsobem, které jen blíže vysvětluje a rozvádí, a tu se stane třeba, že jeden takový papírek mu vypadne a třepotavým letem vznáší se daleko od řečníka mezi shromážděné posluchače.

Tak ulétají myšlenky politika. Dejme tomu, že právě na tomto papírku jsou ty nejkrásnější názory na úpravu politických poměrů. A ty názory jsou nyní pět metrů od řečnické tribuny. Spojitost jest pryč. Řečník nemůže, ačkoliv vidí, jak jeho nejkrásnější bod řeči odletuje, zvolat: „Prosím, kdo našel ten papírek, ať mně ho odevzdá, abych mohl v řeči pokračovat.“

Chvíli se zarazí a pak pokračuje dál, a poněvadž jen málo řečníků dovede mluvit ex abrupto, následuje aspoň částečná blamáž, která začíná koktáním a soustavným opakováním slov.

Málokdo si dovede pomoci z té situace rozpuštěním schůze, což je nejlepší prostředek, jak zachránit se před blamáží všeobecnou.

Ocitne-li se z vás někdo v takové situaci, že vám dojde spojitost vět, tu je nejlepší, když budete pobuřovat, když promluvíte proti veřejnému pokoji a řádu tak neomaleným způsobem, by konečně došla trpělivost vládního zástupce a on schůzi rozpustil.

Místo blamáže sklídíte ovace, a chcete-li ještě větší oblíby získat mezi posluchači, dáte se násilím vyvléct strážníky ze sálu.

Horší je, když vám nenapadne vůbec nic takového. Máte už to na jazyku, vládní zástupce s potěšením se dívá, že řeknete něco nedovoleného, ale vaše myšlenky se pletou, vy mluvíte nesmysly, ale nemůžete přijít na něco hezky ostrého. Chytne vás strach, pletete páte přes deváté a již také vidíte znepokojení v davu a slyšíte výkřiky: „Už dost!“

Zmlknete, a ačkoliv jste vlastně nic dosud celkem neřekli, ukloníte se a zvoláte pateticky: „A to jsem vám chtěl říci, přátelé!“

Tak jsem jednou pozoroval jednoho řečníka. Právě toto se mu stalo, část jeho řeči přilétla k mým nohám, a když jsem onen papírek zvedl se země, přečetl jsem si: „Zákon z roku 1883. Oktrojování ústavy. V těch věcech nestrpí odkladu spravedlivý náš požadavek. Mluvit o vyrovnání s Uhry. Vyprané prádlo. Zahřmí uragán.“

To všechno řečníkovi ulítlo a on sestoupil z tribuny bledý jako mrtvola. Chápal jsem to všechno, jeho truchlivou situaci jsem vycit'oval, lépe ji nemohl jistě nikdo vystihnout. Na ty jeho oči, když počal koktat, nezapomenu. Zírala z nich hrůza, úděs, zřejmě mluvily: „Dorazte mne!“ Mít revolver, byl bych mu tenkrát tu přátelskou službu prokázal.

Zajisté, že všichni političtí řečníci mně dají za pravdu, ovšem ti, kterým se podařilo někdy krásně v řeči se zarazit.

To jest strašného něco, taková politická řečnická dementia náhlá.

Můj známý zažil též něco podobného. Vykládal na schůzi státoprávníků svůj poměr ku Hradčanům. Jak se on dívá na Hradčany a na královský hrad, a najednou se zarazil, vytřeštil oči a umkl. Pak oči přimhouřil a mlčel dál po hroznou dobu a po tom trapném intervalu teprve zase mluvil, začínaje slovem avšak.

Vysvětloval to tak, že náhle v proudu řeči nemohl si vzpomenout na slůvko avšak. Ten hrozný zápas s vybavením toho slůvka, kterého nutně potřeboval, způsobil náhle, že nejen to slůvko mu zmizelo z paměti, ale vůbec vše, a jen že mu v té trapné chvíli napadalo: „Kdybych tak seděl doma na pohovce a kouřil a pil kávu.“

POLEMIKA

Volné právo: Opět tedy přišla doba, kdy veškerý socialistický svět uvítal První máj. Ano! Dnes teprve vidíme, ze strana sociálně demokratická v Čechách svým rozmachem naplňuje veškerý proletariát evropský údivem, neboť její vzrůst po tolikerém zápase zřejmě svědčí o svorném postupu

všech vrstev českého proletariátu, nebýt ovšem soudruha redaktora Krakovce ze Spravedlnosti, orgánu to zuřivých centralistů. Nemáme dosti slin, abychom náležitě odsoudili jednání Krakovcovo. Nebyl to nikdo z nás, který začal polemiku se Spravedlností, my se nikdy nedali vyprovokovat drzým a urážlivým tónem soudruha Krakovce, který byl kdysi rád, když zvěčnělý zakladatel našeho listu soudruh Pavlík daroval mu roku 1901 ony pověstné štrafované kalhoty, ve kterých se ještě dnes blýská soudruh Krakovec na schůzích centralistů. Kalhoty ty jsou již tak ošumělé a zpustlé jako jejich orgán a soudruh redaktor. Nechť se raději soudruh Krakovec neblýská na veřejnosti jak se svými kalhotami, tak i se svou moudrostí. Ostatně, prázdné sudy nejvíce zvučí.

Spravedlnost: Již dávno jsme toužili po tom, aby bylo konečně jasno v řadách sociální demokracie v Rakousku, a můžeme také konečně podat nové důkazy o zbabělé prolhanosti autonomistického tisku. Volné právo, jak zajisté každý s hnusem ví, rediguje soudruh Faloušek. Autonomisti se nikdy nezmohli na něco pořádnějšího. Když náš redaktor napsal nyní jméno „Faloušek“ a namočil péro opět do inkoustu, inkoust se srazil. Z toho je vidět, co je to za individuum, soudruh Faloušek, kterého se vlastní jeho soudruzi autonomisti štítí, a když jdou k němu za redakční záležitostí, nechají raději hodinky a peníze doma, jako kdyby šli do tlačenice. Měl soudruh Faloušek již tolik špinavých afér, že kdyby jen s polovičkou zabývaly se soudy, nevidělo by autonomistické Volné právo svého redaktora a řečníka po kolik let. On byl to, který při posledních volbách do nemocenské pokladny rozdával hlasovací lístky s touto poukázkou: „Dvě plzeňské. Jeden guláš. Volební výbor autonomistů.“ - Nedivme se potom, že sám zeměpanský komisař už jen z těch výparů, které vdechoval při volbě, se opil, a že počínal si vůči našim soudruhům separatistům jako zbavený rozumu.

Či také ho podplatili autonomisti, kteří dříve říkali, že jsou protivládní? Máme tu dopis od jednoho soudruha autonomisty, kterým odřiká se svých soudruhů po páteční volbě - onen na pravou cestu navrácený soudruh píše:

„Pohyboval jsem se delší čas v kalu a bahně autonomistickém. Byl jsem omámen hloupým žvaněním Volného práva tou měrou, že kdysi vytáhl jsem nůž na soudruha separatistu, s kterým jsem pracoval u jednoho stroje v továrně. Jiného soudruha separatistu chtěl jsem tajně strčit pod parní kladivo v dílně. Opakuji ještě jednou, že byl jsem schopen nejošklivějších věcí, abych jen dal najevo, že jsem autonomista. Konečně jednoho dne uviděl jsem, jak křivdím separatistům. Vzal jsem v dílně součástku soustruhu a prodal. Byl bych býval jistě zavřen, kdyby se o tom nebyli dozvěděli soudruzi separatisti a ještě před podáním žaloby škodu nenahradili.“ Dále dopis necitujeme, poněvadž obsahuje ještě velké množství materiálu, kterého použijeme k doražení autonomistické saně v našem městě. Jen se ptáme, co blednete, soudruzi autonomisti, proč se třesete? Jsme žádostiví, co nejapného a zbabělého vylíhne se v ptačím mozku redaktorů Volného práva jako odpověď na tento náš veskrze seriózní článek.

Volné právo řeklo toto pod názvem *Separatisti sami sebe odsoudili*: V táboře separatistů mají jednoho upřímného člověka, a to je ten ubožák soudruh Krakovec, který v posledním čísle Spravedlnosti vynesl, ačkoliv jen napověděl, velice zajímavou aféru na světlo boží, kterou dovolíme si blíže vysvětliti. V továrně Müllerově se ztratil před časem jeden soustruh - nikoliv snad jen některé součástky. Spravedlnost, tento paskvil na pravdu, ten hnojný výpotek paralytických záchvatů individuů, stížených již od mládí ztrátou mozku. Tací lidé se nemohou uplatnit nikde než mezi separatisty, a tak vidíme k velkému našemu potěšení, že oni začali sami rozmazávat svou vlastní aféru. Ovšem jednoho si vymyslili a přidali to do té zlodějské činnosti separatistů. Neznámého autonomistu. Podáváme proto jména všech těch, kteří ukradli onen soustruh a pak se vyrovnávali se ředitelem továrny Aubrem. Jsou to: Viktor Bichara, separatista, Karel Staus, separatista, Maji Vilém, separatista, Jan Polévka, separatista. Neradi uveřejňujeme tato jména, poněvadž víme, že žádný slušný člověk nebude s těmi prohnanými chlapíky chtít pracovat pod jednou střechou. Ale nechť se dotyční soudruzi poděkují upřímnému soudruhu redaktorovi, který jim ve vlastním listě hodil

oprátku na krk, takže nám nezbyvalo než v zájmu pravdy podrazit jim stoličky pod nohama. A nyní houpají se na provaze, který upletla sama redakce Spravedlnosti.

Nejlepší bude, jestli do té aféry jest zapleten sám redaktor Krakovec. Při jeho bezhlavosti jest docela možno, že do toho také vleze již v příštím čísle Spravedlnosti.

Těšíme se velice na příští číslo separatistického orgánu a na nové odhalení z fingoaného dopisu autonomisty. Takové dopisy jsou po čertech ošemetné, a až přijde nové číslo jejich plátku do ruky každého rozumného člověka, byť i příslušníka jejich, kde ovšem rozumný člověk je bílou vránou, tu každý řekne: „Separatisté se odsoudili sami!“ Nebylo by tedy lepší, soudruzi separatisté, kdybyste vyvezli na káře svého redaktora Krakovce za město a tam ho zakopali na mrchovišti a redakci důkladně vydezinfikovali kyselinou karbolovou? Jen byste tu láhev s kyselinou nesměli svěřit předsedovi vašeho odborového sdružení. To je takový alkoholik, že by ji vypil.

Nato napsala Spravedlnost: *Soudruh Faloušek z Volného práva pokousán vzteklým psem.*

Smutný osud stihl autonomisty. Když předešlý týden šel redaktor soudruh Faloušek do redakce, aby psal proti nám nějakou tu svou obvyklou pitomost, tu na rohu Děčínské ulice přiběhl směrem od radnice velký řeznický pes, který soudruha Falouška kousl do zadnice. Pes ten byl vzteklý. Od té doby, jakmile si Faloušek sedne ku psacímu stolku, přijde na něho vzteklina, a tu by nejraději všechny separatisty pokousal a roztrhal. Nejnovější způsob léčení vztekliny záleží v masáži poraněného místa. Myslíme, že kdyby dostal soudruh Faloušek pořádných pětadvacet, že by byl zachráněn. Jinak ho budou muset nakonec sami autonomisté svázat a hodit někam do konírny, aby tam v křečích vypustil svou autonomistickou černou, podlou, zbabělou a bídnu duši.

Příští číslo Volného práva přineslo tento článek: *O žurnalistické slušnosti.* Litujeme každého, komu přišly kdy do ruky časopisy separatistů. Jistěže každému ihned napadne, že jejich redaktori již třetí den při stvoření

světa, kdy dle bible byla stvořena zvířata, byli stvořeni. Myslíme však, že by i to nejchytřejší zvíře stydělo se redigovat Spravedlnost; vyzýváme redakci Spravedlnosti, aby upustila od tónu, kterým snad hovoří její redaktor v soukromí, když se hádá ve výčepu lihovin občana Krause, že má teprve pátou jalovcovou s rumem a ne šestou. Může se jistě polemizovat, a my se také polemiky nebojíme, ale žádáme, aby se tak dělo ve slušné formě. Tím svým pitomým žvaněním jistě Spravedlnost nepřispěje nijak ke kulturní výši. Přejeme si, aby se mohlo říci: „Konečně Spravedlnost píše své články střízlivě, její redaktor je střízlivý a už se neopakuje, že když nesl články proti nám do tiskárny, museli ho tam odvézti v obecní košatince.“ Tolik v zájmu žurnalistické slušnosti.

Spravedlnost přinesla v příštím čísle tuto zprávičku: *Před tiskovým procesem proti Volnému právu*. Poslední článek Volného práva *O žurnalistické slušnosti* skončí před porotou. Byli jsme nuceni toho holomka redaktora žalovat pro urážku na cti.

Karikatury - 1. 7. 1912

MEZINÁRODNÍ A ČESKÁ SITUACE

/Dopis z Prahy/

Velectěný příteli, občane redaktore Pelante!

Dopis tento píši Vám ve slavných dnech odhalení pomníku Palackého a za neobyčejného sběhu různých světodějných událostí. Račte dobře uvážit mezinárodní politickou situaci, a bude-li dopis tento mešuges, vinna bude na tom jedině ona okolnost výše zminěná, která z lidí i částečně duševně zdravých činí úplné pomatence.

V Albánii totiž se vzbouřilo turecké vojsko, obyvatelé ostrova Naxu a jiných malých pitomých ostrovů v moři tuším Středozezemním prohlásili, že

více nebudou platit daně Turecku, nýbrž Řecku. (Příslušníci Řecka platí totiž menší daně než příslušníci Turecka.) Zeppelinova vzducholod' Schwaben shořela úplně a po strašném výbuchu ve Wellersdorfu bude definitivně zakázáno vojenskými úřady kouřit při přesypávání střelného prachu a automobily budou dle nejnovějšího výnosu ministerstva vojenství vjíždět do pracháren vždy dva: jeden automobil pro náklad prachu a druhý, který pojedje za ním, bude automobil záchranného sboru. Šoféři budou opatřeni padáky. Ale toto není ještě vše. Poblíže všech rakouských pracháren poslední dobou zakupuje jistá americká firma pozemky. Věc jest dosud velmi tajemná a mluví se o neobyčejném vynálezu, o zvláštních strojích, jimiž bude vyžitkována výbušná síla, vycházející z rakouských pracháren; jeden takový výbuch, jehož síla bude ve zvláštních strojích akumulována, má prý stačit k osvětlování na vzdálenost 4 000 anglických mil po dobu asi devíti měsíců, než se přijde zas na něco nového. Tím by bylo prozatím vyžitkování atmosférické elektřiny předčasným.

Ale dějí se horší věci:

Na Kubě se vzbouřili černoši. A v černošské republice Libérii se vzbouřili běloši, pak se tam ještě někde vzbouřili mulati, odkryto bylo chystané vzbouření Indiánů jihoamerických pod heslem „Amerika Indiánům“, což není nic jiného než Indiánské státní právo.

Bývalý president Roosevelt cpe se nyní denně melasou, aby dohonil v tloušťce svého protivníka presidenta Tafta, neboť kdo bude těžší, ten bude zvolen. Čína odmítla oficielně půjčku 30 miliónů (já nevím jestli krejcarů nebo taelů - já bych Číňanům, pokud se mne týče, ani haléř nepůjčil), černoši v útulné středoafričké vísce Bolipotu sežrali německého guvernéra i s botama a s řádem Viléma II. a dle Národní politiky chytli v Labi štiku vážící 80 kg; týž přítel Národní politiky píše, že na Ohři chytil malého cejna dlouhého 1 m 80 cm. Na závodech boxerských v Praze vyrazil český zápasník Hoyer jednomu australskému divochovi osm posledních zubů a byl představen místodržitelskému vicepresidentovi rytíři Vojáčkovi. (Pisateli těchto řádků vyrazil pan Hoyer rovněž dva zuby, nemýlím-li se, takzvané kančí.) Na Moravě narodila se jednomu kaplanovi trojčata, srostlá na

způsob štoly. Podivná znamení dala se ve Francii na nejsevernějším pobřeží Bretoňska ve vsi Mac Redec: možno to nazvati největším zázrakem, který se kdy udál. Tamější farář prohlásil ve středu, že zítra bude čtvrtek, a skutečně, když se celá Francie probudila, byl čtvrtek. (Sibiřští Ostjakové měli ale teprve ve čtvrtek středu, a to z toho důvodu, že nejsou křesťani, ale pořád ještě pohani.) V Belgii po volbách je úplný klid, až na noční. V Antverpách a v Bruselu pijí totiž klerikálové ještě dodnes dlouho do noci na oslavu svého vítězství a pak, jak jsem již řekl, máme zde odhalení Palackého pomníku, a když se už o tom musím zmiňovat, také všesokolský slet; na jeho oslavu jest na budově Národní politiky napsáno mezi jinými významnými hesly také „Ni zisk, ni slávu!“ Obecenstvo, které chodí kolem, mluví při té příležitosti něco o dvaatřiceti loupežnících, čemuž dobře nerozumím. Jak jsem se dozvěděl, toto heslo „Ni zisk, ni slávu!“ dá si na štít i Český deník v Plzni a bude mít v obou případech snad po dobu svého působení jedinou a poslední pravdu.

Sokolské slavnosti byly skutečně velkolepými, poněvadž nepřišel s Rusy do Prahy vůdce černosotněnců Puriškievič. Praha byla v záplavě slovanských barev, červené, modré, bílé, šedivé, hnědé a strakaté a dovedla náležitě využít milých slovanských hostů a bratrů. Ceny nápojů a jídel vyšroubovali jsme, milý příteli a redaktore, jak se to dalo. Mám jednoho strýce hostinským v Praze, ten první den příjezdu našich milých slovanských hostů prodával porci vepřové pečené za 1 K 40 h a povídá ke mně: „Milý hochu, já nemám teď čas číst noviny, běž se podívat, jaké je nadšení v ulicích.“ Vrátil jsem se se zprávou, že nadšení a zájem pro slet a hosty je obrovský. Pak se chvíli zamyslel a povídá na číšníka: „Pane vrchní, napíšou na jídelní lístek vepřová pečené dvě koruny.“ Ale to zde ještě nebyli ani Rusové, ani Francouzi. Když tedy Francouzi přijeli, Václavské náměstí celé od Muzea až dolů pestřilo se obrovskými davy; do restaurace mého strýce zalétlo nadšené volání slávy a křik „Vive la France“, a sice zrovna tak, jak se to píše. Tu volá strýc na vrchního: „Škrtnou dvě koruny a napíšou tam tři!“ Ano, Francouzi byli v Praze! S nimi přijel i známý přítel českého národa Louis Leger, kterého zná celá

pražská městská rada z velkolepých banketů jak v Paříži, tak i u nás v Praze, ale jinak ne. Louis Leger jest osobním přítelem magistrátního rady Stehlíka vulgo Emanuela z Čeňkova, národního socialisty. Když přijel, objevila se v Českém slově tato vyhláška: „Znamý přítel českého národa Louis Leger zavítá dnes večer o 8. hod. do restaurace U zlaté husy, aby, jak se vyjádřil, pobyl mezi bodrým českým lidem.“ Bylo tedy velice pěkné, že Louis Leger hledá tu bodrost českého lidu právě v hospodě, a to akorát u Zlaté husy, ale kdo nepřišel, byl právě pan Leger. Zato však mnul si ruce nájemce Zlaté husy pan Jungr, kterému pan Leger udělal reklamu, neboť na sta lidí přišlo do jeho restaurace, aby o nich mohl pan Leger tvrdit, že jsou také bodří.

Ten bodrý český lid! Nejnevkusnější památky na slet a předměty kupoval si jen z toho důvodu, že na nich bylo napsáno sokolský, sokolská, sokolské. Zejména Němci nás těmi výrobky zaplavili. Prachsprotému braku přidali ještě pitomější reklamní plakátky. Tak kupříkladu přišel mně do ruky tento leták: „Česky člověče! Kdo si Sokolem budeš kouřit jen sokolského dýmku. Dymka je pro její čistotnost a nezacpanost nejlepšími. Kouř nevyházi. Radost sokolská.“ Podobně máme tu sokolské podvazky, sokolské šněrovačky a dokonce i jedna snaživá firma uvedla do obchodu sokolské podpalovače uhlí, místo kokolínu prodával se sokolín, měli jsme sokolské svíčky, pasty na zuby, párátka a jeden obchodník ovocem nazval celou svou zásobu třešní „třešně sokolky“. Jestli tím mínil boty neb Sokola ženského pohlaví, se neví. Týž zjev opakoval se i na hračkách pro děti; panenky, panáčkové, všechno mělo kroj sokolský. Prodávali v sokolském úboru i toho panáčka, co roztahuje ruce a vyplazuje jazyk, kdekerý poslední hudební skladatel skládal sokolské hymny a prodával je po šestáku po hospodách. Jistý Emil Wenzel vydal vlastním nákladem Sokolskou hymnu, nápěv dle ubrečené písně Nad Beroučkou pod Tetínem, v jejíž textu jest tato sloka:

*Svůj jazyk a svoje právo
nedáme si vyrvati,*

*(kdo nás o něj olupuje,
bůh jej musí ztrestati).*

Tedy pánbůh má se také bít za myšlenku sokolskou. Myslím však, že to tak brzy neudělá, protože má zatím svoje Orly.

Za tohoto všeobecného chaosu, přes všechny tyto jinak stinné stránky vydařily se sokolské slavnosti neobyčejně. I buršáci dostali pár facek. Ale poslední den se to zkazilo. Na slavnosti odhalení pomníku Palackého mluvil totiž dr. Kramář. Kdyby většina těch, kteří ho poslouchali, řekla dr. Kramářovi své mínění o něm jemu do očí, beze sporu řekly by o nich Národní listy, že jsou sprostáci. Neboť dr. Kramář - ostatně nač bych to veřejně vykládal, občane redaktore, Vy jistě víte, jaký je ten oficiální vůdce české politiky. Nejlepší to řekl jeden takový starý člověk odněkud z Domažlická, když uviděl slavnostního řečníka dr. Kramáře. Povídal: „Jo, to je ten, co se dělá hezkej tam nahoře!“ Slyšel ho jeden mladoček, začervenal se a řekl: „Ale vždyť není z nás každéj takovéj.“ Ostatně co dělá dr. Kramář, to je „politická prozíravost“.

Socha Palackého dívala se tedy na dr. Kramáře, když tam mluvil. Byla však učiněna bezpečnostní opatření, aby nikdo nepřišel k úrazu, poněvadž Palacký při řeči dr. Kramáře mohl s pomníku spadnouti nebo utéci. Prý byly již připraveny automobily na jeho stíhání, poněvadž Otci vlasti udělal sochař sedmimilové boty, které velký český politik s velkou pýchou ukazuje, zatímco utrápená vlast nahoře hrozí k zlíchovské špiritusce, aby tolik nesmrděla. Jinak je pomník Palackého dílo umělecké; pod samotnou sochou je celá řada alegorických a též utrápených postav. Jedna ženská drží v ruce svitek papíru, který vypadá jako velká flaška, a ta flaška má představovat dějepis. Hned vedle pomníku dosud nechala městská rada zapáchat veřejný záchodek; snad to má být symbol dnešní oficiální politiky mladočeské. Není proto divu, že si jeden anděl na pomníku drží nos. Pokud se týče různých názorů, třibících se kolem Palackého pomníku, slyšel jsem, jak jeden mladík vykládal slečně, že ten pomník si

Palacký vystavěl za svého života a ten most, který právě přešli, že proto se jmenuje mostem Palackého, že Palacký první po něm šel.

Máme však nyní v Praze ještě jeden pomník přístupný zrakům dobrého českého lidu a to je pomník sv. Václava na trhu Koňském, kteréžto jméno bude nyní napříště užíváno místo pojmenování Václavské náměstí od té doby, co o slavnostech všesokolských národní sociálové po slavnostním uvítání Rusů zpívali před touto sochou se smeknutými klobouky Svatý Václave, vejvodo země české. Hřelec sv. Václava má podvázaný ocas, o čemž koluje po Praze několik velmi slušných anekdot, které se však blíží velezrádným přelíčením: mohou se totiž vypravovat toliko s vyloučením širší veřejnosti. Socha není ještě úplně dohotovena, poněvadž scházejí na podstavci alegorické sochy oněch volů, které sv. Václav posílal každoročně do Němec. Prozatím zastupují to někteří nadšenci, kteří pod sochou vydrží stát zbožně po celou hodinu.

Přes tento chaos se i část Prahy zajímala, redaktore Pelante, o Vaši polemiku s dr. Křížem. Usuzuji, že Vám dr. Kříž 134 korun nedá, už jen ze zásady. Neboť kdyby měli mladočeši za každého mrtvého, odcestovalého a všelijak zpartykovaného voliče platit 1 korunku, musil by prodat dr. Kramář své statky na Krymu a přestal by imponovat i vlastní partaji.

Musím upozornit, že při těch mrtvých voličích nejedná se o nějaký švindl, nýbrž že jsou to zjevy spadající do věd okultních, spiritistických. Lze souditi z toho, že dr. Kříž, když psal své prvé zasláno, jednal ve stavu somnambulickém, v nějaké transi, poněvadž při normálním stavu by tak psát nemohl. Znáte snad aféru Bouček - Versbach z Hadamaru? Ten Hadamar jednal v soudní síni pod vlivem svého právníka dr. Boučka a zde též dr. Kříž, objekt, jednal pod vlivem právníka dr. Kříže, ve stavu úplně nezodpovědnosti, a nemůže být tudíž dr. Kříž vinen za to, že to psal, a nemusí Vám platit korunky. Což je skvěle právnicky prokázáno a korunky nedostanete.

Jestli však na tom budete trvat, aby platil, prosím Vás, povolte mu to na měsíční splátky, aby se finančně nezakrvácel. Ono se Vám řekne 5 004 K

služného, ale to všechno spotřebuje na svou reprezentaci. Proto Vám také kvůli reprezentaci poslal těch 34 korun.

Píšu v zájmu dr. Kříže, neboť vím, co je to vsadit se a prohrát. Jednou jsem se vsadil, že bitva na Bílé hoře byla r. 1622, a ona byla o dva roky dříve. A to si můžete myslet, že mne ta korunka jaksepatří mrzela - jistě ne však tolik jako dr. Kříže ty korunkové mrtvoly.

*S úctou Jaroslav Hašek,
nyní Vinohrady, Havlíčkova 81, do 30. srpna.
Po 30. srpnu: Bombaj, Šakuntalagasse 12 a.*

Směr - 6. 7. 1912

ČERNOHORSKÝ JUNÁK V ÚZKÝCH

Jak známo, k Vsesokolskému sletu vyslala černohorská vláda svého zástupce, ministra vojenství. Bodrý junák ubytoval se v jednom pražském hotelu a několik dní prohlížel si nejen denní, nýbrž i noční památnosti města Prahy, až utratil peníze. Šel tedy na hoteliéra a žádal ho, aby mu zapůjčil padesát korun, že se chce ještě podívat do Montmartru. „Vrátím vám peníze za tři dny, poněvadž ještě dnes telegrafuji svému králi, aby mně poslal dvě stě korun.“ Pak mu tedy hoteliér těch padesát korun půjčil. Uplynou už tři dny, čtyři dny, ale černohorský král svému ministru vojenství peníze neposílal. Pro malou chrabrou černohorskou zemi je dvě stě korun velký peníz a král musil vypsát nové daně. Kdykoliv šel tedy pan ministr vojenství kolem hoteliéra, díval se stranou, jako že ho nevidí, ale přitom jedl dál na účet a pil, a když se někdy přece setkali, tu nesnesl ministr vojenství ostrého pohledu pana hoteliéra, sklopil oči, počal koktat: „Pobratime, bratře Slovane! Na mou duši, král mně pošle dvě stě korun, víš, car Nikola! Víš, pobratime, my jsme takhle Turkům krky kroutili, bratře Slovane!“

To se řekne, bratře Slovane, ale dvě stě korun pořád nešlo. Ministr vojenství neměl už ani na tabák. Jednou v noci jsem ho potkal na ulici, právě když jsem si zapaloval cigaretu, a tu on s bolestným výrazem v obličejí poklepal mně na rameno a řekl: „Bratře Slovane, daj mi zapuščit!“ To se rozumí, že v takové situaci se hoteliérovi vyhýbal čím dál tím více, takže nedůvěra hoteliérova rostla, zejména když jednoho dne přiběhl k němu vrchní číšník s touto zprávou: „Pane šéf, Jeho Excellence si dneska vypůjčovala ode mne na svůj jatagan pět korun.“

Tedy v zájmu slovanské vzájemnosti dal nedůvěřivý hoteliér předvésti černohorského zástupce vlády a cara Nikoly na policii. A tam ministr vojenství se slzami v očích řekl ke komisaři: „Pobratime, bratře Slovane, Nikola car mně opravdu pošle těch dvě stě korun.“ A když se černohorský ministr vojenství vrátil ho hotelu, měl tam již peněžní psaní s vlastnoručně psaným dopisem černohorského krále Nikoly: „Milý Petare, zde Ti posílám pětadvacet guldenů, víc jsem nemohl sehnat. Car Nikola.“ Účet v hotelu dělal ale sto osmdesát korun, a proto vysvětluje se také náležitě zpráva v denních listech: „Náhlý odjezd černohorského ministra z Prahy.“

Kopřivy - 1. 8. 1912

VÁCLAV JAROSLAV KLOFÁČ

Pamatuji se, že za velkých odbojů Uhrů proti Rakousku překročil jsem v letech 1902-1903 uherské hranice. V té době byl národně sociální poslanec Klofáč ve flóru, ačkoliv jeho strana nebyla ještě tak silná, jak je dnes. A co vlastně získalo jeho slávu u jeho straníků? Páter Svojsík má u Nováka ve Vodičkově ulici mapu Jižní Ameriky, kterou prošel krážem křížem, drže se opatrně zalidněných míst, kudy jezdí vlaky a elektrika, a vyhýbaje se místům, kde nebyla doposud mapa zabarvena zeleně, kam totiž lidská noha nevkročila. Tenkrát v těch dobách, kdy Klofáč začal cestovat,

visely také mapy ve Školské ulici. Například mapa Ruska. Ta byla celá bílá, jen na místech, kde cestovatel Klofáč pobýval, byly červené tečky. Tak se dozvěděli národní dělníci v těch dobách nejslavnější ruské revoluce, že Klofáč byl ve Varšavě. Jakmile byl ve Varšavě, psal o tom do Národní politiky, neboť Národní politika a strana národně sociální je vlastně jedno a totéž. Národní socialisté dozvěděli se z dopisů br. Klofáče, že ve Varšavě je Praga, Praha, jedno předměstí, a mysleli, že tak bylo pojmenováno ruskou vládou na počest Klofáče. Pak přišly zprávy, že Klofáč jede do Mandžurska. Na Vinohradech jeden národně sociální hostinský přezděl U Mandžurie svou hospodu. Na vše to jsem vzpomínal, když překračoval jsem uherské hranice.

Tento muž překročil totiž uherské hranice tři neděle přede mnou. Tenkrát byli košutovci u vesla. Jest to celkem velice zajímavá historie. Košutovci nejvíc pronásledovali nemaďarské národnosti v Uhrách, košutovci to byli, kteří dali pozavírat všechny slovenské radikály, jak je nazývali, ačkoliv nevím, zdali v tom je právě radikalismus, když někdo žádá konat bohoslužby jazykem slovenským, od toho je přece latina, a kromě toho, kdo prosazuje takové věci, patří vlastně do blázince. Paranoia religiosa. Klofáč ovšem také nepřijel tenkrát do Uher, aby se snad zastával Slováků, kteří do celého světa, zejména pak do Národní politiky vrhali zprávy, že se Slováci nesmí ani slovensky modlit. Maďaři tenkrát odpovídali: „Ale vždyť se vůbec nemusejí modlit, kdo je k tomu nutí.“ - Klofáč si ale takových řečí naprosto nevšímal. On tenkrát navazoval styky s uherskými politiky. V tomto ohledu má jisté neštěstí. Jakmile vyjede z Čech, nedovede navazovat styky s lidmi, kteří by se udrželi u vesla delší dobu. A tak vidíme, že například Klofáč mluvil s Plehvem, oním největším psem ruské byrokracie, a velice ho chválil ve svých dopisech, zaslaných do Čech. To dopálilo tak ruské revolucionáře, že Plehveho vyhodili do povětří. Snad chtěli, aby se Klofáč napravil. Klofáč vyžádal si audienci u carova strýce Sergeje. Pochválil ho také v novinách a revolucionáři Sergeje zas vyhodili do povětří. Mluví s největšími činovníky carské říše, a co psaly ruské noviny později: „Včera brasily bomby.“ Takové měl neštěstí Klofáč

se svými přáteli v Rusku. On mluvil kdys také s nebožtíkem Alexandrem, králem srbským Odejel a Šášu zabili tenkrát spiklenci. Při té příležitosti některé noviny psaly, že Choc ukradl zlaté hodinky v Koňaku. To byla jen vzpomínka oněch listů na národně sociální zájezd do Bělehradu. Vím však bezpečně, že ze svých cest jediný Klofáč nahromadil si pěkné poklady. Tyto ukazuje však každému, kdo k němu přijde na návštěvu. Zejména zájem budí nějaké cáry, které vydává za pantalóny čínského prince vladaře. Ve skutečnosti jsou to podvlékačky mandžurského policejního strážníka, které koupil Klofáč na své cestě na bojiště rusko-japonské. Dále onen výborný muž ukazuje každému překrásné vyšívaní, jak tvrdí. Zatím však to je jenom potištěná látka z nějaké bulharské tkalcovny a ubohý Klofáč dodnes považuje to za národní bulharskou výšivku. Pak tam dále má velice zajímavý předmět jako vzpomínku na Uhry. Jest to polokoule, uvnitř dutá. o které vykládá, že jest to památka na turecké panství v Uhrách. Není to zatím však nic jiného nežli taková sklenice, která se naplní vínem ve veselé společnosti, a každý musí ji vypít naráz, poněvadž nelze ji postavit. Tak v Uhrách pije se vždy při magnátských zábavách a při politických konferencích. A když se někdo osvědčil při takových politických konferencích, že vydržel až do konce, tu může si vzít domů onen zvláštní pohár, a tak i Klofáč při politických konferencích s Kossuthem a Andrássym vydržel až na konec a přinesl si s sebou onu vítěznou trofej. Bez odporu ona Klofáčova cesta do Uher měla velký politický význam, neboť Klofáč razil nám cestu v Uherském království, Pesti-Hirlap roznesl onu zprávu o Klofáčově návštěvě do všech koutů Koruny svatoštěpánské. A když my jsme procházeli touto zemí beťarů, říkali nám Maďaři, podávajíce nám poháry vína: „Češi rádi víno, to my víme, to říkal Klofáč,“ a potom v takovém místě, třeba sebeopuštěnějším, pohostinský národ Maďarů předložil nám škvarky. To také stálo v Pesti-Hirlapu, jak když šel Klofáč s Andrássym po budapešťské Karolyutcze, uviděl za výkladem závodu jednoho řezníka škvarky. Škvarky jsou nejslabší stránkou Václava Jaroslava Klofáče, vůdce strany národně sociální. A tak Klofáč vběhl do onoho krámu a koupil si kornout škvarků a jedl cestou. Od té doby, kdo

přijde z Čechů do Uher, dostane škvarky, které tenkrát pojmenoval Pesti-Hirlap „czeh nemzeti ebéd“ - český národní oběd.

Klofáč tedy připravoval nám půdu v Uhrách a my jsme také se srdcem povzneseným kráčeli oněmi cestami, které nám vydupal Klofáč svými sympatiemi k Maďarům a posypal škvarky z Karolyutcza v Pešti.

Kopřivky - 15. 8. 1912

NOVÝ PAN MINISTR ORBY

Je na světě stát, kde zvěrolékaře udělají ministrem spravedlnosti a právníka ministrem orby.

Následkem toho došlo mezi novým ministrem orby a jeho sluhou Františkem k následující poutavé rozmluvě.

Nový ministr orby k sluhovi Františkovi: „Tak vidíte, Františku, už jsem ministrem. Apropos, Františku. Znáte venkov, jste z venkova?“

„K službám, Excellence.“

„Na venkově musí být krásně, Františku. Často, když jsem ležel v zákoníkách, vzpomínal jsem si na venkov. Prý jsou tam stromy. Nevíte, Františku, co to je takové kulaté, různého tvaru, roste to na stromech, viděl jsem to jednou, když jsem jel vlakem do hlavního města.“

„To je ovoce, Excellence.“ „Aha, už rozumím. Pamatuji se také, že něco takového dlouhého vyráželo ze země. Když vál vítr, tak se to sklánělo. Na konci to mělo chlupy. Nevíte, co by to mohlo být? Možná, že teď jako ministr orby budu s tím mít co dělat, tak abych věděl.“

„To bylo obilí, Vaše Excellence.“

„Obilí, obilí, to slovo mně zvlášť napište na tabulku u telefonu. Slyšel jsem už o něm povídat, nemá to snad také dělat něco se slámou?“

„Vaše Excellence, má. Z obilí se totiž jí jen ten svršek, a to jsou s tím ještě obtíže, to by Vaši Excelenci nudilo. To je dlouhá procedura.“

„Františku, jen mluvte otevřeně. Moderní ministr orby má se o všem řádně informovat.“

„Tedy, Vaše Excellence dovolí. Obilí se musí mlátit. Napřed se pokosí, pak se udělají snopy.“

„Jen ne tak rychle, Františku, abych to mohl sledovat. Tedy se napřed udělají snopy, ty se pokosí a celek se vymlátí. To už začíná nudit.“

„Ano, Vaše Excellence, abych tedy nezapomněl. Když se to obilí mlátí, tu obilná zrna padají ven a to dlouhé, žluté, co zůstane, tomu se říká sláma. S touto se stele pod dobytek.“

„Jak jste řekl to poslední slovo? Dobytek, to je věru zvláštní výraz. Poznamenejte to slovo na tabulku pod to obilí. Slyšel jsem také už o dobytku. Žere prý to, běhá to, řve to, ale nehodí se o tom mluvit v salóne. Raději mně řekněte, co by to mohlo být: Jednou, když jsem jel vlakem, viděl jsem u trati nějaké zelené listy a tam stál člověk. V ruce měl nějaký předmět a tím rýpal pod listy a vyrýpl vám vždy něco kulatého, bělavého.“

„To byla řepa, Excellence.“ „Dobře, poznamenejte to, Františku. Stele se též řepou pod ten takzvaný, jak to jmenujete, dobytek?“

„Nikoliv, Vaše Excellence, není to doposud zavedeno. Místo toho dělají z řepy cukr.“

„Ale, to je zajímavé, Františku. Kdo by si to pomyslel, že ten člověk, co tam stál, něco takového dovede. Ale teď už pro dnešek dost.“

A v ministerstvu orby se ten den strašně divili, proč jejich nový pan ministr chodí po své pracovně a stále si odříkává: „Dobytek, obilí, řepa, sláma, sláma, řepa, obilí, dobytek.“

Karikatury - 7. 10. 1912

Z INSPEKČNÍ CESTY MINISTRA TRNKY

Že lid český neztratil ještě loajálnost, nejlépe vidět z inspekční cesty ministra Trnky. Pan ministr neměl se na té cestě zle. Jak sám říká, snědl asi 28 husí, 46 kachen, 15 zajíců a 120 koroptví. Pak ještě po husích, kachnách, zajících a koroptvích přišly na stůl diplomy, kterými jeho hostitelé jmenovali ho čestným měšťanem.

Slavil pravé triumfy. Všude černožluté prapory mu vlály naproti.

Družičky, kněží, hasiči, starostové obcí třásli se a zajíkali, když je oslovil nebo když oni oslovovali jeho.

A tak jezdil z hostiny na hostinu, jeho úředníci sestavovali mapy a plány regulací, on všude si dělal poznámky á la: Pardubice: Majonéza. Vajíčka měla být čerstvější.

A bác! Najednou mu v Mladé Boleslavi shořel automobil i s jeho plány, mapami a poznámkami a panu ministrovi Trnkovi nezbyvá nyní jen vzpomínka na ten loajální český dobrý lid a pan ministr Trnka se musí v duchu usmívat. Tak kupříkladu když si vzpomene na Štěchovice.

Pro Štěchovice je ministr velkou atrakcí. Doposud nikdo z Štěchovičáků ministra neviděl, a dokonce aby s ním mluvil.

A nyní si představte, že panu učiteli celá obec svěřila, aby oslovil z pramice pana ministra.

Štěchovičáci potrpí si na noblesu. Usnesli se, že pan učitel musí oslovit pana ministra ve verších.

Pan učitel se potil. Lezl po všech kopcích, aby vyhledal nejkrásnější samotu, kde by v klidu mohl své verše tvořit.

Vypravuje se, že konečně v Bojanovském údolí našel jeskyni. Tam mu přinášeli po tři dny jídlo a pití po obecním strážníkovi.

Za ty tři dny vytvořil tento proslov:

*Vaše Excellence, buďte vřele uvítána,
když lodí plujete od svatého Jana,*

*necht' rozjasní se Vaší Excelenci lice,
neboť Vaše Excellence, zde jsou Štěchovice.*

A slavný den nadešel. Na krásném papíru měl to napsáno, oděn byl v černé šaty, měl cylindr, a tak stál slavný básník na kraji pramice a toužebně, bledý očekáváním, díval se, kdy přijede loď.

A loď již přijížděla, hmoždíře zněly, oči všech byly upřeny na místního básníka.

Vtom, jak loď s panem ministrem přirazila k pramici, tato se rozhoupala, pan učitel udělal pochop a už byl ve vodě a křičel s očima vypoulenýma, plávaje kolem, na pana ministra: „Vaše Excellence, neračte se hněvat, voda je teplá.“

Karikatury - 7. 10. 1912

BOJOVNOST VÍDEŇSKÝCH KŘESŤANSKÝCH SOCIÁLŮ

O vídeňských křesťanských sociálech již dávno bylo známo jedno: že totiž kradou, a to hlavně jejich vůdcové, o plattenbrüdrech nemluvím. V zastupitelstvu vídeňském městském každou chvíli propukne nějaká špinavá aféra. Jejich mladá generace, která studuje, nosí bílé buršácké čepičky. A to je také to jediné, co je bílého na celé straně křesťansko-sociální.

Když se jeden křesťansko-sociální poslanec v létě odstěhoval na venkov, zakázali mu, aby v potoce pral si svoje prádlo.

Tak bylo špinavé! Poslední dobou víme o té straně ještě jednu věc, že totiž blázní.

Možno to pojmenovat evropským neštěstím. Jak to začalo, bůhví. Psychiatři, kteří ošetřují nyní některé vídeňské křesťanské sociály, tvrdí, že zhoubná duševní choroba byla již dávno zahrnuta v nich a že to právě mohlo najednou propuknout, když to bylo s tím panem Procházkou.

Jeden, kterého ošetřují v mödlingském blázinci, jmenuje se Karel Waldhammer, byl až do poslední chvíle městským vídeňským radním. Jest to ten muž, který nakazil dr. Neumayera. Pokousal ho při jednom protisrbském projevu na radnici. Dr. Neumayera mimochodem řečeno ošetřuje výborný psychiatr Müller, universitní profesor. Dal též té nemoci duševní zvláštní název: Imbecillitas bellicosa, válečné zblbnutí.

Historie zmíněného Karla Waldhammera jest zajímavě dojímavá. Když má nebohý muž jasnější chvíle, říká, že mu Srbové vlezli na mozek.

Jinak však chodí po koridoru, šermuje rukama a křičí: „Bum, ratata bum, ratata bum bum!“

Dr. Neumayer zas křičí jen: „Bum, bum, tradá! Bitte schön, bringen Sie mir Messer!“

Je tam též portýr z vídeňské radnice, který celé noci prokřičí v izolaci: „Steck deine Fahne aus, du dummer Kerl von Wien!“

Karel Waldhammer, kterého sami lékaři vydávají za prototyp imbecillitatis bellicosae, trpěl z mládí silným bolením hlavy.

Když počal chodit do školy, tu utrhával křídla a nohy mouchám. Jednou z pouhé svévole vypíchl násadkou oko kočce domovnice.

Byl však již od mládí veden ke zbožnosti a ve třech létech uměl Otčenáš i pozpátku. V jinošských létech trpěl hysterickými záchvaty. Jednou na pouti v Maria Zellu svlékl se donaha a ohrožoval s růžencem v ruce poutnice. To přimělo k tomu úřady, aby byl prozkoumán jeho duševní stav. Lékaři zjistili, že jde o klamně představy vzniklé z náboženského šílenství.

Bohužel nebyl internován po delší dobu v žádném ústavě toho druhu.

Na vojnu ho neodvedli, poněvadž měl hrb a šilhal.

V třiceti letech stal se kostelníkem v IX. okresu.

Méně však bude známo, že Karel Waldhammer jest jedním ze zakladatelů strany křesťansko-sociální. Stalo se to takto: Když mu bylo třicet pět let, dostal jednou v noci křeče a zjevil se mu svatý Augustin. Tehdejší nebožtík probošt od Štěpána tenkrát prohlásil: „Das ist sehr fajn, to potřebujeme.“ Povolal ho k sobě, měl s ním rozmluvu a Karel

Waldhammer zmizel z Vídně. Našli ho četníci po měsíci v lese na Vídeňském Sněžníku v jedné jeskyni, kde se živil kořínky a žížalami. Četníci říkali, že strašně zapáchal, ale to nevadilo. Kdo by z katolické Vídně nevěděl, co je to za radost mít vlastního poustevníka. Vystavěli mu tam z veřejné sbírky domeček. Karel Waldhammer dal ho hodně vysoko pojistit a pak si ho podpálil. Vyneslo to pěkné peníze, ačkoliv mu shořely v tom spáleníšti nějaké staré kšandy a jedna onuce. (Tu druhou používal jako kapesníku.) - Vrátil se do Vídně, vybral pojištěný obnos a počal obchodovat s děvčaty. To mu vynášelo tolik, při jeho skromném, bohulibém, nábožném životě, že se mohl zařídit sám pro sebe. Jeho vykřičený dům těšil se velké návštěvě a právě v jednom salónku v prvním patře byla založena strana křesťansko-sociální. Pak to šlo rychle kupředu. Stal se městským radním. Žil spokojeně, oženil se pěkně, chodil do kostela denně a obden ke zpovědi, a tak jednou za měsíc dostával křeče. A teď do toho přišel pan Procházka. Byl ve vinárně a koupil si Reichspost. Ke svému ustrnutí přečetl si: „Konsul Procházka ermordet“ a ustrnulý pan Karel Waldhammer četl dál: „Jak se nám sděluje, počínali si Srbové s panem Procházkou ukrutně. Rozpáráli mu napřed břicho a pak prodávali jeho střeva mezi srbským obyvatelstvem Skoplje pro štěstí, jeden centimetr za pět dinárů.“

Pan Karel Waldhammer hodil novinami na stůl, popadl židli, hodil ji číšníkovi na hlavu a za hrozného řevu: „Vraťte mu jeho střeva, do zbraně, vraťte mu jeho střeva, do zbraně, pryč se Srbskem!“ vyřítil se na ulici, skočil do drožky a za sběhu lidí dal se odvézt k srbskému konzulátu. Srbský konzul od té doby pohřešuje svého malého ratlíčka, který v nešťastné chvíli vyběhl před vrata konzulátu. Karel Waldhammer ratlíčka unesl a doma upekl. Kouleje očima přinutil celou rodinu, aby ratlíčka snědla. Přitom, když ratlíčka obírali, řval: „Pryč se Srbskem, my tam musíme táhnout.“

Ráno sebral svého dvanáctiletého kluka a odvedl ho do nejbližších kasáren, kde žádal, aby kluka jmenovali jenerálem. Myslelo se tenkrát, že byl opilý, cm však opilý nebyl, on byl vlastenecky rozechvěn.

Když ho vyhodili z kasáren, šel do závodu se zbraněmi a objednal si pět set loveckých ručnic a pět set revolverů. Nato šel na poštu a telegrafoval

na ministerstvo vojenství: „Chci jít na Srby, aby vrátili panu Procházkovi jeho střeva.“

Večer šel do zasedání vídeňského městského zastupitelstva a pokousal všech 152 členů.

Nejvíce pokousal pana dr. Neumayera, slavného vídeňského starostu. A teď víte, jak už dopadli. Ti pokousaní pokousali zas jiné kamarády i nekamarády a nyní je krmí hromadně lékaři brómem, píší zajímavé vědecké úvahy o imbecillitas bellicosa, o válečném zblbnutí.

Karikatury - 23. 12. 1912

SOCIÁLNÍ DEMOKRATÉ V BOŽÍ PŘÍRODĚ

I

Jsem upřímným sociálním demokratem a předákem naší organizace. Usnesli jsme se, že uspořádáme výlet do boží přírody. Poněvadž však v pánaboha nevěříme, navrhl jsem, abychom natruc pánubohu udělali výlet do lesní restaurace. Jakápak boží příroda.

V okolí našeho města náleží všechno měšťákům a agrárikům. Byla to tedy vhodná chvíle dokonale se jim pomstít. Jedna louka náležela také panství vyšehradské kapituly. A tak jsme mrtvou ruku pošlapali, o čemž až později.

Ovšemže nemohli jsme při té příležitosti zapomenouti na účely vzdělávací, a tak bylo usneseno, aby v lesní restauraci byla uspořádána poučná přednáška. Vyzvali mne, abych přednášel buď o Mistru Janu Husovi nebo o alkoholismu, neboť znám dokonale následky alkoholismu stejně jako spisovatel Jaroslav Hašek, který psal, když už nemohl pít, jednou do Českého slova o Silvestru, jak je to hnusné se opíjet.

Sestavili jsme tedy bohatý program pod názvem „Všedelnický sociálně demokratický výlet“. Předně byl odchod ze spolkové místnosti,

pak pochod k přístavišti parníků, nato odjezd parníku s naší kapelou, vysvětlení různých památek po cestě, pak výstup z parníku a za pochodu naši kapely se nastoupí cesta do lesní restaurace. Tam přednáška o alkoholismu, nato kuplety, pak taneční zábava a procházka po lese. Nato návrat do lesní restaurace, po občerstvení procházka po polích a lukách, návrat do lesní restaurace, po občerstvení vycházka na pisoár a návrat do lesní restaurace, vycházka na blízký kopec a návrat do lesní restaurace, kdež po občerstvení volná zábava. Pak pochod za zvuků kapely k parníku a návrat do Prahy. Cesta do spolkové místnosti, kdež po občerstvení opět volná zábava.

Ano! Po celotýdenním zaměstnání jest krásné použití měrou nejvyšší čerstvého vzduchu, kdy z lesů, z polí i luk vychází vůně.

Tak jsme se také sešli ráno v neděli ve spolkové místnosti a zatím jsme si zahráli ferbla, než se to všechno uklidnilo, poněvadž soudruh Tomek se kvůli ženě serval se soudruhem Snopkem. Když se prali, zpívali jsme Když podobal se zvířeti.

Dali jsme si tedy dupláček, my, členové zábavního výboru, soudruh Klečka, který právě přišel z flámu, napodobil ve výčepu zvířecí zvuky, a tak jsme se pěkně bavili. Pak přišla Klečkova žena a udělala kravál, že Klečka propil přes noc týdenní mzdu. Několika rozvážným soudružkám se podařilo ji vyhodit a my jsme řekli Klečkovi: „Nebřeč a chlastej.“ Je to náš komik. Tak dělal Pepíka o funuse a rázem deváté hodiny dali jsme si každý štamprli slivovice. O půl desáté pil Klečka ještě slivovici, tak jsme ho zavřeli na záchodě, aby nám nedělal ostudu, a klíč vzali s sebou a v úplném pořádku vyšli všichni ze spolkové místnosti, až na soudruha Kratinu, na kterého zavolal soudruh hostinský strážníka, poněvadž umazával čárky na tácku. Měl dvanáct piv, ty všechny umazal, a když přišlo k placení, říkal, že má jen jeden šnit. Strážník si vzal Kratinu s sebou, k té smutné cestě ještě přibral soudruha Volešku, který na strážníka křičel: „Pust', ty lumpe, nebo tě odvezou do patologie! “

Naše hudba spustila pak na ulici Kapr se ve vodě házel, když jsem milou doprovázel a Kratina křičel: „Nedejte mě!“ Pak hulákal, abychom mu zahráli Ó loučení, ó loučení, čemuž jsme vyhověli.

V úplném pořádku jsme šli k parníku. Tam stál na můstku přístavu jeden námořník z toho parníku. Poněvadž jsem zásadně proti uniformě, strčil jsem do něho, on řekl „Ježíšmarjá“ a spadl do vody. Soudruh Bozděch mu z legrace podal hůl, a když se jí chtěl ten lump zachytit, odtáhl ji zpět, přičemž řekl: „Já ti dám ježíšmarjá!“

Chvilku se topil, přičemž jsme zpívali Rudý prapor, a pak si vzpomněl, že vlastně je od toho, aby prodával lístky, a tak se vyškrábal. Byl to celkem omyl, poněvadž nám ukázal legitimaci, že je taky organizovaný sociální demokrat.

Pak jsme táhli na kapitána, kterému z kapsy čouhalo České slovo. Uráželi jsme ho, jak jsme mohli, on ale proti nám nezakročil, protože kapitán smí loď opustit až poslední, a to bychom byli už dávno pryč. Tak jsme okupovali palubu, až jsem si vzpomněl, že není ani na lodi sociální spravedlnosti. Je tam totiž kajuta první a druhé třídy.

Navrhl jsem tedy, abychom vyházeli ty měšťáky z první třídy, a hned jsme se tam odebrali.

Nebyl tam však nikdo, poněvadž v kajutě bylo hrozné vedro. Tak jsme se tam rozložili táborem a zpívali jsme Píseň práce. Když jsme se zapotili, vylezli jsme na palubu, kde bylo zatím plno měšťáků, kteří jeli na výlet. Dal jsem návrh, abychom obtěžovali dámy buržoů, což jsme prováděli, hlavně ti mladší, velice rádi.

Jednoho, který křičel: „Já jsem živnostník a nedovolím, abyste se tlačili na mou ženu,“ shodili jsme do vody. Pak spustili přes naše protesty záchranný člun a toho člověka vytáhli, když křičel: „Já jsem živnostník a já se topím!“

Abych to tedy uklidnil, počal jsem jako nejvzdělanější člen našeho spolku vykládat krásy krajiny. Tak jsem vysvětloval, že v Bránice mají dobré pivo, ale že jsou tam národní socialisti.

Mezitím vypukla na palubě hádka mezi soudruhy Křenkem, Vosáhlou, Málkem a Papouškem.

Křenek totiž vytáhl z kapsy láhev kontušovky a se soudružským pozdravem dal napít Vosáhlovi. Vosáhlo to vyzunkl všechno, a tak se Křenek s Málkem a Papouškem, kteří také čekali na šluk jako na boží slitování, do něho pustili a počali ho mlátit pěstí do hlavy.

Dámy buržoů se rozutekly, do toho skočil Papoušek se soudruhem Hlízkem, a tak jsme se prali až do Bráníka, kde hezky daleko od břehu se parník náhle zastavil a ze strojovny se ozval křik:

„Soudruh Vaniček se dole pere s topičem a chce ho přiložit pod kotel!“

Tak jsme nechali vši rvačky a hnali jsme se dolů soudruhu Vaničkoví na pomoc.

Ten se však zatím s topičem smířil a našli jsme je oba pod kotlem s velkou lahví rumu úplně sbratřené.

Parník jel dál k přístavu, většina výletníků z kruhů měšťáckých vystoupila a my jsme byli pány lodi.

Také jsem to šel sdělit kormidelníkovi, že se budou opakovat výjevy z Francouzské revoluce, jestli nás nedoveze, kam budeme chtít.

A ten starý námořník brečel jako stará baba a prosil nás, abychom ho nedávali do Práva lidu.

Tak nás dovezli až do Hodkoviček, ačkoliv parník jel jen do Chuchle.

V úplném pořádku jsme vystoupili, až na drzé chování jednoho zřízence paroplavební společnosti, který natahoval ruku pro lístky.

Nemusím připomínat, že jsme mu ji přerazili. Kdo to udělal, nevím, myslím však, že já. Já ti dám provokovat dělný lid! Za zvuků Marseillaisy přešli jsme hráz a za námi se ozývalo kvílení kapitána, které přestalo teprve, když při všeobecném kamenování lodi trefil jeden oblázek kapitána do hlavy.

II

Pak šlo vše přesně dle programu. Jaká rozkoš dýchat čistý venkovský vzduch, ale hroznější pomyslení, že to všechno patří buržoům. Byl jsem první, který počal lámat větve.

Za nadšené nálady vrazili jsme do lesní restaurace, a jak se tak podívám na ty zbylé pahýly kolem té hospody, pln spravedlivého rozhořčení jsem zvolal k hostinskému: „A tomuto říkáte lesní restaurace, tohle inzerujete, že vaše restaurace je uprostřed krásných lesů? Soudruzi, řežte ho! “

Jak to dopadlo, nevím dobře. Jen tolik vím, že jsme vzhledem k neobyčejnému vedru vnikli do sklepa, takže jsem nemohl vzhledem k dobře zásobenému sklepu konat svou přednášku o alkoholismu.

Dál nevím nic, než že mne našli za dva dny někde v Příbrami. Ostatní členy zábavního výboru našli porůznu. Jednoho u Kolína, jiného u Ledče, dalšího spícího až pod Řípem a jiné jinde a jinde.

Všechno to však svědčí o rozšíření myšlenky sociálně demokratické v Čechách.

Karikatury - 29. 12. 1912

Z UHERSKÉHO PARLAMENTU

Předseda hrabě Tisza: „Zahajuji tímto dnešní zasedání a jako vždycky dám opozici vyhodit!“ (75 poslanců je vyhozeno ze sálu. Poslední z nich volá zdvořile: „Poroučím se!“ a ustřelí Tiszovi levé ucho. Ten to přijme lhostejně a dá ucho jako vložku do knihy.) „Náš uherský parlament je nejlepší na světě!“ (Hlasy: Oho!)

„Vyhod'te toho chlapa ven! “

(29 poslanců je vyvlečeno ze sálu. Několik kalamářů letí Tiszovi na hlavu. Hrabě osuší si pijavým papírem začerněnou tvář.)

„Náš parlament jest velmi moudrý parlament.“ (Hlasy: No, no!)

„Vyhod'te toho chlapa ven! “

(Poslední poslanci jsou vyštíváni psy ze sálu.)

„Velmi vzácný a vznešený parlament, mnohem lepší nežli rakouský! Vyhod'te toho chlapa ven!“ Podle svého zvyku opakoval hrabě svůj oblíbený rozkaz. Sluhové nejprve se zarazili, ježto Tisza byl už jediným poslancem v sále. Ale potom, zvyklí jeho rozkazů bez váhání poslouchati, popadli ho a vyhodili ho na chodbu. Když letěl dveřmi, měl Tisza ještě dosti duchapřítomnosti, že zvolal: „Tímto končím zasedání!“

Karikatury - 10. 4. 1913

NÁVRH ZÁKONA

Idyla z ministerstva spravedlnosti

Jeden ze sekčních šéfů ministerstva spravedlnosti, tajný rada Mahr z Halmensdorfu, seděl ve své pracovně a pokuřoval doutník. Před ním na stole ležel nedopracovaný návrh ministerstva spravedlnosti.

Návrhů těch bylo tam již víc. Ležely ve velké skříni jako v nedobytné pokladně, aby nepřišly na světlo boží.

Ležely tam i návrhy zákonů sociálních, některé čerstvé, jak se dostaly sem do pracovny tajného rady Mahra z Halmensdorfu. Zprvu je tam házel do skříně, která je neúprosně pohlcovala, sám, nyní to zastupoval jeho sluha, který po odchodu sekčního šéfa všechno, co našel napravo v otevřené zásuvce, nejhořejší u psacího stolu, sebral, hodil do skříně, která byla již pomalu plná.

Jen jednou zdálo se, že přece se stane něco s těmi papíry, na kterých byly nejen návrhy, ale i stížnosti.

Hledali totiž velmi důležitou stížnost, která se ztratila před pěti lety a byla příčinou interpelace na radě říšské.

Pověřili tím mladého snaživého úředníka z ministerstva, který s odvahou počal vyhazovat ze skříně sekčního šéfa návrhy na zákony, stížnosti a jiné pěkné věci.

Říkalo se potom, že ho tam neměli nechat samotného s těmi papíry pohromadě, neboť když to vyházel všechno na jednu hromadu, vysokou jako zeď, spadlo to všechno na něho, a nežli přišla pomoc, udusily ho ty stížnosti, návrhy a petice.

Tenkrát tajný rada Mahr z Halmensdorfu prohlásil, že ty papíry nechce ani vidět. Tak to tam naházeli nazpátek a rostly ty zásoby poznovu.

Tajný rada Mahr z Halmensdorfu chtěl již návrh, který před ním ležel na stole, odhodit, když v tom náhodou přelétl několik řádků. Tato neopatrnost ho velice zamrzela, neboť emancipoval se po těch pět let, co zde kouří své doutníky, již od toho, aby četl nějaké úřední spisy.

Trhl sebou, ale měl tu smůlu, že jeho zrak přelétl přes celý návrh.

Velice ho to zamrzelo, neboť zčistajasna si zapamatoval jeho obsah, což se mu doposud nikdy nestalo. Byl vyrušen z klidu.

Tak o něm počal přemýšlet k velké své nespokojenosti.

Byl to návrh zákona, vlastně doplněk k zákonu o krádeži.

Někdy totiž tam nahoře nemají chytré hlavy co dělat. A nyní se jim v hlavách něco rozbřeskne. Jako tomu bylo v tomto návrhu. Napadlo totiž někomu, že doposud nebyla trestána *krádež času*, když totiž někdo v hodinách, v nichž má být zaměstnán, pracuje sám pro sebe. Tedy poněvadž dostává za ten čas mzdu, plat, čas ten krade, jak stálo v návrhu na doplnění zákona o krádeži.

Zprvu tomu nerozuměl, neboť těžce chápal vůbec, dokonce ještě nemohl pochopiti, proč se jmenuje tajným radou, v čemž se s ním shodovalo celé Rakousko. Pak se mu to ale náhle počalo v hlavě rozkládat, počal uvažovat o tom a sladce spokojeně odpočívat.

Doutník mu vypadl z úst a tajný rada Mahr z Halmensdorfu počal klímat...

Zdálo se mu, že je před porotou a že sedí na lavici obžalovaných.

Po obou stranách stojí justiční četníci. „Poslyšte žalobu, Mahre,“ slyší zvučný hlas předsedův, „jste obžalován, jak vám známo, ze zločinu krádeže času. Poněvadž to dělalo při vaší službě přes 2 000 korun, ocitl jste se před porotou. Tady napravo, jak vidíte, jsou corpora delicti. Jest to vše, co bylo nalezeno, že jste udělal pro úřad, který vám byl svěřen. Jak vidíte, je to jen jeden arch papíru, na který jste se podepsal. Jest to vaše úřední žádost o dovolenou. Že se nestydíte, Mahre. Nalevo pak vidíte haldu toho, co jste vyrobil v úředních hodinách pro svou potřebu. Vy jste vyšíval, jak vidí páni porotci, podvazky známé tanečnice Greitové. Zde máte pak bedničku s uřezanými špičkami doutníků. Jak bylo dokázáno, zabýval jste se kromě vyšívání podvazků ještě jinými věcmi, nejen uřezáváním špiček. Psal jste každý den svým milenkám a kromě toho jste spal. Létací komise revizní vás vůbec nemohla probudit, člověče. Máte něco na svou omluvu? Vy jste kradl čas v takovém rozsahu, že nás to všechno uvádí v úžas. Chcete něco říci?“

Tajný rada Mahr z Halmensdorfu chce promluvit, ale jeden justiční četník přimáčkne ho na lavici a slova ujímá se veřejný žalobce. Mahr dobře neslyší, co se povídá, neboť pláče, jen slyší konečný návrh veřejného žalobce: „Z těchto důvodů konečně navrhuji, poněvadž prokázáno bylo, že tajný rada Mahr z Halmensdorfu, sekční šéf v ministerstvu spravedlnosti, jest individuum práce se štítící, aby po odbytém trestu dodán byl do donucovací pracovny.“

Tajný rada Mahr z Halmensdorfu uhodil se vtom o hranu psacího stolu a probudil se. Uviděl před sebou ležet návrh zákona o krádeži času, sešoupl ho na pravou stranu a zazvonil na sluhu, aby ho oblékl.

Když pak vsedal dole do svého automobilu, napadlo ho, že se dnes zas nějak mimořádně přepracoval a blbě se zadíval na kolemjdoucí.

Právo lidu - 5. 8. 1913

NÁMITKY PROTI KONFISKACI

Před odvolacím tiskovým senátem projednává se právě líčení o námitkách konfiskace nějaké brožurky. Státní zastupitelství shledalo v brožuře přečin proti veřejnému pokoji a řádu.

Členové senátu sedí za dlouhým stolem a z místa, kde jindy stojí advokát, obhajuje mladý nadšený autor, redaktor socialistického deníku, svou brožurku.

Je v proudu řeči a mluví jako anděl. Vykládá, co to znamená revoluce a evoluce, praví, že právě ta a ta věta nemohla někoho pobouřit, poněvadž jest to prosté citování dějepisu, jakému se učí na školách.

Předseda senátu dívá se na něho, ale neposlouchá ho.

Naučil se již během dlouholeté praxe, že může se mluvícímu dívat na ústa a neslyší, co mluví.

Je mu také úplně lhostejno, co mu chtí říct. Kouká, kouká, a jeho stav je takový jako unaveného vojína, který spí, ale jde, pořád jde.

A pan předseda zas hledí a hledí a přemýšlí o zcela jiné věci.

Nadšenec, který obhajuje svou věc, myslí si, jak to pana předsedu zajímá, a spouští tím víc stavidla své výmluvnosti, hovoří oduševněle a hledí přitom panu předsedovi do očí, který přemítá, co vlastně mohlo dnes jeho ranní kávě scházet. Smetana byla prý dobrá, říkala paní, káva jako obyčejně z pražírny, cikorka kolínská, a přece to nebyla ta káva jako jindy.

Dívá se na řečníka a myslí si: „Také bys mohl mít manžety.“

Nadšenec hovoří dál živě a gestikuluje rukama.

„Aha, manžety máš na stole,“ uvažuje pan předseda a podívá se na svého souseda, soudního radu, druhého člena senátu.

Oči toho živě mluví, že mu námitky zdají se být příliš dlouhými a že bude třeba chvíli si zdřímnout. Dá si tedy hlavu do dlaní, takže to vypadá, jako když srovnává text zabavené brožurky, a aby na něho nebylo vidět, nahromadí před sebe zákoníky jako zed' a chrupe.

Ne však dlouho, neboť třetí člen senátu šťouchne ho a zašeptá: „Zas mně píchlo v zádech, pane kolego!“

Má revmatismus a musí se opřít o lenoch vycpaného křesla, takže nemůže zavřít oči, aby ho řečník neviděl.

Vyhlíží ztrápeně, zívne a dívá se na lejstra před sebou. Namaloval tam tužkou psa a pomalu mu nyní umazuje gumou ocas, nohy, hlavu. Činí tak bezmyšlenkovitě a přemýšlí o svém novém mazání.

Šťouchne zas do rady po levici a pošeptá: „Co myslíte, pane kolego, bude na to dobrá pára?“

Ten se probudí a zabručí v rozespalosti: „Tužku mu nechte,“ a spí dál.

A ten blouznivý autor mluví a mluví, hájí bystře svou věc a na druhé straně předsedy zívá zas čtvrtý člen senátu, a nahýbaje se přes pana předsedu, bere chytrák druhému členu tu hradbu zákoníků, dovoluje se: „Dovolte, pane kolego!“

Ten se probouzí a vytřeštěně podívá se na protikonfiskačně namítajícího, jak zní pojmenování takového chlapíka v úředním slohu.

Čtvrtý člen senátu si staví nyní hradbu ze zákoníků sám před sebou a podepře si bradu a sní.

Takový spánek není klidný na první pohled, ale kdo má delší praxi, jako tento člen senátu, zbaví se lehce starosti, že usne jako dřevo při líčení.

Jest to takový umělý spánek, pravý zázrak v tom oboru. Za chvíli je vzhůru, vezme z vrchu ochranné hradby jeden zákoník, podívá se do něho, dá ho zas na místo a spí znovu.

Řečník všímá si toho stěhování zákoníků, a tím více mluví důrazněji, aby je přesvědčil o bezvýznamnosti konfiskace své brožurky. Stěhování zákoníků z ruky do ruky je mu neklamným svědectvím, že se o případ hrozně interesují.

Předseda sklopil hlavu a točí prsty pod stolem. Přemýšlí, zdali se ráno při koupi doutníků nepředal.

Vytáhne zpod taláru z kapsy u kalhot toboleku a počítá obsah. Vidí, že mu schází koruna, a pak si, když se podívá na řečníka, vzpomene, že si koupil ráno o pět kub víc než obyčejně.

Rozhlédne se po členech senátu. Spí tu jen jeden za zákoníky, kdežto po jeho pravé straně oba usínají. Usínají jako králíci s otevřenýma očima.

A dál slyší nějaký hukot po soudní síni. Rychle si uvědomí, že ten ještě pořád hájí své námitky, podívá se na hodinky a shledává, že mluví již dvě hodiny.

Nalevo za spícím radou, skrytým ve svém pelechu, je čilý dosud zapisovatel.

Ten si maluje tužkou na papír různé obludy a podpisuje se z dlouhé chvíle, jedině z dlouhé chvíle stenografuje občas nějakou větu z proslovu nadšeného mladého muže. „Vždyť přece, slavný soude, ve větě ‚Mozolné ruce zdvihají se s proklínáním k nebesům‘ není nic pobuřujícího veřejnost. . .“

Bum! Rána! Čtvrtý člen senátu spadl s křesla. Zdálo se mu o Čiňanech.

Neztrácí však duchapřítomnost a praví hlasitě, zvedaje kus papíru se země: „Vida, teď by nám byl ulít jeden akt!“

Řečník vyrušen hřmotem podíval se na něho a dívá se mu nyní do očí a mluví zas jako anděl a ten na něho se dívá vztyčen, pak si sedá a předseda si rovná jeho hradbu před sebe.

Je však pozdě na spánek. Řečník končí s prosbou, aby slavný senát vzal zřetel na tyto odůvodněné námitky a konfiskaci zrušil.

Členové senátu berou se stolu své birety a předseda prohlašuje slavnostně: „Soud se nyní odebere k poradě.“

Vcházejí do poradní síně a zavírají za sebou. Napřed předseda a pak za ním členové senátu.

Uprostřed síně jest dlouhý zelený stůl. Zapisovatel jde naposled. Vážně a mlčky obejdou stůl a již předseda bere za kliku do soudní síně, když se zastaví a řekne: „*Ještě jednou kolem, bylo to moc dlouhý!*“

Jdou zas kolem stolu, přejdou a vkročí do síně. Pln naděje dívá se nadšenec na ně, když berou na hlavu birety. Dozorce praví k němu: „Vstaňte!“

A předseda čte z prázdného archu: „Jménem Jeho Veličenstva a Císaře tiskový senát jako odvolací usnesl se po poradě, že námitkám zde

uvedeným místa se nedává a konfiskace v plném znění potvrzuje! Důvody budou dodány písemně. „

„Tak spánembohem!“

Veselá Praha - 1. 9. 1913

JAK CETLIČKA VOLIL

Cetlička měl zakázanou Prahu, a proto stál asi k jedenácté hodině dopoledne na nároží Perštýna a Ferdinandovy třídy a díval se se zájmem, jak nějaký nezkušený venkovský učedník, táhnoucí vozík, strčil, neuměje se jinak vyplést, vozíkem do strážníka, dbajícího o pořádek na této frekventované křižovatce.

Strážník si tedy alespoň z pomstychtivosti poznamenal do notesu, že vozík, který ho pošoupl několik kroků hlouběji do jízdni dráhy, není označen tabulkou s firmou majitele, jak předpisuje jízdni řád.

Cetlička měl z toho dvojí potěšení. Předně jako divák, který konečně něco na ulici uvidí po dlouhém chození, a za druhé jako člověk, který má radost, když se jeho nepříteli stane něco nepříjemného.

A tento druh lidí byl jistě Cetličkovi málo nakloněn, jak poznal několikrát, když dělal výtržnost u Věnce na Ovocném trhu.

Všechno šlo vždy dobře za dne. Chodil po Praze, nikdo ho nepoznal, až přišly ošklivé noci zkázy. Jednou chtěl vzít zimník u Hvězdiček, podruhé chtěl odejít bez zaplacení útraty z Kalifornie, pak rvačky u Věnce, to vše dohromady vyneslo mu vždy pro reverzi po měsíci.

Přece však miloval matičku Prahu, poněvadž z ní dovedl těžít.

Nikde nevisí tolik sukní u výkladních krámů, nikde nedají se tak dobře otevřít závěsy obchodů, nikde se nedá tak dobře krást jako v Praze.

Stane-li se na ulici sebevětší pitomost, nikde se neshromáždí tolik obecnstva, které je hluché a slepé a cpe se kupředu, aby vidělo, že

skutečně s římsy domu spadlo vrabčí vajíčko na klobouk nějakého vážného pána, který nyní rozhorleně ukazuje zástupu svůj černý tvrdý klobouk se žlutou skvrnou na temeni.

Pak se dají vybírat obsahy kapes u zimmíků, neboť málokdo uschovává tobolky v šatech, aby se nemusil rozepínat, kromě toho neměl by to potěšení být okraden.

Cetlička vrhal se do sběhu lidí, do zástupů obdivujících, jak opice dělají závody. Dřevěné mechanické opice v hračkářských krámech, před kterými se tlačili dospělí, ačkoliv to bylo pro děti, které se pro ty velké klacky nedostaly kupředu, aby něco viděly.

Byl mezi zápasícími o místa ve vozech elektrické tramvaje.

A všude sahal hluboko do kapes a odcházel nepozorován.

Přitom byl však pověřčivý jako všichni zlodějové, vojevůdcové i diplomati.

Když se mu nepodařilo ponejprv získat kořist, neopakoval útok podruhé, což ostatně dělá i domnělý hrdina zvířecí, lev.

Dnešního dne měl smůlu.

U příležitosti sběhu lidu nad přejetým psem sahal do kapsy nějakému pánovi, který hlasitě odsuzoval rychlou jízdu automobily. Měl už tobolku napolovic nahmatanou, když pán sebou zavrtěl. Vytáhl tedy bleskurychle ruku a za chvíli opět ponořil ji do kapsy rozčileného pána. Ten však chtěl současně vzít z kapsy kapesník a byl podivně překvapen, když tam našel cizí ruku, která rychle však zmizela. Vykřikl tedy: „Kapesní zloděj!“

„Ježíšmarjá,“ vykřikl dle metody „chyťte zloděje“ Cetlička, „mně ukrad někdo tobolku. Měl jsem tam kolky. To musím říct strážníkovi.“

Nikým nerušen odešel a za rohem si odplivl: „Pěkně to začíná, dnes raději nehnu ani prstem.“

Potkal také vůz se slámou, a tak bloudil po ulicích. Zabloudil do jednoho výčepu kořalky jen tak mimoděk a tam našel jednoho obětavého přítele, který mu hlásil, že má už jen na to, aby si dal za tři žitnou s rumem.

Posilněn k novým činům, dal se dál na pouť ulicemi, a když se dost pokochal pohledem na strážníka na křižovatce, tu vypravil se do hostinců žebrot.

Poněvadž to bylo po jedenácté hodině dopoledne, našel málo hostů. A ti ještě byli střízliví a nedali mu nic. Prochodil tak již nejméně půl tuctu místností, když dostal se do hostince, kde bylo velmi hlučno.

Sňal klobouk a postavil se k jednomu stolu. Nežli však řekl, že je chudý tovaryš na cestách, sáhl nějaký tlustý pán do kapsy, vyňal odtud šest známek na pivo a řekl k vedlejšímu stolu: „Zapište toho pána! „

„Jmenujete se?“ tázal se jiný pán vedle Cetličky. „Čeřovský,“ řekl ulekaně revertent. „Dobře, pane Čeřovský, jděte dozadu a vyměňte si tam známky za pivo.“

Cetlička byl by nejraději utekl, ale když za jednu známku dostal skutečně půl litru piva, upokojil se a sedl si mezi ostatní pány, kteří vykládali o něčem, čemu nerozuměl, a pili přitom jako žíznivci z pouště.

„Jednou jsem šel v mysliveckém obleku, podruhé ve vysokých botách a čepici,“ vykládal jeden suchý muž tlupě, „a komise, ta se tě ani nevšimne. To jsou naše lidi, rozumíš? Sebrali nám dosud jen jednoho, kulhavého Macnera. Chlap ožralá šel dvakrát za sebou odvolit a zapomněl, že je přece jen tím kulháním nápadný. A Viktorovi spadly před volební místností falešné vousy. Ještěže mu je jeden obecní starší hned na záchodě zas přilepil.“

„Tak, pane Čeřovský,“ přistoupil k Cetličkovi jeden pán, „zde máte svrchník, zde volební legitimaci a volební lístek, tady cylindr a už jděte. Zde jsou tři koruny. Skočte do fiakru a vraťte se hned a převlečete se za profesora. Pan Pávek vám dá paruku a brejle. Tachlíku, doprovod' toho pána do volební místnosti!“

Pan Tachlík vzal Cetličku za ruku a vsadil ho do kočáru. Pak ho vedl, když přijeli před velkou budovu, po nějakých schodech a před jednou místností mu řekl: „Tam půjdete a odevzdáte napřed legitimaci a pak tenhle volební lístek. Pamatujte si, že bydlíte na Moráni, že se jmenujete Kalous a jste úředníkem u Kolbena a že je vám 35 let.“

Cetlička-Čeřovský-Kalous ještě zaslechl, jak vedle jiný pán povídá nějakému muži: „Jen se nebojte, máte brejle, tak vás nepoznají, že jste tam byl už dvakrát. Teď se jmenujete Vyskočil.“

Pan Tachlík všoupl Cetličku do volební místnosti a šel po schodech dolů.

Cetlička bez obtíží vyplnil svěřený mu úkol a vmísil se rychle do zástupu, neboť viděl v tom celém jednu šťastnou náhodu ze svého života.

„Ani mně nenapadne se vracet se svrchníkem a cylindrem,“ řekl k sobě, „nevím dobře, oč se jedná, ale chvála bohu i za to. Mám to alespoň poctivě vydělané.“

A tak octl se v Národních listech tento inzerát: „Onen pán, který omylem přivlastnil si ve volební kanceláři spojených stran národních svrchník s cylindrem, žádá se, by jej odevzdal do téže místnosti, neb jest jméno jeho známé.“

Cetlička-Kalous-Čeřovský nechte však Národní listy, neboť od té doby již nezakročil v zájmu spojených stran národních.

Sedí pro reverzi pod věží a vzpomíná na onen obdivuhodný den 19. listopadu.

Možná však, že k němu posadí nějaké pány z radnice, kterým odpoví na otázku, proč sedí, stručně: „Inu, pro Prahu!“

A pak bude na nich, aby odpověděli: „My také, kamaráde!“

Právo lidu - 20. 11. 1913

HRST NEZABUDEK, SÁZENÝCH NA HROB STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

I

Bylo mně za zlé vykládáno, že jsem v této době doposud ničeho nepsal o straně národně sociální. Bratr Šefrna, redakční sluha Českého

slova, ocenil to slovy: „Děkujeme ti, tys se zachoval jako džentlmen. Vid', že toho na nás hodně víš?“

Aby mně však nebylo možno vytknout, že jsem podobně jako Národní listy o něčem věděl již dva roky, aniž bych to dal k dispozici veřejnosti, činím tak dnes se srdcem radostným, že přece jen leccos vím na tu nešťastnou stranu policejních špiclů. Nechci ovšem tvrdit, že by například i bratr Šefrna, onen skromný charakter, patřil též mezi těch osmnáct lidí ve straně národně sociální, kteří v radikalismu šli tak daleko, až došli na policejní ředitelství. Jedna věc je mně však nápadná. Kdysi dr. Šviha v redakci poslal si Šefrna pro šunku za 60 haléřů a dal mu 40 haléřů od cesty.

Myslím, že i v tomto případě šlo o pokus získat Šefrna do vládních služeb.

Též nemohu nijak tvrdit, že by měl redaktor Českého slova Matějů styky s policií, jen tolik podotýkám, že když jsme jednou v noci šli spolu a já jsem hulákal, že strážníci sebrali jen mne a jeho nechali. Nechci rozhodně někoho podezřívát bez důkazů, ale vím a mám po ruce doklady o tom, že redaktor lokální části Nový dochází na policii, aby se zeptal, co se přihodilo za celý den.

Shrnu-li však svá pozorování a dojmy, které jsem nasbíral po tu dobu, kdy jsem byl redaktorem Českého slova, mohu jen tolik s dobrým svědomím prohlásit: „Na stranu národně sociální nevím nic dobrého!“

Vždyť v té době býval jsem na policii jako doma a jeden policejní úředník mně řekl kdysi: „Vidíte, máte zas 10 kořím pokuty, mohl byste si však své finance zlepšit, kdybyste nesundával drožkáře s kozlíku. Vždyť to jsou také bratři.“

II

Dnes tedy mám jen jednu radost, že nejsem už redaktorem Českého slova. Míval jsem často smůlu, ale konečně se nebe na mne usmálo a před půltřetím rokem mne z redakce vyhodili, když jsem tenkrát bratru Vojnoví

vynadal na noční schůzi zřízců elektrických podniků pitomců, poněvadž tahal za nos zřízence tramvaje i s celou důstojnou a krásnou „sešlostí“ Stříbrný a Fresl.

Bratří od té doby mají zlost, že v různých člancích, případně i na plakátech podotýkám, že jsem bývalý redaktor Českého slova, a jak připojuji zcela nevině: také bývalý redaktor Světa zvířat.

Tato kombinace, jistě velmi správná a výstižná, působí mezi bratry jisté roztrpčení, ačkoliv nechápu, proč vlastně.

V redakci Světa zvířat pěstovali jsme také psy pro policejní službu. A měli jsme na skladě v psinci *špiclíky*, kdežto ve straně národně sociální mají dokonce i zásobu *špiclů* větší rasy.

Rozhodně by si měli zařídit při sekretariátě kynologický ústav, jak již o tom jednou uvažovali.

III

V redakci pozoroval jsem jednu zajímavou věc, která teď v aféře Švihově tím markantněji vystoupila v mých vzpomínkách na tu nešťastnou stranu.

Kdykoliv totiž byli bratři-poslanci přítomni a někdo je přišel do redakce navštívit, aby je interpeloval o nějaké věci, tu říkali vždy bratři-poslanci stereotypně: „Nemohu ti to prozatím vysvětlit, poněvadž by mně ujel vlak.“ A stejně to řekl po dvou a půl letech dr. Šviha: „Rád bych to vysvětlil, ale on by mně ujel vlak.“ To je v krvi té strany. Všichni jednají podobně a mají svou zvláštní typickou fyziognomii. Národního sociála dle pozorování jednoho antropologa poznáte na první pohled, nemusí ještě ani promluvit.

IV

Dr. Šviha nechodíval často do redakce, poněvadž mezitím, když byl v Praze, musil být jinde. V redakci se objevil obyčejně až k večeru a ptal se, kdo půjde s ním dolů do vinárny Myslivny ve Zlaté huse. Obyčejně s ním

chodil poslanec Klofáč. Dr. Šviha říkal, že není důvěrnějších přátelů nad ně a že jsou mu nejmilejší konference s Klofáčem. Sedávali v séparé a dr. Šviha měl na klíně jednu slečnu z baru, krásné černooké děvče. To si později odvezl do Vídně, kde je také zašantročil. Vím také, že dolů do Myslivny chodil jeden policejní komisař. V těch dobách celé hnutí národně sociální bylo soustředěno na Zlatou husu. Kdo z předáků neseděl v Rychtě nebo nehrál karty nahoře, seděl v Myslivně. Byla to doba, kdy jest možno, že někteří pánové, vzhledem k neobyčejným útratám a malému záloženskému úvěru, dali se zlákat jidášskými groši, aby prozradili policii tajné plány strany národně sociální na rozboření Rakouska pomocí žactva z učednických škol. Zrazovaly se i jiné věci.

Jednou v Myslivně přišla řeč na to, že v Národní radě byl velký rámus. Dr. Podlipný poslal si pro papriku a přinesli mu ji studenou.

„To je zajímavé,“ řekl přítomný dr. Šviha, vytahuje zápisník z kapsy, „tohle si musím poznamenat.“ Pak se vzdálil. Dnes víme, že jel to prozradit, co bylo v Národní radě s tou paprikou, dr. Klímovi. Že však již tenkrát neměl klidné svědomí a že nebyl takový cynik, jak se myslí, o tom svědčí to, že když poslanci národně sociální projektovali návštěvu uvězněného Hatiny na Pankráci a chtěli, aby se zúčastnil, vymlouval se, že by byl velmi rozčilen tou návštěvou. Hnulo se v něm svědomí. Ovšem ty nervy. On to všechno dělal z nervózy. Jednou přišlo z Vídně nějaké psaní na jeho adresu. Šéfredaktor Pichl je otevřel omylem a ukázal dr. Hübschmannovi. Vím, že tenkrát Pichl řekl rozčileně: „Tohle nám musí opět Šviha vysvětlit.“ Pichl jistě ví, co tam stálo. Ostatně nač to zapírat. Národní listy dva, oni však již čtyry roky o tom věděli.

V

V té době počal řídit v redakci i Skorkovský, který jest, abych tak řekl, vedle Šefrny humoristickým zjevem redakčním. Dnes pro slávu svou v Boudě vpravuje do Večerníku Českého slova kolosální hlouposti pod čáru i nad čáru a již tenkrát myslel o sobě, že jest zahraničním politikem. To jest

ovšem zjev nezdravý, neboť je a zůstane jen fotografem. Jako fotograf je opravdu výborný a znamenitě uměl vyrábět ve svém fotografickém ateliéru různé likéry. Zahraniční politika, platinochromie a likéry, z toho se zrodil Skorkovský.

Kdykoliv šel Klofáč kolem, stavěl se tam na kořalku a tam jsme se spolu přechoasto sešli. Luštili jsme různé politické problémy, a pokud vím, nejlépe se nám luštily při větrové.

Chodil tam též Simonides s červeným nosem, o kterém Choc prones] vtíp, že Simonidesovi stačí, když si dá do dírky jen bílý karafiát, červený má už na nose.

Simonides s Boháčem dělali v té době politiku radniční opět u Zlaté husy. Tenkrát jsme vůbec z pití nevycházeli. Když se dělala politika domácí, pilo se, když se dělala zahraniční, pilo se. Pili jsme i v redakci a Pichl každý den blouznil o nějaké tlačence z Pankráce.

A když byly konference redakční, tu posílali nahoru k Huse do herny pro poslance Stříbrného.

Šefrna se vždy vrátil, že bratr Stříbrný přijde hned, jen co udělá ještě jedno kolo.

VI

Pamatuji se, že Stříbrný býval náhle vždy velice rozechvřen, když se vracel od karet. Poslal si Šefrnu pro debrecínský párek na paprice a hovořival o špatném úvěru. Prohrával pravidelně 50 až 100 korun denně, někdy i více, když byl v Praze. Jednou šel intervenovat kvůli nějaké záležitosti k policejnímu radovi Zerbonimu, vrátil se po delší době, ačkoliv jsme čekali na jeho úvodník: „Zaplat'pánbůh,“ řekl, vstupuje do dveří, „tak jsem se konečně dohovořil s jedním pánem, aby mně tu směnku podepsal.“

Pokud se týče finančních záležitostí menšího obsahu, tu obracoval se vždy Stříbrný na bratra Trágra, hokynáře a komerčního radu.

Jednou konečně došla bratru Tragrovi trpělivost a zvolal: „Cože, tři sta korun? Vždyť ta naše strana není vert ani za šesták.“

Když Stříbrný v kartách hodně prohrál, říkal vždy v redakci: „Zatracená smůla, dnes se povezu zas na vládě.“

Jednou prohrál větší obnos a na jeho podnět byla zahájena obstrukce.

Snad chtěl přijít zas k penězům. Ostatně se o tom mluvívало, že kdyby tak odněkud něco káplo, že by se zaplatily všechny dluhy.

Říkalo se, že prý někdo půjčil Stříbrnému 20 000 korun. Nevěřím tomu, nechtěl mně tenkrát půjčit ani korunu. Či snad to dělal z rafinovanosti, aby se neprozradil?

A tak defilují jeden za druhým. Nápadnou okolností je též, že v státní policii je Slavíček a strana národně sociální že má též Slavíčka. Poslanec Lisy je zajímavý tím, že trpí fixní ideou zvláštního druhu, že kdyby politici nepřátelé za ním volali „Kam jdeš, Lisy,“ že by je medvědi sežrali jako za toho proroka v bibli. Redaktor Svozil nezapíral nikdy své kněžské farizejství a prováděl vždy divné spekulace s bankami a pojišťovny, kromě toho měl vždy zásoby výborné slovácké slivovice, kterou si zakupoval sympatie. Redaktor Špatný nejraději ukazoval fotografii svých zad, jak mu je jednou Němci v Karlových Varech rozsekali, a ptal se mne jednou: „Poslyš, bratře, jaké je hlavní město v Belgii?“

A tak jeden za druhým . . .

A všichni ti předáci i s bratrem Pichlem, který je jinak neškodný, až na to, že jezdí po Čechách rok co rok do stejných míst se stejnou přednáškou o Mistru Husovi, vždy se ptali v redakci: „Nepřišlo mně nic poštou?“

A to jsou ty Švihový „Listy, které nedošly“, které tak krásně charakterizují tu nešťastnou stranu.

Kopřivky - 26. 3. 1914

POHÁDKA O MRTVÉM VOLIČI

Hřbitovní správa zabývala se zvláštní událostí. Asi tak čtrnáct dní před obecními volbami přišla do kanceláře hřbitovní správy paní Demusová, vdova po obchodníkovi smíšeným zbožím panu Eduardu Demusovi, a stěžovala si na šlendrián, panující při obkládání hrobů.

Nalezla totiž hrob svého manžela popraskaný od té doby, kdy posledně byla tu návštěvou.

Zřízenci skutečně zjistili velkou trhlinu ze strany, trhlinu velmi hlubokou, a rozladěna vrátila se paní Demusová ze hřbitova domů do svého bytu v Libni. A tím více vzpomínala opět na svého manžela, jaký to byl pořádný, rozšafný člověk, který nestrpěl žádného šlendriánu. Co by byl asi řekl, kdyby viděl, jak jeho hrob je špatně obložen.

V krámě muselo být u něho všechno v pořádku, a když jednou omylem, poněvadž nebyla láhev s kyselinou octovou na pravém místě, nalil ji místo žitné kořalky jednomu alkoholikovi, tu odhodlaně odešel s lahví kyseliny octové do pokoje za krámem a vypil ji až na dno, napsav na půlarch papíru. „Nesnesu nepořádku, a proto raději jako čestný člověk hynu dobrovolně.“

Napsal to energickými tahy. To se stalo před patnácti lety a od té doby odpočívá na hřbitově na VI. oddělení.

Paní Demusová svěřila se sousedce, v jakém stavu našla hrob svého muže.

Sousedka se zamyslela a pak řekla: „Nelekají se, paní Demusová, ona to je jen pověra, ale to se říká, když praskne hrob, že chce mrtvý ven. Četla jsem jednou takovou baladu o jednom mrtvém ševci. A jednou prý v Německu rozkopali takový hrob někde v Sasku a nenašli v něm pohřbeného muzikanta. Vdova dala tedy do novin, aby se vrátil a nedělal hlouposti, a mrtvý jí odpověděl, že bude na ni čekat na hlavní poště. Šla tam s detektivy a zatkli ho, ale ukázalo se, že to není její muž. Víte, milá paní, oni se dějou věci, že nemáte ani zdání. Ale nelekejte se, je to jen taková pověra.

Paní Demusová si na to vzpomněla, že když byla jednou s nebožtíkem mužem v jakémisi šantánu, že tam jeden zpěváček přednášel parodii na Svatební košili.

Paní Demusové šel mráz po zádech a ona si vyprosila, aby jí sousedka půjčila na noc dospělou dceru Karlu, že se bojí spát sama.

Půjčila jí tedy sousedka dceru, stejně klidně, jako si dobré sousedky navzájem půjčují petrolej a podobně. Karla šla tam jako neživá, neboť její bratr zámečník jí řekl žertovně, aby až přijde v noci pan Demus, nezapomněly mu uvařit čaj s rumem, že člověk prochladne cestou z Olšan do Libně.

Karla celá vyděšená ptala se paní Demusové, má-li doma rum, a tak obě ustrašeně očekávaly, co se bude dít. Nestalo se však nic pamětihodnějšího, až na to, že lampa prskla a ve skříni dvakrát třikrát ruplo. O půlnoci počal ve starém kuchyňském stole provozovat svou hudbu červotoč. Venku vyl někde pes a nějaký chodec řval do nočního ticha: „Má roztomilá Baruško.“

Usnuly, až když počalo svítat, a probudilo je dopoledne klepání na dvéře.

Narychlo se ustrojily a otevřely. Do bytu vstoupili dva páni a ptali se po panu Demusovi. Paní Demusová se pokřižovala a vysvětlovala, že je již mrtev patnáct let.

„To nevádí,“ pravil jeden z pánů, „víte, milostpaní, on, kdyby žil, věděl by, co je jeho povinností. Byl to upřímný mladoček a ještě by byl nyní pro nás do obecních voleb pracoval a s námi volil. Škoda, že je mrtev, ale to naprosto nevádí. On dostane, milostpaní, volební lístek do III. sboru a my si sem přijdeme pro něj. On rozhodně bude volit s námi. Vyhotovíte nám plnou moc za něj, neboť on ještě před svou smrtí některý den sám říkal: „Pánové, kdybyste mne někdy potřebovali, obraťte se směle, s plnou důvěrou na mne, já pro vás udělám všechno, ať jsem kde jsem. Na mne můžete spolehnout, a kdybych snad už nebyl naživu, obraťte se na mou manželku.“

Políbili jí ruku a ještě to odpůldne přišel sluha z magistrátní expozitury a přinesl volební lístek pro pana Demusa.

„Pro Ježíše Krista,“ zvolala paní Demusová, „tohle není samo sebou.“ Jela na hřbitov a s hrůzou konstatovala, že trhlina je ještě větší.

Večer vypůjčila si Karlu a jejího mladšího bratříčka Bohuslava, aby u ní byli přes noc.

Bohuslávka museli však zas vystrčit ven, neboť on v noci chodil ke dveřím, klepal na ně a říkal: „Volno, jen račte dál, pane Demuse.“ Také se schoval pod postel a dělal: „Hú, hú.“ V noci se zdálo, že chodí někdo po chodbě, a Karla se dušovala, že teď doopravdy vzal někdo za kliku.

Ráno přišli ti dva páni a nadšeně mluvili o mladočeské straně, sháněli se po volebním lístku a říkali, že už mají od pana Demusa plnou moc. Pletli páté přes deváté a říkali, že přece jen bude pan Demus volit. Přitom byli stále přerušováni monotónním bědováním paní Demusové: „Ježíšmarjá, vždyť je mrtev už patnáct let. Já se tolik bojím.“

„Milostivá paní,“ řekl vítězně jeden z pánů, schovávaje do tašky volební lístek pana Demusa do hromady jiných, „milostivá paní, nebojte se ničeho, pan manžel přispěje k vítězství radnice a těch pánů, s kterými byl vždy zadobře.“

Zanechal ji rozčilenou a její rozčilení se stupňovalo, když pak odpůldne na hřbitově spatřila, že hrob je ještě víc prasklý než včera.

„Dobejvá se ven,“ prolétlo jí hlavou a zdrceně šla domů a vypůjčila si od domovnice pana domovníka, ovšem ve vší počestnosti. Domovník běhal pro pivo dolů do hostince až do dvou hodin v noci, pil jako duha a ke třetí hodině mluvil takové řeči a liboval si v příšerných historiích o umrlcích, že Karla i paní Demusová křičely strachem.

Tak uplynulo přes týden. Domovník měl už červený nos od samého chlastu a celý dům chodil v noci strašit paní Demusovou. Vždy se našla dobrá duše, která obětavě vylezla z teplých peřin a šla v podvlékačkách brát u Demusové za kliku. Pak přišly volby a v novinách stálo, že byl ve volební místnosti v Libni zadržen muž, který šel volit za pana Eduarda Demusa, obchodníka, zemřelého již před patnácti roky, a že podařilo se mu ale utéci.

Když tohle četla paní Demusová, pokřižovala se a dala se do pláče. Od té doby návštěvníkům VI. oddělení hřbitova naskytuje se podívaná na truchlivou scénu. Každé odpůldne je vidět u jednoho hrobu stát černě oděnou paní, která spíná ruce a volá: „Eduarde, když už jsi volil toho pana Filipa, měl jsi přece jen u nás se zastavit. To nebylo od tebe hezké, Eduarde.“

Kopřivy - 2. 7. 1914

POZNÁMKY

Jeden z posledních svazků Haškovy předválečné tvorby, Galerie karikatur, shrnuje autorovu časovou politickou satiru z let 1907 - 1914. Na rozdíl od Politických a sociálních dějin strany mírného pokroku v mezích zákona, knihy připravené a komponované autorem, je to chronologicky pojatý soubor jednotlivostí otiskovaných porůznu v časopisech. Do čela svazku jsme postavili soubor satirických portrétů, které Hašek uveřejňoval v časopise Karikatury pod společným záhlavím, jež také dalo název této knize.

I - GALERIE KARIKATUR

Pod tímto záhlavím vycházejí v Karikaturách roku 1910 a 1911 satirické charakteristiky jednotlivých politiků, politických stran a novin, označené čísla I-XXI. Jedna z nich je označena dvojčíslem (XVIII -XIX Dr. Herben a prof. Drtina), pod jedním číslem je pouze název s odkazem na heslo v naučném slovníku (Profesor Váňa na procházce), u dvou portrétů považujeme Haškovo autorství za pochybné; jejich texty otiskujeme zde v poznámkách. (Já jsem pan poslanec Ant. Zázvorka, Yvonna.) Do svazku jsme tedy pojali celkem sedmnáct karikatur, u kterých považujeme Haškovo autorství za nesporné.

Základem našeho vydání je u většiny povídek znění časopisecké, u povídek, které vyšly za Haškova života také knižně, poslední znění, na jehož podobě se autor podílel.

Při úpravě textu jsme se řídili edičními zásadami, uplatňovanými i v předchozích svazcích Spisů Jaroslava Haška a popsány ve sv. 10 (Dobrý voják Švejk před válkou a jiné podivné historky, 1957), doplněnými ve sv. 6 (Utrpení pana Tenkráta, 1961). Ponecháváme tedy původní kvantitu ve slovech jako *rozčílení*, *smyšlenka*, *neúnavný*, *spasný*, *nelišil se*, *zpoličkovati*, *jizlivě*, *usilovně*, a hláskovou podobu slov (*luky*, *žabra*,

přivezený, zbyde, stkvělé a kolísání *ředitel - řiditel* atd.). Normalizujeme psaní substantiva *tloušťka* na *tloušťka* a tvary zájmen (píšeme *mě* m. *mně* v 2. a 4. p.. *ji* m. *jí* ve 4. p.). Předložky a předpony *s, z* a *se, ze* upravujeme podle dnešních Pravidel. Haškovy přepisy cizích jmen, zejm. zeměpisné názvy, neopravujeme, protože ve většině případů jde především o jejich satirické využití. Do interpunkce zasahujeme jen v nejnnutnějších případech.

Textové úpravy - kromě zřejmých grafických chyb - byly provedeny na těchto stranách:

23: snaha po zavedení m. . . . *pro* zavedení 70: tolik a *tolik* tisíc m. *tolik* a tisíc

56: ubohost mnohých tehdejších duší, *které šly* m. . . . *kterí šli*

76: s divným smíchem *vrhl se* na pohovku m. . . . *vrhl* na pohovku

81: nadává, *až* pěna se mu ukazuje m. . . . *jak* pěna se mu ukazuje

140: pro *úkony* m. pro *úkoly*

aramejštině m. *armějštiné*

150: na . . . tácku *sklenici* m. . . . *sklenice*

157: Po chvíli se *poohlédne* m. . . . *pohlédne*

161: nařízení o zajištění m - . . . *a zajištění*

239: *zachovávají* m. *zachovávali*

200: lehla . . . *popel* m. . . . *plamenem*

259: předsedou klubu *strany inteligence* m. . . . klubu *inteligence, strany*

278: v posledním čísle *Spravedlnosti* m. . . . *Volného práva*

280: větu *Myslíme však, že by i to nejchytřejší zvíře stydělo se redigovat Spravedlnost* jsme ukončili středníkem a vypustili následující slova *nepřispěje nikterak ke kulturní cti*, protože zřejmě vypadnutím několika řádků v časopise došlo ke zkomolení textu, který nelze jinak rekonstruovat.

293: díval se, *kdy* přejede m. . . . *když* přijede

300: ten *to* přijme m. ten *ho* přijme

363: v otevřené zásuvce, *nejhořejší* u psacího stolu m. . . . *nejhorší*. . .

305: Spí *tu jen* jeden m. . . . *jen tu* . . .

VYSVĚTLIVKY

DR. KAREL KRAMÁŘ

Podepsán M. Ruffián, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 1, 4. 10. 1909.

členem buršenshaftů - spolku pruských šovinistických studentů

Papiergeld in Osterreich - papírová měna v Rakousku

vyjednávání mezi mladočechy a realisty - roku 1891 zasloužil se Kramář o dočasné sloučení realistů jako myšlenkového směru se stranou mladočeskou (národní stranou svobodomyšlnou), za niž je téhož roku zvolen do Českého sněmu

do delegací - samostatný zákonodárny sbor, skládající se z rakouské a uherské delegace a upravující zákonodárny poměry v celé říši. Každá delegace měla 60 členů, čeští poslanci volili do delegací 10 členů; mezi nimi byl dr. K. Kramář. *po Krymu* - narážka na statky, které Kramář vyženil v Rusku a na které zajížděl

JUDR. JOSEF MYSLIVEC

Podepsán Hofbauer Kamizola, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 5, 2. 11. 1909.

lord Macauley - Thomas - anglický básník a dějepisec

potestas iurisdictionis - právo soudní moci

dr. Cooka - Frederik Adalbert - roku 1907 se vydal k pólu a roku 1909 oznámil, že ho dosáhl. Jeho zprávy však nebyly potvrzeny a nastal spor o objevení s cestovatelem Pearym.

na schůzi v České Třebové - jde patrně o schůzi dne 14. 4. 1907 v Dlouhé Třebové, jíž se Hašek zúčastnil jako řečník a redaktor anarchistického listu Komuna. Blíže se o tom zmiňuje v dopise J. Mayerové: „Dnes jdu asi se 300 našimi hochy do Dlouhé Třebové rozbít klerikální schůzi . . . Těším se na klerikála Myslivce.“

KAREL HORKÝ

Podepsán Emil Ritter, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 9, 29. 11. 1909.

DR. FR. SOUKUP

Podepsán M. Ruffián, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 11, 13. 12. 1909.

mluviti o celních šraňcích - agrární strana měla zájem na celních opatřeních proti dovozu lacinějších zemědělských produktů, hlavně vepřového masa ze Srbska. Sociální demokracie toho využívala jako argumentu proti drahotě a proti ziskům agrárníků.

hnutí mládeže radikálně pokrokové - hnutí vysokoškolské mládeže na začátku devadesátých let, vyvolané odporem proti konzervativní politice staročechů. Bylo vnitřně nejednotné a postupně se diferencovalo. Část přešla k mladočechům, část k sociální demokracii (mezi nimi Soukup), jiní se stali státoprávními pokrokaři (Hajn). Jedno křídlo se přimklo k dělnické mládeži kolem časopisů Omladina a Pokrokové listy (které řídil A. P. Veselý). Z tohoto spojení vzniklo radikální protirakouské hnutí tzv. Omladiny (1893).

J. S. MACHAR

Podepsán Karel Ježek, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 15, 18. 1. 1910.

pumpne Machara - Hašek poukazuje na vlastní zkušenost, popsanou v Dějinách strany mírného pokroku v kapitole „Machar není doma“

český Loti - Pierre L. - vl. jm. Viaud Julien, francouzský námořní důstojník a spisovatel

NÁRODNÍ LISTY

Podepsán V. H. Kamizola, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 21, 28. 2. 1910.

konsorciium - sdružení za účelem obchodním

POSLANEC VÁCLAV KOTLÁŘ

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 23, 14. 3. 1910.

při budování Slovanské jednoty - v roce 1911 byl na říšském sněmu založen poslanecký svaz Slovanská jednota. Vytvářeli jej poslanci nesocialistických stran slovanských národností. Měl 125 členů a představoval tehdy nejsilnější poslanecký svaz.

DR. ANT. HAJN

Podepsán Erhard Hroznata, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 43, 1. 8. 1910.

strany státoprávně pokrokové - jako jediná z tehdejších nacionálních stran považovala (ovšem až v roce 1912!) za nemožné naplnění národních požadavků v rámci Rakousko-Uherska

BR. JIŘÍ PICHL

Podepsán Bartoloměj Klouzek, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 47, 29. 8. 1910.

PRAŽSKÉ ÚŘEDNÍ NOVINY

Podepsán Antonín Kočka, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 49, 12. 9. 1910.

PRAŽSKA AVIATIKA

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 53, 10. 10. 1910.

Farman Henri - francouzský letec a konstruktér letadel; roku 1908 obletěl jako první v kruhu 1 km. Později založil továrnu na letadla a leteckou školu.

OBČAN ANTONÍN NĚMEC

Podepsán Antonín Kočka, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 57, 7. 11. 1910.

KAREL PELANT

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 7, 13. 2. 1911.

goddam a master - proklatě a pán

metodistky - členky náboženské sekty, která se utvořila v Anglii odštěpením od církve anglikánské

FERDINAND PRINC LOBKOVIC

Nadepsáno, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 13, 27. 3- 1911.

DR. HERBEN A PROF. DRTINA

Podepsán Bebyk, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 17, 24. 4. 1911.

kdy je zradil Chalupný - jako redaktor Přehledu oznamuje Chalupný v roce 1907, že vystupuje z české pokrokové strany (vzniklé sloučením strany lidové - realistů - a pokrokové r. 1906), a vydává Přehled za samostatný orgán pokrokového směru. V roce 1911 čteme v něm řadu polemik, například s Masarykem; Chalupný svým protivníkům vytýká, že nemají pevnou politickou linii a nevědí, zda jsou politickou stranou nebo ideovým směrem.

KAREL ST. SOKOL

Podepsán Donát Dovrtěl, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 21, 22. 5. 1911.

konečné je udolal - získal mandát do říšské rady za stranu státoprávně pokrokovou (roku 1910 za Nové Město pražské)

DR. CHALUPNÝ

Podepsán Karel Tři, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 27, 3. 7. 1911.

ujímá se kartelu - v roce 1911 byl vytvořen blok mladočechů, staročechů a národních sociálů proti sociální demokracii

nějakého Krejčího - jde patrně o filosofa Františka Krejčího, s nímž Chalupný polemizoval

*Galerie karikatur X. a XIII.
(texty, u nichž je Haškovo autorství pochybné)*

**JÁ JSEM PAN POSLANEC ANTONÍN ZÁZVORKA,
MÍSTOPŘEDEDA POSLANECKÉ SNĚMOVNY**

Podepsán Ch. Corday, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 45, 15. 8. 1910.

Politický profil Antonína Zázvorky nakreslen je krásně v prostonárodní písni, která zpívá se ve volebním jeho okresu:

*Vandrovali agrárníci
od Šlapanic po silnici,
v zimě i za horka,
Prášek a Zázvorka, agrárníci.*

„V zimě i za horka,“ pěje píseň slovy, která sama již rozvinují v myslí nádherný obraz činnosti páně poslancovy. V potu léta, v mrazu zimy, v úpalu slunce, v svízeli deště, za každého počasí pracuje šlapanický zeman obětavě a pilně.

Obětavost je bází politické jeho činnosti. A je snad také jeho vášní. Kde se co šustne, všude v popředí uvidíte Antonína Zázvorku.

Zemědělská rada udílí subvence, které principiálně mají náležitosti jen hospodářským školám. Mezi uchazeči je pan Zázvorka.

Dává se raut na počest německého císaře. Proč mají všechno sníst Němci? Pravda, návštěva banketu je obětí. Ale na banketu září obětavý pan Zázvorka.

Agrárníci zakládají odborovou nějakou organizaci. Přesto, že organizace bude na funkcionářích vyžadovati hodně energie a že prebenda pro začátek nebude zrovna nejtučnější, v první řadě uchazečů stojí zase pan Zázvorka.

Spolková činnost je koníčkem páně poslancovým. Pan Zázvorka je funkcionářem 99 % agrárních spolků. Obětavějšího člověka není snad v celém království. Raději nastavuje noci, aby mohl vykonati práci, která by dolehla na bedra jiných. Zapírá pohodlí, klid, sebe samého zapře, jen aby ušetřil zdraví a nervy spolustraníkům.

A co si kdo přeje, vykoná s největší ochotou. Rozumí se, že ne vždy zadarmo, neboť hoden je dělník mzdy své. Obětavý pan Zázvorka bere ale vždycky mzdu nejmenší. Například za namáhavou intervenci v kterémsi ministerstvu nechal si vyplatiti, jak životopisec jeho a historik agrární strany Rudolf Bergmann píše, jen 120 korun. A nebál se, když kolegové z klubu vyčítali mu, že kazí ceny. Hájil se svojí obětavostí.

Pan Zázvorka je ideálem českého sedláka Taková tvrdá, venkovská palice je to. Sebevědomá a furiantská. Nadati konduktorovi a hroziti mu vypovězením ze služby je u něho zrovna takovou maličkostí jako jiti navštívit olomouckého purkmistra, o kterého se pokouší vždycky mrtvice, vidi-li něco českého. Statečný pan Zázvorka jde neohroženě k němu. Myslí si: „Pukni, bestie, až mne uvidíš!“ A lišák mazaná! Jak jde na něho! Oblékne frak, bílé rukavice, naladí pusku k medovému úsměvu a dá tváři roztomilý výraz ... A ubohý čechožrout Brandhuber netuší, za jakým účelem jej český místopředseda říšské rady přišel navštívit!

Talent politický šlapanického Zázvorky je velikolepý. Ve svých názorech je individuální, rovněž ve svém konání. Je to viděti na jeho činnosti, která často bývá úplně protilehlá konání ostatních českých poslanců, kterým nedostalo se tolika vtípné kaše. Uvádím doklady:

Kdyby jiný poslanec byl zvolen za místopředsedu sněmovny, poděkoval by za zvolení jen česky, eventuálně česky a německy. Doutníky, které by jiný místopředseda vykouril, zaplatil by si sám: pan Zázvorka objedná si je ale na účet sněmovny.

Namítnete snad, že je to následkem stranické difference, koná-li pan Zázvorka něco jinak, než by konali poslanci ostatních politických stran. Ba ne! Samorostlý pan Zázvorka jedná i jinak než stoupenci jeho vlastní strany, ve které nenechává individuální názory utopiti. Zakládají-li

řepářskou organizaci a vstupují-li do ní, pan Zázvorka tam nevstoupí, usnesou-li se na nesázení řepy, pan Zázvorka ji sází, neboť má své názory.

Jediný, kdo se mu v bystrosti politické může v Čechách přirovnati, je J. E. Karel Prášek z Řivna. Chcete ještě data životopisná?

Narodil se v Šlapanicích. Číst a psát se naučil v rodné obci. Pak se věnoval politice, agrární straně, funkcím 99 % jejich organizací a potažmo i svému rodnému statku, na který nezapomíná při žádné příležitosti.

Je roztomilý blondýn modrých očí, nosí rád anglické šaty a tvrdý klobouk. Holínkové boty vůbec nenosí, poněvadž hoří celou duší pro modernizování venkova. Dřeváky také ne.

Ač umí číst, nečte skoro pranic, ač disponuje nádherným hlasem, nepronáší řečí, ač má myslící ústroje v pořádku, nemyslí, neboť zaměstnán je celé hodiny obrovskou prací, on, Antonín Zázvorka, šlapanický zeman, ideál českého sedláka, titán práce a obětavosti.

YVONNA

Podepsán J. Kalounek, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 51, 26. 9. 1910.

Od první chvíle, kdy se počaly objevovati v žurnálech podivuhodné články s pozoruhodným podpisem Yvonna, pocítil jsem neobyčejně prudký zájem o neznámou pisatelku. Byly to články skutečně obsažné a závažné, slova jako údery kladiva, vše určité a přesné. Otevíraly se vám jimi nové obzory. Byli jste jednoduše potřeni, převedeni násilím na jiné myšlenky, přesvědčeni ranami do hlavy. Ať psala záhadná Yvonna o módě, o dámských reformních kalhotkách či o mužských podvlékačkách, ať o vychování mládeže či o prostituci, vždy táž bohatost a mohutnost výrazu. Při četbě Yvonniných článků mimoděk zakotvila se mi v duši představa proslulého černocho-boxera, kolem něhož kupí se těla poražených odpůrců

s rozbitými nosy a vyraženými zuby - ačli smím užití tak masivního symbolu v duševním smyslu o pokrokové dámě.

Tím prudčeji také zmocnila se mne touha proniknouti tajemství tohoto elegantního' pseudonymu, poznati osobně tuto ženu a složití jí svou poklonu. Nebyl jsem však jediným, jehož zajímala neznámá pisatelka, celá veřejnost rozrušena byla podivuhodnými těmi články. Ovšem, nesdíleli všichni mého nadšení, ba vyskytli se mnozí zaslepení copři, kteří zavrhovali učení Yvonnino, tvrdíce pošetile, že články ty jen podněcují ženy k větší marnivosti a fintění, že připravují rodiny o peníze a manžely o spokojenost, že má žena hleděti si kuchyně a domácnosti a nezakládati spolků. A nebyli to pouze mužové nepatrného významu - víme, že v poslední době musila Yvonna polemizovati dokonce s císařem Vilémem a expresidentem Rooseveltem.

Jak již řečeno, toužil jsem dychtivě poznati dámu, jež se za Yvonnou skrývá, leč pátrání mému se nedařilo. Informovaní v redakcích mlčeli zarytě a jen se záhadně usmívali. Veřejnost pak, neméně rozčilená, tápala ve tmách. „Je to tajemná dáma z nejvyšších kruhů,“ mínili jedni. „Je to záhadný muž blízký družině *Pěti Spisovatelů*,“ tvrdili druzí. „Nikoli, je to *záračné dítě*,“ hlásali jiní, a toto mínění nabývalo vrchu.

Až konečně - bylo to krátce před posledním - padl mi do rukou jeden příslušník strany realistické, jenž zná vše pod sluncem a jehož nic nezůstane tajno. Ten nedovedl odolati mému naléhání a zase s tím záhadným úsměvem řekl mi: „Jděte do Dlouhé třídy a ptejte se po panu Eliáši Ťopkovi, ten může ukojiti vaši zvědavost. Více nemohu říci.“ A také jsem víc od něho nezvěděl.

Rozumí se, že nazítří hned zrána kvapil jsem do Dlouhé třídy, našel starý zasmušilý domek, vyšplhal se po špinavých schodech a zaklepal na dvěře, na nichž visela cedulka s nápisem E. Ťopka. V příštím okamžiku již stál jsem tváří v tvář malému přítloustlému muži s tváří jako strniště, s rudým obličejem a pichlavýma šibalskýma očkama, jenž kouřil z dlouhé hliněné dýmky.

„Račte prominouti,“ řekl jsem, „ale bylo mi řečeno, že od vás jediné se mohu dovědět, kdo se skrývá za tajemným pseudonymem Yvonna .. .“

„Ale božíčku,“ usmál se mužik, „když nechcete nic jiného... *Já jsem ta Yvonna ...*“

Byl bych spadl se schodů, kdyby mne nebyl zachytil. Smál se mému překvapení a vedl mne dále do pokoje. Ačkoli bylo záhy zrána, stál již na stole velký džbán piva. Nemohl jsem se rychle vzpamatovati, tak omráčila mne senzační tato zpráva.

„Ale božíčku,“ opakoval, když mne usadil a vybídl, abych pil s ním ze džbánu, „já se tím nijak netajím“ A ukázal mi rozepsaný článek, kde roztrpčeně pojednáváno bylo o tom, jak jsou pozadu naše děti v chování při večerních dýcháncích proti malým Bečuánům a Batlapincům z Jižní Afriky.

Když jsem tak dalece ovládl zase své rozrušení, zahrnul jsem tajemného muže otázkami, co jej pohnulo, aby psal o těchto věcech z ryze ženského stanoviska, odkud čerpá své odborné vědomosti atd. atd.

„Abych vám řekl pravdu,“ děl vážně, „*je to pomsta*. Já se mstím. Musíte vědět, že jsem byl ženat, náramně nešťastně ženat. Moje žena byla jedna z těch moderních průkopnic, od hlavy až k patě samá ‚ženská otázka‘. Vařiti neuměla - to je pro *Novou ženu* zbytečností -, jen se strojila a mluvila na schůzích. Víte, já byl dobrák, nedovedl jsem jí nic odepřít, a tak to šlo stále více z kopce. Nadělala dluhů na mé jméno, že jich snad do smrti nezaplátím, a když nebylo už nic k vzetí, jednoduše ode mne odešla. Vidíte, když jsem tu stál tak zrazen, opuštěn a vydrancován, - nebylo nikoho, kdo by mne politoval. Všichni moji známí se mi vysmívali, jaký jsem ťulpas, že jsem se dal ženou přivést na mizinu . . .

Dobrá, tenkrát jsem slavně přísahal, že se pomstím, že se krutě pomstím všem manželům. Napadla mi tato originelní myšlenka. Pod ženskou šifrou píši již několik let o módě, ponoukám ženy k nesmyslnému přepychu a moje práce nese ovoce: Všichni moji známí, kteří měli pro mne tenkrát jen úsměšky, jsou dnes zruinováni módními požadavky svých manželek. A to mne naplňuje ďábelskou blažeností.“

„Ale odkud čerpáte své vědomosti, tak přesné a odborné, odkud máte své zázračné informace ve věcech módy?“

Pan Ťopka se usmál: „Nemám naprosto žádných informací - já jen *fantazíruru*. A to je přitom ta největší legrace. Vymyslím si nejnemožnější módy, jak mi co napadne, napíšu, že slušná moderní žena musí tak a tak vypadat, - a za čtrnáct dní můžete vidět půl Prahy vystrojenu dle mé nejnovější fantazie. Tu se pak chechtám, až se za břicho popadám.“

Byl jsem tak udiven, že drahnou chvíli nebyl jsem mocen slova. Kdož ví, co ještě skrývá se v záhadném tomto muži. Nové otázky vyvstávaly v mé duši.

„Nepíšete snad i pod jinými jmény?“ ptal jsem se.

Usmál se a přikývl.

„Nejste snad dokonce jednou z nových ženských hvězd, které objevila Novina?“

Pan Ťopka se hlučně zasmál. „Pane, vy jste po čertech zvědav, ale já musím dopsat svůj článek ...“

Chtěl jsem se ještě ptáti na aféru Pěti Spisovatelů, ale to už mne vyprovodil ze dveří.

II - O PARLAMENTECH A JINÉ POLITICKÉ SATIRY

O PARLAMENTECH

Podepsán Jar. Hašek, Nová Omladina, roč. 2, č. 5, 13. 1. 1907.

parlamentarismus - Hašek jako anarchista nedůvěřuje jakékoliv organizaci politického boje, podceňuje i tehdejší boj za všeobecné právo hlasovací, které znamenalo nespornou demokratizaci volebního systému. Nemylí se však v podstatě, když ukazuje, jak se celá soustava „zastupování lidu“ v zákonodárných institucích i orgánech výkonné moci ve skutečnosti stává nástrojem klamání lidu. Haškův výsměch se obracel zároveň „proti reformismu sociální demokracie, která v boji za všeobecné právo hlasovací a ve využívání parlamentarismu k dosažení dílčích požadavků spatřovala svůj maximální program.

museli utéci až do Finska - narážka na rozpuštění ruské dumy po porážce revoluce roku 1905

„Marš hinaus, sie Lausbuben!“ - marš ven, vy všiváci!

bude to jako tenkrát ve Španělsku - roku 1873 se pro nepokoje v zemi vzdal trůnu Amadeus a kortesy prohlásily Španělsko republikou. Zatímco trvaly spory o její formu, došlo k novým nepokojům a roku 1874 byl prohlášen Alfons XII. za krále.

PRÁVO

Podepsán J. H., Chud'as, roč. 1, č. 4, 2. 2. 1907.

NAIVNÍ POHÁDKA O POCTIVÉM ŽURNALISTOVI

Podepsán Jar. Hašek, Chud'as, roč. 1, č. 4, 2. 2. 1907.

NÁŠ ČLOVĚK

Podepsán Jaroslav Hašek, Chud'as, roč. 1, č. 6, 2. 3. 1907.

Z PŘEDNÁŠKY PROFESORA GARROA „O POSTUPU ROZUMU LIDSKÉHO“

Podepsán Gryša, Chud'as, roč. 1, č. 8, 30. 3. 1907.

na základě voleb v kuriích - volební zřízení, založené na systému volebních tříd. Ke kurii velkostatkářské, obchodních a živnostenských komor, měst a kurii venkovských obcí přibyla roku 1896 pátá kurie - všeobecná. Jestliže v kurii velkostatkářské volilo roku 1891 jednoho poslance 63 voličů, volilo roku 1897 v kurii všeobecné jednoho poslance 75 000 voličů. Proti tomuto nespravedlivému systému byl postaven požadavek všeobecného a rovného hlasovacího práva. Kurie byly zrušeny roku 1905, první volby na základě všeobecného hlasovacího práva byly roku 1907.

VOLEBNÍ HISTORIE

Podepsán Jaroslav Hašek, Komuna, roč. 1, č. 28, 19. 5. 1907.

stejně jako Marx tvrdí - Haškův despekt k volební taktice sociální demokracie má stejně jako jeho záporný poměr k parlamentarismu svůj původ v jeho příslušnosti k anarchistickému hnutí. Třeba uvážit, že valnou část svých satir proti sociální demokracii psal Hašek jako redaktor anarchistických (a později jako spolupracovník národně sociálních) listů, tedy jako přímý politický protivník, užívající často i běžných demagogických argumentů. Polemické zaměření mu pomáhalo kriticky zobrazovat zákulisní machinace sociálně demokratických předáků. Dobová ohraničenost Haškových politických názorů se zračí v tom, že svůj oprávněný odpor k reformistické taktice sociální demokracie rozšiřuje na odmítavý vztah k dělnickým organizacím vůbec, i na svůj vztah k marxismu. K poznání, že marxismus je něco v podstatě jiného než oportunistická demagogie tehdejších sociálně demokratických vůdců, dospívá Hašek až za svého pobytu v Rudé armádě.

Z UHERSKÉHO PARLAMENTU

Podepsán J. H., Právo lidu, roč. 16, č. 348, 17. 12. 1907.

VÁNOCE „NÁRODNÍ POLITIKY“

Podepsán J. H., Právo lidu, roč. 16, č. 359, 29. 12. 1907.

pan Olič - pražský policejní rada, později člen ilegálního protirakouského spolku

SMUTNÝ OSUD PANA BLAŽEJE

Podepsán Jaroslav Hašek, Humoristické listy, roč. 51, č. 17, 17. 4. 1908.

POHÁDKA O TOM, JAK BYL CENZOR ODMĚNĚN

Podepsán Jaroslav Hašek, Mladé proudy, roč. 7, č. 9, 29. 5. 1908.

SEN POPÍCHANÉHO

Podepsán Nemo, Lid, roč. 3, č. 24, 5. 6. 1908.

po řeži v Holešovicích - koncem května roku 1908 svolali národní sociálové schůzi do zahradní restaurace U Václava v Holešovicích. Schůze se neuskutečnila, protože na ni přišla většina sociálních demokratů. Byla znovu svolána na začátek června. Tentokrát přišli již nár. sociálové připraveni. Pozvali si dělníky z jatek, ozbrojené řeznickými noži a býkovci. Když se na schůzi dostavil Fr. Soukup, byl napaden. Nato se rozpoutala řež, o které se rozepsal denní tisk.

na výstavě - v květnu až srpnu 1908 uspořádala pražská obchodní a živnostenská komora výstavu, kde byla atrakcí černošská vesnice s 75 příslušníky kmene Galia a Essa z území na hranici Habeše a Somálska. Jejich náčelníkem byl skutečně Robly, který měl i harém, přístupný za zvláštní vstupné.

kmene Soukup-Adler - Soukupa a Adlera mohla sbližovat oportunistická, parlamentaristická linie; jinak byl ovšem Adler představitelem centralismu, Soukup zastáncem autonomismu v soc. demokracii.

Z DENÍKU SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉHO ŘEČNÍKA

Nepodepsáno, Lid, roč. 3, č. 26, 16. 7. 1908.

Die Gegend ist wirklich hier sehr romantisch, sie ist österreichisch - krajina je tu opravdu velmi romantická, je rakouská

PŮVODNÍ DOPIS Z CAŘIHRADU

Podepsán dr. Mituška bej, Právo lidu, roč. 17, č. 229, 20. 8. 1908.

sultánovým irade - v suit. Turecku kabinetní vzkazy sultánovy
velkovezírovi k dalšímu vyřízení

ve vilájetu - v Turecku název provincií

mladoturci - hnutí mladoturecké; buržoazní revoluce v Turecku roku 1908, která začala jako vojenský převrat a rozšířila se z Makedonie do Turecka. Byla zřízena konstituce a svolán parlament.

Klofáč zběhl od mladočechů - v dubnu 1898 byla založena Klofáčem nár. sociální strana, původně jako mladočeská agentura v dělnickém hnutí. Když zde nenalezla odezvu, obrátila svou agitaci na střední buržoazii, bývalé voliče mladočeské.

o desáté medžidii - medžidie je turecká mince, zde zřejmě nesprávně jako označení času

NEDÁVNO SE STALO...

Podepsán Josef Kanoušek, Lid, roč. 3, č. 31, 24. 9. 1908.

FUROR TEUTONICUS

Nepodepsáno, Právo lidu, roč. 17, č. 267, 27. 9. 1908.

kdy Němci vtáhli do Pekingu - tažení, jehož cílem bylo potlačit protikoloniální, tzv. boxerské povstání v Číně (1900 - 1901). Již dříve, roku 1897, začíná německá hospodářská expanze na východ, posílená i vysazením něm. vojenských jednotek v Číně (1898).

hrabě Waldersee - Alfréd - pruský maršál, velitel spojeneckých vojsk vyslaných proti povstání „boxerů“

PŘÍPRAVY MLADOČESKÉ K MAĎARSKÝM VOLBÁM NA KRÁLOVSKÝCH VINOHRADĚCH

Nepodepsáno, České slovo, roč. 2, č. 236, 15. 10. 1908.

k maďarským volbám - dobové označení pro metodu volebních podvodů a zvláště, běžnou zřejmě v daleko větší míře v Uhrách než v

rakouských zemích na to poukazuje sám Hašek v satíře „Maďarská strana práce“, zařazené do tohoto svazku.

v případě užších voleb - docházelo k nim, když se v prvních volbách hlasy příliš roztříštily a žádný z kandidátů nedostal potřebný počet hlasů. Volilo se potom znovu mezi nejsilnějšími kandidáty: přitom se spojovaly ke společné kandidatuře i strany dříve nepřátelské.

MUŽNÉ ZAKROČENÍ PANA SILBERBERGA PROTI TAGBLATTU

Podepsán Jar. Hašek, Humoristické listy. roč. 51, čís. 51, 11. 12. 1903.

„*du dummer, alter Esel, du . . .*“ - ty hloupý, starý osle, ty . . .

„*Die Redaktion von Prager Tagblatt beschimpft unsere čechische Nation. . . meine Liebste . . .*“ - Redakce Prager Tagblattu tupí náš český národ . . . moje nejmilejší . . .

„*Was für eine čechische Nation?*“ - Jaký český národ?

„*Wir wollen die Romanbeilage lesen*“ - Chceme číst románovou přílohu

dělá Buřivala - Frant. Buřival - nár. sociální org. pracovník, od roku 1907 poslanec říšské rady, iniciátor obranného boje českých železničních zaměstnanců proti Vídni, známého jako „pasivní resistance“

bei den Strassentumulten - při pouličních výtržnostech

Gott der Gerechte - bože spravedlivý

... *ich bin ein Geschäftsmann . . . leh schwimme*“ - jsem obchodník . . . plavu

SMUTNÝ OSUD PETRA HŘÍBALA

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 3, 21. 1. 1909.

Z ČINNOSTI SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÝCH POSLANCŮ

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 4, 4. 2. 1909.

KDE BERE POSLANEC KLOFÁČ PENÍZE

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 4, 4. 2. 1909. aféra Maškova - Alexandr Mašek, agent c. k. tajné policie, který se snažil proniknout do anarchistického a antimilitaristického hnutí. Byl veřejně odhalen v časopisech Lid a České slovo v lednu 1909.

KONFISKAČNÍ PRAXE

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 5, 18. 2. 1909.

cenzura zrušena - na časopisy a kalendáře byla zavedena cenzura až roku 1791. V roce 1848 byla zrušena a nebyla v původní podobě již obnovena. Avšak již roku 1849 byla vytčena nová opatření proti „zneužití tisku“; v roce 1852 vyšel nový tiskový zákon, který zřídil instituci „povinných exemplářů“, odevzdávaných bezpečnosti a státnímu návladnictví (3 dny před vydáním knižních publikací a 1 hodinu před rozesláním periodik). Možným následkem byla konfiskace.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI NA LAVICI OBŽALOVANÝCH

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 10, 29. 4. 1909.

útrat subsidiárních - útrat podpůrných

PŘED UŽŠÍMI VOLBAMI NA VYŠEHRADE

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 11, 13. 5. 1909.

MLADOČESKÉ VOLBY NA MALÉ STRANĚ

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 1, malé vyd., č. 15, 8. 7. 1909.

SJEZD MLADOČESKÉ DĚLNICKÉ STRANY

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 4, 26. 10. 1909.

Den - mladočeský list, vydávaný dr. Klumparem na podporu K. Kramáře proti Nár. listům, tehdy orgánu opozice

Národ - mladočeský týdeník, založený Frant. Sísem pro vnášení rozvratu a protisocialistické agitace do řad dělnictva

Bu Hamara - pretendent marockého sultána, náčelník povstalců; byl zajat a 20. září 1909 předhozen lvům

MINISTŘI DR. ŽÁČEK A DR. BRÁF

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 5, 2. 11. 1909.

neopustili Bienertha - rakouský ministerský předseda v roce 1909 a násl. letech

VE ZNAMENÍ KOMETY

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 19, 14. 2. 1910.

Halleyovou kometou - jedna z největších komet, jejíž návrat předpověděl E. Halley, anglický matematik a hvězdář (1656 - 1742). Objevila se v roce 1910.

Ferrerovi stoupenci - přívrženci učení G. F. Ferrera, španělského pedagoga ostře protiklerikálního zaměření; byl roku 1909 popraven jako domnělý osnovatel protistátní vzpoury.

DOPLŇKY KU PROGRAMU ČESKÉ STRANY KŘESŤANSKO-SOCIÁLNÍ

Podepsán Vojtěch Kapristián z Hellenhofferů, děkan v. v., Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 27, 11. 4. 1910.

ÚPADEK ŽIVNOSTI FABIÁNA VOČKA

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 30. 3. 5. 1910. JUDr. Karel Černohorský - byl zvolen do říšského sněmu jako poslanec za Vyšehrad

ČESKÁ KUCHYNĚ

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 31, 9. 5. 1910. Knižně: Můj obchod se psy a jiné humoresky, Praha 1915

POSLEDNÍ MLADOČECH V KOŠÍŘÍCH

Podepsán Ladislav Čížek, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 36, 14. 6. 1910.

VÝLET SOUDRUHŮ VRŠOVICKÝCH DO ZÁBĚHLIC

Podepsán Jan Tlamička z Práče, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 38, 28. 6. 1910.

při traufu - předstihování v klukovských potyčkách; Hašek na ně vzpomíná v několika povídkách (Jak se Baluška naučil lhát, Baluškova zrada aj. ve svazku O dětech a zvířátkách, SNKLHU, 1960).

STRANA REALISTICKÁ ČILI POKROKOVÁ

Podepsán Karel Skarytka, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 39, 4. 7. 1910.

ÚRYVKY Z KRAJINSKÝCH LISTŮ

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 42, 26. 7. 1910.

V ČEM JSME VELCÍ

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 2, malé vyd., č. 54, 18. 10. 1910.

SMIŘOVAČKY

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 2, velké vyd., č. 57, 7. 11. 1910.

smiřovacích porad - starý boj o vyrovnání česko-německé otázky stává se znovu aktuální roku 1908, kdy tuto otázku předkládá předseda vlády Beck zemskému sněmu. Téhož roku Beck padne, dochází k šovinistickým bouřím z obou stran a jednání o česko-německém vyrovnání ztroskotává. Nová Bienerthova vláda se snaží po řadu let o vyrovnání,

navrhuje opatření jazyková („vnitřní“ úřední řeč pro Čechy) a reorganizaci krajských správ v Čechách, nakonec bezvýsledně. - Haškův poměr k národnostní otázce v té době je dán vztahem národa utlačeného k národu utlačujícímu. Ač je někdy Hašek ve svém proti-německém (nebo protiuherském) zaujetí velmi vyhraněný, má většinou na mysli spravedlivé národní požadavky a odlišuje se výraznou, někdy až demonstrativní ironií od maloměšťáckého vlastenčení.

OBCOVACÍ ŘEČ

Podepsán Jan Stoupa, Kopřivky, roč. 2, č. 24, 24. 11. 1910.

PÁD BIENERTHOVA KABINETU

Podepsán Leopold Čížek, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 1, 31. 12. 1910.

SCHŮZE PANSKÉ SNĚMOVNY

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 1, 9. 1. 1911.

Z DOB SČÍTÁNÍ LIDU

Podepsán Leopold Čížek, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 3, 16. 1. 1911.

v Provinz Deutschböhmen - jazykově smíšené pohraniční oblasti Čech „Da hast du, du Saukerl, schreib, dass du ein Deutscher bist, drin, sonst bekommst du a Paar Watschen!“ - Tady máš, ty sviňáku, a napiš, že jsi Němec, sem, jinak dostaneš pár facek!

Turnverein - německý tělocvičný spolek s vyhraněnou nacionální tendencí

die liebte Busch - milovala křoví

FRANZ PRASE

Podepsán Jaroslav Hašek, Humoristické listy, roč. 54, č. 6, 27. 1. 1911.

německému Volksratu - německé národní radě

„ICH BIN SERINEK, EIN DEUTSCHER“

Podepsán Ant. Kočka, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 5, 30. 1. 1911.

PADESÁTILETÉ JUBILEUM NÁRODNÍCH LISTŮ

Podepsán Dr. Jos. Doubrava, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 5, 30. 1. 1911.

SLAVNÝCH 49 KONZERVATIVNÍCH POSLANCŮ ZE SLAVNÉHO SNĚMU KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Podepsán Karel Šefl-Žehrovský, Karikatury, roč. 3, malé vyd. č. 6, 7. 2. 1911.

NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ ÚTOK NA DR. KRAMÁŘE

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 6, 7. 2. 1911.

politická mediokrita - politická prostřednost

sjednoceného klubu poslanců - v roce 1911 vzniká kartel staročeků, mladočeků a nár. sociálů, který přichází s heslem sjednoceného klubu národních stran; ten se pak stává skutečností, přistupují k němu ještě agrárníci a další. Nebyli v něm sociální demokraté, kteří měli vlastní poslanecký klub.

DOJEMNÁ POVÍDKA O LÁSCE AUTONOMISTY K DCEŘI JEDNOHO CENTRALISTY

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 7, 13. 2. 1911.

stvůrou soudruha Hübra - člen výboru sjednocených odborových organizací („centralisté“), na jejichž sjezdu měl roku 1910 hlavní referát. Brněnský centralistický časopis Proletář se za něj stavěl. - Československá sociální demokracie („autonomisté“) odtrhla se roku 1908 od sociální demokracie celorakouské, nedostatečně přihlížející k národnostní otázce.

KONEC POSLANCE

Podepsán Leopold Čížek, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 15, 10. 4. 1911.

MAĎARSKÁ STRANA PRÁCE

Podepsán Ján Čulen, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 19, 8. 5. 1911.

VOLEBNÍ ŘEČ SAMOSTATNÉHO KANDIDÁTA PROFESORA CTIBORA

Podepsán Jaroslav Hašek, Humoristické listy, roč. 54, č. 24, 2. 6. 1911. Knižně: Trampoty pana Tenkráta, Praha 1912

SPORTOVNÍ FEJETON

Podepsán Antonín Kočka, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 23, 5. 6. 1911.

Z REVOLUČNÍCH ŘEČÍ POSLANCE SOUKUPA V PARLAMENTĚ

Podepsán Josef Daněk, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 24, 12. 6. 1911.

SVĚDOMITÝ CENZOR SVOBODA

Podepsán Jan Kopytka, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 25, 19. 6. 1911.

JAK DOKTOR SOUKUP ZNIČIL SOC. DEM. STRANU V ČECHÁCH

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 27, 3. 7. 1911.

DUŠEVNÍ NAPĚTÍ VENDELÍNA PELIKÁNA, KATOLICKÉHO ZEMĚDĚLCE

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 28, 11. 7. 1911.
korunu petrského halíře - příspěvky sbírané mezi katolíky na podporu papeže

STRANA KŘESŤANSKO-SOCIÁLNÍ VŮBEC

Podepsán Karel Čtyři, Karikatury, roč. 3, velké vyd., č. 29, 17. 7. 1911.

TRESTNÍ SMYSL SLOV „ALÉBRŽ“ A „ANO“

Podepsán Josef Filip, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 32, 8. 8. 1911.

LÖBLICHE REDAKCIÓN DER KARIKATURY IN PRÓCH!

Podepsán J. H., Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 34, 22. 8. 1911.

ZAPOMENUTÉ JUBILEUM

Podepsán Jan Záruba, Kopřivy, roč. 3, č. 19, 14. 9. 1911.

dreadnought - bitevní loď velké tonáže

CESTOVNÍ DENÍK DR. SOUKUPA

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 38, 3. 10. 1911.

HLASY ČASOPISŮ O ČESKO-NĚMECKÉ SMIŘOVACÍ AKCI

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 41, 13. 11. 1911.

Gautsch - Paul - několikrát předseda rakouské vlády, zprvu brzdil rozvoj českých středních škol, potom se zasadil o vydání jazykových nařízení, spravedlivějších pro Čechy. S jeho jménem je spojeno zavedení všeobecného hlasovacího práva, jehož bylo dosaženo pod tlakem revolučních událostí roku 1905.

FEJETON

Podepsán Jaroslav Hašek, Národní politika, roč. 29, č. 237, 26. 11. 1911.

Francois de Montcorbier - proslulý franc. básník Villon

z italského bojiště - válka italsko-turecká (1911 - 1912) o Tripolis skončila odstoupením tohoto území Itálii

STÁTOPRÁVNÍ DENÍK SAMOSTATNOST

Podepsán Josef Pexider, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 42, 27. 11. 1911.

INTERVIEW S PANEM CENZOREM

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 3, malé vyd., č. 43, 11. 12. 1911.

MÓDNÍ REFERÁT PANI JEDLIČKOVÉ

Podepsán Jaroslav Hašek, Veselý kalendář obrázkový na rok 1912, Praha, K. Ločák.

HASÍCÍ PŘÍSTROJ AGRÁRNÍKA KOLODĚJE

Podepsán J. Hašek, Karikatury, roč. 4, č. 3, 13. 1. 1912.

POHÁDKA O TRAGICKÉM KONCI JEDNOHO POŘÁDNÉHO MINISTRA

Podepsán Jan Stoupa, Kopřivky, roč. 4, č. 3, 1. 2. 1912.

JAK JSEM VYSTOUPIL ZE STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

Podepsán Jaroslav Hašek, Kopřivky, roč. 4, č. 6, 14. 3. 1912.

Svět zvířat - redaktorem tohoto časopisu, který vydával majitel psince na Klamovce pan Fuchs, byl Hašek v letech 1909 - 1910

sklouzl jsem klidně do Českého slova - Hašek nebyl redaktorem Českého slova, pouze jeho lokálkářem, a to od listopadu 1911 do února 1912; přesto je v noticce z 3.1. 1912 uveden jako redaktor.

merd - (franc.) hovno

POLITICKÝ ÚSPĚCH VĚDÁTORA

Podepsán Jaroslav Hašek, Veselá Praha, roč. 8, č. 4, 1. 4. 1912.

Strana mírného pokroku - viz svazek Politické a sociální dějiny strany mírného pokroku v mezích zákona (Čs. spisovatel 1963); v této povídce charakterizuje a zároveň ironizuje Hašek svou „stranu“ z nového hlediska, jako „stranu inteligence“.

OPRAVA PODLE PARAGRAFU 19 TISKOVÉHO ZÁKONA

Podepsán Jaroslav Hašek, Směr (Plzeň), roč. 3, č. 16, 20. 4. 1912.

murénám - rod úhořů žijících v 80 druzích v teplých a trop. mořích.

Římané si je krmili masem svých otroků.

doktoru Záhořovi - spolužák Haškova otce, v té době městský fyzik pražský, propagátor pohřbu žehem

Quido Maria Vyskočil - spisovatel dekadentního zaměření; Hašek mu věnuje samostatnou kapitolu v Dějinách strany mírného pokroku

doktora Hrdiny - spisovatel a fejetonista, karikovaný Haškem v Dějinách strany mírného pokroku v kapitole Dr. H.

od Joži Kratochvílové - spisovatelka, jejíž satirický portrét je rovněž v Dějinách, v kapitole Ženský pseudonym

kázání P. Jemelky - Alois - pověstný pražský kazatel v letech 1911 až 1914

DOPIS Z PRAHY

Podepsán Jaroslav Hašek, Směr (Plzeň), roč. 3, č. 20, 18. 5. 1912.

aféru poslance Vojny - předseda výkonného výboru nár. soc., byl důvěrníkem Odborové společenstevní úrazové pojišťovny. V případě úrazu zřízence Vackeho podal Vojna nepravdivou zprávu, falšoval protokol a účtoval si neoprávněné diety za cestu na místo úrazu, kam se nedostavil. Soc. dem. tisk rozvířil z tohoto případu aféru.

„*er ist ein Schuft!*“ - je to padouch

veliké komunální dluhy - narážka na starostování dr. Groše, za něhož vzrostly dluhy města Prahy ze 102 na 160 miliónů korun

páter Horský - katolický kněz a politik, působil v deníku Čech proti konzervativnímu směru J. Šrámka

švec Blanický - redaktor klerikálního listu Čech

POLITIKA PŘI 30° CELSIA

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 4, č. 10, 20. 5. 1912.

AGRÁRNÍ IDYLA

Podepsán Antonín Kočka, Kopřivky, roč. 4, č. 11, 23. 5. 1912.

O POLITICKÝCH ŘEČÍCH

Podepsán Jaroslav Hašek, Národní obzor, roč. 6, č. 31, 21. 6. 1912.

POLEMIKA

Podepsán Karel Novák, Karikatury, roč. 4, č. 13, 1. 7. 1912.

MEZINÁRODNÍ A ČESKÁ SITUACE

Podepsán Jaroslav Hašek, Směr (Plzeň), roč. 3, č. 27, 6. 7. 1912.

ČERNOHORSKÝ JUNÁK V ÚZKÝCH

Podepsán Antonín Kočka, Kopřivky, roč. 4, č. 16, 1. 8. 1912.

*do Montmartru - bývalý noční podnik v Praze v Řetězové ulici,
založený známým zpěvákem Josefem Waltnerem
jatagan - severoafrický název sečné a bodné zbraně*

VÁCLAV JAROSLAV KLOFÁČ

Podepsán Jaroslav Hašek, Kopřivky, roč. 4, č. 17, 15. 8. 1912.

Včera brosilily bomby - včera vrhli pumy

Choc - Václav Ch. - nár. soc. poslanec

NOVÝ PAN MINISTR ORBY

Podepsán Václav Kalz, Karikatury, roč. 4, č. 20, 7. 10. 1912.

Z INSPEKČNÍ CESTY MINISTRA TRNKY

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 4, č. 20, 7. 10. 1912.

BOJOVNOST VÍDEŇSKÝCH KŘESŤANSKÝCH SOCIÁLŮ

Podepsán Eduard Drobílek, Karikatury, roč. 4, č. 23, 23. 12. 1912.

o plattenbrüdrech - neboli plotňácích - spodina velkých měst

*i tím panem Procházkou - rakouský konzul Prohaska, jehož smyšlená
perzekuce byla rakouské vládě záminkou k protisrbským štvanicím*

„*Bitte schön, bringen sie mir Messer!*“ - Prosím, přineste mi nůž!

„*Steck deine Fahne aus, du dummer Kerl aus Wien!*“ - Vystrč svůj prapor, vídeňský hlupáku!

„*Das ist sehr fajn ...*“ - To je moc dobře ...

SOCIÁLNÍ DEMOKRATÉ V BOŽÍ PŘÍRODĚ

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 4, č. 15, 29. 12. 1912.

mrtvá ruka - míněn církevní majetek

Z UHERSKÉHO PARLAMENTU

Nepodepsáno, Karikatury, roč. 5, č. 7, 10. 4. 1913.

NÁVRH ZÁKONA

Podepsán Jaroslav Hašek, Právo lidu, roč. 22, č. 213, 5. 8. 1913.

NÁMITKY PROTI KONFISKACI

Podepsán Jaroslav Hašek, Veselá Praha, roč. 9, č. 9, 1. 9. 1913.

JAK CETLIČKA VOLIL

Nepodepsáno, Právo lidu, roč. 22, č. 319, 20. 11. 1913.

HRST NEZABUDEK SAZENÝCH NA HROB STRANY NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ

Podepsán Jaroslav Hašek, Karikatury, roč. 6, č. 6, 26. 3. 1914.

dr. Šviha - Karel - nár. soc. poslanec, v tiskové aféře Národních listů byl obviněn z konfidentství. Šviha žaloval Národní listy, ale zadostiučinění se mu nedostalo. Vzdal se pak poslaneckého mandátu a změnil i jméno.

dr. Klímovi - Jaroslav - původně vášnivý nacionalista, po vystudování práv vstoupil do služeb policie a proslul jako řízný protičeský a protisocialistický úředník. V roce 1918 byl převzat do služeb české policie.

návštěvu uvězněného Hatiny - Alois - redaktor nár. soc. časopisu Mladé proudy, byl v tzv. antimilitaristickém procesu roku 1911 odsouzen na dva roky

v Boudě - známá restaurace v Celetné ulici

má též Slavička - Slaviček *Karel* byl policejní úředník, Slaviček *Jan* byl poslancem nár. soc. strany

jako za toho proroka v bibli - narážka na biblický příběh, který se také stal námětem jedné Haškovy povídky (Záhadné zmizení proroka Eliáše, Fialový hrom, Čs. spisovatel 1960)

POHÁDKA O MRTVÉM VOLIČI

Podepsán Jaroslav Hašek, Kopřivky, roč. 6, č. 13, 2. 7. 1914.